Theodor Constantin

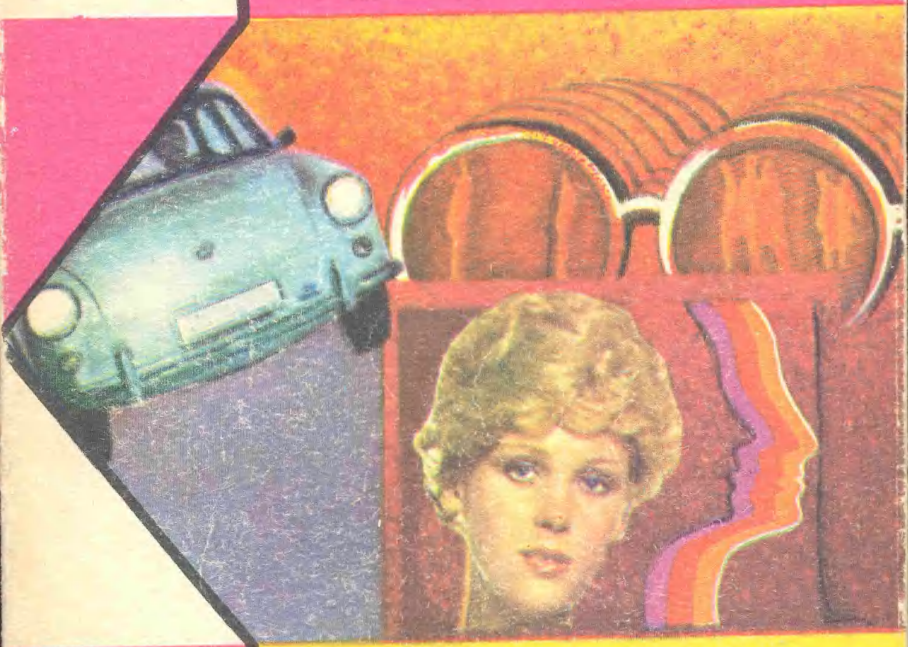

MAGDALENA DE LA MIEZUL NOPȚII

COLECȚIA CAPRICORN

COLECTIA
CLEPSIDRA

Coperta colecției de
Victor Crețulescu

Ilustrația de
Carmen Florica Țapu

Theodor Constantin

MAGDALENA DE LA MIEZUL NOPȚII

roman

EDITURA EMINESCU

1975

București, Piața Scînteii 1

Autorul a scris o carte de imaginație. El este însă convins că, în zilele dramatice ale lui August 1944, atît personajele cît și evenimentele ar fi putut fi adevărate.

Th. C.

1

Flaşneta era veche de cel puţin douăzeci de ani. O flaşnetă pe roate, care, după ce o reparase bătrînul Vlaicu, abia mai era în stare să *hîrîie* doar două din cele zece cîntece înregistrate în măruntaiele ei de către fabricant: un vals din „Cavalerul rozelor" şi un altul din „Văduva veselă".

Flaşnetarul se numea Băleanu Mihai, — aşa scria în foaia de lăsare la vatră în care se specifica şi motivul: invaliditate de gradul doi — avea douăzeci şi cinci de ani şi, în ciuda „meseriei", — un mod eufemistic de cerşetorie —, nu puţine erau femeile care, dacă apucau să-l bage în seamă, adăugau milei şi altceva, care, chiar dacă nu se putea numi *sentiment,* era totuşi ceva mai mult decît ancestralul instinct. Flaşnetarul atrăgea atenţia şi prin felul cum era îmbrăcat. Bocanci cazoni, un pantalon de doc, cîrpit, bleumarin, un veston militar uzat şi decolorat, cu trei V-uri pe mîneca stîngă — ceea ce însemna că fusese rănit pe front de trei ori —, capul acoperit cu o capelă cazonă, al cărei cozoroc era ondulat, semn că intemperiile putreziseră şi măcinaseră cartonul din care fusese confecţionat. Mustăcioara avea cîteva fire cărunte, dar nu exista nici unul în barba deasă şi nerasă de cel puţin două zile.

De obicei, cînd spuneai flaşnetar, fără să vrei îţi apărea înaintea ochilor imaginea unui om bătrîn, care trezea compătimirea celor doar mai puţin săraci decît el, şi neapărat

curiozitatea copiilor, atraşi nu atît de melodiile răguşite ale flaşnetei, cît de şoricelul sau papagalul care, la îndemnul stăpînului, scotea dintr-o cutiuţă cu *planete*, compartimentată pe vîrste, aceea pe care o hotăra hazardul.

Flaşnetarul poseda un papagal — numele lui era Napoleon — şi, fiindcă avea un mod foarte ciudat de a privi pe cei care încă nu depăşiseră vîrsta candorii, în aşa măsură le suscita curiozitatea, încît, de fiecare dată cînd invalidul se oprea la vreun colţ de stradă, era exclus să nu se adune vreo cîţiva puşti, dornici să-l privească de aproape — la început doar să-l privească —, pentru ca apoi să rămînă parcă fascinaţi de felul aproape ostil, în care, la rîndul ei, îi fixa pasărea.

Pe flaşnetari, puţini cîţi mai existau în primăvara anului 1944, îi puteai întîlni fie colindînd mahalalele, fie unele străzi aglomerate din centrul oraşului, însă niciodată, sau aproape niciodată, în cartierele aristocratice. Asemenea cartiere nu erau *rentabile*, fiindcă pînă şi servitoarele, molipsite de scepticismul stăpînilor, nu mai credeau că minuscula planetă tipărită pe hîrtie de cea mai proastă calitate şi cu multe greşeli de tipar ar reprezenta un fel de ferestruică prin care puteau privi viitorul. Şi, cu toate acestea, flaşnetarul-invalid, în ultima săptămînă, pentru a cincea oară îşi făcea apariţia în cartierul acela elegant de la Şosea, cu vile una mai frumoasă decît alta. Împingea flaşneta cu mîna stîngă, iar cu cea dreaptă învîrtea manivela. Era dimineaţă şi în vilele de pe străzile pe care le străbătea doar servitoarele se treziseră, să pregătească micul dejun pentru *stăpînul* care, oricum, trebuia să plece la minister, la bancă sau la sediul vreunei întreprinderi în care ocupa postul de director general sau consilier. Stăpînele lor, dacă se aflau în Capitală şi nu erau cumva *dispersate* la Snagov sau pe Valea Prahovei, de teama bombardamentelor, dormeau fără îndoială, şi

valsul din „Cavalerul rozelor", care suna cumva nostalgic, probabil le făcea să viseze frumos, de pildă un flirt cu vreun ofiţer tînăr şi frumos, ca în anii din urmă, anii aceia în care Bucureştiul fusese plin de ofiţeri tineri şi frumoşi, fiindcă pe atunci încă era pace, încă nu apucaseră să moară în afurisitul de război.

Trecea pe străzile liniştite, în dimineaţa aceea destul de rece, şi pînă şi platanii erau încă somnoroşi. Din curtea unei vile, ieşi o ordonanţă, sumar îmbrăcată. Saboţi în picioare, pantaloni cazoni, o flanelă ţărănească de culoare roşie, un chipiu dat pe ceafă, un chiştoc de ţigară în colţul gurii. Cînd apăru în stradă, flaşnetarul tocmai trecea prin faţa casei.

— Opreşte, mă camarade, caterinca, fir-ar mama ei a dracului, că îl trezeşti cu noaptea în cap pe domn' general ! se răsti la el ordonanţa care avea ochii cîrpiţi de somn.

Flaşnetarul conteni să mai învîrtească manivela, privi peste umăr şi îl înjură :

— Grijania mă-ti de ţucălar ! Eşti rumen şi gras ca un porc de Mangaliţa, se vede că nu ţi-a fluierat măcar un glonţ pe la ureche. Mă doare în fund de generalul tău ! Ambuscatule !

Ultimul cuvînt, a cărui semnificaţie îi era complet necunoscută, impresionă cel mai mult ordonanţa, mai mult decît înjurătura. Murmură ceva imposibil de înţeles şi o porni spre colţul străzii, probabil să cumpere ziarele de la debit, pe care generalul avea să le frunzărească, mai tîrziu, la micul dejun.

Flaşnetarul îşi continuă şi el drumul, dar în direcţia opusă. După ce mai străbătu cîteva alei, se opri la o întretăiere de străzi, în dreptul unei vile cu storurile lăsate. Vila părea nelocuită, probabil că stăpînii părăsiseră oraşul

de. teama bombardamentelor. O dovadă în plus o constituia și faptul că grădina casei părea cam lăsată în plata Domnului. Flașnetarul se așeză pe bordura trotuarului ca și cînd, tare obosit, își îngăduia cîteva minute de odihnă. De cîntat nu mai cînta. Își aprinse o țigară, după ce în prealabil o răsuci cu multă îndemînare, dintr-un tutun de culoare aproape neagră, care, chiar după primul fum tras în piept, îl făcu să strănute.

Pe aleea Lt. Petrescu era liniște. Din cînd în cînd trecea cîte o mașină elegantă, condusă de un șofer în uniformă de casă mare. Nici șoferii și cu atît mai puțin cei care se deplasau cu mașinile nu catadicseau să-i arunce flașnetarului măcar o privire. De asemenea, trecură cîteva servitoare cu coșnițele, în drum spre piață. Una dintre ele, poate fiindcă era foarte tînără — dacă avea optsprezece ani —, se opri să-i ceară o planetă.

— Napoleon, o planetă pentru domnișoara !

Papagalul smulse cu ciocul o fițuică și îi dădu drumul peste celelalte.

— Așa îl cheamă ? se miră fetișcana, fără să se grăbească să intre în posesia planetei.

— Așa !

— Napoleon n-a fost împărat ?

— Ba da ! Împăratul franțujilor.

— Și i-ai spus așa pasării ! Nume de împărat. Trebuie că ești tare șugubăț.

— Nu prea sînt.

— Invalid ?

— Da !

— Nu ești cumva din Regimentul 78 Infanterie ?

— Nu !

— Dacă ai fi din 78, sigur că l-ai fi cunoscut pe fratele meu Ion. Ion Păsculete. A murit. L-a zdrobit o „boambă" pe front.

Și se îndepărtă.

— Domnișoară, planeta !

— Lasă că o mai vinzi o dată. Dacă ești invalid, vai de sufletul matale, bădie.

Se părea că în vila de peste drum nu se trezise încă nimeni din somn. Flașnetarul aștepta. Doar de aceea se afla acolo. Și, parcă pentru a nu tulbura somnul celor din casa aceea, nu învîrtea manivela. Trecu așa aproape jumătate de oră. În cele din urmă, storurile fură ridicate de la una din ferestre, după ce în prealabil fuseseră date în lături draperiile grele de pluș. (Cu storuri și draperii camuflajul era perfect.) Un bărbat apăru în cadrul ferestrei. Privi o clipă la flașnetar, pe urmă dispăru. Fereastra rămase deschisă. Dinăuntru, vocea crainicului de la radio anunța programul zilei.

„Naiba să-l ia ! Pînă voi muri, de fiecare dată cînd am să-l văd, am să simt aceeași emoție", își spuse flașnetarul și, instinctiv, își deschise vestonul cazon, vîrîndu-și mîna dedesubt, deasupra inimii. Inima își accelerase bătăile. Își aprinse o nouă țigară. Aștepta fără să-și piardă răbdarea. Era obișnuit. Ultimele luni însemnaseră pentru el o lungă așteptare, care avea să ia sfîrșit, cînd oare ? În ziua în care avea să știe *totul* despre Magdalena. Și, ca de obicei, simți o mare tristețe.

Scoase din buzunar un ceas, o „ceapă" de ceferist. Erau orele nouă dimineața. Peste maximum zece minute avea să iasă omul pe care îl văzuse apărînd în cadrul ferestrei. Și, într-adevăr, chiar așa se întîmplă. Ofițerul părăsi casa. Purta un impermeabil elegant, cu însemnele de maior pe epoleți. Dar el știa că sub mantaua de ploaie, pe pieptul tunicii, erau prinse baretele diferitelor decorații pe care

le obținuse. O uniformă nouă, din cea mai fină stofă, stofă adusă din Anglia încă dinainte de război, pentru care îl invidiau toți ceilalți ofițeri. Cizmele de lac erau de asemenea noi — de parcă abia în dimineața aceea le-ar fi încălțat pentru prima oară —, chipiul la fel, nou. De altfel, nu exista în armata română un ofițer care să aibă o garderobă atît de bogată ca a lui. Zece uniforme noi-nouțe din cea mai fină stofă, zeci de perechi de cizme de lac, alte zeci de „biurgheri", duzini de cămăși, pentru a nu pune la socoteală duzina de costume civile, paltoanele, pardesiurile și hainele de piele. Era considerat — și pe bună dreptate — ca cel mai elegant ofițer, și nu numai acum, cînd se afla din nou în București, ci și cu luni de zile mai înainte, acolo, pe front.

Atunci avusese cea mai voluminoasă ladă de campanie dintre toți ofițerii. Voluminoasă, ca să încapă în ea cele cîteva uniforme pe care le luase cu el, cele cîteva perechi de cizme, lenjeria de corp, la care trebuie adăugate cele două duzini de săpunuri franțuzești, sticluțele de colonie, pomada de păr, trusa de bărbierit, cea pentru manichiură, și multe alte fleacuri, inexistente în lăzile de campanie ale celorlalți ofițeri.

Flașnetarul strivi cu tocul bocancului scîlciat țigara pe care abia o aprinsese, se ridică de pe bordura trotuarului și porni în urmărirea maiorului, împingînd flașneta ale cărei roți neunse scîrțîiau. De obicei, pe maior venea să-l ia de acasă o mașină militară. De data asta o pornise pe jos. Nu era o zi deosebit de frumoasă, ca flașnetarul să presupună că maiorul Filipoiu, simțind nevoia să ia puțin aer, renunțase la Horch-ul cu care se deplasa la Comandament. Era o dimineață mohorîtă, umedă și, în ciuda faptului că fila din calendar indica una din ultimele zile ale lunii martie, primăvara abia dacă se presimțea. Flașnetarul știa că maiorul nu pornise de acasă

pe jos ca să se *aerisească* — şi o ştia, pentru că nu se întîmpla pentru prima dată —, ci o făcuse cu un anume scop.

Maiorul nu se grăbea. Ai fi putut crede că realmente o pornise pe jos doar ca să-şi primenească plămînii cu un pic de aer curat. Masiv — ceea ce nu însemna că era gras —, înalt, călca apăsat, şi de la distanţă i se auzeau zornăind pintenii. Deşi nu se putea spune că era un bărbat frumos, chipul său atrăgea atenţia oricui, iar femeilor plăcea. Plăceau, în primul rînd, ochii bruni, vag întunecaţi, pe de o parte, din cauza sprîncenelor groase, stufoase, pe de alta, şi, mai ales, din cauza genelor lungi, ca de fată. Fruntea înaltă, ceva mai albă din cauza cozorocului chipiului, dădea chipului o oarecare prestanţă. Fără mustaţă, maiorul Filipoiu ar fi arătat mai tînăr, şi un observator, chiar superficial, s-ar fi întrebat de ce ofiţerul nu-şi dădea seama că, renunţînd la acea podoabă, oricum anacronică, ar fi arătat mult mai *bine*.

Avea un mers elastic, aproape felin şi, în ciuda faptului că nu se grăbea, totuşi, pe nesimţite, distanţa dintre el şi flaşnetar se mărise. Ca să nu-l piardă din ochi, acesta din urmă grăbi pasul. Dealtfel, chiar dacă aşa s-ar fi întîmplat, prea mult nu s-ar fi necăjit, fiindcă aproape avea certitudinea a ceea ce urma să se întîmple cînd maiorul va ajunge la capătul străzii, pe care abia începuse să păşească. Şi, într-adevăr, nu se înşelă. Cinci minute mai tîrziu, cînd maiorul ajunse acolo, un Mercedes, care aşteptase puţin mai departe, se opri la bordura trotuarului, cineva dinăuntru deschise portiera şi Filipoiu se strecură înăuntru.

Era a treia zi consecutiv cînd scena aceasta se repeta. Flaşnetarul îşi continuă drumul în direcţia în care dispăruse Mercedesul, împingînd flaşneta hodorogită. Pe buze,

pentru o clipă, îi apăruse o umbră de zîmbet, poate de satisfacţie, poate ironic şi, imediat după aceea, începu să învîrtească manivela. Dar, pentru că fusese un gest reflex, conteni după primele acorduri ale valsului. O patrulă militară a comenduirii trecu pe unul din trotuare. Comandantul patrulei, descoperind cele trei însemne de rănit de pe mînecă, îl privi compătimitor, iar ceilalţi doi ostaşi care veneau în urmă — cu toţii mergeau în monom — comentară ceva ce însă nu ajunse pînă la urechile lui. Dealtfel flaşnetarul era obişnuit cu asemenea priviri compătimitoare, iar în ceea ce priveşte comentariul, auzise atîtea, încît nu-i mai produceau nici un fel de satisfacţie. Da, de satisfacţie, deoarece, la început, cu cît oamenii de pe stradă îşi exprimau compasiunea în termeni mai categorici, cu atît satisfacţia lui fusese mai mare. Dintr-un motiv pe care îl cunoştea numai el, avea tot interesul să treacă drept ceea ce voia el însuşi să pară.

După ce străbătu mai multe străzi, şi nu la întîmplare, ci urmărind un anume itinerar, cel mai scurt, ajunse într-un alt cartier tot numai cu vile, la fel de somptuoase, de tăcute şi aparent misterioase ca aceea în care locuia maiorul Filipoiu. Se afla acolo un mic scuar cu trei bănci, toate trei goale. Dealtfel, vremea fiind umedă şi relativ rece, sigur că nici mai tîrziu ele nu aveau să ispitească pe careva, exceptînd doar cazul în care norii s-ar fi împrăştiat şi ar fi apărut soarele, ceea ce era puţin probabil. Se aşeză pe una din bănci şi începu să învîrtească manivela. Valsul din „Văduva veselă" răzbi prin ferestrele camuflate în încăperile vilelor din jurul scuarului, ba chiar şi mai departe, dar, nici după un sfert de oră, nu se arătă măcar un singur amator sau amatoare de „planete". Nici nu era de mirare, la ora aceea copiii, cîţi or fi existat pe străzile acelea, se aflau la şcoală.

Flaşnetarul privea cu coada ochiului o anume vilă, aflată în stînga sa, acolo de unde începea o altă stradă, care purta denumirea de „Aleea Pajura". În vila aceea se afla acum maiorul Filipoiu. Certitudinea i-o dădea numărul pe care îl avea Mercedesul ce staţiona în curtea vilei, în faţa peronului.

Vila era una dintre cele mai frumoase şi, admirînd-o, flaşnetarul se întreba cum de nu se plictisea Obersturmbannführerul [1] Helmut Dernbach singur într-o casă care număra pe puţin opt încăperi. Fiindcă secretara lui, care avea gradul de Untersturmführer [2], şi care se numea Barbara Bünger, locuia în altă parte. O ducea şi o aducea de acasă acelaşi Mercedes pe care, cîteodată, îl conducea chiar Herr Doktor Helmut.

Ar fi fost nedrept dacă cineva ar fi gîndit despre Helmut Dernbach că nu era mîndru de gradul de Obersturmbannführer, el care, în tinereţe, după ce se înscrisese în S.A. [3] (Sturmabteilung), începuse prin a obţine gradul modest de Obertruppenführer [4]. Ambiţiona să ajungă Standartenführer [5] şi — de ce nu ? — chiar Gruppenführer [6]. Totuşi o plăcere reală simţea de fiecare dată cînd cineva i se adresa, chiar în cadrul serviciului, cu „Herr Doktor". Fiindcă Helmut Dernbach era doctor în filozofie, diplomă obţinută la Universitatea din Göttingen. Poate de aceea — mai exact, în primul rînd din acest motiv — îi plăcea să umble în civil, deşi, din punct de vedere al înfăţişării, uniforma de Obersturmbannführer SS îl prindea mai bine. Era un bărbat înalt, zvelt, ochii de culoare cenuşie, frun-

[1] Locotenent-colonel.
[2] Sublocotenent.
[3] Batalioanele de asalt.
[4] Sergent.
[5] Colonel.
[6] General.

tea bombată, înaltă, de veritabil „Herr Doktor", un pliu dispreţuitor în colţul gurii, care însă trecea aproape neobservat, datorită vocii totdeauna ipocrit amabilă, prietenoasă, cu care izbutea să înşele pe toată lumea în legătură cu adevăratele lui intenţii sau cu adevăratele lui simpatii şi antipatii. La aceasta trebuie adăugate inteligenţa, mult deasupra mediei comune, şi experienţa dobîndită în anii de cînd lucra la S.D. — Sicherheitsdienst des Reichsführers SS [1], experienţă dovedită în diferite însărcinări îndeplinite în mod strălucit, motiv pentru care fusese remarcat de către Schellenberg, protejatul lui Himmler şi rivalul superiorului său Kaltenbrunner.

Toate aceste amănunte din biografia lui Herr Doktor Helmut Dernbach flaşnetarul le aflase dintr-o anumită sursă. Din aceeaşi sursă mai aflase că „Herr Doktor", care se afla în ţară abia de două săptămîni, era un fel de reprezentant al lui Schellenberg, venit cu o anume misiune. Deocamdată motivul părea destul de nebulos, şi nu numai pentru flaşnetar, ci, în egală măsură, atît pentru cei din Gestapo, cît şi pentru reprezentanţii Wehrmachtului din România.

Flaşnetarul obosise să tot învîrtească manivela maşinăriei cîntătoare. Dar mai mult îl obosiseră cele două valsuri, care, prin repetarea lor de zeci şi zeci de ori pe zi, îl aduseseră în pragul neurasteniei. Mai înainte, crezuse că numai oamenii puteau fi urîţi cu atîta înverşunare. Dar, mai ales, în ultimele două săptămîni, se convinsese că puteau fi urîte cu înverşunare chiar nişte prea frumoase valsuri, într-un fel *nemuritoare,* cel puţin pentru cei care îndrăgeau opereta — şi probabil că vor mai continua să existe şi de acum încolo asemenea oameni.

[1] Serviciul de siguranţă al conducătorului SS al Reichului

În scuar și pe străzile din imediata apropiere, se așternu din nou liniștea, acea liniște specifică, și plictisitoare, cartierelor aristocratice bucureștene. Flașnetarul se așeză mai comod pe bancă, picior peste picior, își aprinse o țigară, de data asta o „Regală", și începu să fumeze. Își vîrîse mîinile adînc în buzunare și fuma fără să scoată țigara din gură. O ținea între buze, mai înspre colțul stîng, trăgea adînc din ea, și slobozea fumul în formă de colăcei perfecți. Fuma, privind ferestrele vilei, și se tot întreba care putea fi subiectul convorbirii dintre Helmut Dernbach și maiorul Adrian Filipoiu. Întrevederile dintre maior și trimisul special — oare realmente era un *trimis special ?* — al lui Schellenberg puteau fi considerate conspirative. Se întîlneau de fiecare dată în cursul dimineții, și numai în vila lui Helmut Dernbach. Mercedesul nu venea să-l ia pe maior de acasă, iar după întrevedere, cînd părăsea vila, pleca pe jos și ajungea la sediul unde lucra fie cu un taxi, fie cu tramvaiul. Toate acestea constituiau dovezi că întîlnirile lor aveau un caracter conspirativ. Totuși „conspirativitatea" era doar relativă. Fiindcă măsurile de precauție luate erau atît de naive, încît ar fi făcut să zîmbească pînă și pe cel „mai sărac cu duhul" dintre agenții Siguranței. Ce putea să însemne aceasta ?

Pe de o parte, că maiorul nu se temea de consecințe în cazul în care s-ar fi aflat de legăturile lui cu reprezentantul lui Schellenberg, iar pe de alta că, la rîndul său, Helmut Dernbach nu se sinchisea deloc dacă cei de la Gestapou, supraveghind activitatea pe care o desfășura în România, ar fi aflat că se întîlnea în vila sa cu un ofițer român detașat la un comandament ce se ocupa cu aprovizionarea armatei. În privința aceasta flașnetarul — Mihai Băleanu după numele înscris în buletinul de populație

și în actul de „lăsare la vatră" — nu avea nici o îndoială. Ceea ce îl nedumerea și dorea să afle era natura conversațiilor conspirative dintre cei doi. Dar deocamdată lucrul acesta era imposibil. Deocamdată. Privi spre vilă. Nici o mișcare.

„Dar dacă, pînă să ajung eu aici, întrevederea a și avut loc ?"

Totuși, pînă în ziua aceea, nu se întîmplase ca întrevederea să dureze mai puțin de o oră și jumătate. Deci, după toate probabilitățile, maiorul Filipoiu se mai afla încă în vila lui Helmut Dernbach. Și parcă dinadins, ca să nu mai aibă nici un pic de îndoială, storurile uneia dintre cele trei ferestre dinspre stradă fură ridicate, pentru ca imediat după aceea în cadrul ei să-i vadă, umăr lîngă umăr, pe maior și pe Helmut Dernbach. Priviră strada, doar cîteva clipe, pe urmă dispărură. Și în clipa în care flașnetarul dădu cu ochii de maior, din nou simți acea teamă absurdă, irațională, care se cuibărise în el cu ani în urmă, pe vremea cînd era un copil.

Intern într-un orfelinat pentru „copiii celor căzuți în război", într-un orfelinat care, inițial, fusese o școală de surdo-muți, din orașul Focșani. Focșani ! Din ziua în care părăsise orfelinatul nu-i mai călcase piciorul prin acel oraș. Nu-și amintea nimic din acel oraș, nimic — nimic, exceptînd doar firma unui cinematograf de pe ulița principală : cinematograful „Unirea". Atît. Normal ar fi fost să-și amintească și altceva : străzi, case, eventual vreo statuie — dacă exista —, vitrina vreunui magazin. Nimic ! E drept, în oraș nu erau niciodată învoiți. Totuși, o dată pe an, în ziua de zece mai, erau scoși să defileze și ei : în uniforme negre, cu bumbi de alamă, pe care, în ajun, trebuiseră să-i frece cu „Amor", ca să lucească precum

soarele. Uniforme cu epoleți, evident fără galoane, și chipiuri confecționate din același postav negru, asemănătoare, ca formă, cu cele ale soldaților din „Legiunea Străină". Defilau în coloană de cîte patru, în frunte cu gorniștii, selecționați tot dintre elevi. Cînd treceau pe străzile ticsite, lumea îi privea cu milă și exclama cu compătimire : „Aștia-s de la orfelinat. Orfani de război ! Săracii !" După ce defilau și se întorceau la orfelinat, li se luau uniformele, care erau păstrate în magazie, la naftalină, pînă în anul următor, obligați fiind să îmbrace din nou zdrențele pe care le purtau în mod obișnuit. Clădirea ! În formă de potcoavă, cu coridoare lungi, întunecoase, cu dormitoare imense și friguroase, cu paturi cazone, în care iarna — fiindcă rația de lemne era atît de mică, încît nu izbutea măcar să încălzească cele două sobe uriașe — dormeau îmbrăcați ; cu sala de mese lungă de douăzeci de metri, al cărei tavan și ai cărei pereți erau plini de mucegai, de parcă i-ar fi ros lepra, sală de mese în care, atunci cînd se deschideau ușile și năvăleau ca niște vandali, îi aștepta, în farfurii de tablă cositorite, un prînz sau o cină mizerabile, nu să-i sature, ci doar să le amăgească pentru o oră-două foamea lor de lupi tineri ; cu sălile de clase care duhneau totdeauna a sulf și a alte mirosuri, fiindcă hainele de pe ei erau murdare, fiindcă ei înșiși erau murdari, de vreme ce nu se îmbăiau decît o dată pe lună, și numai dacă instalația băii funcționa, de cele mai multe ori fiind defectă ; cu infirmeria compusă din două săli, una pentru rîioși, alta pentru cei suferinzi de alte boli, fiecare din ele avînd cîte zece paturi, în care dormeau cîte doi copii bolnavi. Și iată-i pe ei, orfanii. *Niște țînci în zdrențe, murdari, flămînzi, tunși cu mașina nr. 0, cu pecingini pe cap și pe față, cu bube dulci pe la gură, cu puroi în urechi — mulți aveau otită —,*

cu ochii urduroşi din cauza conjunctivitei, scărpinîndu-se mai tot timpul din cauza rîiei. Orfelinatul nu avea medic, ci doar un felcer care nu se pricepea să-i vindece, dar care, chiar dacă s-ar fi priceput, nu ar fi avut cu ce, întrucît în dulapul cu medicamente nu existau decît sare amară, chinină şi un bidon cu „Scabiol", medicamentul cu cea mai mare căutare, întrucît rîia, din cauza murdăriei, devenise endemică în orfelinat. Şi, iată, se vedea şi pe sine : un băieţel firav, mai tot timpul gutunărit, cu pecingini pe cap şi pe faţă, zdrenţăros ca toţi ceilalţi şi, la fel ca toţi ceilalţi, atît ziua cît şi noaptea, în timpul somnului, lihnit de foame, dar, spre deosebire de cei mai mulţi dintre ei, cu multă aplecare spre învăţătură. Iată şi imaginea doamnei Grăjdeanu, învăţătoarea lui, asemenea unei icoane a Maicii Domnului. „Ulea Mihai, ia spune matale în ce an s-a urcat pe tron Ştefan cel Mare ?" Şi el răspundea. Răspundea de fiecare dată cînd nimeni din clasă nu ştia să răspundă. De aceea doamna *ţinea la el. Şi, de cînd a început să ţină la el, nu-i mai spunea decît : Mihăiţă. „Mihăiţă, spune matale poezia* La Oglindă *de George Coşbuc". Doamna Grăjdeanu, singura figură luminoasă. Încolo... Domnul Giuseppe, profesorul de muzică, despre care se şoptea că, pînă a nu ajunge profesor, fusese frizer. Era un sadic. Îi punea să facă degetele „puică" şi-i bătea cu varga peste ele. Ca să li se „dezlege" coardele vocale, îi silea să deschidă şi să închidă gura într-un anumit fel, de zeci şi zeci de ori, pînă cînd li se înţepeneau încheieturile maxilarelor, de nu mai erau apoi în stare să şi le descleşteze. Îl vedea parcă aievea : spîn şi cocoşat, cu un neg mare şi negru pe nara stîngă, cu un ochi de sticlă, cu urechea stîngă mai pleoştită decît cea dreaptă, cu umărul stîng mult mai lăsat decît celălalt. Nici măcar fruntea nu era uniform teşită : ceva mai mult tot în partea stîngă. Domnul Giuseppe nu totdeauna îi*

bătea peste degetele făcute „puică". De cele mai multe ori îi pedepsea în alt fel. Dacă un băiat îl nemulţumea cu ceva, se apropia de cel vinovat, îi prindea nasul cu două degete şi începea să strîngă, să strîngă pînă cînd acesta, de durere, se pornea să plîngă, să zbiere. După ce se îndura să-l lase în pace, în nouăzeci şi nouă la sută dintre cazuri, pe supliciat *îl podidea sîngele pe nas. Era cea mai dureroasă tortură, şi nu exista unul care să nu fi preferat fie bătaia peste degetele făcute „puică", fie statul în genunchi pe coji de nucă, fie sutele de mătănii în faţa icoanei, pedeapsa predilectă a domnişoarei Melania, pedagoga isterică şi, în mare măsură, dementă. Domnişoara Melania nu mai era tînără. Trecută de patruzeci de ani, umbla totdeauna îmbrăcată într-o rochie neagră, încheiată pînă la gît, precum o sutană de călugăriţă, la încheietura mîinii stîngi avea încolăcit un şirag de mătănii, iar în mîna dreaptă, totdeauna, dar absolut totdeauna, o vărguţă de metal, cu care bătea copiii la palmă. Peste „sutană" purta un şorţ tot de culoare neagră, cu un buzunar pe toată lăţimea lui, burduşit cu coji de nucă. Dacă un băiat o nemulţumea cu ceva, imediat scotea din buzunar un pumn de coji de nucă, le presăra pe podea şi îl punea pe cel vinovat să stea în genunchi pe ele. Asta se putea întîmpla în dormitor, în clasă, pe mozaicul coridoarelor, ba chiar şi la closet. Da, chiar la closet, unde nu rareori puteai să vezi băieţi stînd în genunchi pe coji de nucă, într-o băltoacă de urină. Sadică mai era domnişoara Melania !*

Pe domnişoara Melania o întrecea în sadism domnul Boerebista Filipoiu, directorul orfelinatului. El nu avea asupra sa o vărguţă de metal, ca domnişoara Melania, ci o nuia de alun. Ca să se abată asupra ta nuiaua de alun a domnului director nu trebuia neapărat să te fi

făcut vinovat de ceva. Era suficient să te afli în imediata lui apropiere, ca să te plesnească unde nimerea : peste față, în cap, pe spinare, peste șale. De fiecare dată cînd izbutea să pună mîna pe vreunul și să înceapă a-l ciomăgi, domnul director zîmbea. Și, cu cît biata victimă țipa și se văicărea mai tare, cu atît zîmbea dumnealui mai satisfăcut.

Adrian, unicul fiu al directorului, care, fizicește, semăna întru totul cu maică-sa, moștenise ceva și de la tatăl său : zîmbetul. Îl văzu așa cum arătase cu șaisprezece ani în urmă. Ei, orfanii, umblau îmbrăcați în zdrențe, erau flămînzi ca niște cîini vagabonzi, aveau ochii urduroși din cauza conjunctivitei, bube dulci pe la buze și pecingini pe capetele chiluge și pe față. El, Adrian, umbla îmbrăcat în haine de catifea vișinie sau în costume de marinar, cu gulere late și dreptunghiulare pînă mai jos de omoplați, purtînd pe cap berete, pe ale căror panglici lungi, care-i fluturau pînă aproape de șale, erau imprimate, cu litere aurii, cuvintele „Bricul Mircea".

Adrian avea multe costume, care mai de care mai frumoș, dar Mihai Ulea[1] *— Mihăiță, cum îi spunea doamna Grăjdeanu — nu-l invidia decît pentru cele de marinar. Și, în definitiv, nici nu era de mirare, de vreme ce se născuse pe malul Dunării, la Brăila, și de vreme ce, încă de pe cînd era doar de o șchioapă, fusese convins că nu exista pe lume o meserie mai frumoasă decît aceea de marinar.*

[1] Notă : Autorul amintește cititorilor săi că este vorba de același Mihai Ulea, principalul personaj din romanul „*La miezul nopții va cădea o stea*".

În această carte ei vor avea prilejul să-l vadă acționînd într-o perioadă anterioară celeia în care se petrece acțiunea amintitului roman, anume în zilele dramatice ale lui August 1944.

Directorul locuia într-un pavilion separat, înconjurat de un gard din fier şi cărămidă. În perimetrul împrejmuit de acel gard, în afară de clădirea propriu-zisă, se mai aflau o grădină şi o curte, în care Adrian avea loc berechet să zburde în voie. Numai că, neavînd fraţi, se plictisea să se joace de unul singur, cu toate că nu exista jucărie pe care tată-său să nu i-o cumpere. Adrian era un copil răsfăţat, toate dorinţele îi erau îndeplinite, cu excepţia uneia singure : i se interzisese în mod categoric să aibă de-a face cu „orfanii". Pentru părinţii lui, orfanii erau răi şi, păduchioşii, puşlamalele şi hoţii care dijmuiau grădinile de zarzavat din imediata apropiere a orfelinatului. Că cei care cutezau, riscînd să fie împuşcaţi cu sare de către grădinarii bulgari, o făceau numai ca să-şi astîmpere foamea, acesta era un amănunt pe care domnul director îl ignora cu desăvîrşire. Totuşi, în ciuda interdicţiei categorice, Adrian se încumeta să părăsească domeniul *ca să se ducă să privească, doar să privească, la joaca* orfanilor. *Se apropia pînă la o anumită distanţă şi privea, privea. I se citea în ochi cît de mult ar fi dorit să ia parte şi el la joacă, dar dacă se menţinea în rezervă aceasta nu se datora, exclusiv, interdicţiei cît, mai ales, dispreţului său : cum, el, băiatul directorului, să ia parte la joaca unor „păduchioşi" ? Asta nu-l împiedica însă să i se căşuneze pe careva şi să-l ia la bătaie. De obicei pe unul mai slab decît el.*

Şi într-o zi... Jucau „cal de rege, cal de prinţ". El, Mihăiţă, a aruncat piatra şi chiar din prima lovitură a dărîmat cărămida care reprezenta ţinta. Din întîmplare însă, piatra s-a rostogolit pînă la picioarele lui Adrian care privea, dar fără să-l lovească. Atunci acesta, furios, se repezi şi îl pocni în plină faţă cu pumnul.

— Ce dai, mă, ce ţi-am făcut ? protestă Mihăiţă.

— *Fiindcă așa am poftă ! ripostă Adrian, trăgîndu-i încă un pumn, și cu atîta putere, încît îl podidi sîngele pe nas.*

— *Nu da, mă, nu da ! Dacă n-ai fi băiatul directorului ți-aș arăta eu.*

Și atunci se întîmplă ceva la care nimeni nu se așteptase. Fără ca vreunul dintre băieții care făcuseră roată în jurul lor să prindă de veste, se treziră lîngă ei cu directorul, cu „Căpcăunul", cum îl porecliseră.

— *Dar tu de ce nu dai în el, mă ? se răsti Căpcăunul la Mihăiță.*

— *Cum să dau în fiul dumneavoastră, domnule director ? Nu se poate.*

— *Dă, mă, și tu în el. Îți permit să dai în el, ca să se învețe minte, și altă dată să nu se mai amestece în joaca unor golani ca voi. Dă, mă, dă și tu !*

Și atunci, de frică, Mihăiță se repezi asupra lui Adrian și îl trînti la pămînt. Luat prin surprindere, Adrian nu schiță nici un gest de apărare. Abia după ce încasă doi pumni în plină figură, reacționă. Își răsuci trupul, încercînd să-și ferească fața de lovituri. Dar, spre ghinionul lui — dar mai mult al lui Mihăiță —, un ciob de sticlă — de sifon — pe jumătate înfipt în pămînt, aproape că-i despică buza superioară.

Directorul, în clipa în care văzu curgînd sînge, urlă cu vocea lui de Căpcăun :

— *Lasă-l, mă ticălosule ! Lasă-l că-l omori !*

Și repezi asupra lui nuiaua de alun, lovindu-l unde nimerea. Îl lovi cu atîta furie, încît Mihăiță își pierdu cunoștința. Își reveni la infirmerie. O săptămînă a zăcut pînă s-a mai înzdrăvenit. Numai puțin lipsise ca să-l omoare directorul în bătăi. Dar, în zilele ce urmară, de multe ori avea să-și spună că ar fi fost mai bine dacă

murea de pe urma loviturilor „Căpcăunului". Fiindcă abia după aceea au început persecuțiile din partea lui Adrian. Fiind laș, Adrian nu îndrăznea să-l înfrunte direct. Îl ura, voia să se răzbune, dar răzbunarea lui era răzbunarea lașului. Îl pîndea ascuns în vreun ungher al coridorului întunecos, îl lăsa să treacă și, brusc, se repezea pe la spate, îl lovea, și apoi fugea. Sau, ascuns după trunchiul vreunui copac, ori în bălăriile înalte din curte, zvîrlea cu pietre după el. În vreo cîteva rînduri se alesese cu capul spart și trebuise să se ducă la infirmerie ca să-l panseze felcerul.

— Cu cine te-ai bătut, Ulea Mihai ? îl întreba de fiecare dată domnișoara Melania.

Dar el tăcea. Nu-i putea spune adevărul, de teamă că tot pe el îl va pedepsi, și nu ea, ci directorul, fiindcă, fără îndoială, domnișoara Melania s-ar fi dus imediat să-i dea raportul. Prefera să suporte pedeapsa domnișoarei Melania, care ori îi suprima prînzul, ori îl punea să stea în genunchi pe coji de nucă, ori îl trimitea la Capelă — orfelinatul avea una — să facă o sută de mătănii și să spună cu glas tare : „Sînt, Doamne, un păcătos ! Doamne Dumnezeule, pedepsește-mă de îndată !"

Pe nesimțite i se cuibări în suflet frica. Frica de persecuțiile lașe ale lui Adrian. Se simțea ca un animal hăituit, incapabil să se apere. Era permanent la pîndă, pentru că niciodată nu știa, nici dincotro îl va ataca Adrian, și nici în ce fel. Dar, oricît de atent era, numai rareori se întîmpla să pareze la timp lovitura. Perfid, Adrian îl ataca atunci cînd se aștepta mai puțin, dovedind multă fantezie în alegerea mijloacelor. Odată, îi vîrî în fața de pernă un șobolan mort. Altă dată, noaptea, îi tăie cu foarfeca

pantalonii, care şi aşa erau numai zdrenţe. Într-o altă împrejurare îi vîrî în bocanci excremente.

Un an întreg trăi cu teama de „represaliile" lui Adrian. Teamă ? Nu ! Mai curînd groază. Nu de puţine ori, cuprins de disperare, fu ispitit să se spînzure. Mai ales după întîmplarea cu şarpele. Lui Mihăiţă de nimic nu-i era teamă mai mare ca de şerpi. În curtea imensă a orfelinatului existau o mulţime. Şerpi de casă, inofensivi. Totuşi, dacă se întîmpla să vadă unul, se îngălbenea la faţă, începea să tremure şi o rupea la fugă... Şi într-o zi... Era înspre amurg. Sunase pentru cină. Cina la orfelinat ? Un boţ de mămăligă şi, în farfuria cositorită, cîteva prune uscate, fierte în apă. Mihăiţă a părăsit clasa ultimul. Citise o carte cu poveşti. Cînd şi-a amintit că sunase de cină, ceilalţi terminaseră aproape. Pe coridor nu ardea decît un singur bec, cu lumina puţină. Cu gîndul la cele ce citise, uitase de Adrian. Şi iată, în clipa în care coti înspre sala de mese, Adrian, care îl pîndea ascuns după un dulap, îi sări în spate, îl trînti la pămînt şi îi strecură sub cămaşă un şarpe viu. Mihăiţă, cînd îl văzu, dar mai ales cînd îl simţi, umed şi rece pe piept, leşină. L-au găsit ceilalţi, după cină. L-au dus la infirmerie. A zăcut două săptămîni. N-a povestit nimănui ce i se întîmplase şi ceilalţi băieţi, fiindcă aveau nevoie de o explicaţie, şi-au dat cu presupusul că Ulea e bolnav de „ducă-se pe pustii".

Curînd după aceea a venit vacanţa mare. A plecat acasă, la Brăila. Toamna, cînd a revenit la orfelinat, de teama răzbunării lui Adrian mai degrabă ar fi preferat să fie dus la spînzurătoare. Dar, spre norocul lui, Adrian nu mai era acolo. Reuşise la liceul militar de la Mînăstirea Dealului. L-a revăzut abia în vacanţa de Crăciun. În vacanţa de Crăciun doar cîţiva „orfani" plecau acasă. Cei mai mulţi rămîneau la orfelinat. Printre ei şi Mihăiţă.

Cînd l-au văzut pe Adrian, au rămas cu gurile căscate, în așa măsură i-a impresionat uniforma lui de elev al liceului militar, cu pantaloni cu lampas și chipiu cu egretă.

Și poate pentru că întîmplarea cu șarpele îi potolise setea de răzbunare, sau poate pentru că acum socotea că este sub demnitatea lui de elev al liceului militar să se răzbune pe un nenorocit de orfan, *pe tot timpul vacanței îl lăsă în pace.*

Totuși, încăierarea dintre el și Ulea, chiar dacă ar fi vrut s-o uite, i-o amintea de fiecare dată cînd se uita în oglindă cicatricea de pe buza superioară, care nu avea să mai dispară niciodată. (După mulți ani, cînd îl reîntîlnise, și cînd îl recunoscuse abia după ce descoperise cicatricea, caporalul t.r. Ulea Mihai avea să constate că maiorul Adrian Filipoiu, șeful Biroului 2 al Diviziei Putna, ca s-o camufleze, își lăsase mustață, cu toate că mustața îl făcea să arate cu cîțiva ani mai în vîrstă.)

Papagalul părea agitat. Flașnetarul nu observă chiar de la început, atent la ceea ce se întîmpla la vila pe care o ținea sub observație. Șoferul, un Unteroffizier în uniformă nou-nouță, ieși din casă, urcă la volan și aștepta.

„Uite-te ! se miră flașnetarul. Îl conduce cu mașina. Asta nu s-a mai întîmplat niciodată. Sau te pomenești că pleacă împreună în altă parte. În acest caz, înseamnă că am pierdut timpul de pomană", își zise el cu amărăciune.

În clipa următoare, ușa de la intrarea principală a vilei se deschise și în prag apărură amîndoi : Helmut Dernbach și maiorul Adrian Filipoiu. „Herr Doktor" îl conduse pînă la poartă. Își strînseră mîinile. Maiorul plecă pe jos. Helmut Dernbach se urcă în Mercedes. Mașina o porni în direcția opusă aceleia înspre care se îndrepta maiorul.

Flaşnetarul, după ce nu-i mai văzu, scoase din buzunar o bucăţică de hîrtie pătrată, de culoare albastră, scrise pe ea ceva cu creionul, o împături şi o vîrî într-o despărţitură a sertăraşului unde se aflau „planete“ de aceeaşi culoare.

— Acum, Napoleon, putem să ne vedem şi noi de treabă, se adresă papagalului, care chirăi, parcă pentru a-i da de înţeles că era întru totul de acord.

După aceea, părăsind scuarul, flaşnetarul o porni în direcţia în care dispăruse maiorul. Evident, nu cu intenţia de a-l urmări, fiindcă ştia că, de vreme ce totul se desfăşurase „după tipic“, maiorul, cu autobuzul, cu tramvaiul sau, eventual, dacă avusese şansă, cu unul din taxiurile nerechiziţionate, se îndrepta acum spre Marele Stat Major.

Şi, într-adevăr, nu se înşela. Aşa cum presupusese, maiorul avu norocul să găsească un taxi. După ce trecu pe la şeful său pentru a-l saluta şi a-i plasa o explicaţie plauzibilă care să justifice întîrzierea, intră la el în birou. Se plimbă, cu mîinile la spate, de la fereastră la uşă, şi de la uşă la fereastră timp de zece minute, pe urmă, aşezîndu-se în fotoliu, oftă şi murmură :

„Să vedem dacă îmi va ieşi pasienţa...“

Îngrijorarea i se mai citi în ochi încă vreo cîteva clipe, pe urmă, liniştindu-se brusc, deschise un dosar pe care începu să-l răsfoiască.

2

Flaşnetarul o porni pe străzile ce duceau spre centrul oraşului. Ziua continua să fie mohorîtă. Pe măsură ce se apropia, străzile deveneau din ce în ce mai populate. La brutării erau cozi interminabile. Femei, multe femei, copii, bătrîni. Bărbaţi tineri nici unul. O dubă a fabricii de pîine „Herdan" era cît pe ce să-i strivească flaşneta. Şoferul îl înjură. Flaşnetarul îl înjură şi el. Totuşi, ca măsură de precauţie, renunţă să mai meargă prin mijlocul străzii şi urcă pe trotuar. La cîte un colţ de stradă se oprea, pornea caterinca şi aştepta eventualii clienţi doritori să afle ce le rezervă viitorul. Rar se întîmpla ca Napoleon să fie îndemnat să scoată o planetă. De cele mai multe ori nimeni nu se oprea. În schimb melodiile răguşite ale flaşnetei atrăgeau parcă şi mai mult atenţia asupra tristeţii care învăluia oraşul, asemenea unui giulgiu.

Cu toate acestea, faptul că oamenii preocupaţi de cu totul altceva nu-l băgau în seamă nu părea a-l afecta prea mult pe flaşnetar. Ca să-şi fi putut da cineva seama de acest lucru, ar fi trebuit să fie un foarte bun observator. Un asemenea observator ar fi ajuns la concluzia că „haltele" flaşnetarului erau doar formale şi că, în fond, lui puţin îi păsa dacă Napoleon va avea sau nu de lucru în dimineaţa acelei zile de sfîrşit de martie al anului 1944.

Străbătînd străzile oraşului, ajunse pe strada Armenească. La întretăierea cu strada Lycurg, se opri şi începu să învîrtească manivela. După cîteva minute, dintr-o curte

ieşi o fată cu o servietă sub braţ. Părea o studentă, eventual o elevă în ultima clasă de liceu.

— O planetă pentru o domnişoară blondă ai, flaşnetarule ?

— Cum să nu, domnişoară. Am planete de tot felul. Pentru brunete, pentru şatene, pentru platinate.

— Atunci dă-mi una pentru o fată cu părul platinat, că al meu aşa este.

— Napoleon, o planetă platinată pentru domnişoara.

Ajutat de flaşnetar, mai exact de degetul arătător al acestuia, ciocul papagalului scoase din cutiuţa cu planete exact pe aceea pe care Ulea o scrisese pe cînd se afla în scuarul din faţa vilei ocupate de Obersturmbannführerul Helmut Dernbach.

Fata luă planeta, plăti şi plecă.

La cîteva minute după aceea, flaşnetarul îşi continuă hoinăreala, mai exact aparenta hoinăreală : strada Silvestru, Popa Petre, traversă Calea Moşilor, intră pe strada Zece Mese, ieşi la Foişor, străbătu străduţa Stroescu, ieşi în Bulevardul Pache şi apoi o porni pe strada Matei Voievod. Se opri la cîrciuma de pe această stradă, pe a cărei firmă scria : „La Petrică băiat bun". Patronul, domnul Petrică, zis şi „băiat bun", fiindcă deschidea credit micilor funcţionari burlaci din cartier, era renumit pentru musacalele pe care le gătea nevastă-sa, dar mai ales pentru iahnia de fasole albă. Flaşnetarul lăsă flaşneta în stradă, dar se aşeză la o masă de lîngă fereastră ca s-o poată supraveghea, pe urmă comandă lui Jenică, unul dintre cei doi băieţi de prăvălie — cu atribuţii de chelneri —, un prînz modest.

Era la felul doi, cînd doi inşi cu haine de piele şi cu pălăriile trase pe ochi intrară în cîrciumă. După ce declarară că sînt de la poliţie, începură să legitimeze clienţii.

Flașnetarul fu printre primii care trebui să prezinte actele la control. Aproape că nu se uitară la ele. După ce îi întoarseră spatele, ca să treacă la o masă apropiată, flașnetarul, căruia i se făcuse brusc sete, simți nevoia să golească întreg paharul cu vin, pe care chelnerul i-l umpluse doar cu cîteva clipe mai înainte ca cei doi comisari să treacă pragul cîrciumii.

Flașnetarul continuă apoi să mănînce tacticos, afectînd indiferență, dar urmărind cu coada ochiului activitatea comisarilor. Controlul părea că avea să se termine cu bine. Mai aveau de verificat actele clienților de la o singură masă ocupată de doi tineri, care, după insignele de la rever, erau sigur studenți. Dealtfel, la cîrciuma lui „Nea Petrică băiat bun", luau masa mulți dintre studenții ce locuiau la căminul de pe aceeași stradă.

Cei doi studenți erau calmi, devorau cu poftă cîte o porție din nemaipomenita „specialitate" a casei : iahnia de fasole albă. Cînd li se ceru să se legitimeze, tinerii prezentară cărțile de student și buletinele de populație. Comisarii le examinară cu multă atenție, se sfătuiră din priviri, pe urmă, cel mai în vîrstă se răsti la ei :

— Plătiți și urmați-ne !

— Dar de ce ? Ce vi s-a cășunat pe noi ?

— Gura ! Plătiți și urmați-ne ! S-a înțeles ?

— Nea Petrică, trece-ne în cont. Vom plăti, nea Petrică.

— Bine, băieți, bine.

Cei doi comisari părăsiră localul, ținînd fiecare de braț cîte un student. Băieții nu păreau deloc speriați, ci mai curînd uluiți.

După plecarea lor, cîteva minute, în cîrciumă fu tot atîta liniște ca într-o biserică.

— Ce-or fi făcut bieții băieți ? întrebă un client. Să fi furat ceva ?

— După mutre, tipii ăia erau de la Siguranţă. Politică, explică un altul.

La o masă, singur, în colţul cel mai îndepărtat, lua prînzul un om de aproape patruzeci de ani, cu chelie, cu nas coroiat şi cu o bărbie proeminentă. Era italian şi lucra la o editură de pe Popa Nan, corector. Era un om foarte sociabil, vesel şi se cunoştea cu mai toţi clienţii permanenţi ai lui „Nea Petrică".

— În ultima săptămînă cei de la Siguranţă fac razii peste razii, îi informă italianul.

— Îi vînează pe comunişti, repetă cel care vorbise înainte.

— Cu mai multă înverşunare ca oricînd, continuă corectorul. Şi adăugă imediat, cu ton confidenţial : Aţi auzit ? A fost găsit împuşcat pe stradă un subofiţer neamţ.

„Eşti prost informat, mă macaronarule ! îl apostrofă în gînd flaşnetarul. Nu unul, ci doi, şi amîndoi Oberscharführeri din SS. Primul, în urmă cu o lună, ultimul, la sfîrşitul săptămînii trecute."

— Şi din cauza asta crezi că au pornit la vînătoare de comunişti ? întrebă unul — zugrav —, care era atît de congestionat la faţă, încît arăta ca un rac fiert. Comuniştii ăia au păcatele lor, mă rog, eu unul nu-i agreez, dar asemenea metode ei nu folosesc.

— Totuşi este o crimă politică, insistă Pratelli, corectorul.

— Draci !... Crimă politică !... Eu cred că i-au curăţat niscai borfaşi, ca să-i jefuiască, îşi susţinu punctul de vedere zugravul, dînd peste cap încă un pahar de vin.

— Foarte posibil ca presupunerea dumitale să fie cea adevărată. Mă întreb însă dacă şi nemţilor le-a trecut prin minte. În ceea ce mă priveşte, înclin să cred că ei văd în uciderea subofiţerului un act politic.

— Vrei să spui că ei, comuniştii... ? întrebă zugravul fără să-şi ducă raţionamentul pînă la capăt.

Patronul, ca să nu-şi dezmintă porecla de „băiat bun", interveni în discuţie.

— Ia mai lăsaţi-o naibii de politică ! Mai vorbiţi şi despre altceva, ce Dumnezeu !

— Are dreptate nea Petrică. De ce să ne legăm la cap dacă nu ne doare ?

— Hai noroc pe chestia asta ! ură zugravul, care se congestionase şi mai tare la faţă.

Flaşnetarul plăti consumaţia, adăugă bacşişul şi plecă. O apucă pe drumul cel mai scurt spre casă.

Mihai Băleanu stătea pe aleea Agudului, de partea cealaltă a cheiului gîrlei. Aleea avea formă de potcoavă şi era alcătuită din şapte bloculeţe, cu cîte unul şi două etaje, fiecare construit în alt stil, mai exact, fiecare într-un fel de ghiveci de stiluri, ceea ce dovedea cu prisosinţă lipsa de gust a arhitectului, întrucît proiectele tuturor celor şapte blocuri purtau aceeaşi semnătură : *arhitect Arthur Sînpetru.*

Pe de altă parte, fiind construite de acelaşi antreprenor, în mod normal ar fi trebuit fie ca toate cele şapte blocuri să reziste cutremurului din 1940, fie, dimpotrivă, toate şapte să se aleagă cu avarii mai mult sau mai puţin asemănătoare. În realitate se întîmplase cu totul altfel. Şase dintre ele suportaseră şocul foarte bine, fără nici un fel de crăpătură, în timp ce al şaptelea, dealtfel cel mai nou din punct de vedere al construcţiei, fusese aproape distrus. În orice caz, etajul devenise de nelocuit, pereţii crăpaţi în aşa măsură se şubreziseră, încît, ca să nu se prăbuşească, trebuiseră să fie sprijiniţi de grinzi puternice. Parterul scăpase mai uşor, dar cu stricăciuni destul de

grave, din care motiv, şi ca măsură de prudenţă, ar fi trebuit şi el evacuat de locatari, respectiv de proprietăreasa casei, doamna Marina Boldea. Deşi casa fusese declarată *insalubră*, ea refuzase să se mute, aşa cum făcuseră, somaţi de primărie, chiriaşii ei, care, pînă la cutremur, ocupaseră întreg etajul. Refuzase şi continua să ocupe singură un apartament de cinci camere, dintre care, locuibile efectiv, erau numai două. Vecinii nu se prea mirară că ea se încăpăţînează să locuiască într-o ruină de casă. Pentru că despre doamna Marina Boldea cu toţi aveau părerea că şocul pe care îl primise în ziua în care o anunţaseră oficial că soţul ei căzuse pe front în încercuirea de la Stalingrad fusese atît de puternic, încît de atunci mintea i se cam zdruncinase.

Bloculeţul de care este vorba avea o grădină, avea şi o curte asfaltată, în fundul căreia se afla o minusculă clădire anexă formată din garaj şi o cămăruţă. Pînă a nu izbucni războiul, acolo locuise şoferul, care îl ducea şi îl aducea de la uzină pe domnul avocat Valentin Boldea, şeful contenciosului unei importante întreprinderi din Capitală. După izbucnirea războiului, locotenentul în rezervă Valentin Boldea plecase pe front, maşina fusese rechiziţionată, iar şoferul concediat.

Cămăruţa şoferului avusese şi ea de suferit de pe urma cutremurului, dar într-o măsură mult mai mică. Cu mici reparaţii ea putea fi din nou locuită în condiţii aproape optime, bineînţeles dacă se făcea abstracţie de urîţenia ei.

Flaşnetarul o descoperi din întîmplare şi, găsind-o *ideală*, ceru proprietăresei să i-o închirieze, oferindu-se să efectueze reparaţiile necesare pe cheltuiala sa. Niciodată nu avea să uite ziua în care pentru prima dată a dat ochii cu doamna Marina Boldea. A sunat şi a aşteptat. A aşteptat aproape zece minute. În sfîrşit, uşa de

la intrare s-a deschis și în pragul ei a apărut stăpîna casei. Era îmbrăcată într-o rochie neagră, încheiată pînă la gît, capul și-l acoperise cu un voal de doliu, pe care îl purta în chip de fișiu.

— Sărut mîna, doamnă ! abia izbutise să îngaime, impresionat de frumusețea stranie a acelei femei, care nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani.

— Ce dorești, domnule ?

— Aș fi amator, doamnă, să închiriez cămăruța din fundul curții. Mă oblig să fac reparațiile necesare. În privința chiriei... n-am să mă tocmesc.

Doamna în doliu îl privi cîteva clipe distrată, pe urmă ochii ei mari, albaștri și vag halucinați, descoperiră flașneta.

— E a dumitale ?

— Da, doamnă. Dar să știți, cîștig destul ca să am cu ce plăti chiria...

— Mută-te, domnule, cînd vrei. De la un invalid de război nu am să pretind chirie. Soțul meu a murit pe front.

Ochii i se umplură brusc de lacrimi și, imediat, ca și cînd s-ar fi rușinat că plînsese în fața acelui flașnetar, îi întoarse spatele și intră în casă, trîntind ușa.

Un zidar astupă toate crăpăturile pereților, iar un zugrav tapetă încăperea, ceva mai mare decît o căsuță pentru păpuși și, după o săptămînă, flașnetarul se mută, mobilînd cămăruța cu mobilă cumpărată de ocazie. Un divan-studio, un dulap pentru haine, o masă, două scaune, o etajeră pentru cărți. Garajul, de care stăpîna casei nu mai avea nevoie, cu consimțămîntul ei, îl transformă într-un fel de bucătărie, deși atît la prînz cît și seara mînca în oraș. În garaj adăpostea și flașneta.

Noua locuință îi convenea și dintr-un anume punct de vedere, pe care strania lui proprietăreasă nu-l bănuia. Curtea avea două intrări. Una dinspre aleea Agudului, cealaltă, în fund și în imediata apropiere a garajului, dădea în strada Pinului.

În fiecare zi cînd pleca de acasă cu flașneta, folosea poarta din aleea Agudului. De asemenea, cînd se înapoia, de cele mai multe ori în primele ore ale după-amiezii. Serile însă — mai exact, nopțile — părăsea casa pe poarta ce da în strada Pinului, ca măsură suplimentară de precauție, deși era convins că doamna Marina, proprietăreasa lui, în așa măsură era *doamnă*, dar totodată în așa măsură stranie, încît în nici un caz nu putea s-o intereseze în vreun fel venirile și plecările omului, pe care nici măcar chiriaș nu-l putea numi, de vreme ce nu accepta să-i plătească o chirie, fie chiar simbolică.

În primele săptămîni, ca să-și arate într-o oarecare măsură recunoștința, se oferise să-i facă unele servicii, de pildă să procure unele alimente, măcar a celor în posesia cărora puteai intra numai stînd pe la diferite cozi interminabile. Ea însă îl refuzase politicos, explicîndu-i că pentru asemenea treburi o plătea pe „madam Frosa". Această madam Frosa era, într-un fel, tot atît de „stranie" ca și stăpînă-sa. Pînă în 1939 fusese călugăriță. Făcuse parte din conducerea mănăstirii V. și, pe de o parte, fiindcă era foarte ambițioasă, iar pe de alta, pentru că obținuse diploma de licență a Facultății de Teologie, aspirase să ajungă stareță. Și aproape sigur că ar fi izbutit să-și atingă țelul, dacă într-o zi nu ar fi părăsit mănăstirea pentru a deveni întreținuta unui plutonier-major dintr-o unitate militară de fortificații aflată pe zonă, mai exact în centura de cazemate Blebea — Tg. Neamț.

Părăsise mănăstirea pentru a-l urma pe plutonierul-major — despre care se spunea că avea ibovnice în toate satele din împrejurimi — şi cît timp unitatea rămăsese pe „zonă", Frosa fusese un fel de vivandieră a regimentului. Angajată ca bucătăreasă la popota ofiţerilor, care îşi avea sediul la Tg. Neamţ, umbla îmbrăcată în uniformă militară, se deprinsese să fumeze, să bea zdravăn şi să susţină conversaţii fără perdea într-un cerc numai de militari. Deşi slobodă la gură, rămăsese credincioasă plutonierului ei major, în ciuda faptului că nu existase ofiţer care să nu-şi fi încercat norocul, dar, bineînţeles, fără succes.

După izbucnirea războiului, în preziua plecării regimentului pe front, plutonierul major avusese ghinionul să fie sfîrtecat de o mină de infanterie în timp ce încerca s-o dezamorseze. Frosa, care, între timp, obţinuse aprobarea comandantului să urmeze unitatea pe front, ca „voluntară", pierzîndu-şi ibovnicul, renunţase la această intenţie. Rămăsese pe loc, în satul Blebea, să-l îngroape şi să îndeplinească, după datină, tot ceea ce se cere în atare împrejurări, inclusiv parastasul de patruzeci de zile. După aceea nu se mai întorsese nici la mănăstire. Venise la Bucureşti şi se angajase bucătăreasă la un birt din Ferentari. Două luni mai tîrziu devenea nevasta „fără cununie" a patronului, iar după alte şase îl părăsea, obţinînd postul de guvernantă la copiii unui magistrat. Cînd însă magistratul, de teama bombardamentelor aeriene, îşi trimise familia la moşie, Frosa refuză s-o urmeze.

În ziua în care Băleanu o cunoscu, madam Frosa nu mai era propriu-zis în serviciul Marinei Boldea. Locuia în altă parte, trecea însă pe la aceasta în fiecare dimineaţă, cîteodată pe la prînz, ca să-i aducă fie alimentele ce se puteau obţine doar pe cartelă, fie altele pe care

numai ea știa cum și de unde le procura. Își deșerta pornița, tăifăsuia cu *doamna* zece-cincisprezece minute și pleca, fiindcă totdeauna era grăbită, totdeauna se văita că ziua este prea mică. Cu ce și-o umplea nimeni nu ar fi putut spune, și cu atît mai puțin flașnetarul, care numai în două rînduri izbutise să stea de vorbă cu ea, și doar cîteva minute, suficiente însă ca să-și formeze părerea că madam Frosa se ocupa cu specula de alimente, cel puțin cu atîta, în cazul în care nu avea și alte îndeletniciri mai mult sau mai puțin ilicite. În schimb încercarea de a o trage puțin de limbă în legătură cu „proprietăreasa" lui se soldă cu un eșec. Află doar că *doamna* era o „sfîntă", că își iubea încă soțul și că se „comporta" de parcă *domnul* n-ar fi mort.

— Cum, adică, de parcă n-ar fi mort ? întrebase el.

— Păi așa. Gătește totdeauna pentru două persoane. Cînd se așază la masă, pune tacîmuri și farfurii pentru amîndoi și în timpul mesei „conversează" cu *el,* de parcă ar fi de față.

Atîta a putut să afle de la madam Frosa despre strania lui proprietăreasă. Deși locuia acolo de cîteva luni, nu se întîmplase să dea ochii cu ea decît de cîteva ori. Și, exceptînd împrejurarea cînd se oferise să facă unele comisioane și ea îl refuzase, în toate celelalte dăți se mărginise doar să-i dea bună ziua, iar apoi să se bucure dacă îl băga în seamă și îi răspundea la salut.

Aflînd de la madam Frosa puținul cît aflase în legătură cu doamna Marina, flașnetarul fusese impresionat, tulburat. O femeie frumoasă de numai treizeci de ani să perpetueze amintirea soțului ei ucis pe front într-un mod atît de ciudat i se părea ceva nefiresc. Oare trebuia să creadă despre ea că nu se afla în deplinătatea facultăților sale mintale ? În lunile care se scurseseră, deși n-o văzuse

decît de cîteva ori, totuşi îi era imposibil să creadă că femeia aceea, datorită tulburării spiritului, trăia într-o lume imaginară, care îi aparţinea numai ei. Pe de altă parte, ceea ce îl mai intriga era şi faptul că nimeni nu-i trecea pragul. Era singură în oraşul acesta mare, nu avea nici o rudă, nici prieteni, nici măcar simple cunoştinţe ? Cum de era posibil ? Nimeni, nimeni nu venea la ea în vizită, iar, la rîndul ei, nu frecventa pe nimeni. Rar se întîmplase s-o vadă plecînd de acasă, îmbrăcată în doliu, ascunzîndu-şi marea frumuseţe a chipului sub un văl negru şi des. În schimb, formele statuare, ca de zeiţă a vechii Hellade, nu izbuteau să le ascundă nici rochiile largi şi negre, vara, nici mantoul de astrahan, iarna. Pleca de acasă foarte rar şi se întorcea repede, de parcă ieşea doar pentru o mică plimbare pe străzile din imediata apropiere.

— Sărut mîinile, doamnă !

— Bună ziua, domnule ! (Sau : bună seara.)

Niciodată nu manifestase curiozitatea să afle cine era şi cum îl chema pe omul căruia îi acordase adăpost, fără să-i ceară în schimb chirie. Şi el *simţea* că dezinteresul ei nu se datora faptului că se considera superioară pe scara ierarhiei sociale, ea, o *doamnă,* soţia şefului contenciosului uneia dintre marile întreprinderi din Capitală ; el, un biet flaşnetar, invalid de război, care îşi cîştiga o existenţă mizeră cu „planetele“ lui mincinoase, ci pur şi simplu pentru că oamenii reali aveau în conştiinţa ei o existenţă fantomatică, în timp ce fantoma omului ei ucis pe front dobîndise un fel de existenţă cvasireală.

O singură dată, toamna, în timp ce ea stropea nişte crizanteme în grădina părăginită, în care un faun din marmură roasă de intemperii privea trist fîntîniţa arteziană secată, din cauză că i se defectase mecanismul, el,

cu chipiul ponosit în mînă, se apropiase de ea, întrebînd cu timiditate :

— Doamnă, dacă îmi îngăduiţi, aş stropi eu crizantemele.

— Mulţumesc ! Eşti foarte drăguţ, dar pe mine treaba asta mă distrează.

Refuzul ei, dincolo de cuvinte, era total, categoric. Refuza să-i accepte nu ajutorul concret, ci refuza orice fel de relaţii, care ar fi însemnat altceva decît faptul de a lua cunoştinţă de existenţa lui materială.

După ce depozită flaşneta în garaj, flaşnetarul se spălă, îşi îmbrăcă pijamaua şi se lungi în pat, cu mîinile sub cap. Închise ochii şi numai după cîteva minute adormi profund. Cîndva suferise de insomnii. Pe front. După zile de atacuri şi contraatacuri, sau după zeci de kilometri străbătuţi în marş forţat — cînd erau mutaţi pe o altă poziţie —, în timp ce toţi camarazii lui dormeau pur şi simplu *prăbuşiţi* în somnul acela caracteristic infanteristului, el rămînea treaz în groapa lui individuală, dacă se afla pe poziţie, sau în cantonament în cazul în care, provizoriu, înnoptau în vreun sat, să îndure truda ca pe o altfel de durere decît a unei răni de brand sau de glonte, mai cumplită, fiindcă durerea n-o simţea în vreunul din mădulare, ci undeva în creier. Doamne, cum îi mai invidia pe ceilalţi că dorm, că pot dormi. Îi auzea sforăind cumplit, gemînd, scrîşnind din dinţi, vorbind cu ai lor prin somn, trădînd fără voia lor *taine*, şi el treaz, treaz în ciuda imensei oboseli, în ciuda nestăvilitei dorinţe de a dormi, în aşa măsură îl cuprindea disperarea, încît nu o dată îl ispitise gîndul să se împuşte, ca măcar în moarte să se poată odihni, ca măcar murind să scape de durerea din

creier, în ultimă instanță de truda imensă din trupul lui, care se *consuma* fără să se poată reface prin somn. Pe urmă, după ce n-a mai fost în prima linie, după ce a avut șansa extraordinară să nu se mai joace cu moartea zi de zi și ceas de ceas „de-a v-ați ascunselea", insomniile au dispărut și, printr-un exercițiu de voință pentru care se simțea foarte mîndru, izbuti să comande somnului și, mai mult încă, să-și *programeze,* cu anticipație, ora și minutul cînd dorea să se trezească.

Înainte de a adormi, flașnetarul își programă să se trezească la orele opt seara. Și, într-adevăr, exact la ora aceea, fără nici un minut întîrziere, sări din pat. Se bărbieri, se spălă îndelung, pe urmă începu să se îmbrace, depunînd în această îndeletnicire grija și meticulozitatea specifică omului care știe ce importanță joacă vestimentația în relațiile sociale, mai ales în împrejurări tulburi și în medii în care banul, dobîndit pe căi mai mult sau mai puțin licite, constituie singurul blazon.

Cînd termină și cînd se supuse unui examen în fața oglinzii garderobului, constată că metamorfoza era completă. Dacă, din întîmplare, în clipa aceea ar fi intrat în încăpere Marina Boldea, proprietăreasa lui — *binefăcătoarea* lui, cum o numise atunci cînd stătuse de vorbă cu madam Frosa — în ciuda „absenteismului" ei, ar fi fost foarte surprinsă și poate că în primele clipe ar fi refuzat să creadă că domnul elegant ce se examina cu ochi critic în oglindă este una și aceeași persoană cu flașnetarul în uniforma peticită și soioasă, căruia îi îngăduise să locuiască în cămăruța de lîngă garaj.

După un ultim examen în oglindă, părăsi încăperea și ieși pe poarta ce da în strada Pinului. Noaptea era întunecoasă. Cerul, jos, parcă sta să se prăvale asupra ora-

şului învăluit în beznă datorită camuflajului. Fiindcă norii coborîseră atît de jos, atmosfera era călduţă. Poate încă prematur, dar se presimţea apropiata primăvară. La o distanţă pe care, ca s-o străbată, nu-i trebuiau mai mult de cincisprezece minute, se afla o staţie de taxiuri. Cînd ajunse acolo, constată cu părere de rău că nu se afla nici unul în staţie. Nu avea rost să aştepte. În tot Bucureştiul existau atît de puţine maşini de piaţă, încît a găsi una disponibilă echivala cu a obţine un bilet de loterie cîştigător. Folosind mijloace de locomoţie în comun, ajunse pe Bulevardul Filantropiei. Coborî în piaţă, coti la stînga şi după cîteva minute sună la intrarea unei case de pe strada Simota. Îi deschise o slujnică.

— Doamna e acasă ?

— Vă aşteaptă.

Îşi dezbrăcă pardesiul şi îl depuse în mîinile slujnicuţei, împreună cu pălăria şi mănuşile. După aceea, fără a mai aştepta să fie condus, pătrunse în hol şi urcă la etaj pe scara interioară. Bătu la o uşă şi intră. De pe canapeaua pe care stătuse, o femeie se ridică şi veni să-l întîmpine.

— Ai întîrziat, Mihai !

— Numai zece minute, draga mea. Dacă aş fi avut şansa să găsesc un taxi, aş fi fost la tine cu un sfert de oră mai devreme decît ţi-am promis. Ce vrei, dragă Mimi, e război.

Se aşezară pe canapea. Lacomă, Mimi îl îmbrăţişă, îl sărută.

— Tare dor mi-a fost de tine, Mihai.

Şi din nou îl sărută. Pentru a-i mai domoli elanul, o întrebă :

— Ce mai face neamţul tău ?

— Hans ? A plecat cu șeful lui în inspecție la Ploiești. Mi-a spus că va lipsi o săptămînă.

— Ce fel de inspecție ?

— Ceva scîrțiie acolo, după cîte am înțeles.

— Adică ?

— Cum dracu le spune... sabotaje ? Da, da, sabotaje. Cică în ultimul timp se întîmplă prea multe accidente la sonde, la rafinării, ca să fie doar întîmplătoare. Șeful lui, generalul Gerstenberg, nu are încredere în autoritățile românești și vrea să se convingă personal cum stau lucrurile. Pe urmă, imediat, cu alt ton : Mi-e tare teamă, Mihai !

— Ca să nu afle neamțul tău de legătura noastră ?

— A, nu de asta. De altceva mi-e teamă. Spune-mi, Mihai, situația pe front e chiar atît de albastră pentru nemți, pentru ai noștri, așa cum umblă zvonurile ?

— În orice caz nu-i prea strălucită.

— Vezi, de asta mi-e teamă. Mi-e teamă de ce va fi mîine. Hans mi-a promis că, în cazul în care frontul se va mișca și ei vor trebui să se retragă, mă va lua cu el. Dar pot să-l cred ? Chiar atît de proastă nu sînt. Pînă să ajungă aici la noi, pe unde a trecut, pretutindeni și-o fi găsit una ca de-alde mine. El pretinde că mă iubește și că nu mă va părăsi. Aiurea ! Zexe ! Nu pot să spun că nu se poartă drăguț cu mine. Bani îmi dă, chiar mă mir de unde are atît de mulți. Poate fiindcă e baron — așa zice că e baron — are soldă mai mare ?

— Soldele se diferențiază după grade, nu după titluri de noblețe, dragă Mimi, o lămuri el cu o răbdare, pe care ea o interpretă drept afecțiune.

— Dar, în definitiv, puțin îmi pasă de unde are bani. Pentru mine contează că nu-i zgîrie-brînză. Iar în ceea

ce mă priveşte nu sînt mînă spartă. Strîng la ciorap. Ştiu ce înseamnă sărăcia. Cînd lucram la teatru, trebuia să fiu drăguţă cu toţi mitocanii ca să fac rost de bani de-un ciorap, de-o rochie sau de-o pereche de pantofi de comandă la Nelu Mihăilescu.

Oftă şi privi cîteva minute în gol. Îşi amintea de ceva, şi sigur că nu era vorba de ceva vesel. Poate de anul premergător aceluia în care ajunsese metresa colonelului Hans Fink, cînd făcuse parte din trupa de balet de la Alhambra. Ca dansatoare, împrumutase numele de Paloma Fuanagulli, deşi acesta nu apărea niciodată pe afiş. Dar, fiindcă spera că, într-o zi, visul se va realiza, şi-l însuşise, căci, oricum, suna mai frumos — aşa credea ea — decît cel adevărat : Mimi Boiangiu. Fusese doar un vis, care se spulberă definitiv în ziua în care deveni, în mod oficial, amanta lui Hans Fink, maior în „Luftwaffe", întrucît acesta o obligase să renunţe la teatru. Mimi acceptă fără prea multă părere de rău, fiindcă în forul său intim era convinsă că natura nu o înzestrase cu atîta talent cît era necesar ca să devină dansatoare vedetă într-o trupă de balet, măcar de revistă. Totuşi, de fiecare dată cînd voia să obţină de la maiorul ei o blană, o bijuterie sau pur şi simplu o sumă de bani — Mimi iubea teribil de mult banii —, argumentul cu care îl convingea era următorul : „Numai pentru faptul că am renunţat la teatru de dragul tău, Hans, iubitule, şi aş merita fleacul ăsta de atenţie din partea ta". Şi maiorul ceda de fiecare dată, fiindcă femeia îi plăcea. Mimi nu era cine ştie ce frumuseţe. În schimb avea o carnaţie care exercita asupra bărbăţiei sale o adevărată fascinaţie. Şi apoi blonda Mimi, un pic dolofana Mimi, avea ceva de „Gretchen", o Gretchen de prin părţile Bavariei. Or maiorul Hans Fink era

bavarez și, după părerea lui Mihai Băleanu, explicația principală a *slăbiciunii* pe care acesta o manifesta față de fosta balerină se datora tocmai asemănării ei cu o oarecare fiică de baron bavarez.

— Mihai, aș vrea să te întreb ceva.

Vocea ei era ezitantă, privirea vag bănuitoare.

— Întreabă, Mimi.

— Ai auzit de un bancher Lazarís ?

— Lazarís !... Lazarís !... Am auzit... vag, adăugă el cu prudență.

În realitate *auzise* chiar foarte bine de Lazarís și banca acestuia. Știa că sediul central era la Brăila, că avea sucursale în Capitală și în alte cîteva orașe de provincie, în special porturi dunărene.

— E o bancă serioasă, Mihai ?

— Se pare că da. Dar, ce ? Ai de gînd să-i încredințezi... economiile tale, Mimi ?

— Mă crezi chiar așa de proastă ? Cine mai poate avea încredere în leu, dacă situația de pe front e atît de proastă ? Am cunoscut pe cineva de la banca Lazarís, un procurist, sau așa ceva, care s-a oferit să-mi transfere niște bani la o bancă din Elveția. Mi-e însă teamă să nu mă tragă pe sfoară.

— E cam riscant, fu și Mihai de părere. Dar nu înțeleg ce-ți trebuie ție bani la o bancă în Elveția. Dacă vrei să scapi de lei, cumpără napoleoni, bijuterii.

— Mai întîi, știi cu cît se vinde un napoleon aur ?

— Nu !

— Cu 40 000 de lei bucata. Pe urmă, află că eu am nevoie de bani afară. Dacă nemții se cară de la noi, aici va fi ca în Rusia, cu comuniștii la putere. Un astfel de regim nu-i de mine. Mi-e frică. Asta-i !

— De ce să-ţi fie frică ? Fiindcă se va afla că ai trăit cu un maior neamţ ? Pentru atîta lucru n-au să-ţi taie capul, poţi să fii sigură. Nu de alta, dar ar trebui să cadă prea multe capete frumoase, dragă Mimi.

— Nu ştiu, dar mie mi-e frică. Dacă vin ruşii peste noi, eu o întind cu Hans. De luat are să mă ia. Atîta hatîr are să-mi facă, fiindcă ţine la mine. Nu ştiu însă dacă mă va şi păstra. Dacă nu, ce-am să mă fac eu într-o ţară străină ? De aceea vreau să am bani afară.

— Eu nu te-aş sfătui să pleci.

— Dar ţi-am spus că mi-e frică să rămîn. Apoi, după o pauză, iscodindu-l : În definitiv, cred că şi ţie ar trebui să-ţi fie frică să trăieşti sub comunişti.

— Frică ? De ce ?

— Ascultă, Mihai ! Ce învîrţi tu, nu mă priveşte. Simt eu însă că nu lucruri prea curate, şi nu cred că ţi-ar veni chiar la îndemînă dacă într-o zi *ăia* te-ar lua la întrebări. Eu aş zice că dintre noi doi ţie ar trebui să-ţi fie cel mai mult frică.

— Ştiu eu ce să spun, dragă Mimi ? Poate că ai dreptate. Totuşi eu nu intenţionez să spăl putina, mai ales că nu am posibilitatea să-mi încropesc un mic depozit la vreo bancă din Elveţia.

— Fir-ar al dracului de război să fie ! Cine s-a gîndit că va lua o asemenea întorsătură ? Să ajungă ei, nemţii, pe dric, ei care numai puţin a lipsit să le mănînce coliva bolşevicilor.

— Mda ! Ce să-i faci ! Soarta războiului e schimbătoare. Dar, în altă ordine de idei, ai aflat ceva în legătură cu ceea ce te-am rugat ?

— Cu ce ? A, da ! Cu Magdalena ! L-am întrebat. Habar nu are. N-a întîlnit-o nicăieri.

— Te-a întrebat de ce te interesezi de ea ?

— M-a întrebat. I-am spus poezia care m-ai învățat. Că am fost colege de școală la liceul din Brăila, că o dată am văzut-o într-un Mercedes, împreună cu un ofițer neamț și că aș vrea s-o revăd, fiindcă în școală am fost prietene intime.

— ... Și el te-a crezut ?

— Cred că da. Nu mi-a părut deloc bănuitor. Apoi cu alt ton : Mihai, îmi juri că între tine și femeia aceea...

— Dragă Mimi, ți-am jurat o dată. Ce, vrei să-ți jur de fiecare dată cînd vine vorba de Magdalena ? Ți-am spus că mă interesează, pentru că numai prin ea aș putea încheia o afacere, care mi-ar da posibilitate să apelez și eu la serviciile procuristului tău de la banca Lazaris.

— Dacă situația pe front ar fi fost alta, ehei, ce mai afaceri am fi putut face noi doi, Mihai.

— Așa ! O afacere... noi doi. Dar pentru o afacere trebuie capital. Or eu, dacă nu am șansa s-o descopăr pe Magdalena, sînt și rămîn păduche.

— Pentru început, cu ce bani am eu, am putea pune afacerea pe picioare. Din păcate însă, din cauza situației de pe front, ar fi o prostie să riscăm. Adică eu să risc, fiindcă tu...

— Fiindcă eu nu aș fi în măsură să vin cu capital. Deși problema nu este de actualitate, din pură curiozitate, spune-mi la ce fel de *afacere* te-ai gîndit ?

— O casă de rendez-vous, discretă. Ceva în genul casei lu' madam Gîscă. O știi pe madam Gîscă ?

— Nu !

— O casă discretă, nu cu profesioniste. Cu femei cinstite, care vor să-și mai rotunjească veniturile. Nici că se poate o afacere mai bănoasă. Din păcate, din cauza situației de pe front, nu mă pot hazarda. Hans spune că la bolșevici prostitutia este interzisă. E adevărat ?

— Nu știu. Dar dacă ți-a spus-o el, poți să fii sigură că e bine informat.

— Poftim ! Auzi, libertate ! Să nu poți fi stăpînă pe corpul tău, să dispui de el după bunul plac ! se revoltă Mimi.

— Ascultă, Mimi ! Hans al tău o cunoaște pe Magdalena. Mai încearcă să-l tragi de limbă. Și, apoi, cască și tu bine ochii atunci cînd te duce la vreo petrecere în casa vreunuia dintre ai lui. Dacă o vezi îmi dai de știre imediat.

3

Maiorul Adrian Filipoiu părăsi locuinţa sa de pe aleea Lt. Petrescu îmbrăcat în civil. Era o după-amiază însorită, neobişnuit de caldă pentru luna aprilie. Îi era cald în trenciul bleumarin, dar nu se putea hotărî să şi-l scoată. Considera că nu era de „bon ton" să umble în talie. Maiorul părea bine dispus, fiindcă fredona, cu voce falsă, un şlagăr, din ale cărui cuvinte nu reţinuse decît unul singur : Truli. De cîteva luni se afla din nou în Capitală, ca urmare a intervenţiei unei prietene de-a soţiei sale, la rîndul ei, amică intimă cu mareşăleasa. Intervenţia aceasta costase ceva bani, dar meritase cu prisosinţă. Dealtfel, datorită aceleiaşi intervenţii, cu luni în urmă, cînd încă mai comanda un batalion în prima linie, fusese detaşat la M.U. [1] „Putna", ca locţiitor al Şefului B. 2, internat în spital.

Detaşarea, ca orice detaşare, fusese realmente provizorie, numai că, după vindecarea titularului, în loc să se reîntoarcă la regiment, ca să preia comanda batalionului său, din „ordin superior" fusese mutat în Capitală, în cadrul unui comandament ce se ocupa cu aprovizionarea armatei.

Era acum acasă şi, datorită naturii serviciului său, îşi crease o mulţime de relaţii cu personalităţi din cadrul unor societăţi comerciale, extrem de utile propriilor sale

[1] M. U., adică Mare Unitate : brigadă, divizie etc. (n.a.).

afaceri. Revenirea în Capitală pe de o parte îi permisese să reia legăturile discrete cu Marcela, consilieră literară la o editură, care accepta situația ambiguă fiindcă îl iubea, iar pe de alta, să-și îngăduie plăcerea unor chefuri cu „dame" la vreunul din localurile de lux de la Șosea.

Maiorul purta sub braț o servietă voluminoasă și probabil nu ușoară, de vreme ce o schimba destul de des dintr-o mînă în alta. Cînd ajunse pe Calea Victoriei, dispăru în pasajul de peste drum de Palatul Telefoanelor. Aici se puteau cumpăra aur, valută forte, pietre prețioase. Poliția știa, dar închidea ochii, și numai arareori se întreprindea cîte o razie.

Maiorul Filipoiu intră într-un local în care se putea bea și un ceai, dar și un țap sau o halbă de bere. Se așează singur la o masă cu tăblia din marmură învîrstată și chemă chelnerul, al cărui surtuc de culoare neagră era plin de pete de grăsime.

— Domnul ?

— O halbă cu guler. Dar să fie cu guler.

— O halbă cu guler, strigă chelnerul către tejghetar, care părea a fi chiar patronul localului.

Chelnerul reveni imediat cu halba, care, într-adevăr, avea guler. Maiorul nu apucă să soarbă din ea, și un individ dintre cei care păreau a fi obișnuiții pasajului se înființă la masa lui.

— Bună ziua, domnu' avocat.

Pronunță cuvîntul *avocat* cu un asemenea ton, încît maiorul înțelese că omul din fața sa era convins că nu aceasta îi era profesiunea. Îl înjură în gînd, pe urmă, zîmbindu-i amabil :

— Bună ziua, domnule Felix.

Domnul Felix era un om la treizeci de ani, înalt, slab, spînatic, purta ochelari și avea un nod al lui Adam

excesiv de proeminent. Vocea îi era spartă, tărăgănată, ezitantă. Cumpănea parcă fiecare cuvînt înainte de a-l rosti, aruncînd priviri iscoditoare în dreapta şi în stînga, spre a se convinge că nimeni nu-l poate auzi.

— Domnu' avocat, dinspre partea mea, totul e în regulă.

— Perfect ! Aici în servietă sînt banii !

— Nu vă supăraţi, eu am încredere în dumneavoastră, doar nu e prima afacere pe care o facem împreună, însă cel de la care am procurat marfa nu vă cunoaşte şi... înţelegeţi.

— Vrei să-i numeri. Aici ?

— Aici ? Ar trebui să fiu tîmpit. Dar dacă dumneavoastră nu vă supăraţi...

Şi arătă cu privirea uşa din spatele tejghetarului.

— De acord, domnule Felix.

Domnul Felix înşfăcă servieta şi dispăru pe uşă. Reveni destul de repede, ceea ce însemna că avea o extraordinară dexteritate în a număra bancnote.

— În regulă, domnu' avocat !

— În regulă şi în ceea ce te priveşte, domnule Felix ?

— Vai de mine, domnu' avocat ! O sută de bucăţi în cap. Dar dacă vreţi să vă convingeţi...

Şi arătă cu capul în direcţia încăperii în care dispăruse mai adineauri.

— Nu-i nevoie, domnule Felix. Eu am încredere în dumneata. De azi în două săptămîni ne vedem tot aici. Am nevoie de cinci sute de bucăţi.

— Cinci sute ! se miră domnul Felix, şi ochii lui străluciră înapoia ochelarilor.

— Da, de cinci sute !

— Asta înseamnă...

— Cincisprezece milioane.

— Douăzeci, domnu' avocat. Peste două săptămîni persoana în chestie n-are să mai vrea să vîndă napoleonul cu treizeci de mii. Deja de pe acum se cumpără cu patruzeci de mii.

— Se poate. Celui care cumpără zece, douăzeci de bucăţi îi dă mîna să plătească suma indicată de dumneata. Eu însă îţi cumpăr cinci sute. Şi, să ştii, nu dau pe bucată nici un leu mai mult decît am dat pe ăştia din servietă. Dacă nu-ţi convine, am să caut altă sursă.

Domnul Felix privi tavanul şi chipul său exprimă o resemnare ipocrită.

— Domnu' avocat, am să încerc să-l conving, şi cred că am să izbutesc.

Maiorul Adrian Filipoiu părăsi berăria, strîngînd sub braţ servieta în care se aflau o sută de napoleoni aur. O porni pe Calea Victoriei înspre Capşa. Pe Sărindar izbuti să găsească un taxi. Dădu şoferului adresa de acasă. Continua să fie bine dispus şi să fluiere, de data asta să fluiere acelaşi şlagăr.

În timp ce maşina gonea pe Batiştei, la un moment dat şoferul puse brusc o frînă ca să nu calce un flaşnetar, care tocmai traversa strada, împingînd din urmă caterinca lui.

— Norocul tău că eşti invalid, altfel îţi arătam eu ţie, îl ameninţă şoferul, scoţînd capul afară prin ferestruică.

Maiorul îl certă :

— Lasă-l în pace ! Un nenorocit de invalid.

În drum spre casă, de cîteva ori îi veni în minte invalidul.

„Ori îl confund cu cineva, ori l-am cunoscut în vreo împrejurare. Dacă îl mai întîlnesc vreodată, am să-l opresc şi am să-l întreb dacă nu l-am avut cîndva în subordine."

La rîndul său flaşnetarul îl văzu şi el pe maior. Şi ca de fiecare dată şi acum simţi acea spaimă care îşi avea

rădăcinile în anii copilăriei, cînd maiorul era *băiatul* domnului Filipoiu, directorul orfelinatului, poreclit Căpcăunul.

Şi brusc îşi aminti împrejurarea în care, după ani şi ani de zile, din nou avusese de-a face cu el.

— *Domnu' elev Ulea, domnul maior Filipoiu m-a trimis după dumneavoastră. Cică să veniţi imediat.*

— *Vin ! Vin imediat...*

Şi în gînd :

„Trebuie că mă cheamă în legătură cu buletinele. Deci, pînă la urmă, şeful de stat major tot m-a turnat la Biroul 2.“

Trecuseră şapte luni de cînd el, caporalul t.r. Ulea Mihai, fusese mutat cu Ordinul nr. 3750 de la Regimentul „Crişul“ la Comandamentul diviziei „Putna“ şi repartizat la Biroul 3 Operaţii, dar numai patru luni de cînd primise dispoziţia să întocmească, zilnic, un „buletin informativ“, care trebuia să cuprindă, în rezumat, conţinutul comunicatelor militare — amice şi inamice — ca şi toate ştirile cu caracter politic transmise de agenţiile de presă. În acest scop îi fusese pus la dispoziţie un aparat de radio cu baterii, foarte puternic, cu care prindea absolut toate posturile.

În fiecare seară, pînă după miezul nopţii, asculta emisiunile care îl interesau şi dimineaţa redacta buletinul, îl bătea la maşină şi îl prezenta şefului de stat major, locotenent-colonelului Ion Buzdugan, care, după ce îl citea, îl depunea pe biroul generalului Cozubaş, comandantul diviziei „Putna“.

Cu o săptămînă înainte de a fi chemat la B. 2, şeful de stat major îi spuse :

— *Ascultă, Ulea ! Te sfătuiesc să fii mai circumspect cînd întocmeşti buletinele.*

Neînțelegînd sensul recomandării, întrebă :

— Permiteți-mi să întreb, domnule colonel, prin ce anume ele vă nemulțumesc ?

— Nu sînt suficient de obiective. În timp ce comunicatele noastre și ale aliatului nostru le „expediezi" pur și simplu, emisiunile posturilor de radio Londra și Moscova le reproduci aproape cuvînt cu cuvînt.

— Domnule colonel, înseamnă că am înțeles greșit misiunea ce mi-a fost încredințată. Eu am crezut că pe domnul general îl interesează să ia cunoștință de ceea ce presa noastră nu publică. Pe viitor voi fi, așa cum mi-ați recomandat, mai circumspect.

Șeful de stat major îl privi cu bunăvoință.

— Spre binele dumitale, Ulea. S-ar putea ca domnul general să tragă o anume *concluzie, cum nu se poate mai neplăcută pentru dumneata, concluzie la care eu, în nici un caz, nu am ajuns.*

„Ce interpretare trebuie să dau cuvintelor colonelului ?" se întrebase. El, șeful de stat major, despre care ceilalți ofițeri spuneau că nu-i ajungi nici cu prăjina la nas din cauza originii sale boierești — pe vremea lui Vasile Lupu un Eremia Buzdugan fusese pîrcălab de Hotin —, îi vorbise ca de la egal la egal, sfătuindu-l să fie mai circumspect. *În mod* normal *ar fi trebuit să procedeze altfel, își spuse.* Altfel ? *Da, altfel. Ar fi trebuit să țipe la mine că întocmesc buletine tendențioase, să mă amenințe, cel puțin să mă amenințe, că mă dă pe mîna ălora de la B. 2, ca să se* lămurească *cei de acolo care sînt adevăratele mele sentimente în legătură cu războiul, și toate celelalte. În schimb mi-a vorbit ca de la egal la egal, și sfatul pe care mi l-a dat este de-a dreptul* derutant."

Acestea fuseseră gîndurile lui de atunci, neliniștea îl tulburase cîteva zile, pentru ca, pînă la urmă, să se liniștească.

Și în ziua aceea :

— Domnu' elev Ulea, domnul maior Filipoiu m-a trimis după dumneavoastră.

— Vin imediat !

Și în gînd :

„Trebuie că mă cheamă în legătură cu buletinele. Iacă, pînă la urmă, șeful de stat major tot m-a turnat la B. 2.“

Avea să se convingă cît de mult se înșela.

Biroul 2 ocupa, la etaj, două încăperi. Dintre toate birourile și serviciile Comandamentului diviziei „Putna“, B. 2 era cel mai izolat, deoarece se afla tocmai în fundul coridorului. În prima încăpere se instalase maiorul Filipoiu. În cealaltă, mai spațioasă, lucrau cei doi furieri — teteriști — pe care îi lăsau de capul lor atît locotenentul Pînzaru, comandantul Cartierului Trupei, cît și maiorul Petridi, șeful B. 4, de teama căruia tremurau furierii, plantoanele, bucătarii, cizmarii, croitorii, ordonanțele și, în general, toate gradele „mujice“ din Comandament.

Cînd caporalul t.r. Ulea Mihai fu introdus în biroul maiorului Filipoiu, acesta, proaspăt bărbierit, pomădat și parfumat, răsfoia un dosar. La celălalt birou, chiar lîngă ușă, sublocotenentul Anghel Coban tocmai își curăța țigaretul din chihlimbar veritabil cu o igliță.

Oprit în prag, pocni călcîiele și se prezentă reglementar.

— Bine !... Bine !... îl întrerupse maiorul, ca și cînd formula prezentării „ca la carte“ l-ar fi plictisit. Va să zică dumneata ești caporalul t.r. Ulea Mihai.

Privi în direcția sublocotenentului Coban, o privire probabil numai în aparență indiferentă, pentru că acesta se ridică și dispăru în celălalt birou, unde unul dintre furieri bătea ceva la mașină cu o repeziciune de invidiat pînă și de cea mai experimentată dactilografă.

— *Va să zică dumneata eşti caporalul t.r. Ulea Mihai, repetă maiorul cu o voce vag ironică.*

— *Da, domnule maior.*

— *Apropie-te, Ulea !*

Făcu vreo cîţiva paşi mici, dinadins, ca distanţa dintre el şi maior să nu se micşoreze prea mult. Îi era frică. Frica aceea iraţională care punea stăpînire pe el de fiecare dată cînd dădea ochii cu maiorul, frică dementă, pentru că niciodată ofiţerul nu-i oferise vreun prilej care s-o justifice.

— *Mai mult, Ulea ! Te poftesc, îţi îngădui să iei loc.*

Nu-l despărţeau decît doi paşi de scaunul în care îl invitase să se aşeze, şi cu toate acestea nu îndrăznea să-i facă, fiindcă ar fi însemnat să se afle în imediata apropiere a omului aceluia care îi inspira o teamă atît de iraţională.

— *Ei, haide, îndrăzneşte ! Curios !... Nu pari deloc a fi un om timid. Aş zice dimpotrivă.*

În sfîrşit, izbuti să execute ordinul.

— *Eşti titrat, Ulea ?*

— *Da !*

— *Ce ai urmat ?*

— *Facultatea de litere.*

Pînă în clipa aceea dăduse răspunsurile în mod mecanic, fără să-l privească.

— *Literele ? Ce ? Limbi străine ?*

— *Limba şi literatura română, obiect principal. Obiect secundar : limba germană.*

Şi abia acum îndrăzni să-l privească. Şi în clipa imediat următoare ştiu de ce îi era frică de maior. Îl recunoscu. După cicatrice. Maiorul Filipoiu era singurul ofiţer din comandament care purta mustaţă. Dar nu pentru că mustaţa îl prindea, ci ca să ascundă cicatricea. Totuşi, de aproape, cicatricea era vizibilă. Mai exact, vag *vizibilă. Da, acum, abia acum îl recunoştea. Era* Adrian Filipoiu, *fiul fostului*

director al orfelinatului, Boerebista Filipoiu, poreclit „Căpcăunul".

„Dacă mă recunoaşte şi el, sînt pierdut!" îşi spuse, simţindu-şi spatele inundat brusc de o transpiraţie abundentă.

— Cunoşti bine, deci, limba germană.

— Fără să mă laud, aş putea spune că mă descurc onorabil în această limbă.

— Uite-te, domnule! Şi noi care n-am ştiut nimic pînă în prezent. Te-am fi putut folosi ca translator pe lîngă ofiţerul de legătură german, locotenentul Hermann Richter.

— Mă puteţi folosi de acum încolo, domnule maior.

Maiorul schiţă un zîmbet. Zîmbetul era aproape fioros. Semăna aidoma cu zîmbetul domnului Boerebista Filipoiu în clipa în care începea să ciomăgească un băiat, vinovat sau nu. Fiul moştenise zîmbetul tatălui.

— Ascultă, Ulea! Am auzit că săptămîna trecută ai fost în delegaţie. E adevărat?

— M-a trimis domnul maior Petridi să aduc nişte focoase pentru proiectilele „brand".

— La întoarcere ai însoţit transportul?

— Nu! Mi s-a spus de la depozitul de muniţii că nu este nevoie, întrucît vagoanele vor pleca sigilate şi ataşate unei întregi garnituri cu aceeaşi destinaţie.

— Mda! În mod obişnuit, cei trimişi în delegaţie la depozitul de muniţii de la Mogoşoaia sînt cazaţi chiar acolo. Cu dumneata s-a întîmplat la fel?

— Nu. Un domn plutonier-major m-a învoit să dorm în oraş.

— Înţeleg!... Înţeleg! Probabil, ca să-ţi facă o asemenea favoare, l-ai uns cu ceva, aşa-i?

— Să zicem, domnule maior.

— Unde ai dormit în Bucureşti?

Ulea deveni atent. Unde voia să ajungă maiorul ? O vagă neliniște i se furișă în suflet.

— La o fostă gazdă a mea de pe vremea studenției.

— Pe ce stradă locuiește ?

— Strada Duzilor.

— Nu cumva la cineva care poartă numele de... Magdalena ?

Cîteva clipe rămase ca năucit. De unde știa maiorul de Magdalena ? Simți, *abia acum avu intuiția că se află într-un mare pericol. Magdalena !... Cum de aflase maiorul de ea ? Și ce legătură exista între Magdalena și toată povestea cu... cu delegația în care fusese trimis ? Nu cumva maiorul îl recunoscuse mai de mult și, laș, așa cum fusese pe vremea în care încă nu ajunsese elev al liceului militar, îi pregătise o răzbunare* subtilă, *nu ca atunci cînd îi umpluse bocancii cu excremente ?*

— Domnule maior, vă atrag atenția respectuos, că nu aveți dreptul să vă amestecați în viața mea particulară.

Cîteva clipe, maiorul îl privi triumfător, cu zîmbetul acela crud pe buze, atît de asemănător cu al domnului Boerebista Filipoiu, pe urmă începu să strige vesel :

— Anghele !... Ia vino încoace, Anghele !

Sublocotenentul Anghel Coban apăru imediat, de parcă ar fi ascultat la ușă. Era înalt, deșirat, avea un nas cîrn, ochii spălăciți și adormiți, dar numai în aparență, voce ca de scapet.

— La ordinele dumneavoastră, domnule maior.

— Te rog, ia loc și scrie. Apoi către el : Repetă ce-ai spus adineauri.

— Ce-am spus ?

— Știi ce-ai spus. Că n-am dreptul să mă amestc. În ce n-am dreptul să mă amestec ?

— În viața mea particulară.

— *Scrie, Anghele. E foarte important. Ai scris ?*

— *Am scris, domnule maior.*

— *Deci, de vreme ce ai afirmat că nu am dreptul să mă amestec în viața dumitale particulară, implicit înseamnă că ai recunoscut că o* cunoști.

— *Evident. Este logodnica mea.*

— *Ce vorbești ! Logodnica dumitale ?*

Nu era ironie în tonul cu care pronunțase cuvintele. Nu era nici sarcasm. Era, mai curînd, satisfacție. Maiorul jubila. Parcă nu se aștepta ca dialogul dintre ei să decurgă, chiar de la început, într-un mod atît de mulțumitor. Și, apoi, parcă punea la îndoială că Magdalena era logodnica lui.

— *Cînd ai fost în delegație, pentru focoase, ți-ai văzut logodnica, pe Magdalena ?*

Faptul că îi spunea pe nume îl făcu să-și piardă cumpătul. Deși era perfect conștient că se află în fața unui real pericol, nu se putu stăpîni.

— *Îmi permit să vă atrag atenția, domnule maior, că pentru dumneavoastră, logodnica mea este* domnișoara Magdalena.

— *Consemnează și aceasta, Anghele, îi ceru maiorul sublocotenentului Coban.*

Ofițerul se grăbi să execute ordinul, dar nu fără a-și boți fruntea a mirare, probabil fiindcă răspunsul nu i se părea important în raport cu ceea ce urmărea maiorul, și el, Ulea, habar nu avea.

— *S-a consemnat, domnule maior ! mormăi morocănos sublocotenentul, întrucît ceea ce îl punea maiorul să facă — treabă de „grefier" — intra în atribuțiile furierilor.*

— *Ascultă, caporal t.r. Ulea Mihai ! Vreau să-ți dau un sfat, deși nu cred că meriți. Nu încerca s-o faci pe deșteptul cu mine, fiindcă nu are să-ți meargă. Ce Dum-*

nezeu, nu-ţi dai seama că ştiu prea multe lucruri despre dumneata ?

Ştia ? *Ce ştia ? Îl recunoscuse ? Dar, chiar dacă îl recunoscuse, învinuirile pe care i le putea aduce, şi care se refereau la* trecut, *cînd era doar un băiat de opt ani, nu intrau în competenţa şefului B. 2 al unei divizii.* Altceva *ştia !... Dar ce ? În orice caz, nimic din comportamentul său, ca furier la comandament, nu putea trezi interesul serviciului de contrainformaţii al B. 2. Atunci ? Nu exista decît o singură explicaţie. Îl* recunoscuse *poate chiar de prima dată cînd îl văzuse. După atîţia ani, vechea dorinţă de răzbunare reînviase şi, pe îndelete, maiorul îi montase cine ştie ce chestie împuţită, care îl putea duce în faţa Curţii Marţiale. În adîncul fiinţei sale simţi ceva asemenea unui seism. Începu să tremure, în ciuda eforturilor pe care le făcea să se stăpînească. Din nou îi era frică, o frică teribilă de omul din faţa lui.*

— *Ştiu, Ulea, că Magdalena — pardon ! domnişoara Magdalena — nu este logodnica dumitale.*

Ştia *că Magdalena nu-i este logodnică ! I se părea că trăieşte un coşmar, că aşa ceva nu putea să fie* aievea. *Un coşmar absurd, cu atît mai absurd cu cît cuvintele maiorului sunaseră a ameninţare. În definitiv, chiar dacă Magdalena nu i-ar fi fost logodnică, era aceasta o problemă de care să se intereseze B. 2 ? Încerca să înţeleagă, încerca, mai ales, să fie calm,* lucid. *Simţea, instinctiv, că se află pe marginea unei prăpăstii, că trebuie să fie extrem de prudent dacă nu vrea să se prăbuşească în adîncul ei, şi cu toate acestea nu izbutea. Dimpotrivă, creştea ca un aluat bine dospit mînia.*

— *În definitiv, domnule maior, ce vă interesează pe dumneavoastră dacă Magdalena este sau nu logodnica mea ?*

— *Nu bănuieşti ? întrebă maiorul, etalînd zîmbetul lui Boerebista Filipoiu.*

— *Nu !*

— *Auzi, Anghele ?* Pretinde *că nu bănuieşte ! Ce zici de asta ?*

Sublocotenentul nu spuse nimic. Se mărgini să ridice din umeri. Maiorul, dezamăgit, se posomorî brusc şi reluă ancheta.

— *Nu-ţi este logodnică şi nu-ţi este nici amantă. Între voi există altfel de relaţii : tovărăşeşti.*

— *Ce fel de relaţii ?*

— *To-vă-ră-şeşti, caporal t.r. Ulea Mihai.*

— *Vreţi să spuneţi relaţii de camaraderie, domnule maior ?*

— *Nu ! Tovărăşeşti.*

— *Nu cunosc termenul. Dar, în definitiv, nu văd ce interes poate să prezinte natura relaţiilor dintre mine şi Magdalena.*

— *Am să-ţi explic imediat de ce mă interesează. Aşteaptă numai un moment. Scoase dintr-un dosar o broşură şi o aruncă pe birou, drept în faţa lui, în aşa fel, ca el, Ulea, să poată citi titlul. Ei, ţi-a mai picat vreodată sub ochi broşura aceasta, Ulea Mihai ? întrebă. Dar, după tonul cu care întrebase, înţelese că maiorul nu avea nici o îndoială că omului pe care îl ancheta broşura îi era cunoscută.*

Fără s-o ia în mînă citi titlul :

PENTRU DEPLINA SĂNĂTATE !
FOLOSIŢI MEREU CEAIURILE MEDICINALE

Titlul era mult mai lung. Era, desigur, o broşură de popularizare a ceaiurilor medicinale, sau poate mai exact reclama unui magazin care vindea asemenea ceaiuri, fiindcă titlul lung mai conţinea şi următorul îndemn : Consultaţi

tabelul de plante cu sfaturile de întrebuințare și consumați cu încredere : MUȘEȚELUL. *Urmă adresa depozitului și un număr de telefon.*

Privi întrebător la maior. Nu înțelegea nimic. Ce-l privea pe el broșura aceea de popularizare a ceaiurilor medicinale ?

— *Nu te interesează deloc plantele medicinale ?*

— *Nu ! sînt sănătos. Aici, pe front, nu văd pe cine ar putea interesa, de pildă, ceaiul de mușețel sau de tei.*

— *Totuși răsfoiește-o puțin. Sau poate poți să ne reproduci pe dinafară conținutul ei. Mă uit la dumneata și aș paria unul contra o sută că ai o memorie excelentă. Cred că și domnul sublocotenent Coban. Nu-i așa, Anghele ?*

— *(!)*

— *Haide, Ulea, deschide broșura și citește.*

Ca un automat, fiindcă îndemnul maiorului conținea o amenințare, o deschise și citi cu stupefacție :

— *LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ*
PLATFORMA PROGRAM A P.C.R.

— *Domnule maior, îmi permiteți să vă întreb ce înseamnă P.C.R. ?*

În primele secunde, maiorul se uită la el de parcă ar fi avut în fața sa un nebun. Pe urmă, brusc, izbucni :

— *Grijania mă-ti de teterist ! Mă, tu mă crezi tîmpit ? Ne crezi tîmpiți ? Ai auzit, Anghele ? Ne crede tîmpiți și, pe deasupra, își mai și bate joc de noi. Cum, mă ticălosule, vrei să mă faci să cred că nu știi ce înseamnă P.C.R. ?*

— *Nu, domnule maior.*

— *Mă, dacă n-ai fi titrat, te-aș călca în picioare. Adică vrei să te cred că habar nu ai că P.C.R. înseamnă Partidul Comunist Român ?*

— *Domnule maior, fie că mă veți crede, fie că nu, aflați însă că pe mine politica nu m-a interesat niciodată.*

Nu mințea. Nu-l interesase politica, în sensul că nu simțise nevoia să se înregimenteze într-un partid politic. În anii studenției, i se făcuseră diferite oferte din partea tineretului Partidului Liberal, al celui Național Țărănesc, îl solicitaseră și legionarii, de asemenea organizația „Studenților democrați". Îi refuzase pe toți. Pasiunea lui erau cărțile, restul nimic nu-l mai interesa. Nefiind ambițios, nu urmărea să parvină prin politică. Idealul lui era modest : profesor, fie chiar într-un oraș de provincie. Asta nu însemna că era lipsit de convingeri politice. Ura violența, ura dictatura, considera fascismul odios și de la început dorise cu ardoare înfrîngerea Germaniei hitleriste. Dacă ar fi avut dreptul să opteze, ar fi refuzat să plece pe front. Primise însă un ordin de mobilizare și nesupunerea ar fi însemnat Curtea Marțială și plutonul de execuție. Fusese trimis pe front, luptase în prima linie și abia în urmă cu șapte luni, datorită hazardului, ajunsese furier la comandament. Își aminti de cîte ori își dorise, cît timp fusese în prima linie, să-l schilodească vreo schijă sau vreun glonte și apoi, la spital, să-l reformeze. Nu-și dorise să scape nevătămat — *așa ceva i se părea imposibil — ci să fie schilodit : să piardă o mînă, un picior, să devină astfel* inapt *pentru front. Și poate pentru că nutrise o dorință atît de* modestă, *hazardul îl apărase, de parcă ar fi fost fermecat. Luase parte, timp de doi ani, la nenumărate atacuri, în cîteva rînduri unitatea lor fusese aproape decimată și cu toate acestea moartea îl cruțase. Pentru ca într-o zi marea șansă, la care nici nu visase : mutarea lui la comandamentul diviziei, ca furier. Trecuseră de atunci șapte luni și el încă nu se dezmeticise. Parcă visa : că avea uniformă nouă, bocanci noi, care nu-i rodeau picioarele, că putea lua*

o masă consistentă, contra cost, la popota subofițerilor, că putea dormi într-un pat, dezbrăcat, nu în pijama, fiindcă nu avea, ci în chiloți și maiou, că, în fine, putea face baie.

Iată însă că venise dezmeticirea. Datorită maiorului. O dezmeticire brutală, plină de primejdii. Maiorul încerca să-i pună în cîrcă învinuirea că era comunist, bolșevic. *În fața sa, pe birou, broșura incriminată. Habar nu avusese că, în ciuda terorii exercitate de Siguranța lui Antonescu, un partid scos în afara legii avea curajul să tipărească și să răspîndească pe front asemenea manifeste.*

— Domnule maior, sînt uluit. Mi-e imposibil să înțeleg ce legătură faceți dumneavoastră între această broșură...

— Manifest incendiar !... Manifest criminal, Ulea Mihai ! îl întrerupse maiorul.

— Între acest manifest și persoana mea. Acum îl văd pentru prima dată, acum, pentru prima dată, iau cunoștință de revendicările comuniștilor. Credeți-mă, domnule maior, că nu am nici un amestec. În viața mea nu am făcut politică și niciodată nu m-a interesat vreunul dintre partide, cu atît mai puțin cel comunist. Eu sînt un om al cărților, domnule maior.

Cînd sfîrși micul discurs, *se simți dintr-o dată pur și simplu istovit. Poate pentru că abia acum era cu adevărat conștient de pericolul ce-l amenința. Maiorul nu-l acuza numai că nutrea idei comuniste, dar că și milita pentru ele, el furier la B. 3, unde se elaborau planurile de operații ale unei întregi divizii, care acționa într-un război necruțător împotriva singurei țări comuniste din lume.*

„Dacă nu izbutesc să-l conving că nu am nici un amestec, mă paște plutonul de execuție. Dar cum, cum să-l conving ?"

— Unde te-ai văzut cu logodnica dumitale înainte de a te reîntoarce pe front, Ulea ?

— *În Gara de Nord.*

— *Exact ! În Gara de Nord. Acolo, în gară, logodnica dumitale ţi-a dat ceva ?*

— *Da !*

Acest „da" exprima, pe de o parte, o mare uimire că maiorul era atît de bine informat, pe de alta, disperare, pentru că începuse să întrezărească adevărul.

— *Ce ?*

— *Un pachet. Un comision.*

— *Pe care, desigur, l-ai predat, îl ironiză maiorul.*

— *Bineînţeles.*

— *Unde ?*

— *La Bacău.*

— *La Bacău, dar unde anume ?*

— *Chiar în gară.*

— *Cui ?*

Ezită cîteva clipe. Să-l mintă ? Era clar că maiorul urmărea doar să-i confirme ceea ce el ştia dinainte.

— *Unui camarad.*

— *Numele !*

— *Nu i-l ştiu.*

— *L-ai mai văzut vreodată ?*

— *Nu !*

— *Atunci poţi să-mi spui şi mie cum de ai ştiut cui trebuie să predai pachetul ?*

— *El trebuia să mă recunoască. Ştiţi, la Bacău, trenul stă mai mult. M-am trezit în compartiment cu un militar, care m-a întrebat : „Te numeşti Ulea Mihai ?" I-am spus că da. „Ai un comision pentru mine de la domnişoara Magdalena, nu-i aşa ?" „Am !" I-am predat pachetul, mi-a mulţumit şi a plecat.*

— *Va să zică, pretinzi că un individ, pe care nu-l mai văzuseşi niciodată, a venit întins la dumneata, ca să*

revendice pachetul. Şi nu te-ai mirat că un om, pe care nu-l cunoşteai, te ştia el pe dumneata ?

— Nu ! Am presupus că m-a descris logodnica mea destul de bine, ca să mă recunoască.

— Ce grad avea ?

— Fruntaş.

— ...Şi zici că nu-i cunoşti numele ?

— Doar prenumele : Gelu.

— Va să zică logodnica dumitale trimite un pachet unui alt bărbat şi dumneata nu eşti defel curios să ştii cine este acesta, şi ce relaţii există între el şi... domnişoara Magdalena.

— Nu, pentru că pachetul nu-l trimitea logodnica mea, ci o prietenă de-a ei, şi era adresat fratelui ei, concentrat la Bacău.

— Bun ! I-ai dat pachetul. Era voluminos ?

— Nu prea.

— După părerea dumitale, cam cîte kilograme cîntărea ?

— Maximum trei kilograme.

— Şi ce conţinea ?

— Alimente.

— Poate cărţi ?

— În nici un caz, domnule maior !

...Şi nu mintea. Chiar Magdalena îi spusese ce anume conţine pachetul. Dar, chiar dacă nu i-ar fi spus, ar fi ghicit şi singur. Coletul mirosea apetisant *a „trandafiri" şi a costiţă afumată.*

— Nu, Ulea ! Coletul nu conţinea alimente, ci broşuri ca aceasta, despre binefacerile ceaiurilor medicinale. Parcă dumneata nu ştii ! ? Ştii, Ulea, care-i marele vostru defect, al comuniştilor ?

— *Domnule maior, nu sînt comunist. V-am spus-o și o repet. N-am nici în clin nici în mînecă cu acest partid. Cum să vă fac să mă credeți ? izbucni și tonul trăda spaimă și disperare.*

— *Știi care e marele vostru defect ? continuă maiorul imperturbabil. Că vă credeți atît de deștepți, încît vă închipuiți că puteți prosti pe toată lumea, cu „nu știu, n-am văzut, nici pe-acolo n-am trecut". De fapt e mai curînd o metodă : de a nu recunoaște nimic. Chiar dacă fac abstracție de informațiile pe care le dețin, părerea mea personală despre dumneata este că te numeri printre comuniștii cei mai periculoși. De ce ? Pentru că joci teatru cu atîta naturalețe, încît, dacă nu ne-ai fi fost semnalat ca foarte periculos, aș înclina să te cred.*

— *Domnule maior, trebuie să mă credeți.*

— *Să taci ! Acum eu vorbesc. Află, Ulea Mihai, că, în cazul în care ți-ai făcut unele speranțe în ceea ce privește soarta ce te așteaptă, este cazul să ți le spulberi din proprie inițiativă. Noi știm precis că în pachetul pe care ți l-a dat logodnica dumitale erau manifeste, identice cu cel care se află în fața dumitale pe birou. Mai știm că nu ai predat pachetul în gara Bacău, că ai adus manifestele aici la comandament și că, ulterior, printr-un complice, tot un comunist, ai aranjat să parvină în linia întîi — închipuie-ți ce coincidență ! — la soldații din regimentul din care ai făcut și dumneata parte pînă a nu fi mutat la comandament. Ai fost văzut aici cu pachetul, Ulea Mihai.*

— *Domnule maior, cînd am revenit din delegație, am adus cu mine un pachet, dar el conținea alimente, pe care le-am împărțit cu ceilalți camarazi de la B. 3. Întrebați-i, ei vor confirma ceea ce vă declar acum.*

— *Pachetul cu alimente e altă gîscă în altă traistă, Ulea. Mie să-mi spui imediat numele complicelui dumitale prin intermediul căruia manifestele au ajuns în linia întîi.*

Era pierdut !... Nu mai exista nici o scăpare. Cîteva secunde se simți în așa măsură demoralizat, încît îi fu cu totul indiferent ce avea să se întîmple cu el. Dar imediat instinctul de conservare birui. Era nevinovat. *Nu era comunist, nu transportase pe zonă manifeste, deci, pînă la urmă, adevărul trebuia să iasă la suprafață.* Să iasă la suprafață ! *Trebuia însă să dovedească. Ce să dovedească ? Un singur lucru. Că predase în gara Bacău pachetul. Or tocmai asta nu putea dovedi. Informațiile, atît de precise ale maiorului, nu includeau și momentul în care predase pachetul. Din clipa aceea ele fuseseră înlocuite cu supoziții. Primise un pachet din mîna Magdalenei în Gara de Nord, pachetul conținea manifeste — în realitate sigur alimente — el, Ulea, le adusese la comandament și, printr-un complice, ajunseseră în linia întîi, și tocmai la regimentul din care făcuse parte. Absurd !... Coșmar !... Cum să-l convingă pe maior că nu el fusese* curierul, *cum să-l convingă că nu avea un* complice ? *Era nevinovat,* complet nevinovat *și n-o putea dovedi în nici un fel.*

Disperat, era disperat. Din acest motiv cuvintele sunară a implorare :

— *Domnule maior, nu am nici un complice. Credeți-mă, pachetul conținea doar alimente. L-am predat în gara Bacău unui fruntaș, pe care nu-l mai văzusem niciodată în viața mea, și despre care nu știu nimic altceva în afară de numele cel mic : Gelu.*

Maiorul se ridică de la birou și se duse să privească afară, pe fereastră, curtea interioară a comandamentului. De acolo întrebă :

— *Asta e tot ceea ce ești* dispus *să-mi spui ?*

— *Tot ceea ce știu, domnule maior. Vă rog să mă credeți.*

— *Anghele !*

— *Ordonați, domnule maior.*

— *Ai consemnat* totul ?

— *Da, domnule maior.*

— *Dă procesul verbal lui Popescu să-l bată la mașină. Dumneata ești liber. Îți mulțumesc.*

Sublocotenentul Coban dispăru în biroul alăturat. Acum rămăseseră numai ei doi. Maiorul continua să privească pe fereastră.

„Pesemne se gîndește ce metode să întrebuințeze ca să mă facă să vorbesc. *Metode ? Nu există decît una singură. Are să mă schingiuiască."*

Și se cutremură. De nimic nu-i era mai tare teamă ca de durerea fizică.

În sfîrșit, maiorul reveni la birou. Scoase din buzunar portțigaretul.

— *Fumezi, Ulea ?*

— *Da, domnule maior.*

— *Na, ia și tu o țigară !*

— *Să trăiți !*

— *De unde ești, Ulea ?*

— *Din Brăila.*

— *Armata unde ai făcut-o ?*

— *În orașul natal, la Regimentul 38 Infanterie.*

Urmară cîteva minute de pauză. Fumau amîndoi, se priveau, cineva ar fi putut spune că se studiau reciproc.

— *Nu știu cum să procedez cu dumneata. M-ai pus într-o mare încurcătură.*

— *În ce încurcătură, dacă îmi este permis să întreb ?*

— *Nu-ți dai seama ?*

— *Nu !*

— *Ești teribil de șiret, Ulea. Ești dat naibii de șiret. Dar tot așa de bine aș putea spune că ești un om... tare. Dar mie îmi plac oamenii ca dumneata. Și ca să ți-o dovedesc, iată, am să comit o indiscreție. Ai afirmat că nu ești comunist și că nu ai nici în clin nici în mînecă cu acest partid. Atunci cum se explică — asta e indiscreția pe care o comit — că S.S.I., considerîndu-te un comunist periculos, a cerut șefilor mei ierarhici să fii trimis sub escortă la București, iar aceștia să te predea Siguranței ?*

— *Pe mine ? exclamă uluit Ulea, care își dădea seama că situația lui era cu mult mai gravă decît crezuse.*

— *Pe dumneata ! Înainte de a te expedia sub escortă, datoria mea este să aflu de la dumneata numele complicelui, adică al „tovarășului", prin intermediul căruia manifestele au ajuns în linia întîi. Îți dai seama că există metode care să te facă să vorbești. Dacă te-aș da, de pildă, pe mîna locotenentului Hondrilă, comandantul companiei de poliție, el, care are o vastă experiență în asemenea situații delicate, în doi timpi și trei mișcări ar izbuti să* scoată *totul de la dumneata. Sau dacă te-aș preda domnului colonel-pretor Tabarcea. Mamă-mamă, ce s-ar mai pricepe el să te facă să vorbești ! Eu însă nu am să te dau nici pe mîna lui Hondrilă și nici n-am să te predau colonelului Tabarcea. Și știi de ce ? Pentru că îmi ești simpatic. Da, îmi ești simpatic, și vreau să te scutesc de anumite suferințe. Dealtfel nici nu-mi place violența. Am pur și simplu oroare de violență. Îți dai probabil seama că îți fac o mare favoare.*

— *Bineînțeles, domnule maior.*

Dar el, brusc, intui motivul adevărat. Îi făcea o favoare ? Da, era, realmente, o favoare. Dar motivul era altul decît acela invocat de maior. De vreme ce era considerat un comunist periculos, în așa măsură încît cei de

la S.S.I. voiau ca ei să-l interogheze, atunci el, maiorul, nu pierdea nimic — dimpotrivă avea poate de cîştigat — în cazul în care se realiza ceea ce propunea manifestul camuflat între scoarţele ce făceau reclamă ceaiurilor medicinale : răsturnarea guvernului Antonescu, încetarea războiului împotriva Uniunii Sovietice şi a aliaţilor ei, un front, probabil un guvern format din reprezentanţii tuturor forţelor democratice. Cu alte cuvinte, maiorul încerca să se pună bine cu el, Ulea, obligîndu-l să semneze un fel de poliţă în alb.

— Este tot ce pot să fac pentru dumneata, Ulea. Închid ochii, mă prefac, domnule, că nu mă interesează complicele dumitale din prima linie — asta ca să te scutesc de schingiuiri — şi te trimit cu escortă la Bucureşti. Este — repet — tot ceea ce pot face pentru dumneata, Ulea. Acolo vei vedea cum te descurci. E bine ?

— Vă mulţumesc, domnule maior.

Maiorul chemă la telefon pe locotenentul Hondrilă.

— Hondrilă, îţi vorbeşte maiorul Filipoiu.

— Ordonaţi, domnule maior.

— Trimite un om al dumitale să ia un arestat. Îl bagi la închisoare. Atît, Hondrilă. Ai înţeles ce vreau să spun.

— Am înţeles, domnule maior. Să trăiţi.

Maiorul se întoarse acasă. În sufragerie îl aştepta soţia, Erika Filipoiu. Era o femeie înaltă, slabă, mai curînd ciolănoasă, şi urîtă. La toate popoarele Europei ai să găseşti femei foarte frumoase, dar şi foarte urîte. Dar în materie de urîţenie, Erika nu avea probabil rivală. Pe cît era de urîtă, pe atît era de autoritară, şi exercita asupra maiorului o asemenea influenţă, încît acesta ajunsese să gîndească şi să vadă totul, sau aproape totul, prin mentalitatea şi ochii ei. Întreaga ei familie nutrea o admiraţie

nelimitată pentru Hitler, admirație care crescuse pe măsură ce acesta știuse să ducă trupele Wehrmachtului din victorie în victorie, admirație pe care o împărtăși, fără nici un fel de rezervă, și maiorul Filipoiu, unul dintre puținii ofițeri români care aprobase alianța militară cu Germania hitleristă și apoi războiul împotriva Uniunii Sovietice.

Dealtfel războiul avea să însemne pentru familia Bercaru prilej de mare prosperitate materială și, indirect, pentru maior. Socrul său era proprietarul unei fabrici de stofe. În 1939 întreprinderea, dealtfel destul de modestă, fu transformată în societate anonimă, cu alte cuvinte societate pe acțiuni. De fapt acționarii noii societăți erau, în exclusivitate, membrii familiei Bercaru, plus ginerele, maiorul Adrian Filipoiu. Devenind una din furnizoarele de postav pentru armată, firma „Bercaru S.A." fu în măsură să împartă, an de an, acționarilor săi dividende din ce în ce mai mari. În 1942 însă, doi dintre acționarii firmei încetară din viață: Laurențiu și Simion, frații Erikăi, morți într-un accident de mașină.

Moartea cumnaților săi nu-l afectă prea mult pe maior. Dimpotrivă, în forul său intim simțea chiar o oarecare satisfacție, întrucît acțiunile acestora trecură în mîinile soției sale și, indirect, într-ale sale, de vreme ce aceasta, în ciuda caracterului întrucîtva tiranic, deoarece ținea mult la el, îi îngăduia să dispună de averea ei ca de a sa proprie. Pe de altă parte, niciodată maiorul nu-i oferi prilejul să regrete încrederea acordată. Și nu-i oferise acest prilej, pentru că nici măcar nu-i trecuse prin minte că s-ar putea descotorosi de Erika, însurîndu-se cu o altă femeie, dacă nu cu cea mai frumoasă, în orice caz cu una care să nu se bucure de *faima* de a fi cea mai urîtă din

toate cîte existau în Bucureşti. Or, credincios soţiei sale, şi într-o oarecare măsură contaminat de morbul avariţiei, era cum nu se poate mai grijuliu cu averea lor, pe care ea, poate şi din înţelepciune, îi îngăduise s-o stăpînească amîndoi în devălmăşie.

Ajungînd acasă, maiorul, bine dispus, scoase din servietă două fişicuri, le desfăcu, şi iată apărînd pe masă o grămăjoară de monede de aur. O sută de napoleoni.

Erika contemplă monedele în tăcere, oftă, apoi începu să se joace cu ele, şi să le prefire printre degete.

— Peste două săptămîni vom mai avea încă cinci sute.

— Asta înseamnă cincisprezece milioane !

— Exact ! Dar să ştii că preţul pieţei este acum de 40 000 lei un napoleon aur. În cîteva luni, mare mirare dacă nu se va dubla.

— Oare situaţia e chiar atît de serioasă, Adrian ?

— Este, Erika, este ! Eu aş fi de părere să vinzi şi moşia.

— Dacă situaţia este atît de gravă, crezi că o vom putea vinde la valoarea ei reală ?

— Cred că da. Nu toţi îşi dau seama de ceea ce stă să se întîmple. Şi, apoi, chiar dacă ai vinde-o cu un preţ mai mic, este preferabil decît să se ducă pe apa sîmbetei.

— Adrian, eu cred că tu vezi lucrurile prea în negru. La noi nu se va ajunge în situaţia din Rusia. Frontul va rezista.

— Dacă ruşii pornesc ofensiva, şi o vor porni, frontul se va prăbuşi. Moralul ostaşilor noştri e la pămînt. S-au săturat de război, nu vor să mai moară de pomană pentru nemţi. La această concluzie au ajuns în urma propagandei comuniste. Şi apoi, în interior, situaţia e la fel de gravă, dacă nu chiar şi mai gravă. Dar despre asta am

mai discutat. Pe de o parte, politicienii, care sondează cercurile aliate pentru a obține condiții cît mai avantajoase în cazul cînd România acceptă să iasă din război. Pe de alta, comuniștii, care, în așteptarea momentului prielnic, se înarmează pe ascuns. Și îți dai seama ce se poate întîmpla în condițiile pătrunderii armatei sovietice pe teritoriul țării, dacă poporul este înarmat și condus de comuniști ?

— Va să zică nu există nici o posibilitate de redresare a situației interne ?

— Ar exista. Am discutat problema aceasta cu maiorul Dernbach. I-am sugerat o soluție — unica —, dar, chiar dacă nemții o acceptă, va însemna doar o amînare a inevitabilului. Dragă Erika, știi că sînt un om lucid. Nu vreau să-mi ascund capul în nisip, ca struțul. De aceea trebuie să procedăm așa cum am plănuit, plan cu care, pînă la urmă, ai fost și tu de acord. Vei pleca în Elveția. În privința pașaportului, nici o grijă. Totul e aranjat cu Cîmpeanu de la Externe. Cu ce bani avem pînă acum acolo, și cu ce vom mai scoate, ne vom putea descurca binișor.

— Fără tine nu plec, Adrian. Dacă e musai să plecăm, atunci să plecăm împreună.

— Dragă Erika, dar ți-am spus că, deocamdată, eu nu pot. Ți-am explicat de ce. Pentru mine nu a sosit momentul propice. Situația *încă* nu e disperată, cel puțin atîta vreme cît rușii nu se mișcă. În momentul în care ei pornesc ofensiva și sparg frontul, m-am cărat. Maiorul Dernbach mă va duce în Austria, iar de acolo va fi valabil pașaportul pe care tot prin el îl voi obține. După plecarea ta, sper că voi mai avea un respiro de cîteva luni, ca să transform în devize tot ceea ce se poate transforma, inclusiv banii luați pe moșie.

În clipa aceea sună telefonul. Maiorul ridică receptorul. La celălalt capăt al firului recunoscu vocea Obersturmbannführerului Helmut Dernbach. Convorbirea dură mai puţin de un minut. După ce puse receptorul în furcă, maiorul o informă pe Erika.

— Dernbach m-a rugat să trec pe la el în seara asta, la orele nouă. Sînt curios, oare de ce mă cheamă ?

4

De cinci minute încetase alarma aeriană. Oamenii ieșeau din adăposturi și se îndreptau tăcuți spre casele lor. Fiecare sau aproape fiecare ducea în mînă cîte o valiză sau sacoșă, în care înghesuiseră lucrurile mai de preț. Noaptea era întunecoasă și umedă. Oamenii vorbeau încet, unele voci sunau obosite, altele bucuroase că totul se terminase cu bine.

Cineva, o femeie, după voce părea a fi destul de tînăr, spuse :

— Bine că e petrol la Ploiești, altfel zob ar fi făcut pînă acum Bucureștii.

Nimeni nu-i răspunse. Se auzi o tuse, tusea bărbatului care însoțea femeia. Tuse forțată, de parcă omul se simțea rușinat că aflaseră și ceilalți cît de egoistă era ființa care mergea la brațul lui.

Flașnetarul — Mihai Băleanu —, în ipostaza în care apărea aproape în fiecare seară în oraș, aștepta la capătul străzii Spătarului care da în strada Popa Petre. În tot timpul alarmei rămăsese pe stradă, ascuns în umbra unei porți. Știa că în timpul alarmei pînă și sergenții de stradă se refugiau în cel mai apropiat adăpost. Din timp în timp pornea în jos pe strada Spătarului, pînă dincolo de întretăierea cu strada Cercului. Puțin mai departe, pe celălalt trotuar, se afla o casă cu trei ferestre la stradă. După aparențe, se părea că locuința aceea îl interesa în mod deosebit. Acolo locuia colonelul Petre Soroceanu de la

Secția a II-a a Marelui Stat Major. Dar colonelul încă nu se înapoiase acasă, fiind prea devreme.

Trei sferturi de oră mai tîrziu îl văzu venind dinspre Bulevardul Pache. Îl recunoscu de departe, după mers și după silueta măruntă. Traversă strada, pustie cu desăvîrșire la ora aceea, și, cînd ajunse în dreptul său, i se postă în față :

— Bună seara, domnule colonel Soroceanu.

— Bună seara, domnule, răspunse acesta la bineț̦e, surprins, încercînd să distingă fața celui care îl acostase.

— Să vă vin în ajutor, domnule colonel.

Flașnetarul scoase din buzunar o lanternă oarbă și cu ea își lumină propriul său chip.

— Vă amintiți de mine, domnule colonel ?

Colonelul tresări, ochii săi oglindiră dacă nu spaimă, în orice caz panică.

— Îmi amintesc, da... Dar nu înț̦eleg... Ești liber... Ai evadat ?

— Nu chiar. Este vorba de cu totul altceva. Ei, dar nu v-am oprit în stradă ca să vă informez în legătură cu persoana mea. Vă amintiți ? În timp ce mă anchetați, mi-ați făcut o propunere. Vă amintiți, nu ?

— Bineînț̦eles. Numai că dumneata ai refuzat-o atunci, probabil fiindcă nu ai avut încredere în mine, obligîndu-mă astfel să procedez în detrimentul dumitale. Trebuie să-ți spun că n-am înț̦eles niciodată de ce m-ai *silit* să mă spăl pe mîini ca Pilat din Pont.

— Domnule colonel, nu vă aduc nici un fel de învinuire, vreau să vă liniștesc, asigurîndu-vă că nu v-am acostat, în plină stradă, ca să vă cer socoteală, ci ca să vă întreb dacă, între timp, nu v-ați răzgîndit, dacă eventual vă menț̦ineți propunerea.

— Bineînț̦eles, răspunse colonelul fără un pic de ezitare.

— Ei bine, domnule colonel, sînt în măsură să vă pun în legătură cu o persoană autorizată, de la care veţi afla în ce măsură propunerea dumneavoastră este sau nu binevenită.

— Sînt nerăbdător să stau de vorbă cu persoana aceea. Cînd şi unde va avea loc întrevederea ?

— Chiar în noaptea aceasta, domnule colonel. Dacă bineînţeles veţi voi să mă însoţiţi. Sper că aveţi încredere în mine, că nu vă gîndiţi la o eventuală cursă.

— Ca să mă gîndesc la aşa ceva, ar trebui să mă simt vinovat cu ceva faţă de dumneata. Şi nu mă simt, fiindcă eu m-am oferit să te fac scăpat şi dumneata ai refuzat.

— Este absolut exact, domnule colonel. Vă rog să mă urmaţi.

— Da, bineînţeles.

Cotiră la stînga pe strada Popa Petre, apoi la dreapta, pe strada Silvestru. Lîngă biserică se afla un mic scuar, şi pe strada ce da spre turnul cu clopotniţă al bisericii aştepta un Ford destul de hodorogit. Omul de la volan era în vîrstă şi purta ochelari. Şapca de piele dată pe ceafă descoperea fruntea ridată şi o parte din chelie. Pe bancheta din spate, ghemuit într-un colţ, cu pălăria cu boruri mari care îi acoperea fruntea şi-i umbrea ochii, un bărbat cu mustaţă aştepta.

Flaşnetarul deschise portiera.

— Domnule colonel, poftiţi, urcaţi-vă.

Colonelul avu o scurtă ezitare, dar dădu imediat curs invitaţiei. Flaşnetarul aşteptă să se urce, apoi închise portiera, trîntind-o poate ceva mai tare decît s-ar fi cuvenit. Fordul porni, evacuînd prin eşapament un fum gros şi înecăcios. Flaşnetarul presupuse că maşina folosea petrol în loc de benzină. Privi în urma ei pînă o văzu dispărînd pe strada Franzelarilor, pe urmă, făcînd calea întoarsă, o porni pe drumul cel mai scurt spre strada Toamnei.

Nu se grăbea. Cu mîinile înfundate în buzunarele trenciului, fluiera încetişor. Era puţin emoţionat, fiindcă îl invadaseră amintirile.

„Închisoarea" era o cameră mansardată în clădirea în care era cantonată compania de poliţie, comandată de locotenentul Hondrilă. Un pat cu somieră — pat de spital — fără saltea. O pătură murdară, ruptă şi probabil plină cu păduchi era întinsă peste somieră. O măsuţă din lemn de brad, un scaun de bucătărie. Prin ferestruica nu mai mare decît o răsuflătoare de pivniţă, îndreptată spre nord, pătrundea, în timpul zilei, doar o lumină anemică.

Locotenentul Hondrilă îi făcuse onoarea să-l conducă personal pînă în pragul „închisorii". Cînd nu se afla în „exerciţiul funcţiunii", în raporturile sale cu teteriştii nu făcea caz de grad, se străduia să fie cît mai prietenos. Mai ales cu el, Ulea, se purtase amabil, fiindcă era un bun jucător de şah şi locotenentul era un pasionat al acestui joc. Jucaseră nenumărate partide şi, fiind cam de forţe egale, rivalitatea sportivă dintre ei nu fusese niciodată tranşată în mod categoric de partea nici unuia.

— N-aş fi crezut niciodată una ca asta despre tine, măi Mihai ! îi reproşă în timp ce îl conducea spre închisoare. Ca cineva să nu-i înghită pe nemţi înţeleg. Parcă eu îi înghit ? Dar să te dai de partea comuniştilor, să faci propagandă pentru ei aici, pe front, asta echivalează de-a dreptul cu o crimă. Nu vreau să fiu cobe, dar cred că nu vei scăpa de plutonul de execuţie.

— Domnule locotenent, sînt victima unei erori, a unei cumplite erori. Nu sînt comunist, nu sînt nici măcar simpatizant.

Trei zile a stat închis acolo, în care timp Hondrilă nu a permis nici unuia dintre furieri — cu care devenise mai mult sau mai puţin prieten — să-l viziteze, de parcă ar fi

fost ciumat. Trei zile și trei nopți, în care timp a refuzat să se gîndească la ceea ce i se întîmplase, dar, mai ales, a refuzat să se gîndească la Magdalena.

„Dacă mă gîndesc la ea, dacă încerc să înțeleg, am să înnebunesc pur și simplu."

Și probabil că așa s-ar fi întîmplat, dacă instinctul lui de conservare sau poate, mai exact, dacă subconștientul lui nu ar fi poruncit conștientului să plonjeze într-un somn de ore și ore întregi, ca sub efectul unor narcotice. Se trezea să mănînce, îl trezea de fapt santinela care îl păzea — hai, domn' elev, de îmbucă și matale ceva —, înfuleca mîncarea adusă de la popota subofițerilor, fuma o țigară, pe urmă se lungea pe somieră și adormea. Adormea profund, somn ca de moarte.

După trei zile, l-a luat în primire subofițerul Filimon Alecu, tot din compania de poliție, care trebuia să-l escorteze la București și să-l predea la Secția a II-a a Marelui Stat Major.

Gara cea mai apropiată era la o depărtare de douăzeci și opt de kilometri. Drumul pînă acolo îl străbătură cu o căruță a Cartierului, fiindcă locotenentul Popazu, de la compania auto, refuză să aprobe un camion, „că doar n-am să consum eu benzină pentru un ticălos de comunist".

Înainte de a se urca în căruță, subofițerul îi spuse, ridicînd automatul, a cărui curea o avea petrecută după ceafă :

— Ascultă, elev ! Să nu te împingă păcatul să încerci să fugi, că te curăț cît ai zice pește !

Trenul sosi în gară încărcat pînă la refuz cu ostași : pe scări, pe tampoane, pe acoperișuri. Datorită intervenției energice a subofițerului, energie concretizată în palme, pumni și înjurături, izbutiră să pătrundă pe culoarul unui vagon ticsit de ostași. Nici chip de stat, sau măcar de întins pe jos.

— *Mama ei de viață ! înjură subofițerul. Pînă la București, tot timpul în picioare, are să-mi treacă os prin os. Cine dracu te puse, măi elev, să te dai cu bolșevicii ! ? Din cauza ta am să pătimesc mai rău decît Hristos. Și ce idee pă domn' colonel să te trimită la* Mesteme. *După mine...*

Și nu mai continuă. Dar nici nu era nevoie, fiindcă înțelesese. După subofițer, merita să fie predat imediat plutonului de execuție.

— *Ce să-i faci, dacă nu ți-au cerut părerea, domnule sergent-major.*

— *Nu fi colțos, mă elev, că mă supăr și, dacă mă supăr, am să uit că ai pe umeri tresa de teterist.*

Fu o noapte cumplită. O clipă nu izbuti să-l fure somnul. În schimb subofițerul dormi tot timpul, de-a-mpicioarelea. Cînd se trezi avea ochii roșii. Îl privi buimac.

— *Unde sîntem ?*

— *La triaj.*

— *Înseamnă că am ajuns.*

O jumătate de oră mai tîrziu subofițerul îl preda la corpul de gardă unui sergent tînăr, comandantul gărzii.

Sergentul se uita la el cu o curiozitate aproape comică. Voi să-l întrebe ceva, deschise chiar gura, dar în ultima clipă se răzgîndi. Pe urmă, după ce își aprinse o țigară, fie pentru că se simțea stînjenit, fie ca să-și dea importanță, începu să scrie în registrul de procese verbale.

După ce scrise nu mai mult de patru rînduri, epuizat parcă, aruncă tocul pe hîrtia albastră cu care era acoperită masa simplă de brad și, răsucindu-se în scaun, dar fără să-l privească, întrebă cu timiditate :

— *Ce făcuși* acolo, *domn' elev ?*

— *Ar fi prea complicat să-ți explic, se eschivă.*

Nu se aștepta la un asemenea răspuns, de aceea se îmbujoră la față. Nu părea însă jignit. Îl privi, pentru

prima dată, cu compătimire, pe urmă, în chip de scuză și totodată parcă mustrîndu-se că putuse pune o întrebare atît de neroadă :

— Poftim ce m-am găsit să te întreb. Dumneata cu necazurile matale, parcă de asta îți arde acum. Te rog să mă ierți. Dar, să știi, ăsta-i defectul meu cel mai mare : sînt al naibii de curios !

— Cine n-ar fi în locul dumitale ? îl scuză, fiindcă își dădea seama că omului îi părea sincer rău.

— Eu am să-ți dau un sfat. Cu ce ai greșit acolo pe front nu știu. Dar dacă te-au adus sub escortă înseamnă că nu au făcut-o pentru ca să te decoreze cu „Virtutea Militară". Sfatul meu este să iei pe nu *în brațe, chiar dacă au dovezi împotriva dumitale. Înțelegi ?*

— La ce ar folosi ?

— Totul e ca, în cazul în care ajungi la Curtea Marțială, ăia să nu te condamne la moarte. Închisoare n-au decît să-ți dea cît or vrea. Chiar muncă silnică pe viață. Înțelegi ce vreau să spun ?

— Cam înțeleg !

— E și normal, că vii de pe front.

Ușa se deschise și în pragul ei apăru un vlăjgan urît, cu fața plină de coșuri. Purta ochelari cu lentile groase și umbral iar pe umeri avea tresa de teterist.

— Dumneata ești Ulea ?

Avea o voce ciudată. Cînd vorbea, sunetele ieșeau parcă nu numai prin gură, ci prin mai multe orificii : prin nări, prin urechi.

— Eu sînt.

— Am venit după dumneata. Adică m-a trimis după dumneata domnul colonel Soroceanu.

Se ridică și se apropie de namila cu ochelari, care, în ciuda urîțeniei sale, inspira simpatie.

— Mă numesc Stamate Boiu, se recomandă acesta.

— *Cum ? Boiu ? întrebă el fără voie.*

— *Boiu, da ! Am un nume care stîrneşte multora ilaritate. Dar mi se potriveşte. Să nu-mi fie de deochi, Dumnezeu mi-a cam pierdut... boiul. Îmi pare bine de cunoştinţă.*

Şi îi întinse mîna.

— *Dacă ai şti de ce am fost adus aici, probabil că nu ţi-ar părea bine „de cunoştinţă".*

— *Astă nu are importanţă. Absolut nici o importanţă. Realmente îmi pare bine că te cunosc. Nu mă întrebi de ce ?*

— *Dacă ţii neapărat... De ce ?*

— *Pentru că te admir. Eu, în locul dumitale, de frică, aş fi făcut pînă acum pe mine. Apoi amintindu-şi : Vai de mine ! Eu trăncănesc şi şeful aşteaptă. Să mergem !*

Urcară nişte trepte, apoi merseră pe un coridor şi iată-l pe Stamate Boiu oprindu-se în faţa unei uşi capitonate. Înainte de a o deschide, îi şopti :

— *Îţi urez mult noroc. Dealtfel, să ştii că un pic de noroc ai de pe acum, dacă bineînţeles te va ancheta Soroceanu. E un om puţin mai* altfel *decît toţi ceilalţi care lucrează aici la Secţia a II-a.*

Colonelul Soroceanu era altfel *decît şi-l închipuise. Părăsind fotoliul biroului, venea spre el un om mărunţel, cu o înfăţişare blajină, cu priviri aproape angelice. Se apropie cu mîna întinsă, zîmbindu-i şi parcă bucurîndu-se că-l vede.*

„Mă confundă cu cineva. Categoric mă confundă", îşi spuse fîstîcit.

— *Colonelul Soroceanu, se recomandă.*

— *Să trăiţi, domnule colonel, sînt caporalul t.r. Ulea Mihai din...*

— *Să lăsăm formalismul, domnule Ulea. Poftim, ia loc.*

Încăperea era spaţioasă — nu însă prea luminoasă — şi în ea se găseau, ca mobilier, în afară de birou, un fişet, două fotolii confortabile în colţul dinspre fereastră, între care

stătea o măsuță rotundă, a cărei tăblie era acoperită cu un cristal. Pe măsuță, deschisă, o cutie pentru țigări din lemn de abanos, cu intarsii de sidef, plină cu țigări „Regale R.M.S.".

— Fumezi, domnule Ulea ?

— Da ! îngăimă, făcînd eforturi să-și revină din uluială. Parcă totul se petrecea în vis, un vis frumos din care îi părea rău să se trezească.

— Servește-te !

— Vă mulțumesc !

Mai adăugă un „mulțumesc" după ce își aprinse „Regala" de la bricheta de aur a colonelului.

— Presupun că ai călătorit mizerabil.

— Tot timpul pe culoare, în picioare, înghesuiți ca sardelele.

— Cel puțin subofițerul care te-a adus la noi s-a purtat în mod civilizat cu dumneata ?

— Nu am nici un motiv să mă plîng de el.

— Cu atît mai bine. Un coniac bei ?

Îi era foame. Coniacul nu avea să-i astîmpere foamea, dimpotrivă i-o va ațița. Dar nici nu putea să-l refuze pe colonel. Schiță un gest care voia să însemne : „Doar ca să nu vă refuz".

— Să trăiți, domnule colonel !

Coniacul era excelent. În viața lui nu băuse altul mai bun.

— E coniac franțuzesc ! Ei, cum ți se pare ?

— Excelent, domnule colonel.

Nemîncat fiind, nedormit și istovit de călătoria în picioare, băutura, pe de o parte, îl remontă, pe de alta, i se urcă imediat la cap. Dintr-o dată se simți într-o stare de beatitudine, dintr-o dată colonelul îi deveni teribil de simpatic, dintr-o dată uită în ce situație se afla. Și deoarece colonelul îi umplu din nou paharul, îl apropie de buze și

mai trase o duşcă. Se simţi şi mai bine, aşa cum nu se simţise niciodată în viaţa lui.

— Domnule colonel sînteţi un... dom*n !*

— Să ştii că nu cu toţi arestaţii mă port, aşa cum ai spus dumneata, ca un „domn". Categoric nu cu toată lumea.

— Pot să-mi permit să vă întreb de ce mi-aţi făcut mie această favoare ?

— Înainte de a-ţi răspunde, se impun anumite explicaţii. În prealabil vreau să-ţi atrag atenţia că discuţia pe care o purtăm este strict particulară. *Dacă vrei, ca de la om la om. De aceea fac apel la discreţia, la absoluta dumitale discreţie. Pot conta pe ea ?*

— Evident, domnule colonel, îl asigură din ce în ce mai surprins, din ce în ce mai nedumerit. Starea de euforie dispăruse. Îşi dădea seama că băutura îl ameţise, dar totodată era conştient că îşi păstrase luciditatea.

— Ţi-am citit dosarul, domnule Ulea.

— Dosarul ? se miră. Cum, am deja un dosar ?

— Da, există un asemenea dosar. Evident, încă nu este complet. Conţine declaraţia dumitale, raportul întocmit de maiorul Filipoiu, care ţi-a luat un prim interogatoriu, la care se adaugă informaţiile obţinute pe altă cale.

— În legătură cu mine ?

— Evident. Am citit cu atenţie raportul maiorului Filipoiu. Din el se degajă o anume iritare, deloc greu de explicat, de vreme ce dumneata ai negat totul, absolut toate acuzaţiile ce ţi s-au adus. Ca să fiu sincer, m-aş fi mirat dacă dumneata, tocmai dumneata, *ai fi folosit, hai să spunem, o altă tactică.*

— Dacă îmi permiteţi să vă întreb...

— Ţi-am spus că discutăm ca de la om la om, aşa că întreabă ce vrei, şi întrerupe-mă de fiecare dată cînd crezi că este necesar.

— *De ce v-ați fi mirat dacă* eu *aș fi folosit o altfel de „tactică" ? Așa ați spus.*

Zîmbetul se accentuă pe buzele colonelului, chipul lui deveni parcă mai blajin, parcă mai prietenos.

— *Să fim serioși, dragă domnule Ulea, S.S.I.-ul nu s-ar fi interesat în mod special de dumneata dacă ai fi un amărît de militant comunist, care, acolo, pe front, se îndeletnicea cu difuzarea de manifeste incendiare. Beciurile Siguranței gem de comuniști arestați, pe care inspectorii și comisarii se pricep să-i facă să vorbească. În mod normal, cei de la S.S.I., aflînd despre activitatea dumitale desfășurată pe front — să zicem datorită indiscreției vreunuia dintre tovarășii dumitale care a avut neșansa să le cadă în mînă —, știi ce ar fi făcut ? S-ar fi mărginit să ne semnaleze cazul și să ne ceară să luăm măsurile care se impun în asemenea împrejurări. Noi, la rîndul nostru, am fi sesizat B. 2 al diviziei „Putna", cerînd o anchetă minuțioasă și trimiterea dumitale și a complicilor în fața unui tribunal de front. Deși nu ești, ca să spun așa, de „specialitate", trebuie să recunoști că, în mod normal, procedura cam aceasta ar fi trebuit să fie. Nu-i așa ?*

— *Da ! fu și el de acord.*

— *Totuși cu dumneata s-a procedat altfel. Cei de la S.S.I. nu s-au mărginit doar să ni te semnaleze, ci ne-au...* somat *să te predăm lor. Deci, cei de la S.S.I. cer „capul" dumitale, capul unui amărît de caporal t.r., care acolo, pe front, desfășoară activitate subversivă. Să fim serioși, domnule Ulea ! La ora actuală ei au probleme mult mai spinoase de rezolvat decît să se preocupe de persoana dumitale în ipostaza pe care ai împrumutat-o. Logic, nu ?*

— *Mda ! trebui din nou să recunoască.*

— *...Și totuși o explicație trebuie să existe, insinuă colonelul.*

— *Evident, trebuie...*

— *Care ?*

— *Pe mine mă întrebaţi ? E un domeniu în care sînt complet ignorant.*

— *Domnule Ulea, nu mă miră că nu ai încredere în mine. În definitiv, de ce ai avea ? Eu sînt, formal vorbind, anchetatorul, dumneata cel anchetat. De aceea, te rog, continuă să nu ai încredere. Eu sper, adică sînt convins că, pînă la urmă, voi izbuti să-ţi risipesc neîncrederea, să te conving de bunele mele intenţii. Te-am întrebat care ar putea fi, după părerea dumitale, motivul că S.S.I.-ul se interesează în mod special de un amărît de caporal t.r. Dumneata mi-ai spus că nu eşti în măsură să-mi răspunzi, cu alte cuvinte, că întrebarea te depăşeşte. Ei bine, am să răspund eu în locul dumitale. Interesul pe care îl manifestă faţă de persoana dumitale se datoreşte faptului că dumneata nu eşti un oarecare militant comunist, ci un personaj important, sau, dacă vrei, o verigă importantă în ierarhia comunistă. Iată explicaţia, singura plauzibilă. Altfel de ce crezi că mi-aş pierde timpul cu dumneata ?*

Acelaşi coşmar. Ca şi maiorul Filipoiu, colonelul Soroceanu îl lua drept ceea ce nu era şi, mai mult încă, îl considera un comunist de vază, probabil un „coordonator" al activităţii comuniste pe front, respectiv pe întreaga divizie „Putna". Şi deoarece credea că este ceea ce numai părea a fi, îşi pierdea — aşa cum i-o spusese deschis — timpul cu el. Dar dacă şi-l pierdea însemna că urmărea ceva. Ce anume însă ? Îi stătea pe buze să-l întrebe, dar nu îndrăznea. Nu trebui însă să aştepte mult ca să afle.

— *Mă uit în ochii dumitale, domnule Ulea, şi îţi citesc gîndurile. Te întrebi : „În definitiv, ce urmăreşte ?" Nu-i aşa că asta te întrebi ?*

— *Da ! recunoscu el.*

— *Urmăresc, într-adevăr, ceva : să ne dăm, reciproc, o mînă de ajutor. Se ridică din fotoliu, se duse la birou și reveni de acolo cu „Monitorul Oficial". Te rog să răsfoiești puțin aceasta. Sînt convins că te va interesa.*

Cu o linie verticală, trasă cu cerneală roșie, erau însemnate toate deciziile Curții Marțiale a Comandamentului Militar al Capitalei. Condamnări la moarte, la muncă silnică pe viață, temniță grea pe diferite termene, confiscări de averi. Pe un sublocotenent Cîmpeanu Teodor, dintr-un regiment de infanterie, prin sentința nr. 371, Curtea Marțială îl declara „în unanimitate de voturi culpabil pentru crimă de dezertare cu complot la inamic și risipire de efecte", și îl condamna în contumacie la moarte și degradare militară. La moarte era condamnat un soldat cu numele de Cătană Vasile, iar pe un alt soldat, pentru vina de dezertare cu complot la inamic și risipire de efecte, Curtea Marțială, aplicînd articolele 526, 557 și 560, în unanimitate de voturi îl condamna la moarte, confiscarea averii, degradare militară pentru dezertare și la doi ani închisoare corecțională pentru pierdere de efecte.

Sentința i se păru grotescă.

— *Domnule colonel, vă rog să-mi risipiți nedumerirea. Cum se va aplica sentința nr. 395 ? Soldatul Cătană Vasile va trebui să ispășească mai întîi cei doi ani de închisoare corecțională pentru pierdere de efecte și abia după aceea i se va aplica pedeapsa capitală ?*

Colonelul accentuă zîmbetul său blajin.

— *Vrei să fii ironic, domnule Ulea. Eu însă ți-aș propune altceva. În mînă ai acum doar un singur număr al „Monitorului Oficial". Numără, te rog, cîte sentințe conține. Cîte condamnări la moarte, cîte la muncă silnică pe viață și cîte la muncă silnică pînă la zece ani. Treaba asta nu-ți va răpi mult timp. Personal, am însemnat pe margine : cu o linie roșie condamnările la moarte, cu una*

albastră pe cele la muncă silnică pe viață și cu una verde pe cele pînă la zece ani. Te rog să-mi faci plăcerea asta.

Se execută. Nu-i trebui să piardă mult timp ca să întocmească statistica.

— Ei ?

— Optsprezece condamnări la moarte, douăzeci și două la muncă silnică pe viață și numai șapte la muncă silnică pînă la zece ani.

— Întrucît nu ai citit motivările celor optsprezece condamnări la moarte, țin să te informez că ele au fost date pentru dezertare cu complot la inamic. Presupunînd că dumneata ajungi în fața Curții Marțiale, tragi poate nădejdea că vina dumitale va fi considerată de completul de judecată mai mică decît aceea de „dezertare cu complot la inamic" ?

— Nu... dacă voi fi găsit vinovat.

— Ești fantastic, domnule Ulea ! Auzi ! „Dacă voi fi găsit vinovat !" Cum, domnule, tragi nădejdea că îi vei putea duce pe cei de la S.S.I. ? Dacă nu ar fi avut dovezi foarte grave, crezi că s-ar fi ocupat de cazul dumitale ?

— Dovezi ? repetă mecanic, simțind că frica îl înhață din nou, strîngîndu-i pieptul ca într-o platoșă prea strîmtă, parcă să-i strivească inima.

— Da, dovezi. Ce anume dovezi habar nu am. Dumneata, însă, care știi ce ai făcut pe front, le poți cel puțin bănui. La unitate, cîtva timp, ai lucrat cu cifrul D.R.B. Este adevărat ?

— Da !

— Știu eu ? Poate că cei de la S.S.I. sînt în posesia unor dovezi că, datorită dumitale, inamicul a aflat cheia acelui cifru. Pe urmă, după ce ai fost mutat la divizie, ai lucrat la B. 3. Da ?

— Da, domnule colonel.

— *Adică exact la biroul unde se elaborează planurile de operații pentru unitățile în subordine. Ei bine, ai putea fi acuzat că planurile, sau unele dintre planurile elaborate de B. 3, au fost transmise inamicului. După cum îți dai seama, asta se numește spionaj și — poți să știi ? — s-ar putea să existe dovezi că te-ai ocupat cu o astfel de treabă, domnule Ulea.*

— *Eu ?... Mi s-ar putea pune în cîrcă asemenea acuzații...*

— *Nu să ți se „pună în cîrcă", ci să fii pus în fața unor dovezi. Nu știu nimic precis. De un singur lucru însă te pot asigura : dacă te predau celor de la S.S.I., soarta dumitale este pecetluită. Nimeni și nimic nu te poate salva de la moarte. Eu însă îți pot face un mare serviciu. Te pot scăpa de plutonul de execuție. Te pot face* scăpat !

Propunerea colonelului în așa măsură îl ului, încît scăpă din mînă păhărelul de coniac din care tocmai sorbise ultima picătură. Păhărelul îi căzu pe genunchi. Îl ridică și îl depuse pe măsuță, cu infinite precauții. Nu era beat. Auzise bine : colonelul se oferea să-l facă „scăpat". Dar oare cu ce preț ? Și își aminti : „Doresc să ne ajutăm reciproc". Adică : serviciu contra serviciu.

— *În schimb ce-mi cereți, domnule colonel ?*

— *Să mă pui în legătură cu cineva din Comitetul Central. Nu știu cît de mare e gradul pe care îl ai în ierarhia partidului, în schimb sînt sigur — din motivele arătate — că nu ești un „soldat" de rînd. Tocmai de aceea, direct sau prin legătura dumitale superioară, cred că îmi poți face acest serviciu.*

Șmecher, mare șmecher colonelul. Voia ca, prin el, să decapiteze Partidul Comunist. Dacă partidul comuniștilor era condus de un Comitet Central — o aflase abia acum — și dacă el, Ulea, ar fi fost în măsură să divulge un singur nume, după aceea i-ar fi fost ușor Siguranței — informată

de colonel — să aresteze întreg Comitetul Central. Din fericire nu era comunist și în mod obiectiv nu putea accepta tîrgul. Dar chiar dacă ar fi fost în măsură să-l accepte, tot ar fi refuzat, fiindcă era necinstit ceea ce îi cerea colonelul, care, acum, aștepta de la el un răspuns. Dar ce răspuns îi putea da ? Doar unul singur : că, nefiind comunist, nici măcar un „soldat de rînd", cum se exprimase acesta, nu putea nici accepta și nici respinge propunerea.

— Iarăși știu ce gîndești, domnule Ulea. Că, pur și simplu, urmăresc să dau lovitura de grație partidului vostru, punînd mîna pe cei care se află în fruntea lui. Ei bine, află că te înșeli. Vînătoarea de comuniști, pe plan național, nu-i treaba noastră, adică a celor de la Secția a II-a, ci a Siguranței. Dumneata știi să citești o hartă ?

— Aproximativ !

Luă o riglă de pe birou și o plimbă pe harta agățată de perete.

— Să facem abstracție de frontul din nord, unde nu luptă trupele noastre, deși nici acolo situația nu e roză pentru nemți. Să ne referim la al nostru. Linia aceasta în prezent este următoarea : Nistrul inferior, Basarabia de mijloc și Moldova, la nord de Iași. Desigur dumneata, care nu ai habar de tactică și cu atît mai puțin de strategie, nu-ți dai seama cît de șubredă este această linie a frontului în care sînt angajate trupele noastre și cele germane ale Grupului de armate Ucraina de Sud. Dacă rușii dezlănțuie o ofensivă aici, de pildă, Armata a VI-a germană riscă să fie încercuită și, în fapt, să se prăbușească întreg frontul. Normal ar fi ca nemții să-și retragă armatele pe o poziție mai avantajoasă, adică pe malul drept al Prutului, pentru a le salva de o eventuală încercuire. Probabil însă că Hitler nu este de acord să aban-

doneze un teritoriu atît de important, fără lupte. Presupun că refuzul lui nu trebuie interpretat doar ca o chestie de prestigiu. Hitler speră probabil că rușii, în cazul în care vor trece la ofensivă, vor ataca în sud, la Gurile Dunării, pentru a tăia legătura dintre România și Bulgaria. Dar, dacă nu se va întîmpla așa, dacă vor ataca în altă parte, la nord, de pildă, frontul se va prăbuși sigur. Or dacă frontul se va prăbuși, situația va deveni disperată, ne va paște catastrofa. Pentru a evita un dezastru național, ar trebui, pînă nu este prea tîrziu, să ieșim din acest război nenorocit. Bineînțeles că Mareșalul, deși își dă seama de aceasta, nu vrea să-și calce cuvîntul dat lui Hitler : victorie sau moarte. Peste capul lui, însă, se fac diverse încercări pentru a scoate România din război. Am motive să cred că partidul vostru are un plan de răsturnare prin forță a guvernului Antonescu. Eu sînt militar de carieră, dar nu fac parte dintre favoriții Mareșalului, nu lui îi datorez gradul, eghileții și cucul de pe piept. Fac parte din categoria ofițerilor — adică marea majoritate — care nu au privit cu ochi buni acest război, dar care, datorită disciplinei, au trebuit să se supună. Totuși, cel puțin în ceea ce mă privește, nu pot aștepta dezastrul stînd cu brațele încrucișate. De aceea, măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, vreau să fiu realmente de folos țării. Iată, dar, motivul pentru care îți cer să mă pui în legătură cu cineva din conducerea partidului vostru.

Întrebarea care îi veni în minte nu izbuti să se înfrîneze și să nu i-o pună :

— Domnule colonel, ați spus că se fac diverse încercări pentru a scoate România din război. Deci, dacă se fac diverse *încercări, de ce ați optat, ca să spun așa, pentru aceea a Partidului Comunist Român ?*

— Foarte judicioasă întrebarea dumitale. Ei bine, domnule Ulea, dacă partidul vostru se aprovizionează cu

arme înseamnă că are nevoie de ele nu ca membrii săi să se joace cu ele „de-a hoții și vardiștii", ci ca să le folosească atunci cînd va sosi momentul potrivit. Cînd va sosi acel moment nu știu. Știu însă altceva : că, în împrejurarea aceea, un ofițer de stat major poate da ajutor util, dacă vrei, calificat. Iată, dar, motivul care m-a determinat să optez pentru soluția preconizată de Partidul Comunist. Și acum, după ce ai aflat care îmi sînt intențiile, ca să te poți hotărî, se cuvine să-ți acord atîta timp cît vei crede de cuviință. Pe urmă, imediat, amintindu-și : Totuși ți-am rămas dator cu o explicație : desigur vrei să știi cum aș putea să te fac scăpat. Este adevărat ?

— Da !

Era o recunoaștere pur formală. De vreme ce nu-i putea *facilita întrevederea cerută, nu fusese curios să afle în ce fel se gîndea colonelul să-l facă „scăpat".*

— În mod normal, ar trebui să procedez în felul următor : să pun mîna pe telefon, să chem pe cineva de la S.S.I., să-l informez că te afli aici la noi și să le cer să trimită niște oameni de-ai lor să te preia. Dacă însă accepți propunerea, nu am să procedez așa. Presupun că dumneata poți să comunici prin telefon cu o anume persoană, „legătura superioară", cum spuneți voi. Telefonul acesta nu este sub supraveghere. Ai cuvîntul meu de onoare. Să facem un plan. Mai exact, îți propun următorul plan : nu-i anunț pe cei de la S.S.I., ci te trimit la ei cu escortă. Cu un ostaș de aici de la noi. Și nu acum, ci după-amiază, sau în cursul zilei de mîine. Cum îți convine, fiindcă eu pot să te țin aici pînă mîine, sub pretextul că, înainte de a te preda, a fost necesar să-ți iau un prim interogatoriu. Îi anunți pe ai dumitale că mîine, de pildă, te vei afla pe strada X sau Y — în drum spre S.S.I. în mod obligatoriu va trebui să treceți pe cîteva străzi fără circulație intensă — și că vei fi escortat doar de un singur ostaș. To-

varăşii dumitale te vor putea „răpi" fie utilizînd o maşină, fie folosind un alt procedeu, evident unul de pe urma căruia soldatul să nu aibă de suferit. După ce vei fi liber şi la adăpost, îmi vei comunica pe o cale sau alta cînd şi unde urmează a mă întîlni cu persoana respectivă. După cum desigur ai observat, cel care acordă creditul, fără nici un fel de garanţie, eu sînt. Nu-ţi cer decît un singur lucru cuvîntul de onoare că, după ce vei fi liber, nu mă vei trage pe sfoară.

...Şi acum îţi las timp să reflectezi la propunerea pe care ţi-am făcut-o. Un singur lucru vreau să mai adaug că, trimiţîndu-te escortat de un singur ostaş, nu voi proceda reglementar. Dar îmi asum riscul acesta. Nu mi se va „tăia capul" pentru atîta lucru. Am scuza că şi cei de la divizie te-au trimis tot cu o singură escortă şi, cu toate că ocaziile de evadare au existat, n-ai încercat să profiţi de ele. Gata. Am pus punct.

Părăsi fotoliul pe care stătuse, se duse la birou şi, deschizînd un dosar, începu să citească, parcă ignorîndu-i cu desăvîrşire prezenţa.

Să reflecteze la propunerea făcută! În nici un caz nu putea fi vorba de o opţiune în sensul în care se gîndise colonelul. Trebuia să se hotărască dacă avea vreun rost să încerce a-l convinge pe colonel că se înşală asupra persoanei sale, sau să-l mintă pur şi simplu, adică să accepte, chipurile, propunerea, să-şi dea „cuvîntul de onoare" că după ce va fi liber îi va înlesni întrevederea cerută.

Prima alternativă trebuia exclusă din capul locului. Dacă, pînă la urmă, se convinge că nu eu sînt omul de care are nevoie, îi va fi teamă că, predîndu-mă S.S.I.-ului, ca să-mi ameliorez situaţia, voi dezvălui ce anume propunere mi-a făcut. Iată un ofiţer de stat major la Secţia a II-a

dispus să participe la un complot armat îm turii antonesciene, pus la cale — de cine ? Partidul Comunist Român.

„Dacă încerc și eventual izbutesc să-l c sînt măcar un «simplu ostaș» al acelui par dență ar fi în stare să mă facă în alt fel *scă să mă împuște, sub pretextul că am încercat escortă", își spuse cutremurîndu-se.*

Atunci ? Cealaltă alternativă : să-l mini colonel, aveți cuvîntul meu de onoare că d scăpat, vă voi pune în legătură cu o persoan cu care să discutați ceea ce vă interesează." mintă, și astfel să se salveze, *ar trebui ca ulte spre S.S.I., pe o anume stradă, cineva să imol nela. Cine însă ar cuteza să-și asume un aseme avea un prieten atît de devotat care să se e măsură pentru el. Exista totuși o soluție, grave bineînțeles, dar totuși, măcar ipoteti ca el însuși, profitînd de o clipă de neatenție s-o dezarmeze sau, ajungînd pe o stradă agl și simplu să fugă. Îl păștea însă pericolul — foarte mare — ori să fie prins de trecător simplu să-l împuște soldatul. Dar, presupunînd ar reuși, cum se va descurca* pe urmă ? *Un cunde ? Casă nu avea, și nici nu cunoștea p pus să ascundă un dezertor. Să se ducă la Br sa ? Dar nici ea nu avea casă. Trăia în casa j care, fiindcă erau toți trei burlaci, îi slugăre sigur că poliția va începe prin a-l căuta tocma rît, nu era el omul care să se știe tot timp drept, nu ar fi singurul dezertor. Existau cu nici Curțile Marțiale nu pridideau să-i judec damne pe toți pe care îi prindeau jandarmii*

trulele comenduirii în nenumăratele razii, la oraşe. Magdalena îi spusese odată : „Tu treci prin viaţă ca un om gol printr-o pădure de cactuşi". În scurt timp, sigur va fi prins şi soarta lui ar fi aceeaşi. Judecînd la rece, nu putea accepta nici propunerea colonelului, dar nici nu era prudent să încerce a-l convinge că se înşală asupra persoanei sale.

...Şi atunci ? Nu exista decît o singură soluţie. Să-i refuze propunerea, dar în aşa fel, încît acesta să-şi închipuie că o face numai pentru că nu are încredere în sinceritatea lui.

— Domnule colonel, cred că acum putem continua discuţia, se hotărî el brusc, simţindu-se exact ca un om care se aruncă într-o apă adîncă, fără să ştie să înoate.

— Văd că nu ţi-a fost prea greu să te hotărăşti. Ei, să auzim, domnule Ulea.

— Domnule colonel, sînteţi, îmi permiteţi s-o spun, un om deosebit de inteligent. Dar nici eu nu sînt un prost. Am reflectat la propunerea pe care mi-aţi făcut-o şi cred că v-am ghicit jocul. Dumneavoastră vreţi să scoateţi castanele din foc cu mîna altuia, respectiv cu mîna mea. Nu cred că tocmai dumneavoastră, care lucraţi la Secţia a II-a a Marelui Stat Major, v-aţi hotărît să treceţi de partea... noastră, ca să ne daţi o mînă de ajutor în ziua în care conducerea partidului va hotărî că a sosit momentul să declanşeze acţiunea armată în vederea răsturnării guvernului Antonescu. Şi, fiindcă nu cred, resping, din prudenţă, propunerea. Acceptînd-o ar însemna să pun în pericol libertatea şi viaţa altor persoane, or aşa ceva nu-mi este permis.

Cîteva minute tăcerea dăinui între ei. Colonelul nu mai surîdea. Ochii însă continuau să-l privească la fel de blînd. Oare la ce se gîndea acum colonelul ? Cine ar fi putut

ști ! În schimb, Ulea se gîndea la ceva foarte precis : că acum *zarurile erau aruncate, că va fi predat S.S.I.-ului și că va trebui să convingă pe cei de acolo că nu are nici în clin și nici în mînecă cu comuniștii.*

— Te felicit, domnule Ulea ! Într-adevăr a fost o cursă pe care ți-am întins-o. Poate n-ai să mă crezi, dar mă bucur că nu ai căzut în ea.

Dar, în ciuda tonului, foarte firesc, în ciuda privirii parcă fără de ascunzișuri, el simți că ofițerul nu-i întinsese o cursă, că realmente încercase ca, prin ea, să-ia legătura cu Partidul Comunist Român.

Flașnetarul se simțea obosit. Umblase mult toată ziua, cu diverse „comisioane", și acum se simțea obosit, mai obosit ca alte dăți. Fusese o zi bună. Îndeplinise toate „comisioanele", dintre care cel mai important fusese acela că izbutise să-l pună pe colonelul Soroceanu în legătură cu un reprezentant autorizat al partidului. Cine era și ce rol îndeplinea în cadrul conducerii cel pe care îl zărise în Fordul hodorogit habar nu avea. Sarcina pe care o primise fusese să-l aducă pe colonel la scuarul de lîngă biserica Silvestru, și o îndeplinise. Restul nu-l mai privea. După întrevedere, colonelul probabil că se va gîndi mult la el, Ulea, și avea de ce. În primul rînd, că era *liber* — probabil își închipuise că se afla în închisoare sau eventual că fusese executat —, iar în al doilea, că, în ciuda dezmințirii din finalul convorbirii de la Marele Stat Major, — „Într-adevăr, a fost o cursă pe care ți-am întins-o" — el, Ulea, *intuise* atunci că fusese de fapt o propunere serioasă.

„Nedumerit, intrigat, sigur că se va întreba : de ce nu am acceptat tîrgul ? Da, are să se întrebe, însă adevărul, oricît s-ar strădui, nu-l va ghici", își spuse, grăbind pasul.

ompara cu un cal bătrîn și muncit, care,
ierea grajdului, o pornește singur la trap.
e strada Nisipului, pînă acasă nu avea de
t de zece minute. Era o stradă frumoasă, cu
în care motiv, chiar în toiul verii, pe căldu-
mari, aici era răcoare, aproape ca într-o sta-
rică submontană. La un moment dat se
ceva și numai cu mare greutate izbuti să-și
echilibrul. Curios să vadă de ce anume se
prinse lanterna, de care, din cauza camu-
e despărțea niciodată, și văzu. Lungit pe
n în uniformă germană. Îl doborîse beția și
dus ? Ce mult ar fi dorit ca acesta să
Dar nu ! Omul era mort... Fusese împușcat
îră de sînge se prelungise pe dalele trotua-
un simplu soldat al Wehrmachtului. Era
ea gradul de Oberscharführer. Cîteva clipe
ădă. Dacă cineva l-ar vedea lîngă cadavru
că el l-a omorît.
e al naibii ! Ăsta-i al treilea", își spuse înde-
)ar nu înspre casă, ci în direcția opusă. Abia
e de oră de mers pe jos găsi un telefon
un număr. Trecură cinci minute pînă cînd
e receptorul. Era exact miezul nopții.
ne-i ?
ticul. Nene Neagu, trebuie să te văd imediat.
mplat ceva ?
fel, da !
fel ? Mă rog !... Atunci vino. Cînd sosești
eastra bucătăriei. Eu acolo am să te aștept.
zi că ajungi ?
sferturi de oră.

Nenea Neagu stătea prin Filantropia. Flaşnetarul îşi luă picioarele la spinare. Pînă să ajungă acolo, în două rînduri fu oprit şi legitimat. Dar actele lui erau în regulă, aşa că, exact după trei sferturi de oră, ajunse la destinaţie. Ciocăni în fereastră şi stăpînul casei veni să-i deschidă. Îl introduse în bucătărie. Înainte de a-l întreba care era motivul vizitei la o oră atît de neobişnuită, îi propuse :

— Să-ţi fac o cafea ?

— Cafea sau surogat ?

— De unde naiba vrei să am cafea adevărată ?

— Porcărie de-aia nu-mi trebuie. Las-o baltă.

— Aţunci spune ce s-a întîmplat.

— Nene Neagu, au mai curăţaţ un neamţ.

Şi îi povesti ceea ce descoperise. Pe măsură ce flaşnetarul povestea, Neagu se întuneca la faţă.

— Ăsta-i al treilea, făcu bilanţul, în încheiere, flaşnetarul.

— De trei ştim noi. Dar n-ar fi exclus ca numărul nemţilor omorîţi să fie mai mare.

— Dumneata ce crezi, nene Neagu ?

— Ce să cred ! ? Bine nu cred, şi crimele astea nu ne convin.

— Dacă e o... o provocare ?

— În ce sens provocare ? întrebă Neagu.

— În sensul că îi lichidează pe nemţi în mod deliberat ca să se spună că la mijloc este „mîna criminală“ a comuniştilor.

— Dacă acceptăm ipoteza, înseamnă că acţiunea e pusă la cale de cei de la Siguranţă, folosind vreun asasin de profesie. Aşa ceva mie îmi vine să cred. De ce ar face-o ? Ca să justifice prigoana împotriva noastră ? Nu se sinchisesc ei de justificări. Nu, în nici un caz, explicaţia ta nu *ţine*. Ce, să-şi aprindă singuri paie în cap ? Doar nu-ţi

închipui că abia acum, după ce a fost curățat al treilea subofițer, nemții vor face scandal. Poți să fii sigur că balena aia de Killinger s-a dus cu jalba-n proțap la Antonescu imediat după asasinarea primului, cerîndu-i ca vinovatul să fie neapărat descoperit și predat poliției lor militare, în fapt Gestapoului. Ce s-a întîmplat după audiență nu e greu să ne închipuim. Categoric, ipoteza dumitale presupune ca întreg Ministerul de Interne să-și dea, cu bună știință, vot de blam.

— Vot de blam ? întrebă flașnetarul, care încă nu părea convins.

— Păi da ! Vot de blam. Gîndește-te ! Nu-i vorba de uciderea doar a unui subofițer neamț. Iată, în noaptea asta a mai fost omorît unul, al treilea. Și, cine știe dacă nu cumva numărul celor asasinați este mai mare, dar că noi n-am apucat încă să aflăm. E clar că nu poate fi vorba de un act de provocare din partea Siguranței, doar ca să ne înfunde pe noi. Înseamnă să-și aprindă singuri paie în cap, așa cum ți-am mai spus.

Flașnetarul se gîndi puțin, pe urmă, nemulțumit de concluzia interlocutorului său, zise :

— Nene Neagu, după umila mea părere, în legătură cu aceste trei asasinate, nu sînt posibile decît două ipoteze. Prima : acte de răzbunare ale unui singur om, a cuiva care, din anumite motive, se simte obligat să plătească nemților niște polițe. A doua : acțiunea deliberată a unui grup în vederea discreditării noastre, a comuniștilor.

— Deci, după tine, în ultimă instanță, tot un act de provocare. Din partea cui ?

— Din partea cui ? Vezi, la întrebarea aceasta nu ți-aș putea răspunde. Știu eu ? ! Poate din partea legionarilor, deși nici chestia asta nu prea ține, ca să folosesc

expresia dumitale. Dar indiferent cine îi curăță și ce urmărește în fond, mi-e teamă ca nu cumva consecințele să se repercuteze asupra noastră.

— Știu la ce anume consecințe te gîndești. De fapt, la una singură, cu adevărat foarte gravă. De vreme ce Siguranța se dovedește neputincioasă în descoperirea asasinilor, contramăsurile se impun cu necesitate. În consecință, n-ar fi exclus ca ei să ceară predarea tuturor comuniștilor aflați în închisori în vederea executării unora, drept represalii, și păstrarea celorlalți, evident cu același scop, în cazul în care lichidările de Unteroffizieri vor continua. Spune-mi, la asta te-ai gîndit ?

— Da, nene Neagu ! Cei de la Siguranță știu că noi nu folosim asemenea metode. Dar dacă se pune problema predării comuniștilor arestați Gestapoului, putem avea noi siguranța că Antonescu, în fața presiunilor, nu va sfîrși prin a ceda ?

Din nou trecură cîteva minute fără să-și vorbească. Erau amîndoi îngrijorați.

— Dacă am ști cine le comite și *precis* ce urmărește...

Flașnetarul se ridică.

— Eu am plecat. Am făcut rău că ți-am stricat somnul ?

— Nu !... Dimpotrivă. Mîine dimineață am să raportez cui trebuie. Tovarășii vor analiza situația și vor hotărî în ce fel va trebui acționat.

Cîteva secunde mai tîrziu, flașnetarul se afla din nou în stradă. Cînd ajunse acasă era aproape ora două noaptea.

Dimineața, foarte devreme, flașnetarul făcu haltă la colțul străzii Nisipului. De acolo putea supraveghea toată strada. Între timp cadavrul fusese ridicat. Probabil nu de prea mult timp, pentru că două mașini încă se mai aflau

în apropierea locului unde, în timpul nopții, descoperise cadavrul subofițerului din SS. Cîțiva agenți sau inspectori, ieșind dintr-o casă, intrară în următoarea. Anchetau în speranța că vor afla ceva care să-i pună pe urmele asasinului sau asasinilor. El, flașnetarul, cînta, dar la ora aceea matinală probabil că erau mulți cei care îl înjurau în gînd că le strica somnul. Totuși nu se ridică nici un stor, nu se deschise nici o fereastră, nu se auzi nici o voce mînioasă, cerîndu-i să plece în altă parte. În schimb unul dintre inspectori, probabil enervat că investigațiile sale se dovediseră infructuoase, strigă la el :

— Mai du-te-n mă-ta și cîntă în altă parte, flașnetar nenorocit !

Flașnetarul se supuse. Conteni să mai învîrtească manivela și își văzu de drum.

„Dacă e furios înseamnă că nu a descoperit nimic", își spuse, și nu știu dacă trebuie să-i pară bine, sau să regrete că oamenii Siguranței nu dibuiseră nici un indiciu care să-i pună pe urma asasinilor.

5

Sirena anunța începutul alarmei în clipa în care flașnetarul pătrundea în vila ocupată de Obersturmbannführerul Helmut Dernbach de pe Aleea Pajurei. Chiar dacă, prin absurd, stăpînul casei ar fi renunțat să participe la serata organizată în onoarea sa, pînă cînd sirenele nu anunțau încetarea alarmei, falșnetarul, în nici un caz, nu avea a se teme de vreo surpriză neplăcută.

Dar o asemenea ipoteză părea puțin probabilă, de vreme ce Helmut Dernbach fusese încunoștințat că vor fi prezente toate mărimile hitleriste aflate în România. Faptul că acceptaseră — unii chiar se zbătuseră — să ia parte la serată își avea explicația sa :

Se aflase că Helmut Dernbach era trimis de Walter Schellenberg, dar nimeni nu cunoștea adevăratul scop al misiunii sale. În schimb toți erau ferm convinși că nu aveau decît de cîștigat cucerindu-i bunăvoința.

Walter Schellenberg, deși, teoretic, era subalternul lui Ernst Kaltenbrunner, în practică avea legături directe cu Himmler, fiind scutit de subordonarea ierarhică. Mai exact, adevăratul șef al spionajului nazist era Walter Schellenberg și nu Kaltenbrunner [1]. Or aceasta fiind situația la

[1] După atentatul împotriva lui Reinhart Heydrich, protectorul adjunct al Reichului în Boemia și Moravia și Obergruppenführer SS, de către doi membri ai armatei libere cehoslovace de voluntari — Jan Kubis și Josef Gabeik —, R.S.H.A.-ul a rămas fără conducător. Himmler a preluat, provizoriu, frînele „Biroului

Berlin, a cîştiga bunăvoinţa lui Helmut Dernbach indirect însemna a cîştiga bunăvoinţa lui Schellenberg şi, prin aceasta, a Reichsführerului Himmler.

Flaşnetarul pătrunse în vila ocupată de Helmut Dernbach fără dificultăţi. Cheia confecţionată de către un specialist, după ce fusese luat în prealabil mulajul, funcţionase impecabil. Vila avea două intrări. Cea principală, care dădea într-un hol, — unde te puteai plimba cu bicicleta — cealaltă, intrarea de serviciu, în spatele casei. Cheia de la această din urmă intrare a păstra Helga, numai cu numele servantă, ea fiind „în serviciu comandat". Făcea şi ea parte din R.S.H.A., Amt, secţia VI E, a cărei atribuţie principală era spionajul în Europa răsăriteană. (Amt VI E era dependent de Amt VI condus de Walter Schellenberg.)

Helga Schmithuber era membră a Partidului Naţional Socialist şi avea gradul de Untersturmführer, adică de sublocotenent. Ea se ocupa cu menajul casei, dar în acelaşi timp îi servea şi ca secretară. Helga bătea la maşină corespondenţa lui Helmut Dernbach şi tot ea avea sarcina să înregistreze pe benzi de magnetofon toate sau aproape toate convorbirile ce aveau loc în vilă cu diferiţi inşi, în special dacă erau români.

Flaşnetarul, pătrunzînd în vilă, verifică, în primul rînd, dacă toate ferestrele erau camuflate, dacă nu cumva Helga uitase să lase draperiile. Dar nici după ce se convinse că totul era în ordine nu făcu lumină, folosind în continuare lanterne. Abia după ce *recunoscu* întreaga locuinţă, aprinse o veioză în încăperea ce servea drept birou

Central al Siguranţei Reichului". Provizoratul a durat pînă la sfîrşitul lunii ianuarie 1943, cînd Himmler, cu aprobarea lui Hitler, l-a desemnat ca succesor al lui Heydrich pe Ernst Kaltenbrunner. (n.a.)

lui Helmut Dernbach. Se așeză pe un scaun și privi de jur împrejur cu interes. Pesemne că vila fusese închiriată cu mobilier cu tot. Pereții — trei din patru — erau, pînă la înălțimea unui om, căptușiți cu rafturi din lemn de nuc pline cu cărți, ale căror cotoare legate în piele, jos, sub o steluță, aveau imprimate literele H.B., probabil inițialele numelui celui căruia îi aparținuse biblioteca. Toate, dar absolut toate volumele, erau ale unor autori francezi, începînd cu cei clasici și sfîrșind cu cei mai moderni. Biroul propriu-zis era așezat într-un colț al încăperii, în așa fel ca lumina să vină din stînga. Întreg mobilierul era în stil rococo. După ce trecu în revistă tot ceea ce i se oferea privirii sale, flașnetarul se apropie de birou. Încercă sertarele. Erau încuiate. Scoase din buzunar o legătură de chei și izbuti să le deschidă, unul cîte unul. Erau goale, cu excepția unuia, în care găsi o cutie cu țigări de foi. Dacă sertarele biroului erau goale însemna că exista în încăpere un seif, probabil cu cifru. În cazul în care nu se înșela, putea considera misiunea sa ca ratată. Nepricepîndu-se să-l deschidă, ca să afle ce conține, ar fi trebuit să-l spargă. I se interzisese însă în mod categoric să folosească o asemenea „metodă". Primise sarcina să lucreze *curat*. Dar poate că totuși nu era vorba de un seif propriu-zis, ci de un sertar secret, camuflat în vreunul din rafturile bibliotecii.

Începu să caute cu înfrigurare, pipăind canturile cu înfloriturile rafturilor, peretele de lemn din spatele cărților. Dar toate strădaniile sale se soldară cu un eșec. Nu descoperi ceea ce căuta și care, mai mult ca sigur, exista. La un moment dat, și în mod cu totul întîmplător, observă un fir, care, pornind de la piciorul unui lampadar, se prelungea, pierzîndu-se sub covor. Urmărind firul, constată că acesta, trecînd pe sub ușă, continua și în camera ală-

turată. Aprinse lumina. Exista şi acolo un birou. Pe birou o maşină de scris. În sertarele acestuia — descuiate — nu găsi decît hîrtie de scris şi plombagină. Firul ocolea biroul şi se termina printr-un ştecher, în care putea fi introdus un fir prelungitor. Ştecherul se afla în imediata apropiere a unui bahut din lemn de stejar, foarte frumos sculptat. Bineînţeles era încuiat. Broasca nu era deloc simplă, dar, nefiind una cu cifru, pînă la urmă, izbuti s-o deschidă, spre marea sa satisfacţie, fiindcă asta însemna că îşi însuşise bine lecţiile pe care i le predase un anume ins, cu cazier la Prefectura Poliţiei, dar care, renunţînd, cu ani în urmă, la meseria de spărgător, devenise un foarte priceput anticar, tot atît de priceput pe cît fusese pe vremea în care o broască de uşă, oricît de complicată, nu prezenta nici un fel de secret pentru el.

Înăuntrul bahutului se afla un magnetofon. Pentru prima dată vedea aievea un asemenea aparat. Îi fusese însă descris şi primise şi unele indicaţii în ceea ce priveşte manipularea lui. Abia cînd se trezi faţă în faţă cu acest aparat, flaşnetarul simţi ceea ce se numeşte emoţie. Emoţia nu se datora temerii că nu va izbuti să-l pună în funcţiune, ci faptului că lipseau benzile. Or, dacă nu le descoperea, misiunea lui era realmente ratată.

Privi de jur împrejur cu un fel de disperare. Categoric, în încăpere nu exista o posibilă ascunzătoare. Dar, iată, privind încă o dată bahutul, observă că interiorul acestuia era mai mic ca volum decît exteriorul. Înţelese. După mai bine de un sfert de oră de investigaţii, izbuti să descopere o mică rozetă. O răsuci înspre dreapta şi imediat o uşiţă se deschise. Înăuntru găsi rolele. Erau închise în nişte casete de ebonită, rotunde. Pe capacul fiecăreia era lipită o etichetă cu indicaţia, în rezumat, a conţinutului înregistrării. Numărul mare al rolelor constituia dovada că,

de la sosirea sa în Bucureşti, trimisul lui Schellenberg nu-şi pierduse timpul în mod inutil. Flaşnetarul, după ce citi rezumatele, ajunse la concluzia că benzile, fără nici o excepţie, prezentau interes, deşi cele mai multe se refereau la convorbiri avute cu diverşi Hauptsturmführeri, Obersturmbannführeri, Standartenführeri, precum şi cu persoane civile din cadrul Misiunii germane. Le-ar fi ascultat pe toate — măcar le-ar fi ascultat — dar sarcina lui era limitată : trebuia să afle cu cine dintre români stătuse de vorbă Helmut Dernbach şi, dacă erau persoane cunoscute, să asculte şi să stenografieze conţinutul convorbirilor. Dintre cele peste optsprezece casete, numai patru conţineau benzi pe care fuseseră înregistrate discuţii cu români. Trei dintre ei erau personalităţi politice de mîna a doua, cu orientare net fascistă. Al patrulea era maiorul Adrian Filipoiu.

Dacă s-ar fi aflat în vila lui Helmut Dernbach din proprie iniţiativă şi dacă ar fi putut acţiona aşa cum îl tăia capul, ar fi *subtilizat* absolut toate benzile de magnetofon. Dar el primise o sarcină foarte precisă, pe care trebuia s-o aducă la îndeplinire fără să lase vreo urmă, fără ca stăpînul casei ori pretinsa servitoare să prindă de veste că, în absenţa lor, cineva le făcuse o *vizită*. Cu alte cuvinte, trebuia să ia cunoştinţă numai de conţinutul benzii pe care fusese înregistrată convorbirea cu maiorul Adrian Filipoiu. S-o *asculte*. Dar pentru aceasta era necesar să pună în funcţiune magnetofonul. Scoase din buzunar o foaie de hîrtie, care conţinea, în afara schemei aparatului, instrucţiuni detaliate în legătură cu rostul fiecărui buton, precum şi modul de funcţionare a acestuia. Înainte de a-i fi înmînat instrucţiunile, „Tehnicianul" — nume conspirativ — îl supusese unui examen practic pe un aparat rudimentar, construit de el însuşi. Desigur,

mai indicat ar fi fost dacă „Tehnicianul" în persoană s-ar fi introdus în vila lui Dernbaeh. Dar acesta era *tehnician*, se pricepea de minune în problemele de specialitate, în schimb nu avea nici un fel de înclinații în a descuia broaște complicate, pentru a nu mai pune la socoteală că, fiind un om — mai exact un tînăr — extrem de distrat, ar fi fost imposibil să nu lase în urmă o *dovadă* a trecerii sale prin vila ocupată de Helmut Dernbach. De aceea se apelase la flașnetar, care dovedise, în diverse împrejurări, că putea lucra de unul singur, motiv pentru care primise numele conspirativ de „Singuraticul".

După ce reciti instrucțiunile și după ce examină aparatul, flașnetarul ajunse la concluzia că va izbuti să-l pună în funcțiune. Introduse banda, împinse un buton, și magnetofonul porni însă imediat. Gata, totul era acum în „ordine". Își șterse fruntea transpirată — transpirase de emoție neștiind dacă va reuși — apoi, din teancul de hîrtie aflat într-un sertar al biroului Helgăi, luă cîteva foi, le îndoi chiar la jumătate, pe verticală, scoase din buzunar mai multe creioane ascuțite și se pregăti să înceapă lucrul. Ceea ce urma să facă era o treabă extrem de dificilă. Deși cunoștea bine limba germană, nu se simțea în stare să stenografieze direct în această limbă. De aceea trebuia în prealabil să traducă rapid — și în gînd — ceea ce înregistrase banda, și abia acel text să-l stenografieze. Din acest motiv nu putea fi vorba de o reproducere fidelă a dialogului dintre Dernbach și maior, ci mai curînd de stenografierea unei traduceri libere. (Maiorul cunoștea limba germană, dar se exprima cu destulă dificultate, făcea pauze între cuvinte, în căutarea celui mai potrivit.)

În sfîrșit, după ce toate pregătirile fură terminate, dădu drumul magnetofonului. Cel care începuse conversația fusese Helmut Dernbach. Avea o voce guturală, totuși

amabilă, motiv pentru care nu părea deloc antipatică. Amabilitatea — flașnetarul își dădu seama de acest lucru de la început — ascundea multă șiretenie, dar în același timp multă îndemînare în a trage pe oameni de limbă. Dar, după cum avea să se convingă ascultînd banda, pentru a-l stimula pe maior să vorbească, Helmut Dernbach nu trebuise să facă risipă de fantezie. Maiorul avea păreri personale și dorea ca interlocutorul său să ia cunoștință de ele.

Stenografierea convorbirii dintre Helmut Dernbach și maiorul Adrian Filipoiu dură trei ore. Cînd termină, flașnetarul era extrem de obosit. Opri magnetofonul, aranjă casetele exact în ordinea în care le găsise, încuie bahutul și, cîteva minute mai tîrziu, părăsea vila. După o oră se afla acasă, fără ca pe drum să-l fi oprit vreo patrulă.

Erau orele trei spre dimineață. Era frînt, ochii i se închideau de somn, avea nevoie de cel puțin cîteva ore de odihnă, cu toate acestea nici nu se gîndi la așa ceva. Își făcu o cafea, cafea veritabilă — după ce în prealabil se spălă îndelung cu apă rece pe față și pe corp, pînă la brîu —, pe urmă se așeză la masă să transcrie stenograma.

Erau orele nouă dimineața cînd termină. Se ridică de la masă, stinse lumina și deschise fereastra. Era primăvară, și cu toate acestea vremea continua să rămînă neobișnuit de rece pentru un sfîrșit de aprilie. În grădină o descoperi pe Marina Boldea. Se plimba pe aleile neîngrijite, năpădite de buruieni uscate, îmbrăcată în rochia ei neagră, cu capul acoperit de fișiul negru, frumoasă și absentă, îndurerată și parcă ancorată dincolo de orice tristețe sau bucurie. De fiecare dată cînd o întîlnea, — și asta se întîmpla atît de rar — își simțea sufletul inundat de milă. O salută, dar ea nu-i răspunse. Nu-l văzuse,

distrată, cu gîndurile numai Dumnezeu știa pe unde. Închise fereastra și, fără să fie conștient de acest lucru, se așeză pe marginea patului. De acolo, instinctiv, privi în direcția mesei la care lucrase. Pe tăblia ei erau aranjate colile de hîrtie pe care transcrisese stenograma, cu cea mai frumoasă caligrafie de care era capabil.

„Ei, s-ar putea spune că am făcut o treabă bună !" își spuse, trecîndu-și palma peste frunte într-un gest inutil, fiindcă prin acesta nu izbuti să alunge oboseala. Brusc își aminti de Magdalena. Mai exact, își aminti de ceea ce îi spusese, și nu numai o singură dată, cu duioșie compătimitoare — da, *poate* că fusese duioșie compătimitoare — în nici un caz cu dragoste, așa cum crezuse cîndva : „Tu, Mihăiță, nu prea ești apt să trăiești într-o lume ca a noastră. Cînd mă uit la tine, cînd te aud vorbind, cînd constat cît de absent ești la tot ceea ce se întîmplă în jurul tău, te văd gol, neajutorat, încercînd să străbați o pădure deasă de cactuși". Se înșelase Magdalena. Sau, poate mai exact, între timp învățase cum se poate umbla gol printr-o pădure de cactuși fără să te înțepi. Pe urmă, brusc, adormi, prăbușit de-a lungul patului, într-un somn greu și fără de vise, ca somnul veșnic al morții.

Se trezi aproape de prînz. Sări ca ars în picioare și îi trebuiră minute în șir pînă să-și dea seama unde se află. Îl ajutară să-și reamintească de cele întîmplate foile de pe improvizatul său birou. Iată, îl furase somnul și stenograma, care de mult ar fi trebuit predată, se afla încă la el. Bine că terminase transcrierea ei. Era în întîrziere, trebuia să se grăbească, totuși nu o putea duce înainte de a o reciti pentru a îndrepta eventualele greșeli.

Helmut Dernbach : Domnule maior, mă simt onorat să vă cunosc și măgulit că ați dat curs invitației mele.

Maiorul Filipoiu : Onoarea este de partea mea, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach : Despre dumneavoastră mi-a vorbit foarte elogios Kurt Bauer, prietenul dumneavoastră. De la dînsul am aflat că, datorită admirației pe care o nutriți față de Führerul nostru și față de Partidul Național Socialist, deși român, sînteți, prin adopțiune, ca să spun așa, german.

Maiorul Filipoiu : Mulțumesc pentru această apreciere, domnule Dernbach, și vă asigur că, în ciuda situației de pe front, vremelnic nefavorabilă, continui să cred, în mod nezdruncinat, în victoria armatelor dumneavoastră.

Helmut Dernbach : Mă bucur să vă aud vorbind astfel. Înseamnă că Bauer nu a exagerat deloc elogiindu-vă și că, cel puțin în ceea ce vă privește, pot să continui a vedea în dumneavoastră un aliat sincer, și să discut deschis.

Maiorul Filipoiu : Bineînțeles, domnule Helmut Dernbach. Cu toată încrederea.

Helmut Dernbach : Eu mă aflu în România într-o scurtă misiune de informare. O misiune scurtă, dar temeinică. Vreau să spun prin aceasta că nu voi părăsi România înainte de a-mi fi făcut o idee exactă despre situația din țara dumneavoastră și aliata noastră. Raportul meu trebuie să oglindească fidel realitatea, cît mai fidel, și să conțină totodată propunerile cele mai adecvate în funcție de constatările făcute.

Maiorul Filipoiu : Iertați-mă ! La care anume *situație* vă referiți ? La cea militară ? La cea politică ?

Helmut Dernbach : De pildă, am citit recent în presa dumneavoastră, mă refer la ziarele care ne sînt favorabile, o dezmințire oficială în legătură cu unele tatonări ce se

fac în tabăra dușmanilor Marelui Reich, în vederea obținerii unor condiții favorabile României în cazul în care țara dumneavoastră ar ieși din alianță. Cred că ați citit-o și dumneavoastră.

Maiorul Filipoiu : Evident.

Helmut Dernbach : Și ce părere aveți, domnule maior ?

Maiorul Filipoiu : Nu înțeleg sensul întrebării.

Helmut Dernbach : Care este rostul acestei dezmințiri ?

Maiorul Filipoiu : Pot să fiu sincer ?

Helmut Dernbach : Evident. Sinceritatea este o caracteristică a adevăratei prietenii. Or noi vă considerăm un adevărat prieten.

Maiorul Filipoiu : Ei bine, eu cred că dezmințirea a fost dată mai mult pentru dumneavoastră, germanii.

Helmut Dernbach : Așa !

Maiorul Filipoiu : Da !... Cel puțin aceasta este părerea mea. De vreme ce asemenea manevre de culise nu sînt cunoscute de marele public, de ce a mai fost nevoie de o dezmințire oficială ? Pentru a se da satisfacție opiniei publice ? Dumneavoastră știți că într-o dictatură personală opinia publică nu contează. Și apoi dacă ar fi să vorbim de opinia publică... (Urmară cîteva clipe de liniște, ceea ce însemna că maiorul ezita să continue.)

Helmut Dernbach : Ce voiați să spuneți de opinia publică ?

Maiorul Filipoiu : Domnule Dernbach, în situația actuală în care se află frontul, opinia publică românească este în general pentru ieșirea din război a României, adică pentru încheierea unei păci separate.

Helmut Dernbach : Despre opinia publică și despre alte probleme vom discuta ulterior. Spuneați...

Maiorul Filipoiu : Vom discuta, vă stau la dispoziţie. Numai în treacăt am pomenit de opinia publică, doar pentru a-mi argumenta punctul de vedere. Deci, dacă opinia publică nu ar vedea cu ochi răi încheierea unui armistiţiu, ba dimpotrivă, de ce a mai fost necesară dezminţirea ? Ca să alimenteze speranţele defetiştilor, domnule Dernbach ? Nu ! Eu cred că a fost publicată pentru ca să vă liniştească pe dumneavoastră, germanii, să nu credeţi că eventualele tatonări de pace sînt făcute cu asentimentul guvernului.

Helmut Dernbach : Consideraţi că mareşalul dumneavoastră, care l-a asigurat pe Führer că România rămîne un aliat credincios al Germaniei, ar putea patrona o asemenea trădare ?

Maiorul Filipoiu : Nu ştiu !... Dacă ţin însă seama de cele ce se spun despre el, presupun că ar considera drept o încălcare a onoarei sale de militar dacă nu şi-ar respecta cuvîntul dat Führerului. Evident, nu exclud posibilitatea ca el să fie înlăturat, cu alte cuvinte, să se acţioneze peste capul lui.

Helmut Dernbach : Credeţi lucrul acesta ?

Maiorul Filipoiu : Domnule Dernbach, eu nu sînt politician. Sînt militar de carieră. Personal nu am o părere prea bună despre politică. Totuşi, măcar atîta lucru am învăţat din istorie, că, în ultimă instanţă, politica este aceea care hotărăşte şi războiul şi pacea.

Helmut Dernbach : Domnule maior, toţi acei care duc sau încearcă să ducă astfel de tratative cu duşmanii noştri neglijează un factor de o importanţă capitală : prezenţa trupelor germane pe teritoriul României. Ignoră faptul că, la nevoie, am putea aduce trupe din Bulgaria şi Iugoslavia. Dar, vă mai întreb ceva : aveţi cunoştinţă

de existența unui plan al Partidului Comunist Român de răsturnare a guvernului antonescian ?

Maiorul Filipoiu : Presupun că există. Ceea ce pot însă afirma cu certitudine este că în ultimul timp propaganda comunistă s-a intensificat în toată țara, inclusiv în armată, atît prin manifeste, cît și prin viu grai. Prin manifeste soldații sînt îndemnați să nu mai lupte, să treacă cu armament cu tot de partea rușilor, iar cei care urmează a fi încorporați să refuze să plece pe front. Unul din mijloacele de propagandă utilizate de agenții comuniști este și acela de a lua contact cu ostașii care vin în permisii, delegații etc., în interior — în special în regiunile și localitățile importante —, cărora caută să le zdruncine credința în victoria și în sinceritatea camaraderjei germano-române, îndemnîndu-i să se constituie în grupuri antigermane și pentru pace, sub conducerea comuniștilor care, cică, s-ar afla la fiecare unitate. În ziarul lor care apare clandestin și al cărui sediu nu a fost încă depistat de Siguranță — îi spune „România liberă" — armata este îndemnată să întoarcă armele împotriva dumneavoastră, să se alăture Armatei Sovietice și Aliate pentru ca împreună să lupte pînă la nimicirea completă a Germaniei.

Helmut Dernbach : Și ? Prinde propaganda lor ? Care este moralul armatei dumneavoastră ?

Maiorul Filipoiu : Ca o sămînță pe un pămînt foarte roditor, domnule Dernbach. Dealtfel, o știe și domnul general comandant al dumneavoastră. Domnia-sa, pentru că nu mai are încredere în loialitatea și deci în capacitatea de luptă a armatei române, a fărîmițat-o, intercalînd-o între trupele germane. Cam asta în legătură cu moralul trupei. În ceea ce privește corpul ofițeresc, situația nu este mai puțin delicată. Un ostaș, neștiind să

citească o hartă, nu-şi poate da seama de situaţia reală de pe front. Ofiţerul da. Or, domnule Dernbach, actuala linie a frontului, mă refer la al nostru, este extrem de vulnerabilă. Eu nu am decît gradul de maior, dar, dacă aş fi în locul comandantului dumneavoastră, mi-aş retrage trupele pe malul drept al Prutului, pentru că, în cazul unei ofensive sovietice în sectorul Iaşi-Chişinău, o întreagă armată riscă să fie încercuită.

Cîteva minute magnetofonul mersese în gol, amîndoi partenerii de discuţie tăcînd.

Helmut Dernbach : Domnul general comandant este un militar priceput. Şi dacă şi trupele dumneavoastră vor lupta cum trebuie, ruşii nu vor trece în ziua în care vor dezlănţui ofensiva. Totul, sau în orice caz foarte mult depinde de ce se va întîmpla în spatele frontului.

Maiorul Filipoiu : În ceea ce priveşte *spatele*, v-am spus şi v-o repet : nu este nici pe departe aşa cum ar trebui să fie, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach : Va să zică, după dumneavoastră, situaţia internă este foarte, foarte proastă.

Maiorul Filipoiu : Mă feresc să folosesc cuvîntul : catastrofală.

Helmut Dernbach : ...Şi întrezăriţi cumva vreo posibilitate de îmbunătăţire a situaţiei ?

Maiorul Filipoiu : Da ! Una singură. Ocuparea ţării de către trupele germane. În felul acesta aţi fi scutiţi de o surpriză : ieşirea din război a României prin înlăturarea Mareşalului de la putere, ca urmare a nu ştiu căror manevre de culise. Probabil sînteţi surprins că, român fiind, vin cu o asemenea propunere, dar eu mă număr printre puţinii care încă nu şi-au pierdut încrederea în victoria finală a Germaniei.

Helmut Dernbach : Domnule maior, sînteţi mai pesimist decît mulţi dintre cei care răspund în faţa Führerului de cele ce se întîmplă în România. Aceştia consideră că nu există în ţară forţe politice în aşa măsură de puternice, încît, peste capul Mareşalului, să rupă alianţa dintre Marele Reich şi România.

Maiorul Filipoiu : Există ! Comuniştii. N-au un partid mare. În schimb au o forţă de organizare extraordinară. De ani de zile partidul lor se află în ilegalitate. De ani de zile Siguranţa îi vînează. Mulţi dintre conducători se află probabil în închisoare sau în lagărul de la Tg. Jiu. (Spun probabil, pentru că nu se cunosc absolut toţi conducătorii lor.) Cu toate acestea, ei acţionează. Acţionează pe front şi în interior. Desfăşoară o propagandă susţinută prin manifeste ori prin viu grai şi tipăresc un ziar într-o tipografie clandestină, pe care Siguranţa s-a dovedit incapabilă s-o descopere. Se înarmează, comit acte de sabotaj şi aşa mai departe. Evident, singuri nu vor întreprinde nimic decît numai in extremis.

Helmut Dernbach : Adică ?

Maiorul Filipoiu : În cazul în care s-ar găsi realmente singuri. Dar aşa ceva nu este posibil. Războiul a devenit atît de nepopular — îmi pare rău, dar ăsta-i adevărul — şi situaţia ţării atît de gravă, încît orice acţiune privind ieşirea imediată din război a României nu poate decît întruni adeziunea unanimă a maselor şi a tuturor forţelor ostile dictaturii Mareşalului.

Helmut Dernbach : Domnule maior, dumneavoastră vorbiţi de parcă n-ar exista în România armata germană, de parcă ieşirea unilaterală din război a ţării voastre ar depinde numai de opoziţie şi în primul rînd de comunişti.

Maiorul Filipoiu : Domnule Dernbach, acesta este un alt aspect al problemei. Eu mă refeream la ce se întîmplă în prezent. Adică : este clar pentru toată lumea că România se află în pragul unei catastrofe naţionale — înţeleg prin catastrofă naţională ducerea războiului pe propriul teritoriu, fără speranţa unei victorii — şi că salvarea ei depinde de obţinerea unui armistiţiu cît mai onorabil. Pentru ca aceasta să devină realitate, se impune o coalizare a tuturor forţelor democratice. Ideea aceasta este — cum v-am mai spus — preconizată de comunişti şi, pînă la urmă, Blocul pe care ei îl propun se va constitui, în cazul în care încă nu s-a înjghebat şi eu n-am apucat a fi informat.

Helmut Dernbach : Un asemenea plan înseamnă o adevărată sinucidere. Trupele noastre aflate în România vor înăbuşi în sînge orice încercare de revoltă.

Maiorul Filipoiu : Domnule Dernbach, nu cunosc planul insurecţional al comuniştilor. Dar în măsura în care am avut de-a face cu unii dintre ei pe cînd conduceam provizoriu B. 2 al unei divizii în Rusia, pot să vă asigur că ei nu se vor arunca într-o aventură. Vreau să spun că nu vor trece la acţiune decît în momentul în care vor avea garanţia totală a reuşitei. Mai adineauri, vă spuneam că pentru dumneavoastră, germanii, nu există decît o singură soluţie. Gîndindu-mă bine, mi-am dat seama că există două : ori, odată preveniţi, vă luaţi toate măsurile pentru a zădărnici orice încercare de ieşire unilaterală a României din război, ori pentru a vă asigura spatele, cunoscînd ce se pune la cale, să ocupaţi ţara. Eu, dacă aş fi în locul Führerului, aş opta pentru ultima alternativă. E cea mai sigură. Sigură mai ales dacă informaţiile pe care le deţinem sînt adevărate : că ruşii fac pregătiri intense în vederea dezlănţuirii ofensivei lor de vară.

Helmut Dernbach : Domnule maior, personal, aş opta şi eu pentru ultima alternativă. Din păcate, ministrul nostru este mult mai optimist, atît în ceea ce priveşte spatele frontului, cît şi în legătură cu moralul şi capacitatea de luptă a armatei române. Am mai constatat, domnule maior, că la unii dintre comandanţii noştri optimismul îmbracă şi altă formă. De pildă, chiar dacă nu se exclude o eventuală debarcare a Mareşalului, există convingerea fermă că orice încercare de revoltă va putea fi înăbuşită în maximum patruzeci şi opt de ore de la izbucnirea ei. În orice caz, ţin să vă mulţumesc pentru informaţiile pe care mi le-aţi dat. Vă rog ca, pe viitor, să mă ţineţi la curent cu tot ceea ce socotiţi că ar putea să prezinte interes pentru mine, pentru *noi*. V-aş sugera ca, în cazul în care intraţi în posesia unor asemenea materiale, să-mi procuraţi o copie de pe fiecare.

Maiorul Filipoiu : O voi face cu mare plăcere. Sper ca în foarte scurt timp să vă pot furniza — dintr-o sursă foarte sigură — unele informaţii, deosebit de valoroase.

Helmut Dernbach : Le aştept cu nerăbdare.

Maiorul Filipoiu : V-aş solicita şi eu un serviciu, domnule Dernbach.

Helmut Dernbach : Normal. Serviciu contra serviciu. Treceţi cumva printr-o jenă financiară ?

Maiorul Filipoiu : A, nu-i vorba de aşa ceva. Serviciul pe care îl solicit, pentru dumneavoastră este un fleac. Ştiţi, soţia mea nu se simte prea bine cu sănătatea. Un medic, profesorul Balotă, mi-a recomandat pentru ea sanatoriul profesorului Bürkner din Elveţia...

Helmut Dernbach : Am înţeles. Vreţi să intervin ca să obţină paşaportul.

Maiorul Filipoiu : Nu !... Nu !... Pașaportul îl va obține. Este vorba de altceva. După opinia profesorului Balotă, tratamentul ar putea dura poate chiar și doi ani. Eu țin foarte mult la soția mea. N-aș putea, și n-ar putea să fim despărțiți un timp mai îndelungat. Indiferent de modul cum va evolua situația militară eu, ca ofițer de carieră... înțelegeți ce vreau să spun. Desigur, nu se pune problema s-o urmez imediat după plecarea ei. Cum vă spuneam, fiind ofițer de carieră, în nici un caz nu aș putea obține un pașaport. Pentru dumneavoastră ar fi un fleac să mă scoateți din țară. Cunosc limba germană. O uniformă, niște acte, un ordin de serviciu și un bilet de călătorie într-un tren pentru Viena. Iată rugămintea mea, domnule Dernbach. Bineînțeles, așa cum v-am spus, nu se pune problema plecării mele imediate. Să zicem peste două luni. Ei bine, pot conta pe sprijinul dumneavoastră ?

Helmut Dernbach : Domnule maior, puteți conta pe cuvîntul meu de onoare că vă voi ajuta să plecați din țară. Cînd vă veți hotărî, mă veți anunța și, în maximum patruzeci și opt de ore, toate formalitățile vor fi îndeplinite.

Maiorul Filipoiu : Dar dumneavoastră veți mai rămîne în țară atîta timp ?

Helmut Dernbach : Chiar dacă nu voi mai fi în țară, vă voi indica, la timpul potrivit, persoana cu care va trebui să luați legătura și căreia îi vor da ordin să vă faciliteze plecarea. Să nu aveți nici o grijă în privința aceasta.

Maiorul Filipoiu : Vă mulțumesc, domnule Dernbach !

Conversația înregistrată în continuare pe banda de magnetofon nu mai prezenta interes — se discutase despre

localuri de noapte, despre mărci de șampanie, despre femei —, așa că flașnetarul n-o mai stenografiase.

După ce făcu unele mici îndreptări în text, pe o foaie separată flașnetarul scrise numele românilor cu care Helmut Dernbach mai stătuse de vorbă. Numele acelea — ale unor politicieni de mîna a doua și a treia — lui nu-i spuneau mare lucru. Dar poate că ele vor interesa în mai mare măsură persoana căreia urma să-i predea stenograma. Împături foile, le vîrî într-un plic și, în ciuda faptului că se simțea obosit, se pregăti de plecare. Își îmbrăcă uniforma militară, scoasă la reformă, intră în garaj și ascunse plicul în măruntaiele flașnetei. Pe urmă plecă. Strania lui proprietăreasă — mai exact, strania lui *binefăcătoare*, de vreme ce nu-i pretindea nici un fel de chirie — se mai afla în grădină.

— Sărut mîinile, doamnă !

— Bună ziua, domnule Băleanu.

Ea, atît de distrată, atît de pe „altă lume", îi reținuse numele, deși i-l spusese o singură dată, la început.

Ieși în stradă și o porni, poate ceva mai grăbit decît de obicei, pe strada pe care la ora aceea nimeni nu mai trecea. Se opri la o lăptărie. Spiru, patronul, care îl cunoștea, îl servi fără să mai vină să ia comanda. Un castronaș cu orez cu lapte și o felioară de pîine. Într-asta consta micul dejun. Era singurul client. Și fiindcă Spiru se plictisea, veni la masa lui :

— Ce mai noutăți, domnule Băleanu ?

— Habar nu am. Abia am plecat de acasă. Ziarele ce spun ?

— Ce să spună ? Nimic deosebit. Adică pe frontul de la noi. Pe celelalte, retrageri în „poziții arici". Mai interesantă, chestia cu Petiot, medicul criminal.

— Care Petiot ?

— Medicul ăla din Franța. Mereu scrie în ziare despre el.

— Habar n-am. Despre crime nu-mi place să citesc. Dar, mă rog, pe cine a ucis Petiot ăsta ?

— Nu pe cine, pe *cîți* ar fi trebuit să mă întrebi. În pivnița vilei sale, cică, s-au găsit vreo douăzeci de cadavre. Dar se presupune că numărul victimelor se ridică la vreo șaizeci.

— Ce vorbești, domnule ? Și de ce îi ucidea ?

— Toate victimele sale erau refugiați de prin țările ocupate de nemți care voiau să emigreze. El le promitea că le face rost de pașaport. Îi aducea în vila sa, cu bagaje cu tot, și-i omora de la distanță cu o seringă în care punea otravă, apoi îi jefuia. Cadavrele le îngropa în pivniță, după ce le desfigura, ca să nu poată fi recunoscute în cazul în care ar fi fost descoperite.

— Și zici că este medic ?

— Medic, ticălosul.

— L-au prins barem ?

— Încă nu ! L-au arestat pe frate-su, care, se pare, îi era complice.

Spiru avea chef de vorbă. Numai că flașnetarul era grăbit. Plăti și plecă. Pe Calea Moșilor, în apropiere de Șoseaua Ștefan cel Mare, se afla un atelier de reparat instrumente muzicale. Meșterul era un bătrîn cu o chică enormă și albă. Se numea Vlaicu Oișteanu.

Cînd flașnetarul deschise ușa, Vlaicu repara un acordeon.

— Bună ziua, meștere !

— Bună ziua, flașnetarule. Ce, iarăși s-a stricat *muzicuța ?*

— Iarăși, fir-ar mama ei a dracului.

— Adu-o înăuntru. O *consult* eu imediat.

În atelier nu mai era nimeni. Flașnetarul aduse în atelier flașneta.

— Nenea Neagu este aici ? întrebă flașnetarul.

— Te așteaptă.

Scoase plicul, pe urmă, cu el în mînă, urcă cele trei trepte care duceau la locuința meșterului.

Acolo îl aștepta bătrînul, culcat pe o canapea hodorogită.

— În sfîrșit, bine că ai venit.

6

Cam pe la jumătatea străzii Transilvania, la parterul unei case numai cu două nivele, trecătorii puteau citi, pe o firmă destul de discretă, următoarele :

CROITORIE DE DOAMNE
FANNY
ÎMBRAC GRAVIDE

Firma era discretă, parcă dinadins pentru a contrazice binecunoscuta axiomă că „reclama este sufletul comerţului". În vitrina minusculă nu exista nici un manechin — dealtfel nici nu era de mirare, de vreme ce specialitatea croitoresei consta în a îmbrăca gravide —, ci doar cîteva materiale de pardesie şi rochii, prăfuite şi vag decolorate, ceea ce putea să însemne ori eă proprietara atelierului ignora cu desăvîrşire importanţa unei vitrine bine aranjate, ori că, avînd multe cliente, nu era interesată să acorde atenţie formelor exterioare. Ideea de a adăuga pe firmă precizarea : *Îmbrac gravide* fusese ingenioasă, căci, în ciuda statisticilor care din cauza războiului şi a calamităţilor generate de acesta indicau o descreştere a natalităţii, numai de lipsă de lucru nu se putea plînge „doamna Fanny". Dimpotrivă, în aşa măsură era solicitată de cliente, încît pe multe era nevoită să le refuze. Dacă ar fi fost pusă pe îmbogăţit, ar fi putut angaja cîteva

lucrătoare şi treaba ar fi mers strună. Era doar singura croitoreasă din Bucureşti specializată în a îmbrăca gravide. Dar, din cauza nenorocirilor ce se abătuseră asupra familiei ei, cîştigul n-o mai interesa în măsura în care ar fi interesat-o dacă părinţii, soţul, copiii, surorile şi fraţii ei nu ar fi fost deportaţi la Auschwitz, după venirea hortiştilor în nordul Ardealului. Din toată familia, numai ea izbutise să se refugieze la Bucureşti.

Doamna Fanny — aşa îi spunea toată lumea, întrucît numai puţini îi cunoşteau şi numele de familie: Rosenzweig — era o femeie trecută de patruzeci de ani, încă frumoasă, cu părul castaniu, care bătea vag în roşu, cu nişte ochi mari, negri, care trădau o tristeţe iremediabilă, cu un trup frumos, puţin plinuţ şi cu o piele de un alb aproape ireal. O ajutau la lucru două verişoare, Hadassa şi Gusta, amîndouă tinere, frumoase, dar nici pe departe atît de frumoase ca ea. Amîndouă erau firi vesele, dar cînd verişoara lor era de faţă, întrucît niciodată nu se întîmplase s-o vadă zîmbind măcar, complexate fără voia lor, făceau impresia unor fete morocănoase, ursuze.

Era sîmbătă, într-o după-amiază mohorîtă, dar, tocmai pentru că era sîmbătă, Hadassa şi Gusta fuseseră învoite încă de la ora prînzului. Fanny era singură în atelier. Se simţea tare obosită şi se pregătea să închidă.

Tocmai se pregătea să părăsească atelierul, cînd o birjă opri în faţa magazinului. Din ea coborî un domn într-un trenci bleumarin. Purta ochelari fumurii şi o pălărie cu borurile lăsate. Cele două valize pe care le depuse pe trotuar, de-a dreapta şi de-a stînga, ca să plătească birjarului, te făceau să presupui că insul abia picase din provincie, cu unul din trenurile care soseau cu mari întîrzieri, din cauza bombardamentelor. După

ce plăti, bărbatul în trenci ridică geamantanele și intră în atelier. Fanny îi ieși în întîmpinare.

— Mihai, tu ? De unde vii cu atîtea bagaje ?

— Am să-ți explic, Fanny. Ești singură ?

— Singură. Hadassa și Gusta au plecat devreme. Dar... pari tare obosit, Mihai. Să-ți fac o cafea ?

— Fă-mi una țare de tot. M-am spetit cărînd geamantanele astea.

Fanny îl conduse într-un salonaș.

— Numai cîteva clipe, Mihai.

Flașnetarul rămase singur. Se instală într-un fotoliu, își căută o poziție comodă și, în clipa următoare, fără să-și dea seama, îl fură somnul.

Cîteva minute mai tîrziu, cînd Fanny veni cu cafeaua, îl găsi dormind profund. N-o simți. Fanny depuse tăvița pe o măsuță, ferindu-se să facă zgomot, pe urmă se așeză, la rîndul ei, într-un alt fotoliu. Trecură așa minute în șir. Fanny privea la cel adormit și ochii i se umeziră. Ceva din felul cum dormea omul din fața ei îi aminti de Șmuli, fratele ei, deportat la Auschwitz. Și el, Șmuli, tot așa dormea : ușor încruntat, cu buzele strînse nefiresc, stranii, de parcă încerca să-și înăbușe un strigăt.

În clipa următoare flașnetarul se trezi. Sări în picioare, privind în jurul său buimac, de parcă venea de pe altă lume.

— Săracul de tine, Mihai, tare mai ești trudit !

— N-am dormit toată noaptea. Fanny, nu am venit la tine din proprie inițiativă.

— Am bănuit, Mihai. Ce trebuie să fac ?

— Să ascunzi la tine geamantanele astea. Stai, nu te grăbi cu răspunsul. În prealabil trebuie să te informez ce conțin, și abia apoi să te pronunți în deplină cunoștință de cauză. Așa mi s-a spus. Și mi s-a mai spus că nu

eşti *obligată* să accepţi. Dacă socoţi că riscul e prea mare — şi e al naibii de mare — ai dreptul să refuzi.

— Ce ai în geamantane ? Manifeste ?

— Nu, Fanny. Sînt arme. Automate. În noaptea asta le-am confiscat dintr-un depozit nemţesc la Băneasa. A fost o recoltă aproape neaşteptată. Dar amănuntele nu interesează.

— Bine, nu interesează, pentru că e mai prudent să nu ştiu, aşa ai gîndit.

— Da, Fanny. E mai bine. Ei, ce hotărăşti ?

— Cred că pericolul prin care ai trecut ca să pui mîna pe automate a fost mai mare decît cel care mă paşte pe mine ascunzîndu-le. Aşa că, Mihai, e în regulă.

— Îţi mulţumesc în numele tovarăşului care s-a gîndit la tine.

— Gabriel ?

— Da. Tovarăşul Gabriel.

— Îi mulţumesc şi eu pentru încrederea acordată.

— Te-ai gîndit unde să le ascunzi ?

— Dragă Mihai, dacă ajung să mă bănuiască şi vin să facă o percheziţie, oriunde le-aş ascunde tot le vor descoperi, fiindcă nu sînt ace cu gămălie, ci coşcogeamite valize. Deocamdată însă, eu sînt cu totul *în afară*. Că le-ai adus la mine, cu excepţia ta şi a tovarăşului Gabriel, mai ştie cineva ?

— Nu !

— În cazul acesta, chiar dacă ai cădea tu sau el, n-am nici o teamă că veţi vorbi. Deci, eu zic să le punem în debara. Mai am acolo cîteva. Astea sînt încuiate ?

— Sînt, bineînţeles. Dar dacă vreuna din verişoarele tale din întîmplare caută ceva în debara şi observă două valize străine...

— În primul rînd, debaraua e totdeauna încuiată. Apoi trebuie să știi că nici Hadassa și nici Gusta nu au voie să intre aici. Magazinul, atelierul, baia, bucătăria. Restul, *verboten.*

Flașnetarul cără valizele pînă în debara, le așeză la fund, puse deasupra pe cele ale gazdei — patru la număr —,pe urmă, încuind debaraua, reveni în salonaș.

— Îți mulțumim, Fanny ! îi spuse, întinzîndu-i cheia.

— Mi-ai mai mulțumit o dată. Bea-ți cafeaua că s-a răcit de mult. Apoi, în timp ce flașnetarul se executa : Cît mai durează, Mihai ?

— La noi, anul acesta se alege într-un fel. Berlinul însă e mai departe decît Bucureștiul. Și, pînă nu ajung aliații acolo, Hitler nu va capitula. Dar, Fanny, te rog să nu te superi că nu pot rămîne mai mult. Trebuie să mă duc să mă culc. N-am dormit de patruzeci și opt de ore.

— Te conduc.

Cînd ajunseră în magazin, ușa se deschise și o femeie foarte elegantă intră.

— Dumneavoastră ? întrebă Fanny.

— Am venit pentru două rochii. Am adus niște materiale foarte drăguțe...

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu mai angajez comenzi pînă luna viitoare. Am foarte mult de lucru. Foarte mult !

— Vai de mine, doamnă Fanny, nu se poate să mă refuzați !

— Doamnă...

— Doamna Dîrboacă. Soțul meu este inspector șef la Siguranță.

Flașnetarului, cînd auzi numele inspectorului șef Dîrboacă, i se păru că îl și vede : „Frumosu', umflă-l ! Aplică-i metoda nr. 1 de aclimatizare".

O salută pe Fanny și părăsi magazinul.

— Doamnă Dîrboacă, fiindcă m-ați rugat, am să fac o excepție cu dumneavoastră, păru a se îndupleca Fanny.

În stradă, deodată îl năpădiră amintirile.

— Te felicit, domnule Ulea ! Într-adevăr a fost o cursă pe care ți-am întins-o. Poate n-ai să mă crezi, dar, să știi, mă bucur că nu ai căzut în ea.

Dar, în ciuda tonului foarte firese, în ciuda privirii parcă fără ascunzișuri, simți *că Soroceanu nu-i întinsese o cursă, ci realmente, prin el, încercase să ia legătura cu cineva din conducerea Partidului Comunist Român.*

Colonelul formă un număr de telefon. Părea distrat, de aceea greși în două rînduri. Abia a treia oară izbuti.

— La telefon colonelul Soroceanu de la Secția a II-a... Am onoare să vă salut. Vă telefonez ca să vă anunț că ostașul de care v-ați interesat, cap. t.r. Ulea Mihai, se află la noi. Trimiteți pe cineva să-l ia.

Ori aparatul era foarte bun, ori cel cu care vorbea avea o voce puternică, fapt este că el, Ulea, auzi răspunsul acestuia.

— Dragă domnule colonel, ostașul respectiv trebuie predat Siguranței. Am să-l anunț pe inspectorul șef Dîrboacă să trimită un agent după el.

— Foarte bine. Transmiteți-i că îl poate ridica de la corpul de gardă. Am onoare să vă salut !

Puse receptorul în furcă, pe urmă sună. Apăru un planton.

— Ordonați, domnule colonel.

— Să vină Boiu.

Boiu, care probabil așteptase afară, își făcu apariția în prag.

— *Du-l la corpul de gardă. Va veni cineva de la Siguranță să-l ia. Comandantul gărzii să aibă grijă să-i semneze de predare. Haide, ia-l de aici !*

În drum spre corpul de gardă, Boiu întrebă.

— *Se pare că nu au mers lucrurile prea bine. Așa-i ?*

— *Deloc !*

Și pentru prima dată îi fu foarte clar că îi urăște pe comuniști, din pricina cărora — nevinovat ! —, avea să ajungă în fața plutonului de execuție.

Veniră să-l ia doi inși în haine civile. Amîndoi purtau trenciuri albe, amîndoi aveau mutre de bandiți corsicani, amîndoi erau înalți și puternici, amîndoi fumau țigări de foi.

Unul din ei semnă procesul verbal de predare și primire a „deținutului", iar celălalt îi făcu semn cu umărul s-o ia înainte, adică să iasă primul pe ușă. În stradă aștepta o mașină. Cel care vorbea *cu umărul deschise portiera, îndemnîndu-l să urce. Se supuse. Înăuntru cei doi agenți îl flancară. Cel din dreapta mirosea puternic a briantină. Cel din stînga a transpirație. Tăceau și priveau drept înainte. Cel din dreapta sa sta atît de țeapăn, încît părea cioplit din piatră. Celălalt nu-și găsea astîmpăr. Mereu dădea la o parte poalele trenciului, apuca delicat, cu două degete, dunga pantalonului, cam din dreptul genunchilor, și o aranja, ca nu care cumva să se boțească. Era încălțat cu ghete. Căputele erau de lac, iar partea de sus din piele de căprioară. Ghetele nu se încheiau cu șireturi, ci cu nasturi. Colegul lui purta pantofi obișnuiți, cu un mare grad de uzură. Cei doi se deosebeau și prin îmbrăcăminte. Tot ceea ce purta pe el cel care* vorbea *cu umărul era nou și de bună calitate. Celălalt parcă îmbrăcase haine cumpărate de la un negustor de vechituri.*

Nu vorbeau între ei, şi nici lui nu-i adresau vreun cuvînt. Simţea ostilitatea, dar în acelaşi timp şi dispreţul lor.

„Numai să nu mă bată. Să mă judece, să mă condamne, să mă execute, numai să nu mă schingiuiască."

Fusese pe front, în prima linie, luase parte la nenumărate atacuri, în două rînduri scăpase din încercuire, suportase bombardamente cumplite de artilerie, frică îi fusese, frică de moarte, dar de bătaie îi era groază. Moartea nu te umileşte, nu te insultă. *Pe cînd bătaia... Antonescu introdusese în armată pedeapsa corporală. Pentru diferite culpe, şi nu dintre cele mai mari, celui vinovat i se aplicau douăzeci şi cinci de lovituri la spate. De fiecare dată cînd trebuise să asiste la o astfel de „execuţie", el, Ulea îşi spusese îngrozit, indignat : „Dacă, prin absurd, aş fi supus unei asemenea umilinţe, m-aş sinucide".*

Maşina opri în faţa unei clădiri cu etaj de pe Bulevardul Pache. Nu ştia că acolo e sediul Siguranţei. Coborîră toţi trei.

— Du-l tu la şef, îi porunci celuilalt agentul îmbrăcat elegant. Acesta din urmă mormăi ceva şi îi făcu semn s-o ia înainte. Străbătură un coridor, urcară pe o scară la etaj, parcurseră încă un coridor şi, în fine, cînd ajunseră în dreptul unei uşi, agentul îl apucă de braţ şi îl împinse cu brutalitate într-o încăpere. Trei birouri ordinare de stejar. La fiecare din ele stătea cîte un individ cu pălăria pe cap şi cu ţigara în colţul gurii. Pe birouri nu se afla nimic. Nici tu dosare, nici tu mape, nici tu călimări. Doar scrumiere burduşite cu mucuri.

— Cine-i amicul ? întrebă unul dintre ei, care avea o voce piţigăiată.

— Şeful ştie. L-au adus de pe front.

— *Păi dacă vii de acolo, înseamnă că eşti plin de păduchi. Depărtează-te de biroul meu, mă, auzi ? Doi paşi înapoi, marş ! Îmi închipui că, pur şi simplu, păduchii colcăie pe tine.*

Instinctiv execută ordinul. Era stupefiat, jignit, jignit de parcă l-ar fi pălmuit. Totodată avea sentimentul că începe să alunece într-o prăpastie încet, încet, dar fără scăpare.

Agentul care purta numele de Jean şi care între timp dispăruse într-o altă încăpere reveni şi-i făcu semn să-l urmeze acolo. Un birou din lemn de nuc, modest, la care stătea un bărbat tînăr cu ochelari cu ramă de aur, foarte elegant îmbrăcat, proaspăt bărbierit şi pudrat, puţin cam prea mult pudrat. Răsfoia o revistă ilustrată şi nici nu catadicsi să-i arunce măcar o privire.

Agentul deschise o altă uşă, una capitonată, şi din nou îi făcu semn să treacă primul pragul. Încăperea i se păru uriaşă. În fund, biroul — stil Maria Tereza — la care stătea un bărbat sub cincizeci de ani, cam rotofei, cu mustaţă à la Hitler şi cu favoriţi. Insul nu făcea nimic, privea spre uşă, ceea ce însemna că, fiind în prealabil anunţat, îl aştepta. Agentul Jean închise uşa, rămînînd de partea cealaltă a ei. Acum, în încăpere, erau numai ei doi.

— *Mă, văd că ai gradul de caporal. Ce, n-ai învăţat să te prezinţi în faţa superiorului ?*

— *Nu sînteţi în uniformă. Şi apoi, de vreme ce am fost adus aici, am presupus că ştiţi cine sînt.*

— *Nu sînt în uniformă, dar sînt maior de artilerie în rezervă. Prezintă-te, mă, paştele şi grijania mă-ti de tovarăş !*

— *...Sînt caporalul t.r. Ulea Mihai, furier la B. 3 în comandamentul diviziei „Putna", se prezentă, omiţînd intenţionat din formulă „să trăiţi, domnule maior".*

— *Eu, mă, sînt inspectorul şef Dîrboacă. Auzi, mă? Şi, fiindcă sînt şi maior în rezervă, mie trebuie să mi te adresezi ca la armată cu „să trăiţi, domnule inspector şef". Ai înţeles, mă?*

— *Să trăiţi, am înţeles!*

— *Ce-ai înţeles, mă? De ce nu repeţi ordinul, mă? Ce fel de caporal eşti, mă? Se ridică în picioare şi, congestionat la faţă, începu să comande: Caporal, drepţi! Culcat!... Doar o clipă de ezitare şi el, Ulea, se lungi pe covor. Drepţi!... Culcat!... Drepţi!...*

De douăzeci de ori trebui să se culce şi să se ridice de pe covorul persan. Cînd comanda conteni, se ridică şi încremeni în poziţia de drepţi, obosit, transpirat, năucit, jignit pînă în adîncul sufletului. Cum se mai înşelase!... Nu în timpul în care îl anchetase maiorul Filipoiu ori colonelul Soroceanu trăise *un coşmar. Coşmarul abia acum începea. Instinctiv privi în direcţia ferestrelor. Toate erau închise. Dacă una ar fi fost deschisă nu ar fi ezitat o clipă să se arunce în gol.*

— *Apropie-te cîţiva paşi, să te văd mai bine la faţă.*

Făcu un pas, doi, trei, patru, cinci, cînd să-l facă şi pe al şaselea, se auzi oprit:

— *Staaai! îl somă inspectorul şef cu voce de santinelă aflată în post, în clipa în care se apropie rondul. Îl examină, aplecîndu-se uşor deasupra biroului, pe urmă, făcînd o grimasă de silă: Mă, să ştii, mutra ta nu-mi place. Cu tine cred că am să am probleme. Mă, să nu am, că are să fie vai şi amar de tine. Apăsă pe butonul unei sonerii. În prag apăru tînărul cu ochelari, probabil şeful lui de cabinet: Barbule, să vină Frumosu.*

— *Am înţeles, domnule inspector-şef.*

Cîteva minute mai tîrziu, în prag își făcu apariția o namilă de om. Namilă *nu în înălțime, ci în lățime. Scund, gras, cîntărea pe puțin o sută de kilograme.*

— *Să trăiți, domn' inspector-șef ! M-ați chemat.*

— *Umflă-l, Frumosu ! Aplică-i metoda nr. 1 de aclimatizare.*

— *Am înțeles, domn' inspector-șef. Haide, mă !*

Ieșiră. Coborîră la subsol. În timp ce coborau, Frumosu fluiera melodia „Hai să-ți arăt Bucureștiul noaptea..." Se opri în fața unei uși care părea a fi din fier. În clipa aceea ușa se deschise și doi oameni, ducînd de subsuori pe un al treilea, trecură pe lîngă ei. Cel pe care îl duceau mai mult pe sus avea cămașa sfîșiată, o dîră de sînge i se prelingea prin nara stîngă, buza inferioară îi era plesnită, fața tumefiată, iar ochii injectați.

— *A ciripit ? îi întrebă Frumosu pe cei doi călăi.*

— *Nu !*

— *Paștele mamei lor de tovarăși !*

Și îl împinse în camera de tortură. Ceea ce văzu îl făcu să se înfioare de groază. Pete de sînge pe pereți, pe podele. Bastoane de cauciuc de difertie mărimi, vergele de oțel, un fel de „capră" și ceva care aducea a spînzurătoare.

Frumosu începu să fluiere altă melodie : „Fetițe dulci ca-n București..." Cu un aer foarte satisfăcut, aproape extaziat, începu să se învîrte în jurul lui, examinîndu-l.

— *Ești tovărășel, nu-i așa ?*

— *Nu știu ce vrei să spui.*

— *Nu înțelegi !... Adică eu, Frumosu, sînt un prost, un imbecil, nu sînt în stare să mă exprim destul de limpede ca să mă fac înțeles de un deștept ca tine. Scoate-ți vestonul ! Ezită... Scoate-l, mă, cînd îți spun. Vorbea calm, dar cuvintele conțineau atîta concentrată amenințare, încît se supuse. Scoate și cămașa. Vizită medicală.*

În timp ce şi-o scotea, nu observă că Frumosu înhăţase de pe o masă nişte cătuşe. Nu observă nici după aceea, cînd din nou începu a-i da tîrcoale. Brusc îşi simţi braţele răsucite la spate cu brutalitate, pentru ca în clipa următoare să-şi dea seama că mîinile îi erau acum prinse în cătuşe. Ca şi cum îndeminarea cu care procedase l-ar fi amuzat foarte mult, Frumosu începu să rîdă. Rîdea cu gura deschisă şi cu toate acestea chiştocul de ţigară, lipit parcă de limbă, nu-i cădea. Cînd se săturâ de rîs, Frumosu prinse chiştocul cu două degete, privi de jur împrejur, ca şi cînd ar fi căutat scrumiera, pentru ca în clipa următoare, fulgerător, să-l strivească de pieptul lui gol, deasupra mamelei stîngi. De durere, Ulea scoase un urlet care parcă nu mai avea nimic omenesc în el.

— Nu ţi-e ruşine, tovărăşele ? Atîta tapaj *pentru un fleac de nimic ? Ruşine, mare ruşine !*

Şi începu să-l plesnească peste faţă. După a doua lovitură îl podidi sîngele pe nas. Frumosu luă un baston de cauciuc şi începu să-l lovească peste şale. Parcă îi luaseră foc rinichii. Cinci minute după ce începu să-i aplice metoda nr. 1 de aclimatizare, leşină.

Se trezi în celulă. În primele clipe nu-şi aminti nimic. Năvăliră dintr-o dată toate amintirile — deodată cu durerea — în clipa în care se mişcă. De fapt, numai datorită durerii îşi reaminti totul. Îl dureau şalele, capul, îl durea spatele, îl durea parcă cel mai mult locul de pe piept unde Frumosu strivise chiştocul de ţigară. Durerii fizice i se adăugă cea morală. Se simţea jignit, umilit, degradat în însăşi fiinţa sa. Fusese stîlcit în bătaie. Coşmarul ! Da, abia acum începea coşmarul, adevăratul *coşmar. Şi ăsta fusese doar începutul. Perioada de aclimatizare. De aclimatizare cu ce ? Cu bătaia ? Cu torturile ? Se cutremură de groază. Îşi prinse capul în palme.*

„Să nu mă gîndesc. Dacă voi continua să mă gîndesc, sigur voi sfîrși prin a înnebuni."

Dar nu putea să nu se gîndească. Inspectorul șef poruncise să i se aplice metoda nr. 1 de aclimatizare. Asta însemna că există și metoda nr. 2, poate și 3, dacă nu chiar mai multe. Mîine sau în zilele următoare, cînd va fi chemat la interogatoriu și îi va spune că la mijloc este vorba de o confuzie, întrucît nu este comunist, sigur nu va fi crezut. Inspectorul șef îl avertizase că nu-i place „mutra" lui. Un motiv în plus să nu-l creadă. Și atunci ? Atunci îl va da pe mîna lui Frumosu să-i aplice metoda de aclimatizare nr. 2. Dumnezeule, cum să-l convingă pe inspector că nu era comunist ? Comuniștii ăștia ! Din cauza lor pătimea ! Ce naiba voiau ? Să schimbe lumea ? Și din nou : „Dumnezeule, cum să-l conving pe inspectorul șef că în viața mea nu am văzut la față un comunist ?" Dar oare chiar nu văzuse ? Dar Magdalena ? În definitiv, de la pachetul cu alimente i se trăgea năpasta. Dacă, totuși, înăuntru fuseseră manifeste ? Imposibil !... Într-o gară trenul frînase brusc și pachetul pe care îl pusese pe policioara de bagaje, deasupra raniței, căzuse pe jos, rupîndu-i-se amalgamul de hîrtie. Din fericire, la plecare se aprovizionase în Gara de Nord cu ziare și reviste. Refăcînd pachetul se convinsese că nu conținea decît alimente : costiță, „trandafiri", ouă, marmeladă, pîine de casă și niște prăjiturele cu brînză.

Magdalena comunistă ! Imposibil. I s-ar fi destăinuit. Sau, chiar dacă nu ar fi făcut-o — poate că nu avea voie s-o facă ? —, în nici un caz nu i-ar fi încredințat un comision atît de primejdios. „Altfel ar trebui să cred că, pentru rațiuni care mie mi se par pur și simplu utopii, m-a sacrificat. Și nu pot crede. Știu că Magdalena mă iubește."

Deodată zbuciumului i se adăugă o senzaţie insuportabilă de mîncărime : pe gît, pe pîntece, pe spate, pretutindeni. Ploşniţe ? Păduchi ? Pipăi cu palma locul pe care dormea. Pat de scînduri foarte îngust, acoperit cu o pătură care mirosea îngrozitor a transpiraţie şi a urină. Probabil pătura mişuna de păduchi. De păduchi flămînzi, care năvăliseră în cohorte asupra trupului său, atraşi de mirosul sîngelui ce încă mai picura din rănile făcute de Frumosu. Se vedea, în închipuire, întins pe patul mizerabil, se vedea invadat de păduchi uriaşi — ca şi cînd i-ar fi privit prin lentilele unui microscop — agitîndu-se în toate părţile, asemenea furnicilor dintr-un muşuroi, şi, pe măsură ce imaginea persista, greaţa, greaţa creştea, creştea mereu. Încercă să se ridice, dar nu izbuti. Îl durea fiecare mădular, cumplit. Păduchi ! Îl invadaseră păduchii. Fusese în prima linie, nu se dezbrăcase cu săptămînile, şi totuşi păduchi nu avusese. Ceilalţi, da. El, niciodată ! Cunoscîndu-i fobia faţă de păduchi, ceilalţi rîdeau de el. „Omul numai cînd moare nu face păduchi." Fusese în prima linie şi păduchii nu se lipiseră de el. Şi iată, acum, în celula asta, imundă, îl năpădiseră cohorte întregi. Senzaţia de vomă persista, se accentua.

„Magdalena !... Magdalena !... Magdalena !" începu să strige.

Era nebun ? Nu !... Se potoli repede. Pe coridor se auziră mai întîi paşi. Pe urmă, cînd paşii se apropiară, gemete. Nişte gemete ciudate, sfîşietoare. Cel care gemea probabil că abia fusese scos din camera de tortură a lui Frumosu. Pe urmă, iarăşi se aşternu liniştea. În celulă, becul ardea continuu, nu putea şti dacă e zi sau noapte. Oare cît timp trecuse de cînd Frumosu îi aplicase metoda nr. 1 de aclimatizare ? Auzi cheia răsucindu-se în broască. Uşa se deschise, apăru gardianul. Îi aducea cina. O zeamă

lungă, dubioasă la culoare. O recunoscu după miros : „supă" de arpacaş. Pe front numai de arpacaş avusese parte : ciorbă de arpacaş, supă de arpacaş, carne cu arpacaş — oase şi zgîrciuri —, pilaf de arpacaş.

— Scoală, mă, de cinează ! se răsti la el gardianul, care, după accent, se cunoştea că este ardelean.

Nu-i era foame. Dar, chiar dacă i-ar fi fost, tot nu era în stare să coboare din pat. ...Şi păduchii care nu se mai săturau ! Pesemne de mult nu mai fusese adus un deţinut în celulă, şi erau tare flămînzi. Brusc şi-l aminti pe Picioroga Petre. Era vara. Era cald. În furnalul lui Dumnezeu se topea toată arama din lume. Unitatea lor se afla în refacere într-un sat. El îşi spăla rufele într-un jgheab pentru adăpat vitele. Săpun nu mai primiseră de luni de zile. De aceea, el îşi spăla rufele folosind în loc de săpun cărămidă pisată. Picioroga sta la umbra unui zid şi se despăduchea. În viaţa civilă fusese boxer. Se despăduchea şi cum descoperea un păduche anunţa : „Categoria grea". Sau : „Categoria pană". Şi aşa mai departe. Anunţa şi apoi se prăpădea de rîs. Cine ştie ? Poate că puţin-puţin Picioroga era nebun. Deşi au auzit zgomotul motorului, nimănui nu i-a dat prin minte să se adăpostească. Avionul, zburînd foarte jos, începu să-i mitralieze. Un glonte străpunse ţeasta lui Picioroga cînd el începuse să anunţe că descoperise încă un păduche. Murise fără ca ei să afle ce „categorie" era.

„Bestiilor !... Ucigaşilor !" începu să urle.

Auzi zgomot la uşă. Înţelese. Gardianul se uita prin vizetă.

— N-ai de gînd să taci ? Ce, nu-ţi ajunge porţia pe care ai încasat-o ?

Tăcu. Îi era sete. Probabil că apă exista în vreun ulcior sau în vreun alt vas. Dar cum să ajungă pînă

acolo ? Încercă să se ridice. Izbuti numai pe jumătate. Se prăbuşi din nou pe laviţă.

„Nu mi-e sete !... Nu mi-e sete !... Nu mi-e sete !...“

Îşi spuse de zeci de ori, de sute de ori, pînă cînd realmente nu-i mai fu sete. Adormi. O visă pe Magdalena. O visă în camera de tortură a lui Frumosu. Era goală şi Frumosu o bătea cu un baston de cauciuc. El, Ulea, se afla într-o încăpere alăturată, ai cărei pereţi erau de sticlă. Lîngă el un baros. „Am să-i crăp capul ticălosului !“ Izbi cu barosul în peretele de sticlă, dar sticla era incasabilă. Izbi încă o dată, şi încă o dată. Zadarnic. Totul era zadarnic. Şi, între timp, Frumosu o bătea pe Magdalena cu bastonul de cauciuc.

Coşmarul îl trezi din somn. Cît timp dormise ? Era oare dimineaţa ? Izbuti să se ridice. Îşi scoase cămaşa şi începu să se caute de păduchi.

Cînd gardianul îi aduse cafeaua de dimineaţă, îl găsi ocupat cu această treabă.

— Mă, că prost mai eşti !

— De ce ?

— Cu mine să vorbeşti civilizat. Auzi ? Trebuie să-mi spui : „De ce, domnule gardian ?“

— De ce, domnule gardian ?

— Fiindcă îţi închipui că-i poţi omorî pe toţi. Sînt sute, mă, sînt mii de păduchi.

— Bine, dar e îngrozitor ! De ce nu deparazitaţi celulele ? E pur şi simplu revoltător.

— Ce este, mă ? întrebă ameninţător.

— Nimic !

— Bine că ai zis „nimic“. Mie nu-mi place să bat. Dar nici colţoşii nu-mi plac defel. Să ţii minte. Mai ales politicii. Apoi cu voce mai potolită : Na, ţi-am adus cafeaua.

Plecă. Îi era din nou sete, dar mai mult foame. Cafeaua era de orz prăjit. În loc de pîine, o bucată de turtă din mălai. Mîncă turta, bău „cafeaua".

Din nou apăru gardianul.

— La interogatoriu ! Și îi zvîrli cureaua de la pantaloni. Na puneți-o, pe urmă mi-o dai înapoi.

— Cine mă va interoga ?

— Păi, cred că domnul inspector-șef Dîrboacă.

Sperase să fie altcineva. Dîrboacă era un fel de Frumosu. Poate chiar mai rău, fiindcă Frumosu nu făcea decît să execute ordinele inspectorului șef. Simți cuibărindu-se în străfundurile ființei sale o spaimă stranie, nemaicunoscută. Era altfel *decît aceea pe care o simțise în ziua în care, pentru prima dată, debușase la atac. Nu există luptător în prima linie care să poată uita clipele premergătoare celui dintîi atac. Stai în groapă, pregătit, asculți cum propria ta artilerie vomită moarte în liniile inamicului, și aștepți semnalul. Cumplite clipe. Știi că, după ce vei țîșni din groapă, inamicul te va primi cu baraj de artilerie, cu focul încrucișat al mitralierelor și puștilor mitraliere, cu proiectilele aruncătoarelor. Știi că, prin ceea ce urmează să faci, provoci moartea, ieșindu-i în întîmpinare. Știi, și ți-e frică. Ție, la fel celui din dreapta sau din stînga ta. Frică tuturora, dar la fiecare diferită, de vreme ce unii, cei mai tineri, se cufuresc pur și simplu pe ei.*

Și, cu toate acestea, frica pe care o simțea acum cînd fusese anunțat că va fi dus la interogatoriu era mai îngrozitoare, mai animalică, o frică ancestrală, de fiară hăituită. Ca să scape de ea, fără nici un fel de ezitare, s-ar fi omorît. Dar așa ceva nu era posibil. Gardianul era de față.

— Grăbește-te !

Se grăbi. Ieşiră pe coridor. In dreapta, la celălalt capăt al coridorului, erau closetele. Cîţiva deţinuţi îşi făceau nevoile, cu uşile deschise, păziţi de gardieni. Aşa prevedea regulamentul.

— Nu vrei la privată ?

— Vreau !

Gardianul se înşiră lîngă ceilalţi, ca să-l păzească. Deţinuţii — se putea observa uşor — trecuseră cu toţii prin camera de tortură a lui Frumosu. Constatarea aceasta accentuă pînă la paroxism starea de angoasă. Avea sentimentul că trăia într-o irealitate terifiantă, pe care fiinţa sa nu era în stare s-o mai îndure şi că, în foarte scurt timp, poate chiar înainte de a da ochii cu inspectorul şef Dîrboacă, îşi va pierde minţile. „Irealitatea" pe care o trăia friza grotescul. Cei pe care îi întîlnise pe culoare şi la W.C., sau pe care îi auzise urlînd în camera de tortură a lui Frumosu se făcuseră vinovaţi de ceva, încălcaseră cu bună ştiinţă unul sau mai multe articole din codul penal. O făcuseră în deplină cunoştinţă de cauză, îşi asumaseră, de bunăvoie, riscurile. Erau, desigur, comunişti, acţionaseră cu toţii, într-un fel sau altul, în vederea răsturnării ordinii stabilite şi înlocuirea cu alta, superioară. Sufereau, deci, pentru o credinţă a lor, pentru o convingere. Pe cînd el fusese schingiuit de Frumosu şi urma să fie anchetat de inspectorul şef Dîrboacă nu pentru că se făcuse vinovat de ceva, ci din motive independente de voinţa sa, şi absolut de neînţeles. Or grotescul, straniul, absurdul tocmai în asta consta.

Cînd au trecut pragul biroului inspectorului şef, acesta tocmai terminase de vorbit la telefon.

— Să trăiţi, domnule inspector-şef, l-am adus pe deţinut, îi raportă gardianul.

— Bine ! Poţi să te duci, Pelin.

— *Apropie-te, Ulea !*

Se apropie, păstrînd însă distanța reglementară dintre el și superiorul său.

— *Vino mai aproape și ia loc pe scaun.*

Îi vorbea amabil, parcă nu mai era același. Amabilitatea avu darul să-l neliniștească și mai mult decît asprimea din ajun. Dîrboacă apăsă pe butonul soneriei. Ușa se deschise, dar în pragul ei nu apăru secretarul, așa cum se așteptase el, Ulea, ci Frumosu.

— *Să trăiți, domn' inspector-șef, sînt aici !*

— *Ascultă, Frumosu. Intenționez să stau de vorbă cu individul ăsta. Nu vreau însă să mă enerveze. Spune-mi, crezi că ai izbutit să-l* aclimatizezi ? *Vreau să spun, îți iei răspunderea că s-a aclimatizat ?*

Frumosu nu se grăbi cu răspunsul. Părea că se află într-o mare dilemă.

— *Domn' inspector-șef, eu am lucrat conștiincios. Mă știți. Nu-mi place să-mi fac meseria de mîntuială. Dar cu tovărășeii ăștia parcă poți fi sigur de ceva ? Eu aș crede că, în loc să fie aduși aici la noi, ar trebui trimiși la spitalul Central.*

— *De ce, Frumosu ?*

— *Pentru că nu sînt normali. Le place să sufere. Îi stîlcești în bătăi, le pui așchii sub unghii, îi faci să joace ca ursul pe tava cu jeratic, mă rog, — știți dumneavoastră — și care-i rezultatul ? Zero ! Păi sînt ei zdraveni la cap ? Eu unul nu cred. Cu ăsta, cum v-am spus, am lucrat conștiincios. Dar dacă și el o fi bolnav de boala aia, cum i-o fi spunînd, că nu se poate să nu aibă și ea un nume.*

— *Masochism, Frumosu.*

— *Dacă și ăsta are boala... cum i-ați spus dumneavoastră, pot să-mi iau răspunderea, domn' inspector-șef, că i-a priit metoda nr. 1 ?*

— *Frumosu, mutra ăstuia nu-mi place. Mă uit la el şi sînt sigur că, dacă încep să-l anchetez, are să mă enerveze. Şi eu nu vreau. Nu-mi dă voie medicul, Frumosu. Cică am tensiunea oscilantă. Ştii ce-aş zice eu?*

— *Ordonaţi, domn' inspector-şef.*

— *Am să amîn ancheta. Ia-l şi aplică-i metoda nr. 2. Dacă şi după aceea are s-o facă pe nebunul, îl trimit la Central. Umflă-l, Frumosu.*

— *Mişcă, mă! N-ai auzit ce-a ordonat domn' inspector-şef?*

Metoda nr. 2 i-o aplică imediat ce ajunseră în camera de tortură.

— *Să începem cu puţină încălzire, tovărăşelule!*

Şi începu să-l ia la palme. Nu putea să se apere, fiindcă avea mîinile prinse în cătuşe. Singurul mod de „apărare" era să-şi vîre cît mai mult capul între umeri. Pe urmă îl împinse în faţa unei mesuţe, pe care se afla un aparat cît o carcasă de radio cu galenă. Din aparat ieşea un fir, de capătul căruia era prinsă o plăcuţă dreptunghiulară de bronz sau de alamă.

— *Ia deschide gura, tovărăşelule! Aşa. Acum ţine strîns între dinţi batonul ăsta de „ciucalată".*

Şi, ca să-l hotărască să facă întocmai, îi propti sub bărbie pumnul mare cît un baros. În clipa următoare apăsă pe un buton. Fu scuturat de un curent electric atît de puternic, încît urină pe el. Dar nu leşină. Încă o dată apăsă Frumosu pe buton. Simţi aşa de parcă îi zdrobea cineva creierii, şi leşină.

Se trezi în celulă, poate că îl treziră păduchii nesăţioşi. Putu să se dea jos din pat, fiindcă bătaia pe care o primise fusese floare la ureche. Îl durea capul, era ameţit, şi îi era sete. Bău apă. Pe urmă privi de jur împrejur. Cum, cum să-şi pună capăt vieţii? Cureaua i-o luase

gardianul. Şireturile de la bocanci de asemenea. Să-şi facă un laţ din pătura puturoasă nu putea. Ar fi trebuit s-o taie în fîşii şi nu avea cu ce. Să se arunce cu capul în perete ? Dar nu avea nici o garanţie că va muri. Doamne, cum să scape, fiindcă de îndurat nu mai putea îndura ? Măcar dacă şi-ar pierde minţile. Dar era lucid. Doar disperarea hăulea în el bezmetică : de ce, de ce trebuia să îndure toate aceste chinuri cumplite, cînd nu avea nici o vină ?

Uşa se deschise şi apăru gardianul.

— La interogatoriu ! Dar văd că nu ţi-ai luat „micul dejun".

Nici nu observase strachina cu cafeaua din orz, fiindcă, de fapt, nici nu-l simţise pe gardian cînd i-o adusese. Dormise atît de profund sau leşinul durase toată noaptea ?

— Nu mi-e foame.

— Atunci să mergem. Na-ţi cureaua ca să te încingi.

Fu introdus în biroul lui Dîrboacă. Apăru imediat şi Frumosu.

— Aşteaptă în anticameră, Frumosu. Poate că am să am nevoie de tine. Apoi către el : Ei, ce zici, Ulea, începem ?

— Voia dumneavoastră, domnule inspector-şef.

Se hotărîse în clipa în care îl văzuse pe Frumosu apărînd în prag. Gata !... Îl aclimatizaseră. Va recunoaşte tot ce i se va cere, numai să nu fie supus din nou metodei nr. 2, în cazul în care nu exista o alta şi mai cumplită. Întîmplă-se orice cu el, numai să nu-l mai schingiuiască. Acum nici nu se mai gîndea să încerce a-l convinge pe inspector că pur şi simplu era victima unei erori.

— Spune-mi, Ulea ! Eşti comunist, membru de partid, sau utecist ?

Habar nu avea ce înseamnă „utecist", dar i se păru că e ceva mai puțin grav decît a fi membru de partid.

— Utecist.

— Din ce an ?

— Din 1941, spuse el la întîmplare.

— Cine te-a recrutat ?

Iată o întrebare la care nu știa ce să răspundă.

— O fată, se hotărî pînă la urmă.

— Numele ei !

— Maria.

— Și mai cum.

— Mi se pare că Ionescu.

— Unde te aflai în 1941 ?

— Locuiam în București, dar aveam un post de suplinitor la gimnaziul din Buftea.

— Unde locuia ?

— Nu știu. Ne întîlneam pe stradă.

— Așa !... Ai primit desigur sarcina să organizezi o celulă la gimnaziu. Cu profesori, cu elevii, nu ?

— Da !

— Cîți inși ai recrutat ? Numele lor.

Abia acum își dădea seama în ce pericol se vîrîse. Nu era vorba numai de el. I se cereau nume, însemna să ajungă pe mîna lui Frumosu niște oameni nevinovați. Însemna ca și alții, la fel de nevinovați, să se găsească în situația în care se găsea el. Pînă într-un asemenea hal de ticăloșie nu putea decade.

Disperarea îi sugeră gîndul salvator.

— Nu am avut timp, domnule inspector-șef. La scurtă vreme după aceea m-au concentrat.

— După cît timp ?

— Două săptămîni, minți el

— *Şi în două săptămîni n-ai izbutit să zăpăceşti pe nimenea de cap ?*

— *Mi s-a recomandat să fiu foarte prudent, să tatonez mai întîi terenul, găsi el o explicaţie.*

— *Ei, şi în două săptămîni n-ai izbutit să faci nici un prozelit ? Măi Ulea, măi, să nu mă enervezi.*

— *Nu am apucat să stau de vorbă decît doar cu un singur coleg.*

— *Numele lui.*

— *Georgescu Adrian, profesorul de geografie.*

Profesorul de geografie, sublocotenent în rezervă, murise secerat de un snop de mitralieră.

— *La ce unitate ai fost concentrat ?*

— *La Regimentul 68 Infanterie.*

— *Acolo în ce fel ai activat ? Ai organizat o celulă, da ?*

— *Nu, domnule inspector-şef. Înainte de a pleca la unitate, am căutat să iau legătura cu fata ceea, dar n-am găsit-o. Aşa că am plecat la unitate fără să primesc instrucţiuni ce şi cum va trebui să procedez pe front. Ceea ce am făcut a fost numai după ureche.*

— *Adică ?*

— *M-am mărginit să fac propagandă, să spun că nemţii vor pierde războiul.*

— *Nu a încercat nimeni să ia legătura cu tine ?*

— *Nu, domnule inspector-şef.*

— *Dar după ce regimentul a plecat pe front şi a intrat în foc, ca utecist, cum ai acţionat ?*

— *I-am sfătuit pe cei care mi s-au părut mai receptivi să treacă la ruşi.*

— *Dar tu de ce n-ai trecut ?*

— *Nu s-a ivit prilejul. Nu era chiar atît de uşor.*

— *Totuşi au dezertat unii, aşa-i ?*

— *Da !*

— *Pentru ei n-a fost greu ? De ce* numai *pentru tine ?*

Nu era în stare să înțeleagă ce urmărea inspectorul șef prin întrebarea pusă. Era, desigur, o capcană.

— *Chestie de șansă, domnule inspector-șef. Eu nu am avut norocul să mi se ivească o asemenea șansă.*

— *Eu cred, Ulea, că prilej ai fi găsit, dar n-ai vrut. Dar hai să spunem că te cred. Perioada respectivă mă interesează mai puțin. Spune-mi, cum de ai ajuns, din linia întîi, furier la comandamentul diviziei „Putna" ?*

— *Nu știu ! Într-o zi am fost chemat la P.C. al companiei și domnul căpitan Petreanu mi-a spus că sînt mutat la P.C. al diviziei.*

— *Nu ai fost surprins că tocmai pe dumneata te-au ales ?*

— *Probabil că am fost propus de cineva.*

— *De cine ?*

— *Nu-mi dă prin minte.*

— *Nu exista un ofițer la P.C. al regimentului sau la batalion cu care ai fost prieten ?*

Oare știa inspectorul șef cum se petrecuseră lucrurile ? Dar, chiar dacă știa, el, Ulea, nu va pronunța numele locotenentului Pînzaru. Locotenentul Pînzaru comanda grupul de comandă al batalionului. Se împrieteniseră în timpul scurt în care și el făcuse parte din grupul de comandă, cu misiunea de cifrator. Pe urmă, din cauza pierderilor mari, fusese trimis la o companie, ca încheietor de pluton. Într-o zi, locotenentul Pînzaru îl convocase la P.C. al batalionului. „Ulea, băiete, te-am chemat să te anunț că te-am scăpat de linia întîi. Divizia ne-a cerut un teterist, au ei nevoie de un furier, și te-am propus pe tine. Maiorul a aprobat, colonelul, de asemenea. Mîine, în zori, pleci la comandament. Acolo e altă viață." Și, iată, inspectorul șef voia să știe cine îl scăpase de prima linie.

— *Domnule inspector-şef, nu mi-a plăcut niciodată să mă vîr sub pielea ofiţerilor. Pe de altă parte, nu sînt nici o fire sociabilă, aşa că habar nu am cine mi-a făcut stropul acela de bine. Vă rog să mă credeţi. Pe urmă, văzînd că inspectorul şef se încruntă nemulţumit, zise inspirat : O oarecare simpatie îmi arăta domnul sublocotenent, comandantul meu de pluton.*

— *Ei, vezi că ţi-ai amintit ? Numele lui.*

— *Domnul sublocotenent Anastasescu Paul.*

Sublocotenentul Anastasescu Paul era mort. Murise, sfîrtecat de un proiectil de brand, la mai puţin de o săptămînă după mutarea lui la comandamenţ. Dîrboacă nu avea decît să-i însemne numele.

— *Pe Magdalena Nedeleanu o cunoşti ?*

— *Da.*

— *O cunoşti de mult ?*

— *De mult. Sîntem amîndoi din acelaşi oraş : Brăila.*

— *Ce relaţii există între tine şi ea ?*

— *Este logodnica mea.*

Inspectorul şef începu să rînjească. Ochii săi exprimau un dispreţ profund.

— *Sînt în măsură să te avertizez că nu mai este cazul să-ţi faci iluzii. Domnişoara Magdalena Nedeleanu nu doreşte să mai aibă nici în clin şi nici în mînecă cu un agent bolşevic. Te dispreţuieşte.*

— *Mă dispreţuieşte, ea, Magda...*

— *Dar pe Olga Săvescu o cunoşti ? Pe* tovarăşa *Selma, după numele conspirativ.*

— *Nu !*

— *O cunoşti sau nu ? repetă întrebarea inspectorul şef, privindu-l cu ochi răi.*

Dacă o cunoştea ! Numai după nume. Olga era prietena Magdalenei. Ea trimitea pachetul cu alimente pe care el îl predase în gara Bacău fratelui ei Gelu.

— *Doar după nume, domnule inspector-şef.*

— *Doar după nume ! Mă, nu te-ai săturat ? Îţi place atît de mult* cabinetul *lui Frumosu ? Spune-mi, vrei să te dau din nou pe mîna lui ?*

— *Nu, domnule inspector-şef !*

— *Ascultă atunci ! Mi-am propus să termin repede cu tine. Nu mă simt bine, am tensiunea crescută, naiba s-o ia de tensiune ! De aceea voi proceda cu tine altfel decît în mod obişnuit. Am, aici, în faţă, două declaraţii : a domnişoarei Magdalena Nedeleanu şi a „tovarăşei Selma". În ceea ce te priveşte, declaraţia fostei tale logodnice — din punctul nostru de vedere — prezintă un interes minor. Domnişoara ne-a declarat că nu a avut cunoştinţă de activitatea ta criminală, dar că deseori a fost surprinsă de „radicalismul" — este expresia ei — concepţiilor tale politice. Nu şi-a închipuit, totuşi, că în momentele acestea cruciale pentru ţara noastră, te-ai dat de partea comuniştilor. Luînd însă cunoştinţă de acest lucru, indignată, nu mai vrea să ştie de tine, te repudiază pur şi simplu.*

— *Mă repudiază ! repetă fără voie.*

— *Da ! Te repudiază, fiindcă domnişoara Magdalena este o bună româncă. O foarte bună româncă. Interesantă însă din punctul nostru de vedere este declaraţia Olgăi Săvescu, a „tovarăşei Selma". Ea declară că, pe front fiind, ai făcut ce ai făcut şi ai izbutit să-ţi convingi superiorii ca să te trimită în cîteva delegaţii în Capitală. Este adevărat ?*

— *Da ! Am reuşit să fiu trimis în delegaţie, dar am făcut-o ca să-mi văd logodnica.*

— *Mai departe, „tovarăşa" declară că de fiecare dată cînd te-ai întors pe front, ea ţi-a încredinţat material propagandistic pe care tu, acolo, l-ai difuzat printre ostaşi. Mai mult, ea afirmă că în vreo cîteva rînduri a făcut*

să-ți parvină asemenea materiale prin camarazi de-ai tăi cînd se întorceau din permisie pe front, sub pretextul că în pachete se află alimente. Este adevărat, Ulea ?

— A declarat ea așa ceva ?

— Da. Uite, am în față declarația ei.

Și din nou în gînd:

„Dumnezeule, dacă nu voi înnebuni acum, înseamnă că sînt de fier."

— Pe vremea cînd erai pe front ai făcut parte din grupul de comandă al batalionului 2. Fuseseși instruit să descifrezi ordinele primite de la regiment și batalion și să cifrezi rapoartele către acestea. Cu alte cuvinte, cunoșteai cifrul denumit D.R.B. Ei bine, Olga Săvescu a declarat că i-ai dezvăluit secretul acestui cifru cu prilejul trimiterii dumitale la București într-o delegație.

— A declarat ea așa ceva ?

— Da ! Recunoști ?

Pînă în clipa aceea, cineva îl gonise — inspectorul șef — prin bezna desăvîrșită a unui tunel. Gonise ca un bezmetic, dorindu-și din tot sufletul să ajungă din nou afară, la lumină. Și, iată, întunericul parcă nu mai era chiar atît de negru, parcă devenise gri. Și asta ce putea să însemne ? Că nu prea departe — dar nici foarte aproape — se afla gura tunelului. Că se apropia clipa în care avea să iasă la lumină, de fapt să se facă lumină în el, fiindcă — abia acum îi era clar — tunelul prin care alerga se afla în el însuși, și că el însuși alerga prin bezna ce-i învăluia, din toate părțile, capacitatea de înțelegere.

Doar nu cumva era doar o speranță ? Nu, în nici un caz ! În nici un caz, de vreme ce nu comisese o asemenea indiscreție față de nimeni, nici măcar față de Magdalena. Ei îi spusese, o dată și în treacăt, doar atît : că lucrase cîndva cu acest cifru.

...Şi atunci ? Răbdare ! Întunericul încă nu se risipise. Întunericul devenise doar gri.

— Recunoşti sau nu, Ulea ?

— Recunosc !

— Bun ! Să mergem mai departe : Olga Săvescu a mai recunoscut că, odată în posesia cheii cifrului „D.R.B.", s-a îngrijit ca acesta să ajungă în mîna inamicului.

„Numai să nu înnebunesc pînă aflu totul *!" îşi spuse, strîngînd între degete braţele fotoliului în care îl invitase Dîrboacă să ia loc.*

— Cît timp ai lucrat la B.3-operaţii, speculînd buna-credinţă a unor ostaşi plecaţi în permisii sau delegaţii, ai făcut să-i parvină diferite planuri privind dispozitivul unităţilor diviziei, efectivele reale, armamentul şi aşa mai departe. Recunoşti ? Şi imediat, răcnind : Frumosu !

— Ordonaţi, domn' inspector-şef.

— Presimt că am să am nevoie de tine. Nu mai pleca. Apoi către el, Ulea : Recunoşti, Ulea ?

— A declarat ea aşa ceva ?

— Ce tot mă sîcîi mereu cu aceeaşi întrebare ? Sigur că a declarat. Că doar nu am scornit eu toate aceste capete de acuzare. Recunoşti sau nu ?

— Recunosc !

Inspectorul şef răsuflă uşurat. Răsfoi nişte file bătute la maşină, pe urmă :

— Ar mai fi cîteva amănunte, fleacuri fără importanţă. Conversaţia noastră a fost stenografiată. După ce va fi transcrisă şi bătută la maşină, nu va mai rămîne decît s-o semnezi. După aceea noi nu vom mai avea treabă cu dumneata. Vei fi trimis în judecata Curţii Marţiale, care va hotărî pedeapsa pe care o meriţi. Adresîndu-i-se apoi lui Frumosu : Bravo, Frumosu ! Ai lucrat conştiincios. Bolşevicul a recunoscut totul, nu m-a enervat, deci

înseamnă că nu mi-a crescut tensiunea. Du-l înapoi în celulă.

Deşi Frumosu era de faţă, acolo, lîngă uşă, gata să-l înhaţe, *îndrăzni :*

— *Domnule inspector-şef, dacă îmi permiteţi...*

— *Ce mai vrei, Ulea ?*

— *Domnule inspector-şef, am recunoscut toate acuzaţiile, nu v-am enervat, nu vi s-a ridicat tensiunea din cauza mea. Dacă legea permite — nu sînt jurist şi habar nu am — vă rog să mă confruntaţi cu Olga Săvescu. Şi fiindcă inspectorul şef se încruntă, adăugă imediat : Numai dacă legea permite, domnule inspector-şef.*

Dîrboacă îi aruncă în treacăt o privire, pe urmă îşi opri ochii asupra lui Frumosu.

„Acum îi va porunci să mă «umfle»", îşi spuse, simţind cum îl invadează frica, groaza. Groaza de „batonul de ciocolată".

La rîndul său, Frumosu, anticipînd reacţia „şefului", începu să rînjească, avansînd totodată cu un pas. Dar nu se întîmplă aşa, spre marea lui dezamăgire.

Inspectorul şef, după ce îşi plimbă distrat privirile prin vastul său birou, se uită din nou la el, de parcă abia acum ar fi luat cunoştinţă de prezenţa lui. Cu un ton, care i se păru că sună ciudat, îi spuse :

— *Confruntarea nu poate avea loc, Ulea. Olga Săvescu nu se mai află la noi. Am predat-o Abwehrului, care a revendicat-o, fiindcă bandita aia le-a făcut nişte chestii tare împuţite. Apoi către Frumosu : Du-l înapoi în celulă, Frumosu, fiindcă presimt că are să mă enerveze.*

— *Am înţeles, domn' inspector-şef.*

Sirenele începură să urle, alungîndu-i gîndurile. Sunete lungi, întrerupte, anunţau prealarma. În maximum zece minute avea să fie dat ori semnalul de alarmă, în cazul

în care avioanele inamice se îndreptau spre București, adică sunete modulate, scurte, ori cel de încetare a alarmei — sunete lungi, neîntrerupte —, în cazul în care pericolul se îndepărta de București.

De data asta sună alarma. Flașnetarul se grăbi spre primul adăpost, subsolul unui bloc de pe Bulevardul Brătianu. Era multă lume. Femeile păreau a fi cele mai înspăimîntate. Bărbații tăceau, sau discutau despre cu totul altceva. Afară antiaeriana trăgea ca o bezmetică. Dar bombardierele trecură mai departe, spre Ploiești. Parcă mai mult ca să se amuze, lăsară să cadă cîteva bombe.

— Să ne ferească Dumnezeu de încă un bombardament ca cel de la 4 aprilie, spuse o femeie, închinîndu-se într-un anume fel, solemn, ca lipovencele. După cum era îmbrăcată, părea să fie o precupeață dintr-o comună din apropierea Bucureștiului.

Semnalele de încetarea alarmei fură date după o oră. Oamenii se înghesuiau să părăsească adăpostul, se apostrofau, bărbații se înjurau.

— Astea sînt maniere ? se revoltă o femeie în vîrstă, care ducea în mînă un geamantan cu burduf, dar nimeni nu se sinchisi de reproșul ei.

— Întîi femeile cu copii mici, pretinse o mamă, țipînd ca o isterică.

— Mamele cu plozi au întîietate la coborîrea în adăpost, nu acum, la ieșire, o repezi un domn, care se spetea să care două valize mari și grele.

Flașnetarul părăsi printre ultimii adăpostul. Se grăbi să ia tramvaiul ca să ajungă mai repede pe Calea Moșilor, la atelierul de reparat instrumente muzicale al lui Vlaicu Oișteanu. Cînd ajunse, meșterul închisese atelierul. Trebui să sune de cîteva ori pînă să-i deschidă.

În cămăruța din fund îl aștepta insul căruia îi fusese predat textul stenografiat al convorbirii dintre Dernbach și maiorul Filipoiu. Tovarășul Gabriel. Era un nume conspirativ, habar nu avea cum se numește cu adevărat.

— Ei, cum a mers ? îl întrebă acesta.

— Ca pe roate. Valizele le-am predat lui Fanny. Îți transmite complimente. Vreo sarcină specială pentru mine ?

— Deocamdată, nu.

— ...Și cu maiorul cum rămîne ? Îl lăsăm să furnizeze lui Helmut Dernbach noi dovezi că România trebuie ocupată cu armele de către nemți ?

— Atîta vreme cît Killinger continuă să trimită la Berlin rapoarte optimiste, nu există un asemenea pericol. Dealtfel Hitler continuă să aibă încredere în Antonescu. În schimb un alt pericol se profilează la orizont. Nemții intenționează să ceară mareșalului să le fie predați toți tovarășii aflați în închisori.

— Este absolut sigur ?

— Ei, absolut sigur ! Ca intenție din partea lor, absolut sigur. În mod ultimativ, ca să spun așa, încă n-au formulat o asemenea pretenție. Dar asasinarea subofițerilor — pînă în prezent cinci la număr — ar putea constitui un argument în plus pentru ei ca să formuleze, în termeni mult mai categorici, o asemenea pretenție. Sîntem informați că, mai deunăzi, colonelul Roeder, cu prilejul unei audiențe la o mărime de la Interne, i-a declarat că, după părerea sa, asasinarea subofițerilor germani este opera comuniștilor, dîndu-i să înțeleagă că, în cazul în care și alți ostași ai Wehrmachtului vor mai cădea victimă, Comandamentul german va fi nevoit să ceară mareșalului predarea tuturor comuniștilor în prezent închiși. Bineînțeles, ei știu că nu noi i-am ucis, dar, ca să

pună mîna pe tovarăşii noştri din închisori, nici că se poate un pretext mai bun.

— Fără îndoială. Ştii, tovarăşe Gabriel, m-am gîndit şi răzgîndit, şi concluzia la care am ajuns este că toate aceste crime au fost comise de un maniac. Aş pune rămăşag că şi nemţii sînt convinşi de acelaşi lucru.

— Evident. Dar cum ţi-am mai spus, un pretext mai bun pentru ei nici că se poate. Şi dacă s-ar exercita presiuni asupra lui Antonescu, eventual chiar de la Berlin, ştiu eu dacă acesta nu le-ar face pe plac ? În fond, de ce Antonescu ne-ar considera pe noi, comuniştii, în mai mică măsură duşmanii lui decît ai nemţilor ?

— Bineînţeles ! Totuşi cine îi curăţă pe Feldwebelii lor ? Poliţia, Siguranţa, mobilizate, cercetează şi cu toate acestea nu-i pot descoperi.

— Nu... Foarte abil maniacul acela ! În altă ordine de idei, despre Magdalena încă nimic ?

— Nimic !

— Nu uita, Singuraticule, asta-i sarcina ta principală.

— Cum aş putea uita ? Ştii doar că am şi motive personale ca să doresc să-i dau, neapărat, de urmă.

7

Flașnetarul nu mai păşea imitînd mersul unui orb. Strada era pustie şi se grăbea să ajungă acasă. Miezul nopţii trecuse de mult. Era ora două spre dimineaţă. Din nou o veghe ratată. Stătuse pînă în urmă cu o jumătate de oră în faţa casei de pe Aleea Alexandru. Casa aceea servea drept locuinţă unor ofiţeri germani, şi acolo avea loc o reuniune mondenă. Un colonel din SS îşi serba ziua onomastică. Încă devreme, curînd după ce se întunecase, începură să sosească invitaţii în Mercedes-urile lor. Unii cu soţiile, alţii cu amantele, iar alţii singuri. Printre invitaţi figurau şi cîţiva oameni de afaceri români, acţionari la unele societăţi comerciale nemţeşti, întemeiate cu scopul de a exploata cît mai avantajos bogăţiile ţării.

În apropierea porţii, un orb aştepta să fie miluit de către cei care veneau la petrecere. Un biet orb, zdrenţăros, cu ochelari negri, cu o pălărie pleoştită, pe care o pusese jos, la picioarele sale. Cu mîinile sprijinite de bastonul alb, aştepta pomană, dar fără s-o cerşească prin viu grai. Mărimile în uniformă sau în civil descindeau din limuzine, cei mai mulţi nici nu-l băgau în seamă, doar cîte unul — de obicei la îndemnul femeii care îl însoţea — lăsa să cadă în pălăria de pe trotuar cîte o monedă sau cîte o bancnotă.

Presupusul orb era flașnetarul. Mimi, fosta dansatoare Paloma Fuanaguli şi actuala amantă a lui Hans Fink, îl informase, prin telefon, că pe Aleea Alexandru urma să

aibă loc o petrecere organizată de Standartenführerul Solf şi că, probabil, va participa, ca invitată, şi persoana care îl interesa. Se înfiinţase în faţa casei încă înainte de a fi sosit primul invitat. Un subofiţer îl gonise, dar, pînă la urmă, se îndurase să-l lase în pace, ba chiar îi şi dăduse cîţiva lei. Curînd după aceea, Mercedes-urile începură să oprească în faţa clădirii. Din maşini coborîseră ofiţeri nemţi, civili, femei frumoase sau mai puţin frumoase, nemţoaice sau romînce, dar nici una dintre ele nu fusese Magdalena. Nu-şi părăsise „postul de observaţie" decît tîrziu de tot, cînd invitaţii începuseră să plece.

Mergea la întîmplare pe străzi, furios şi aproape disperat că noua tentativă de a o *descoperi* pe Magdalena dăduse greş. O patrulă trecu pe lîngă el, dar nu-i acordă nici o atenţie. Totuşi, din prudenţă, din excesivă prudenţă, coti după primul colţ. În faţa lui se deschidea o străduţă luminată de un singur felinar camuflat. Abia apucă să facă doar cîţiva paşi, cînd auzi împuşcătura şi văzu pe cineva prăbuşindu-se. Ea, fiindcă era o femeie aceea care trăsese, se aplecă asupra celui pe care îl omorîse. Atunci o recunoscu. O recunoscu ? Nu, mai exact, avu intuiţia că este *ea*. Dar în acelaşi timp auzi tropotul patrulei, care, atrasă de zgomotul împuşcăturii, venea în pas alergător. Flaşnetarul se repezi înainte, ajunse lîngă ea în clipa în care femeia se pregătea să tragă şi asupra lui, îi smulse arma din mînă şi, apucînd-o de braţ, îi strigă :

— Repede, doamnă, vine din urmă, de pe strada cealaltă, o patrulă militară. Vă va aresta dacă nu dispăreţi. O ţinea strîns de braţ, silind-o să fugă. Mai înainte, apucase însă să vadă că omul pe care *ea* îl omorîse, sau poate numai îl rănise, purta uniformă germană. Fugeau, şi norocul lor era că străzile pe care le parcurgeau nu erau lungi, ci scurte şi întortocheate. Încercau să se piardă de

urmăritori, dar mereu auzeau în spatele lor rap-rapul cadenţat al patrulei.

— Nu mai pot ! o auzi la un moment dat.

— Trebuie, doamnă, trebuie ! o încurajă, dar îşi dădea seama că mult nu va mai rezista ritmului pe care el i-l impusese. Undeva trebuiau să se ascundă, dar unde ? Şi, iată, o altă stradă se deschidea înaintea lor. Un gard de zid înalt. Încercă poarta. Nu era încuiată. O deschise, împinse femeia în curte şi închise poarta după ei. Dar în clipa următoare, de undeva din fundul curţii, mai exact a grădinii, un cîine se repezi asupra ei, fiindcă apucase să înainteze cîţiva paşi. El observă la timp şi, înainte ca animalul s-o ajungă, îi ieşi în întîmpinare. Folosindu-se de amîndouă mîinile, izbuti să-l răstoarne pe spate şi să facă, el, care iubea atît de mult cîinii, ceea ce, într-o altă împrejurare, chiar dacă ar fi fost în joc propria sa viaţă, n-ar fi fost în stare : îl sugrumă. Avu şi *inimă* şi putere să-l sugrume. Dacă n-ar fi făcut-o, dacă s-ar fi mărginit numai să-l ţină departe, ameninţîndu-l, lătrăturile furioase ale dulăului ar fi alarmat pe cei din casă şi ar fi atras patrula, care, în pas alergător, se apropia, se apropia.

După ce cîinele nu mai mişcă, flaşnetarul simţi cum i se taie picioarele şi se lăsă moale pe gazonul tuns de curînd, la cîţiva paşi de *ea*. Îi era atîta milă de cîine, încît îi dădură lacrimile. *Ea*, în spatele lui, îngenuncheată în iarbă, ţinea într-o mînă revolverul, în cealaltă poşeta şi făcea impresia că nici nu-şi dă seama de situaţie, şi cu atît mai puţin de primejdie. Numai în clipa în care auzi rap-rapul patrulei, cuprinsă subit de spaimă, se apropie de el, petrecîndu-şi braţele pe după mijlocul lui, tremurînd toată. Gestul nu avea altă semnificaţie decît aceea de a-i cere protecţie. Auziră patrula alergînd de-a lungul gardului, fără să se oprească, iar cîteva minute mai tîrziu,

liniștea se așternu pe strada cu case aproape toate „vagon", în care oamenii dormeau somnul cel mai dulce, cel dinspre dimineață.

...Și acum ?

Deși se aflau destul de departe de locul crimei, trebuiau să se îndepărteze și mai mult. Dacă patrula dăduse alarma, în scurt timp aveau să vină cei de la brigada criminală.

— Doamnă, trebuie să ne îndepărtăm cît mai mult, și cît mai repede. Să mergem !

Și se miră că vorbea și în numele lui. Era doar o treabă care pe el nu-l privea deloc. O salvase de pericol, de acum încolo nu avea decît să se descurce și singură. El *nu avea voie* să rişte din cauza ei.

— Doamnă, nu vă întreb de ce l-ați omorît. Atîta vreau să știu, dacă era un Unteroffizier, adică subofițer.

— Era.

Acum nu mai avea nici o îndoială că teribilul hazard din nou îl aruncase într-o încurcătură din care numai Dumnezeu știe cum va putea scăpa.

— Să mergem, doamnă. Afară, în stradă, ea îi luă brațul. Nu, doamnă. E prea bătător la ochi. O femeie atît de elegantă la brațul unui cerșetor orb. Mergeți dumneavoastră înainte și eu am să vă... acopăr. Pentru a fi scutită de neplăceri, în cazul în care ați fi percheziționată, dați-mi mie revolverul.

— Să nu mi-l pierzi, că am să mai am nevoie de el, îi ceru, scoțînd din poșetă revolverul și întinzîndu-i-l.

Ea o porni înainte, el în urma ei, mimînd perfect mersul ezitant al unui orb.

Ajunseră acasă cînd începea să se lumineze.

— Doamnă, acum nu mai este nici o primejdie.

Şi încetini paşii. O văzu dispărînd în curte. Mai lăsă să treacă puţin timp, apoi o urmă. Cînd trecu prin faţa ferestrelor, ea îl chemă.

— Vino ! Trebuie să-ţi explic. *Dumneata* vei înţelege.

— Doamnă, îmi veţi explica mai tîrziu. Deseară. Acum, după atîtea emoţii, sînteţi obosită. Odihniţi-vă.

— Dă-mi revolverul.

— Vi-l voi da după ce vom sta de vorbă. Fiindcă şi eu ţin să vă vorbesc.

— La ce oră ai să vii ? insistă ea.

Fără doliu, în taiorul ei elegant, coafată, era frumoasă, cum nu existau asemenea ei multe femei. Paloarea accentua şi mai mult frumuseţea stranie a chipului, acum, după cele întîmplate, parcă şi mai stranie.

— Să zicem la orele şapte. Vă convine, doamnă ?

— Bine ! Te aştept la orele şapte.

Flaşnetarul fixase ora şapte, ca să aibă timp să obţină în prealabil aprobarea legăturii sale superioare. Situaţia era delicată. Datorită întîmplării, descoperise că ea, gazda lui, Marina Boldea, era cea care omora subofiţerii nemţi. Cel din noaptea care abia trecuse fusese a şasea victimă. De ce îi omora ? Era ea în deplinătatea facultăţilor sale mintale ? O femeie care în timpul zilei nu ieşea aproape niciodată în oraş, care purta vălul de doliu pînă şi în casă, periodic, noaptea, coafată, fardată şi îmbrăcată elegant, pleca să colinde străzile oraşului, să acroşeze un subofiţer neamţ — totdeauna un subofiţer neamţ —, eventual să-l însoţească în vreun local, ca pe urmă, conducîndu-l pe o stradă lăturalnică, să-l împuşte. Nu, categoric, acesta nu prea era comportamentul unei fiinţe normale. O făcea oare din pur sadism ?

— Şi care-i părerea ta ? îl întrebă nenea Neagu cînd se întîlni cu el.

— Mi-e imposibil să mă pronunț, nene Neagu. Mă gîndesc tot timpul și, cînd mi se pare că am ajuns să-mi formez o părere, imediat îmi vin în minte argumente care pledează în favoarea celeilalte alternative.

— Bine, ai să stai de vorbă cu ea și poate ai să te poți dumiri. Problema esențială e însă alta. Trebuie împiedicată să comită și alte crime. Ce ciudat ! O femeie trimite pe lumea ailaltă șase subofițeri hitlerişti și noi, tocmai noi, care nu-i urîm mai puțin decît ea — asta în cazul în care mobilul acestor crime este ura —, trebuie să luăm măsuri ca să nu mai omoare alții, lua-i-ar mama dracului pe toți ! Întrebarea este : cum s-o împiedicăm ? Dacă e zdravănă la cap, poate vom izbuti, demonstrîndu-i că actele ei disperate au consecințe mult mai grave decît își poate ea închipui. Dar dacă e bolnavă ? Pe urmă mai este ceva. Salvînd-o, te-ai desconspirat. Ai devenit pentru ea suspect. Ea te știa flașnetar, dar iată că îi apari în ipostază de orb. Teamă mi-e că va trebui să-ți cauți un nou culcuș. Și altul mai bun nu știu dacă vei putea găsi ușor. Dar, mă rog, să vedem cum va decurge deseară întrevederea cu gazda ta.

La ora indicată, nici măcar cu un minut întîrziere, flașnetarul bătea la ușa de intrare a apartamentului pe care îl ocupa Marina Boldea. Bătea în ușă, pentru că soneria era stricată, și întrucît, cu excepția Frosei — care dealtfel avea o cheie la ea —, nimeni nu-i trecea pragul, ea nu considerase necesar s-o repare. Văzînd că nu vine să-i deschidă, apăsă pe clanță. Ușa se deschise. Era deci acasă. Holul îl cunoștea. Acolo discutase cu el prima dată, atunci cînd ceruse să-i închirieze cămăruța de lîngă garaj. Străbătu o panderie cu mai multe uși și se opri în pragul uneia deschisă. Era dormitorul. Mobila propriu-

zisă, stil Ludovic al XVI-lea. Dar mai erau înghesuite acolo : o masă Chippendale, o berjeră Ludovic al XV-lea, o canapea florentină, un birouaș gen Maria Antoaneta, scaune obișnuite pe cele patru laturi ale mesei Chippendale, o consolă din lemn aurit, stil Ludovic al XIV-lea, cîteva tablouri pe pereți, bibelouri, în fine, vaze și obiecte, de argint acolo unde te-ai fi așteptat mai puțin, și unde nu le era locul.

Marina Boldea stătea în berjeră și privea o fotografie splendid înrămată ce se afla pe consolă. Rama — fotografia reprezenta un tînăr locotenent în uniformă — era drapată de un voal negru. Privea fotografia și buzele ei se mișcau, de parcă ar fi vorbit chipului din ramă, sau ca și cînd s-ar fi rugat lui, precum la o icoană. Bineînțeles, îmbrăcase din nou rochia neagră, capul și-l acoperise din nou cu fișiul de doliu.

Oprit în prag, flașnetarul o privea, pur și simplu fermecat de frumusețea ei atît de stranie. Cînd izbuti să se smulgă farmecului, bătu în canatul ușii. Abia atunci ea întoarse capul, fără grabă, fără să se sperie, fără ca măcar să tresară.

— Bună seara, doamnă Boldea.

— A, dumneata erai ! Își consultă ceasul-brățară. Ora șapte ! Deja ! Poftim, ia loc ! îl invită, indicîndu-i un alt fotoliu. Pe urmă, după ce îl văzu instalat, arătă spre fotografie : Soțul meu, locotenentul Valentin Boldea, îl informă, dar cu un asemenea ton, de parcă ar fi făcut prezentările. Domnul... domnul... parcă Băleanu.

— Da, doamnă ! Mihai Băleanu, confirmă flașnetarul, și vocea îi era vag alterată, dar nu de emoție, ci mai curînd de compasiune. Urmară cîteva clipe de tăcere, în care ea îl examină în aparență cu aceeași privire distrată,

dar în realitate ca şi cînd abia acum l-ar fi văzut pentru prima dată.

— Cred că aseară nici nu am apucat să-ţi mulţumesc, domnule. Dacă nu te interpuneai între mine şi cîinele acela fioros, probabil m-ar fi muşcat, m-ar fi desfigurat.

Flaşnetarul avu o strîngere de inimă. Nu-i mulţumea pentru că, datorită intervenţiei lui, scăpase de a fi arestată, ci pentru că o salvase de cîine, care ar fi putut-o *desfigura*.

— Nu merită să discutăm despre asta, căută el să schimbe discuţia.

— De ce ? E foarte important. Dumitale îţi sînt tare dragi cîinii.

— De unde ştiţi ? întrebă.

— Ştiu ! Azi-noapte, după ce ai sugrumat dulăul, aveai lacrimi în ochi.

Avusese lacrimi în ochi !... Avusese lacrimi în ochi, şi ea, ei bine, ea *observase*. Or, dacă observase, însemna... însemna pur şi simplu că este *normală*.

— Credeţi că merită să discutăm despre... lacrimile mele, doamnă ?

Răspunsul ei veni cu o oarecare întîrziere :

— Arzi de curiozitate să afli de ce l-am împuşcat pe Feldwebelul [1] acela.

— Nu ştiu dacă se poate numi *curiozitate* faptul de a dori să ştii de ce o doamnă, de condiţia dumneavoastră, pentru a şasea oară, omoară un subofiţer al Wehrmachtului.

Ea îl privi aproape amuzată.

— Ştii !... Eşti extraordinar ! Nu înţeleg cum de ai putut afla. Nu-mi pot închipui că ai fost „martor nevăzut" şi la anterioarele cinci aşa-zise *crime*.

[1] Plutonier (n.a.).

— Nu, n-am fost, doamnă. Știu însă că este al șaselea asasinat. Și mai știu ceva, doamnă. Că pentru prinderea dumneavoastră sînt mobilizate poliția, Siguranța și, fără îndoială, serviciile secrete ale nemților.

— Și ? Puțin îmi pasă ! Altă dată am să fiu mai prudentă. Mi-ai adus revolverul ?

Și întinse mîna să-l ia.

— Doamnă, revolverul se află la mine în buzunar. Înainte de a pretinde să vi-l restitui, cred că sînteți întrucîtva, măcar întrucîtva, obligată să-mi explicați ce vă determină să comiteți niște crime absurde.

— Absurde ! se miră ea. Dumneata ai fost pe front. Ești invalid de război, nu-i așa ?

— Da ! minți el.

— Ai ucis acolo, așa-i ?

— Era front, doamnă.

— *Aici* e frontul meu, domnule Băleanu. Dumneata însă afirmi că am comis niște crime absurde.

— Absurde prin repercusiunile pe care le pot avea ele.

— Repercusiuni ? România nu-i o țară ocupată ca nemții să ia ostatici și să-i execute în semn de represalii.

— Doamnă, să nu-mi cereți explicații, fiindcă nu vi le pot da, dar vă rog să mă credeți că, prin ceea ce faceți dumneavoastră, periclitați viața unor oameni care au cel puțin tot atîtea motive să-i urască pe nemți și care luptă nu împotriva unor nenorociți de Feldwebeli, ci împotriva nazismului, a întregii mașini de război naziste.

Ea părea că nici nu-l ascultă. Părea că se gîndește la cu totul altceva.

— Ai numit actele mele de dreptate crime. Și le-ai calificat drept absurde. Absurde ! Ei bine, domnule Băleanu, vrei, nu vrei, va trebui să asculți o poveste adevărată, și abia după aceea să vedem dacă vei mai gîndi așa. Ai timp ?

— Pentru asta am venit aici, doamnă.

Ea privi fotografia, ochii i se umplură de lacrimi. Din nou își mișcă buzele de parcă ar fi stat de vorbă cu bărbatul în uniformă de locotenent, dar pînă la el nu ajunse măcar o șoaptă. Abia după ce trecură minute în șir, Marina Boldea își aduse aminte că totuși nu este singură.

— Știi cît timp am trăit împreună cu soțul meu ? Trei zile. Atît. Trei zile. A primit ordin de chemare și a plecat pe front. Cînd a plecat, avea gradul de sublocotenent. Ulterior l-au avansat locotenent și cînd s-a întîmplat încercuirea de la Cotul Donului comanda o companie. Regimentul a fost aproape decimat, iar supraviețuitorii luați prizonieri. Mi-au trimis o înștiințare oficială. Cînd am primit-o, am încercat să mă sinucid. Am fost salvată. A doua oară nu am mai avut curaj. Probabil că totuși ceva s-a petrecut cu mine. O traumă de ordin psihic, fiindcă de atunci trăiesc singură, doar cu amintirea lui. Știu că e mort, dar de multe ori, de cele mai multe ori, mă comport de parcă ar fi în viață. Ceva în mine *nu vrea* să accepte, refuză să accepte. Cînd vine ora mesei, pun două tacîmuri, îi aduc și lui mîncare în farfurie și, cu toate că *știu* că nu este de față, mă comport de parcă ar fi, îi vorbesc și gîndurile mele răspund în locul lui. În felul acesta prînzurile și cinele sînt agreabile, datorită dialogului pe care îl purtăm. Știu, ai putea crede că sînt nebună. Și poate că, într-un fel, chiar sînt. Așa a trecut timpul. Săptămîni... luni. Într-o zi a venit să mă caute soldatul Turculeț, din compania lui Valentin, ca să-mi spună cum a „murit domn' locotenent Boldea"... Închipuie-ți în stepa aceea nesfîrșită trei oameni mergînd braț la braț și dormind, bălăbănindu-se cînd la dreapta, cînd la stînga, ca niște cheflii în drum spre casă după o beție

cruntă. Gherase Turculeț, Mihu Dediu și Lixandru Pîrvu. Înaintea lor, la o depărtare de numai cîțiva pași, Valentin, soțul meu. Din toată compania doar ei scăpaseră cu viață, sau dintre supraviețuitori, doar ei patru se încăpățînaseră să iasă din încercuire. Ei, poți să-ți închipui ?

— Pot !

— Ei, atunci ascultă. Ai să ai ce auzi. Tot am să-ți povestesc, tot ce mi-a destăinuit Turculeț, cuvînt cu cuvînt. Să nu te miri dacă ai să mă auzi reproducînd fidel ce și-au vorbit ei între ei. Să nu te miri, fiindcă așa ceva nu se uită. Ascultă deci. Mai exact ascultă-i pe ei : Cerul era jos, slinos și, scuturat parcă de vînt, cernea un fel de mătreață, care pișca obrajii și intra în ochi, usturîndu-i. Cei trei, ostașii lui Valentin, mergeau și dormeau. Nu mergeau, se tîrau și dormeau. „Ei, treziți-vă, ne apucă noaptea pe cîmp și ne mănîncă lupii !“ le strigă Valentin. Dar nu-l auziră. Dormeau mergînd, cum ți-am spus. La un moment dat unul dintre ei alunecă în zăpadă. Ceilalți doi, fără să prindă de veste, continuară să meargă și să doarmă. Cel dintîi se trezi Dediu. Cîteva clipe rămase locului descumpănit. Abia mai tîrziu, cînd înțelese ce se întîmplase, începu să-l scuture pe Pîrvu, ca să-l trezească. „Trezește-te, mă, că a căzut Turculeț. Hai de-mi ajută să-l ridic !“ Se duc ei la Turculeț. „Scoală, mă Gherase !“ țipă Dediu la urechea lui. Ei, dar mai bine să-ți istorisesc, domnule, cu cuvintele lui Turculeț : «Eu continuam să dorm, deși îl auzisem. Pe urmă l-am auzit pe Pîrvu : „Ăsta moare !“ Dar Dediu se răsti la el : „Nu-i adevărat !“ „Moare, mă, moare săracul de el.“ Atunci Dediu se înfurie : „Ce tot cobești, mă blestematule ? Nu moare ! Nu-l las eu să moară. Adică de ce să moară tocmai el ? De ce să nu mori tu ?“ „Dar dacă totuși moare ? Ce ai să faci atunci ? Ai să-l duci în spate ?“ nu se lăsă Pîrvu.

„Mă, nu ți-am spus că nu-l las eu să moară ? Nu ți-am spus ?“ Atunci am deschis eu ochii, adică i-am putut deschide. Dediu se dăduse doi pași înapoi și întoarse automatul spre Pîrvu. Avea o privire rătăcită, parcă înnebunise. Pîrvu, speriat puțin, o lăsă mai moale : „Bine, mă ! Dacă tu nu vrei să moară, nu moare, fir-ar mă-ta a dracului de nebun“. Dediu începu să urle la mine : „Scoală, mă Turculeț. Să nu mori, mă, grijania mă-ti, să nu mori !“ Și zgîlțîindu-mă începu să plîngă. Voiam să mă ridic, dar nu puteam. Parcă eram tot de plumb. Atunci domn' locotenent veni lîngă noi, mă apucă de gulerul mantalei și, fără să se sforțeze, mă puse pe picioare. „Haide, luați-vă de braț, și la drum !“ ne porunci el. Eu eram la mijloc. Dediu la dreapta, Pîrvu la stînga. Ținîndu-mă strîns de braț, Dediu îi dădea întruna : „Să nu mori, mă Gherase, grijania mă-ti, să nu mori !“ Mi-am ieșit din fire și am țipat la el : „Ho, mă ! Mai tacă-ți fleoanca ! Nu mor eu înaintea ta, n-ai grijă !“ „Nu mori, mă ?“ întrebă el cu îndoială. „Nu mor. Ce-ți veni ?“ „Adineauri cînd mergeam și dormeam am visat. Se făcea că sînt acasă la tine și că dormeam pe cuptor la căldură. Și, cum dormeam eu așa liniștit, cineva porni să mă zgîlțîie. Scoală, mă Mihule ! Scoală ! N-auzi ? Am deschis ochii și atunci te-am văzut pe tine, măi Gherase. Erai tu, dar parcă nu erai alcătuit din carne și oase, pentru că tremurai ușurel, de parcă erai plămădit din fum. Obrajii îți erau scofîlciți și galbeni, galbeni ca șofranul. Ca șofranul îți era și fruntea, la fel unghiile lungi, lungi cum nu mai văzusem pînă atunci. Nu aveai ochi. Te uitai la mine cu găurile orbitelor. „Ce-i, mă Gherase, de ce mă trezești din somn ?“ te-am întrebat. „Eu nu sînt Gherase, mi-ai răspuns. Eu sînt moartea. Gherase a murit și acum

ți-a venit ție rîndul. Haide, scoală! Am venit să te iau.“ De spaimă m-am deșteptat. „Să nu mori, mă Gherase, grijania mă-ti, să nu mori.“ Iertați-mă, doamnă, că tot înjur, dar vreau să aflați totul așa cum s-a întîmplat.»

„Nu-i nimic, domnule Turculeț. Nu mă formalizez eu de atîta lucru, l-am încurajat. Continuă.“

«Mergeam de ore întregi. Vîntul aici se îndîrjea, aici se domolea, abia înduplecîndu-se să adie. Mergeam și, pe măsură ce întunericul se apropia, spaimele puneau stăpînire pe noi, spaimele morții, doamnă. Dacă mai înainte de a se lăsa noaptea nu găseam un adăpost, eram pierduți. De douăzeci și patru de ore nu mai puseserăm nimic în gură și tot de atîta timp nu ne mai odihnisem. Aveam să mai mergem, dar cît timp încă? O oră, două, pe urmă, unul cîte unul, ne vom prăbuși. Eu mai întîi, mă vedeți, sînt o fărîmă de om, pe urmă Dediu și ultimul Pîrvu. Numai domn' locotenent avea să reziste. Mergea cu pas hotărît, mereu neobosit, mereu dîrz. Îl priveam toți trei și, să ne iertați, doamnă, îl pizmuiam. „Măi, al dracului român!“ se minună tare Dediu. „Al dracului!“ fu de părerea lui și Pîrvu. Eu, ce să mint? Gîndeam la fel! Și taman în clipa aceea numai ce-l vedem întorcîndu-se cu fața spre noi și strigîndu-ne: „Mișcați-vă mai repede, să ajungem la clădirea ceea, înainte de a se lăsa întunericul“. Ne uităm în direcția mîinii lui domn' locotenent și inimile începură să ne bată tare-tare, atît de tare, doamnă, că le auzeam bătăile. Drept înainte, pe cîmp, departe, se vedea o clădire dreptunghiulară. Ne-a pierit la toți oboseala. Ne gîndeam, nădăjduiam.

Dar cînd am ajuns... Din clădire rămăseseră doar zidurile. Restul arsese. Scăpaseră intacte doar staulul de vite — lung să încapă în el cel puțin treizeci de capete — și remiza de unelte, numai cu doi pereți de scînduri te-

feri. Începuse să se întunece. Cu scînduri smulse din pereții remizei făcurăm foc în staul și, strînși în jurul vîlvătăilor, încercam să ne încălzim, întorcîndu-ne cînd pe o parte, cînd pe alta. Domn' locotenent își umpluse gamela cu zăpadă și aștepta să fiarbă apa. Îi mai rămăsese în buzunar o singură bucățică de zahăr. Zahărul și apa fiartă aveau să fie cina lui în seara aceea. Mai prost era de noi, care nu aveam nici măcar atît. Fusesem mai lacomi. Stăteam turcește în jurul focului, toropiți de căldură. Cu toate că eram istoviți, nu puteam dormi din cauza foamei. Ațipeam, ne trezeam, iarăși ațipeam și iarăși ne trezeam. Dediu se vîrîse cel mai aproape de foc și din mantaua lui ieșeau aburi. Fața lui, cu barba crescută mare, era roșie ca un rac fiert. Eu, ceva mai departe de foc, cu coatele pe genunchi și cu obrajii sprijiniți în palme, priveam focul și dormitam. Din cînd în cînd îmi cădea capul pe piept și atunci mă trezeam pentru o clipă. Drept în fața mea Pîrvu, îmbrățișîndu-și pîntecele strîns, fiindcă protesta zgomotos. Chiorăiturile maților lui parcă ne atîța foamea. Atunci m-am oțărît la el : „Dar mai termină odată, măi Lixandre, dar-ar dracu în burta ta !“ „Ce să fac dacă mi-e foame ?“ „Parcă mie nu mi-e foame ?“ i-am răspuns. „Da, dar mie mi-e al naibii de foame.“ Tîmpit Pîrvu ăsta. Parcă numai lui îi era al naibii de foame. „Mă, i-am zis, dacă-ți mai cîntă ramazanul, să știi că-ți bag *baineta* în bărdăhană.“ „Tu, mă ! ? Uite, nu-i decît o stîrpitură de om, să-l strivești cu un bobîrnac și o face pe voinicosu“. „Eu ! Îți bag *baineta,* să știi !“ Pîrvu începu să rîdă de mine : „Mă, gîndac !“ Rîse și Dediu. Pe urmă și domn' locotenent. Rîdeau acum toți trei în hohote. Eu care, atunci cînd porniră să rîdă, îi privisem arțăgos, pînă la urmă am început și eu

să rîd. Rîdeam toţi patru şi habar nu aveam de ce rîdem.»

— Poţi să-ţi imaginezi scena ? îl întrebă Marina Boldea. Poţi ?

— Pot. Pot chiar mai bine decît dumneavoastră. Am fost pe front şi am scăpat din două încercuiri. Continuaţi, vă rog !

— Adică să-l las pe Turculeţ să vorbească. «Rîsul se potoli tot atît de pe neaşteptate, cum se pornise. Apa în gamela lu' domn' locotenent fiersese. Duse mîna la buzunar să scoată bucăţica de zahăr, dar, observînd cum ne uitam la el cu ochi lacomi, renunţă. Începu să soarbă, cu înghiţituri mici, apa fierbinte. „Voi de ce nu vă fierbeţi nişte apă ? Încălzeşte ciolanele şi ţine de foame", ne îndemnă dumnealui. „Pe dracu ! Dacă îţi umpli burta cu apă chioară te apucă pîntecariţa", mormăi Pîrvu. Îl întreb pe domn' locotenent ca să fiu sigur că nu greşesc : „Domn' locotenent, eu cred că aici a fost o moşie a statului, nu ?" „Da, un sovhoz", zice dumnealui. „Atunci, dacă a fost moşia statului, trebuie că multe bucate or mai fi ascunse pe aici. Cînd s-a apropiat frontul, or fi dus ei ce-au putut duce, dar ce nu, au îngropat", mi-am dat eu cu părerea. „Cine ştie cît grîu o fi zăcînd sub pămînt", oftă Dediu. „Te pomeneşti că şi cartofi, spusei tot eu. De-am da de urma gropii cu bucate, am fierbe nişte grîu, am coace nişte porumb." „De cînd n-am mai mîncat cartofi, măi frate-meu !" se căină Pîrvu. Şi pe urmă tot el : „Are careva sare ?" Auziţi, doamnă, ce i-a dat prin minte să întrebe ? Dacă avea careva dintre noi sare, de parcă în spuză se şi coceau cartofii. Dar vezi că foamea ne cam zănise. Altfel Dediu nu ar fi scos din cartuşieră un pumn de sare zgrunţuroasă, înfăşurată într-o cîrpă murdară,

ca să ne-o arate : „Iaca sarea !“ Eu, cînd am văzut sarea, hop mi-am dorit o ceapă. „Thii, ce-aș mai mînca o ceapă. O ceapă de apă, strivită cu pumnul.“ „Cu un darab de brînză și un boț de mămăligă“, adăugă Pîrvu, strîngîndu-și în brațe pîntecele care chiorăia și mai zgomotos. Atunci domn' locotenent ne certă : „Ia nu mai vorbiți, mă, de mîncare. Nu vă dați seama că așa mai rău vă aţîţaţi foamea ?“ Dar vedeți că mie îmi place să mă încontrez. I-am zis înciudat : „Parcă foamea te lasă să dormi !“ M-am ridicat, turbam de foame nu alta, și am pornit-o în neștire spre capătul celălalt al staulului. „Unde te duci, mă Gherase ?“ mă întrebă Dediu. „Mi-e foame !“ „S-a zănit, săracul !“ mă căină el și porni după mine. Am străbătut staulul, cumpănindu-mă ca un om beat. Avea două uși, una la un capăt, cealaltă la celălalt. M-am oprit în prag să văd cum mai e vremea afară. Începuse să viscolească. De departe, aievea sau poate părere, un urlet de lup. „Ai auzit, mă ?“ l-am întrebat pe Dediu, pe care l-am simțit în spatele meu. „Ce să aud ?“ mă întrebă. „Lupul.“ Ascultă atent : „Nu-i nici un lup, ți s-a năzărit. E vîntul. Ia auzi-l cum mai chiuie, blestematul !“ Mă cuprinse o jale, cum nici că vă puteți închipui, doamnă. Îmi venea să plîng. „Nu mai apucăm să ajungem acasă, măi Dediule“, i-am spus. El mă apucă de braț și-mi spuse cu blîndețe : „Haidem înăuntru !“ Ce era să fac ? M-am lăsat dus. Cînd am ajuns lîngă foc, Pîrvu adormise. Domn' locotenent, întors cu spatele la foc și învelit în pătură, se pregătea și el să se culce. „Cum e afară ?“ ne întrebă. „Prăpăd, domn' locotenent ! Viscolește. Dacă o ține așa pînă dimineață, nu vom mai putea pleca de aici“, am început să mă vait. Dediu scuipă în foc, apoi aproape plîngînd : „Ori aici, ori undeva în stepă, tot un drac. Că de

crăpat, tot vom crăpa". Eu mi-am făcut *curaj*. „De ce să crăpăm ? i-am zis. Pînă la urmă, tot vom trece." Nu prea credeam nici eu ce ziceam, dar, cum v-am spus, îmi place să mă încontrez. „Ba crăpăm. Fără numai dacă ne predăm. Ce ziceți, domn' locotenent ?" îl întrebă, dar așa mai cu teamă, să nu se supere că-l bate gîndul să se dea bătut. „Mă Dediule, eu nu pot să mă predau. Trebuie să ajung acasă. Am nevastă tînără și frumoasă care mă așteaptă. Știi cîte zile am trăit împreună ? Numai trei. Am plecat apoi pe front." „Săracu' de matale, domn' locotenent", l-am căinat. Atunci se auzi clar urlet de lupi. „Dacă le miroase a om și vin pînă aici, ne mănîncă pe toți, fără ca măcar să ne trezim", spuse Dediu. Atunci domn' locotenent se ridică, își luă automatul și se duse să se convingă cu ochii lui dacă amîndouă ușile erau bine închise. Și, acum să vedeți, doamnă, ce înseamnă să ai și un dram de noroc. Domn' locotenent, pe cînd revenea la foc, se împiedică de ceva. Scăpără un chibrit și, la lumina lui, n-o să ghiciți peste ce dădu.»

„Nu ! N-am să ghicesc. Mai bine spune dumneata", l-am îndemnat.

«Peste o traistă, pe jumătate plină cu grăunțe de ovăz. Trecusem pe acolo și eu, și Dediu, dar de găsit lu' domn' locotenent i-a fost dat s-o găsească. Dar asta am aflat-o noi mai tîrziu, fiindcă, pînă să se întoarcă el, pe noi ne furase somnul. Dormeam duși, chiar să fi tăiat lemne pe noi și tot nu ne-am fi trezit. Domn' locotenent ne cotrobăi prin sacii de merinde și ne luă gamelele. Cu ele subsuoară ieși afară, le umplu cu zăpadă, apoi se întoarse la foc. Cu un lemn bătu jarul ca să se așeze și puse deasupra gamelele. Pe urmă, cînd zăpada se topi și apa începu să fiarbă, turnă în fiecare cîte un pumn de grăunțe.

După ce fiertura fu gata, domn' locotenent ne trezi : „Ia treziți-vă, măi, că e gata mîncarea !“ La drept vorbind, de trezit numai eu m-am trezit. M-am ridicat în capul oaselor, holbîndu-mă la gamelele în care ovăzul, aproape terciuit de atîta fiert, se umfla în bășici care plesneau cu zgomot, la fel ca terciul de mămăligă. „Măi, n-ați auzit ? Sculați să mîncați !“ am țipat la ei. Mi-am luat gamela, m-am repezit cu lingura în fiertură și am început să înfulec suflînd, frigîndu-mă, gemînd, scuipînd înapoi în gamelă, apoi din nou înfulecînd cu o lăcomie deznădăjduită. Se trezi mai întîi Dediu, apoi Pîrvu. Se repeziră ca niște gămani la gamele. Se băteau calicii la gura lor. Da' nici cu domn' locotenent nu mi-a fost rușine, fie-i țărîna ușoară ! „Ce fu asta, domn' locotenent ?“ l-am întrebat, fiindcă eu terminasem primul de mîncat. „Ovăz ! Păsat de ovăz, Turculeț.“ „Ovăz ? Măi să fie al dracului ! Te pomenești că încep să nechez ca un armăsar“, glumii. Dediu, tocmai lui îi veni în minte să întrebe : „Și unde găsirăți ovăzul, domn' locotenent ?“ Domn' locotenent ne spuse ceea ce aflarăți și dumneavoastră de la mine mai adineauri.»

Marina Boldea povestea și flașnetarul se întreba dacă nu cumva fusese actriță sau, în cel mai rău caz, urmase la conservator arta dramatică. Fiindcă, povestind, vocea ei suna altfel cînd vorbea Turculeț, altfel cînd vorbea Dediu sau Pîrvu, transpunîndu-se parcă în pielea fiecărui personaj. În schimb, în puținele replici rostite de soț, vocea era a ei, ca și cînd ar fi fost vorba de ea însăși. Povestea și tot timpul nu-și dezlipea ochii de pe fotografia îndoliată, de parcă voia să verifice dacă nu cumva omisese ceva din cele ce-i destăinuise Turculeț.

— Poate că toate amănuntele pe care ți le dau te plictisesc, nu ți se par importante.

— Dimpotrivă, doamnă !

— Aş fi putut să-ţi redau întîmplarea în cîteva fraze. Poate însă că, procedînd astfel, nu te-aş fi putut convinge, în suficientă măsură, de ce îi urăsc atît de mult pe toţi Feldwebelii.

— Doamnă, vă ascult cu cea mai mare atenţie. Continuaţi vă rog.

— Unde am rămas ?

— Soţul dumneavoastră găsise traista cu ovăz, fiersese pentru fiecare cîte o gamelă.

— Da... Da... Îşi potoliseră oarecum foamea. Turculeţ continuă : «Întrucîtva ne potolisem foamea. Dar numai întrucîtva. De aceea propuse : „Ce-ar fi, domn' locotenent, dacă ne-am mai face cîte o gamelă cu păsat ?" Dar domn' locotenent trase traista lîngă el şi ne arătă conţinutul. „Vedeţi cît a mai rămas ? Dacă ne ajunge pentru încă o fiertură. De bine, de rău, acum ne-am potolit cît de cît foamea. Dar mîine ?" „Mîine ne predăm, propuse Dediu, dar cam cu jumătate de gură." „N-aveţi decît ! Dar eu, care nu am de gînd să mă predau, ce am să mănînc ? Cît a mai rămas aici în traistă îmi ajunge pe trei zile. Şi în trei zile poate dă Dumnezeu şi ies din încercuire." Mai puteam spune ceva ? Nimic. Dediu oftă şi-şi aprinse o ţigară. Eu ascultam viforniţa de afară. Unul cîte unul, gemînd, oftînd, ne-am lungit din nou în jurul focului. Într-o clipită Pîrvu începu să sforăie. „Auzi-l cum mînă porcii la jir !" se miră Dediu. Dar nu apucă să termine vorba că adormi şi el. Pe urmă s-a milostivit şi de mine somnul. De domn' locotenent nu ştiu dacă a dormit, şi cît timp. Pe dumnealui somnul îl cam ocolea. Avea cum se spune...»

„Insomnii, domnule Turculeț."

«Dimineața m-am trezit ultimul. Ceilalți erau posomorîți. Auzind însă vîntul chiuind ca un bezmetic, am înțeles de ce erau așa. Vifornița continua. Un gînd mă străfulgeră : Dacă ține cîteva zile, ce ne facem ? Vom muri de foame. Am căutat cu ochii traista cu grăunțe. Se afla pe pătura lu' domn' locotenent. Deasupra ei odihnea automatul. O nădejde prinse a-mi încălzi sufletul. Dacă or mai fi niscai grăunțe prin grajd ? M-am dus să caut. N-am găsit nimic, doar puțină pleavă. Între timp focul se stinsese. Dîrdîiam de frig, dar nu ne puteam hotărî să înfruntăm vijelia de afară, ca să ne facem o nouă provizie. Pînă la urmă, tot domn' locotenent dădu semnalul : „Gata, am lenevit destul. Acum, haidem să aducem cîte un braț, două de lemne". Afară vifornița era în toi. În dreptul ușii zăpada fusese îngrămădită pînă la înălțimea de aproape un metru. Domn' locotenent luă troianul în piept, deschizîndu-ne pîrtie. Cînd am ajuns la remiză, am început să lucrăm cu furie, folosind paturile armelor. Lucram cu spor și scîndurile cădeau una după alta. Înhățînd un braț zdravăn de scînduri, Dediu se pregăti cel dintîi de întoarcere. „Stai, așteaptă-ne și pe noi", îl opri domn' locotenent. Ehei, deștept domn' locotenent al nostru, fie-i țărîna ușoară ! El înțelesese de ce lucrasem ca niște draci. Gîndul fiecăruia dintre noi fusese să fie primul care să se întoarcă în staul și, pînă cînd să vină și ceilalți, să dijmuiască sacul măcar de un pumn, doi de grăunțe. Cum vă spuneam, deștept domn' locotenent al nostru, ne-a ghicit gîndul. Ne-am întors toți deodată. După ce am mai făcut încă două transporturi, ne-am strîns în jurul focului. Ne era o foame cumplită, doamnă, dar nimenea dintre noi nu îndrăznea să aducă vorba despre grăunțe. Cînd, pînă la urmă, Dediu se încumetă să întrebe,

domn' locotenent îl cam repezi : „Deșteptule, dacă dăm gata acum pumnul de grăunțe ce ne-a mai rămas, ce vom face după aceea ?“ Avea dreptate, ce mai ! Am oftat și, ca să uităm de foame, din nou ne-am pus pe somn. Ne-am trezit la prînz sfîrtecați de foame. Domn' locotenent ne-a împărțit ovăzul. A revenit fiecăruia cam tot atît cît și în ajun. Pe urmă, după ce am mîncat, iarăși ne-am culcat. Am dormit pînă seara. Cînd ne-am trezit, eram rupți de foame. Gîndul că sub pămînt ar putea fi ascunse grîne mă înnebunea. „Și cînd te gîndești că undeva, sub pămînt, zac sute și mii de kilograme de grîne, de ovăz, de porumb !“ „Tacă-ți gura !“ mă repezi imediat Pîrvu. „Bine, bine... Nu mai zic nimic. Dar ce dracu ne facem dacă nici mîine nu se potolește viforniță ?“ l-am întrebat. Dar el de colo : „Ce facem ? De foame nu vom muri. Îl vom mînca pe careva dintre noi. Și, fiindcă tu ești cel mai pipernicit, vom începe cu tine“, mă amenință Pîrvu. Eu imediat cu gura pe el : „De ce pe mine ? Cu mine nici nu apucați să vă săturați ca lumea“. „Ba ne-om sătura. Pe urmă vedem ce mai facem“, nu se lăsa Pîrvu. Mă privea cu niște ochi, doamnă, încît mi-am dat seama că era în stare s-o facă. Dediu îmi luă apărarea. Săracu', nu putea uita visul. Era încredințat că, dacă mor eu, imediat îi vine și lui rîndul. „N-ai teamă, Gherase, că te apăr eu. Cît timp trăiesc, nimeni n-are să-ți clintească măcar un fir de păr, deși, la drept vorbind, dacă e vorba să ne potolim foamea cu unul dintre noi, apăi, zău, că tu ai fi cel mai nimerit. Eu însă n-am să te las, am să te apăr.“ După aceea am tăcut cu toții. De foame ce ni-era, nici să vorbim nu mai puteam. Dormitam. Pe urmă eu am adormit de-a binelea și am visat. Se făcea, în vis, că viscolul dura de o săptămînă și că staulul în care ne aflam fusese îngropat sub nămeți. Nu mai aveam nici măcar lemne să

ne încălzim. Doborîţi de frig, dar mai ales de foame, zăceam toţi patru în cîte un colţ al grajdului, pîndindu-ne unul pe altul, fiecare cu gînduri ucigaşe împotriva celorlalţi. Apoi, se făcea că, la un moment dat, ceilalţi trei, adică şi domn' locotenent, porniseră din trei colţuri ale grajdului înspre mine, să mă omoare. Dar, fiindcă erau aşa de slăbiţi şi nu puteau merge, se tîrau în coate. Încet, încet, se apropiau. Şi eu eram în aşa hal de fără vlagă, încît nu aveam putere să întind mîna, să iau arma de alături şi să trag în cel care era mai aproape. Încercam, făceam eforturi deznădăjduite, dar nu izbuteam să mişc măcar un deget. Şi cei trei se apropiau, se apropiau mereu. În fruntea lor se tîra domn' locotenent. Încă puţin şi iată că degetele lui mi se înfig în beregată... În clipa aceea m-am trezit. M-am trezit şi am urlat. Domn' locotenent sta aplecat asupra mea, însă nu ca să mă sugrume. Mă zgîlţîia ca să mă trezesc. „Scoală, Turculeţ, că plecăm !" Cînd am părăsit staulul, zăpada, căzută în timpul nopţii, transformase cîmpia într-o mare albă şi încremenită. Cerul era jos de tot şi prevestea din nou ninsoare.

Domn' locotenent privi mohorît de jur împrejur, neputîndu-se hotărî în care parte s-o pornim. Pînă la urmă, ne arătă direcţia cu mîna. O pornirăm luptînd voinicește cu zăpada care ne ajungea pînă la genunchi. Din cînd în cînd, cîte unul dintre noi cădea, dar ceilalţi imediat îi săreau în ajutor. Numai domn' locotenent nu cădea. Dîrz, întunecat, mormăind din cînd în cînd înjurături cumplite, scruta depărtările. Am mers, aşa, patru ore, fără să ne îngăduim măcar o clipă de odihnă. Pe urmă oboseala începu să ne atîrne ocale de plumb în bocanci. Primul, eu m-am lăsat să cad moale în zăpadă. „Să ne odihnim puţin, fraţilor ! Domn' locotenent, să ne odihnim o ţîră !"

strigă Dediu după domn' locotenent. „Bine", se învoi dumnealui. Fumarăm cîte o ţigară, că tutun mai avea Dediu un pachet. Domn' locotenent privi cerul, se întunecă la faţă şi înjură : „Grijania mă-si ! Mi se pare că iarăşi are să înceapă să ningă". Atunci, ca la comandă, ne-am ridicat cu toţii. Ne dădeam seama că singura noastră salvare era să mergem, să mergem, să nu ne mai oprim. Pornirăm cu domn' locotenent în frunte. De la un timp, Dediu începu să se roage de mine : „Mă Gherase, să te ţii tare. Să nu te laşi. Pînă la urmă ieşim noi la liman, nu se poate". Săracu', nu-i ieşea din minte visul. Eu, ca să-i dau *coraj,* i-am spus : „Nu mă las, Mihule. Cînd oboseala stă să mă doboare, încep să mă gîndesc la copii şi atunci parcă nu mi-e atît de greu !" Şi iarăşi mai merserăm o oră. Vîntul se stîrni din nou, dar era un vînt slab, care nu izbuţea să spulbere zăpada pufoasă. Acum mai mult ne tîram decît mergeam. Pînă şi pe domn' locotenent îl ajunsese oboseala. Căzuse de cîteva ori, dar se ridicase repede, înjurînd. La un moment dat, numai ce-l văd că duce automatul la ochi şi trage o rafală scurtă. Ne-am culcat la pămînt şi am privit înainte, înapoi, în dreapta, în stînga. Nimic !... „De ce trăseşi, domn' locotenent ?" îl întrebă Dediu. „Mi s-a năzărit că văd o iepuroaică. Dar una mare cît un cotoi şi lîngă ea şase iepuraşi. Şi iepuroaica şi iepuraşii stăteau pe picioarele de dinapoi şi se uitau la mine. Şi atunci am tras." „Vi s-a năzărit de foame", i-am zis. „De foame, Turculeţ. Ia luaţi-mă şi pe mine între voi." Înţelegeţi, doamnă ? Îl cam părăsiseră şi pe dumnealui puterile. Pornirăm mai departe, braţ la braţ, sprijinindu-ne unul pe altul. Cerul pornise din nou să cearnă zăpadă. Ningea cu nişte fulgi mari, doamnă, cum nu mai văzusem, ningea peste întinderea nesfîrşită parcă, hăt,

pînă la capătul pămîntului. De la o vreme adormirăm. Eu visam. Visam lăzile de conserve, sacii cu zahăr, cutiile cu marmeladă, foile de cort burdușite cu pîini, pe care le văzusem zvîrlite pe șosele, ca niște lucruri netrebnice, în ziua învălmășită a retragerii. Mă visam cotrobăind prin căruțele fără stăpîn — „motorizatele", cum le poreclisem noi — părăsite în graba retragerii, încărcîndu-mi raniţa cu conserve, cu hălci de slănină, cu zahăr și pîini. Deodată, huruitul unui motor risipi visul, alungă somnul. Și ce-mi văzură ochii, doamnă ? Adică, ce le fu dat ochilor noștri să vadă ? La cincizeci de metri, cel mult, șoseaua, o șosea. „Fraților, sîntem salvați !" se bucură Dediu. „Ne predăm și gata !" „Culcat ! ordonă domn' locotenent. Să vedem mai întîi ce și cum." Ne-am culcat în zăpadă, făcînd front șoselei, cu automatele pregătite. De departe se apropiau două autocamioane acoperite cu prelate. „Mă fraților, al dracului să fiu dacă astea nu sînt camioane nemțești ! m-am bucurat. Ura, sîntem scăpați !" Erau, într-adevăr, erau. Am alergat cu toții spre șosea. Ne-am proțăpit în mijlocul ei, făcînd semn șoferului să oprească. Dar primul camion să dea peste noi, nu alta. Ne-am ferit și pe urmă am început să fugim după el și să ne rugăm de nemții din camion să ne ia și pe noi. Domn' locotenent, că știa nemțește, le vorbea și-i ruga pe limba lor. Dar ei rîdeau de noi. Camionul, din cauza nămeților, mergea destul de încet, așa că noi ne puteam ține după el. Domn' locotenent izbuti să se agațe cu mîinile de peretele din spate. Dar atunci un neamț, era un subofițer, îl izbi peste degete cu patul automatului. Pe urmă trase în el o rafală. În el, apoi în noi. Un glonte mă atinse și pe mine și un val de sînge mă năpădi pe gură. Am leșinat. Cînd mi-am revenit, zăpada aproape că ne acoperise.

M-am tîrît pînă la ceilalţi. Mai întîi la domn' locotenent. Era mort, cu pieptul ciuruit de gloanţe. Dediu mort, lovit în cap. Pîrvu mort şi el. Numai eu mai trăiam, numai eu scăpasem doar rănit. Dar ce folos ? Mult nu aveam nici eu s-o mai duc. Simţeam cum se scurge viaţa din mine deodată cu sîngele. Pe urmă nu mai ştiu ce s-a întîmplat. M-am trezit la un spital de-al nostru. Ziceau medicii că am scăpat de moarte ca prin urechile acului. De front însă nu mai eram bun. M-au reformat.»

Marina Boldea tăcu. Ridică din umeri şi îl privi, abia acum îl privi, parcă ar fi vrut să-mi spună : „Asta e tot !...“

— Nu ştiu dacă Turculeţ mai trăieşte pînă astăzi. Arăta ca un om de pe altă lume. Mi-a spus că scuipă sînge. Zicea că un glonte îi perforase plămînul. Oare e posibil ca un om cu plămînul perforat de un glonte să mai trăiască ? întrebă ea.

— Nu ştiu ! răspunse flaşnetarul.

— L-am întrebat pe Turculeţ : „De unde ai ştiut adresa mea ?“ Mi-a explicat : După viscol, înainte de a părăsi staulul acela, întrucît nu ştiau dacă vor supravieţui toţi, Valentin a scris pe cîte o bucată de hîrtie numele soţiilor şi adresele tuturora. După aceea s-au legat prin jurămînt ca, în cazul în care unul dintre ei va izbuti să scape cu viaţa şi să ajungă în ţară, să anunţe familiile celorlalţi. Şi, închipuie-ţi, tocmai Turculeţ, bicisnicul Turculeţ, a avut şansa să supravieţuiască mai mult decît ceilalţi. Spun mai mult decît ceilalţi, fiindcă atunci cînd a venit la mine moartea deja îşi pusese pecetea pe chipul lui.

Din nou tăcu, din nou privi fotografia îndoliată. Era palidă, aşa cum n-o mai văzuse niciodată. Simţi că-i este milă de ea, cum nu-i mai fusese vreodată de altcineva.

Pe urmă o auzi din nou vorbind :

— Să comanzi o companie, ea să-ţi fie decimată, să supravieţuieşti doar tu şi încă trei ostaşi de-ai tăi, să scapi şi din încercuire, să rătăceşti prin stepă o săptămînă, să fii pe punctul de a muri de foame şi de oboseală, pentru ca în clipa în care eşti convins că, în sfîrşit, ai ajuns la liman, să fii împuşcat de un Feldwebel. Îţi dai seama ce au simţit ei : Valentin, Turculeţ, Dediu, Pîrvu în clipa în care au văzut camioanele ? Îţi dai seama ? Adică *poţi* simţi ceea ce au simţit ei ? Poţi, domnule Băleanu ?

— Pot, cred că pot, doamnă Boldea.

— Atunci, cum de nu poţi înţelege ura mea, nevoia imperioasă de a-l răzbuna nu numai pe el, ci şi pe toţi patru ?

— Înţeleg şi asta, doamnă. Dar nu puteţi ucide pe toţi Feldwebelii Wehrmachtului. Într-un fel, răzbunarea dumneavoastră echivalează cu a vă lupta cu morile de vînt. Şi, apoi, ceea ce faceţi e foarte primejdios. În primul rînd pentru dumneavoastră.

— Puţin îmi pasă ce se întîmplă cu mine. Poate n-ai să mă crezi, dar mi-ar fi părut bine dacă m-ar fi arestat. Crezi că m-ar fi condamnat la moarte ?

— N-aţi fi fost singura femeie condamnată la moarte. Presupun însă că, la cererea nemţilor, cei de la Siguranţă, vrînd-nevrînd, v-ar fi predat pe mîna Gestapoului. Şi să ferească Dumnezeu pe toată lumea să ajungă pe mîna călăilor ălora.

— Mai mult decît să mă ucidă ce mi-ar fi putut face ? Şi ? Nu mai pot îndura, domnule Băleanu. Nu mai pot, înţelegi, nu mai pot îndura să trăiesc în umbra acestui om, să continui să iubesc un mort, iar eu să fiu vie, tînără, singură, mereu singură. *Nu mai pot !* Să-mi dai revol-

verul. Am să mai omor și alți Feldwebeli. Într-o zi tot au să mă prindă. Or eu asta vreau. Să-mi pun singură capăt zilelor nu pot. Vreau să mă prindă, să mă execute.

— Nu, doamnă, revolverul va rămîne la mine. Trebuie să înțelegeți că hitleriștii sînt furioși și că pretind, în schimbul Feldwebelilor lor uciși, capetele unor oameni, care nu au altă vină decît aceea că vor să scape țara de nemți, cu alte cuvinte, de dezastru. Sînt bine informat, doamnă. Un văr de-al meu, care lucrează în poliție, mă ține la curent cu tot ceea ce se întîmplă în culise. Așa că eu vă cer să renunțați de a vă mai răzbuna pe niște nenorociți de Feldwebeli, de vreme ce nu-i puteți extermina pe toți.

Și era puțină ironie în ultimele lui cuvinte.

Marina Boldea se uită la el lung și, pentru prima dată de cînd o cunoștea, o văzu surîzînd vag.

— În realitate cine ești dumneata, domnule Băleanu?

— Un om mai cu picioarele pe pămînt decît dumneavoastră, doamnă. Nu-i urăsc pe nemți mai puțin decît dumneavoastră, dar, fiind mai realist, îmi dau seama că nu-mi pot permite acte nesăbuite și lipsite de valoare practică. Vreau să spun că, spre deosebire de dumneavoastră, îmi dau seama că împotriva lor nu pot lupta de unul singur, și după cum mă taie capul. O las pe seama altora, care sînt mai în măsură s-o facă. Eu, cunoscîndu-mi limitele, îmi văd de sărăcia mea, adică încerc să-mi cîștig existența, într-un mod cinstit, cu flașneta mea.

— Sau a o face pe orbul, insinuă ea.

— Aveți dreptate. Dar, în definitiv, trebuie să trăiesc și eu. Să fur nu mă pricep. Și apoi mă întreb dacă, făcînd-o pe cerșetorul, nu e mai puțin reprobabil decît a vinde planete. În definitiv, cei care mă miluiesc nu sînt, în mod absolut, dezinteresați. Într-un fel, ei sînt convinși că obțin o poliță în alb de la Dumnezeu.

— Domnule Băleanu, eu nu citesc niciodată ziarele. Din Paşte în Crăciun, cum se spune, îmi mai aduc aminte să deschid radio-ul cînd transmite ştirile. Pe urmă, mai e şi Frosa, care mă mai ţine la curent cu ce se întîmplă în lume, şi nu pentru că m-ar interesa, ci pur şi simplu pentru că nu poate, o secundă măcar, să tacă din gură. Aşa se face că am aflat că ţara se găseşte în pragul unui dezastru şi că singura salvare ar fi să scăpăm de Antonescu. Vreau să-ţi cer un serviciu : nu cumva ai putea să te informezi printre cunoştinţele dumitale, de pildă prin vărul acela de la poliţie, dacă există anumite cercuri interesate în suprimarea mareşalului ? Dacă există şi au nevoie de un voluntar pentru treaba aceasta, le stau la dispoziţie.

Era clar, nenea Neagu avusese dreptate : se desconspirase.

— Doamnă, problema, aşa cum o puneţi dumneavoastră, seamănă cu aceea a Feldwebelilor. Nu este vorba doar de Antonescu, ci de regimul lui. Cu alte cuvinte, dacă există persoane care îşi dau seama de prăpastia la marginea căreia se află ţara şi vor s-o salveze, ei ştiu că nu se pune doar problema înlăturării lui Antonescu, ci a răsturnării întregului guvern antonescian. Dar, aşa cum nu puteţi omorî pe toţi Feldwebelii Wehrmachtului, la fel nu puteţi suprima toată clica lui Antonescu.

Marina Boldea se ridică din fotoliu, ca să se apropie de fotografia îndoliată. Pe urmă, fără să-l privească, îi spuse :

— Domnule Băleanu, deşi nu dau doi bani pe propria-mi viaţă, faptul că dumneata ţi-ai riscat-o pe a dumitale ca s-o salvezi pe a mea, mă obligă la recunoştinţă. De aceea, poţi să ai cea mai deplină încredere în

mine. Nu mă interesează nici cine eşti în realitate, şi nici cu ce te ocupi. Şi dacă există vreun mijloc de a lovi în Feldwebeli, fără să-ţi fac impresia că mă lupt cu morile de vînt, te rog să mă ajuţi.

— Trebuie să mă gîndesc, doamnă, dacă există sau nu o asemenea posibilitate.

Flaşnetarul înţelese că, cel puţin deocamdată, nu aveau ce să-şi mai spună.

8

Flaşnetarul stătea pe o bancă în Parcul Ioanid. Era puţină lume. Cîteva bone cu copii, dintre cei care nu fuseseră evacuaţi. Doi bătrîni, pe o altă bancă, citeau : unul „Universul", celălalt „Curentul".

Primăvara venise cu oarecare întîrziere. Parcul era înverzit, dar cam neîngrijit. Într-un capăt al parcului fusese săpat un adăpost antiaerian, dar era făcut de mîntuială, şi, întrucît nu prezenta nici o garanţie de securitate, nu-l folosea nimeni. În noaptea precedentă, adică în noaptea de 3 spre 4 mai, aviaţia anglo-americană bombardase Capitala. Cartierul acela însă fusese cruţat. Era linişte în parc. Se auzea gunguritul unei turturele. Din cînd în cînd un băieţel, care privea de pe podeţ apa înverzită a lăculeţului, striga :

— Tanti Clara, nu vii şi tu ?

— Nu, Ovidiu.

Trecură cîteva minute. Copilul puse din nou aceeaşi întrebare, iar răspunsul fu şi de data aceasta acelaşi. Tanti Clara, probabil guvernanta ţîncului, stătea pe o bancă şi discuta foarte animat cu un tînăr, cu un foarte tînăr soldat. Un alt băieţel, blond, cu părul creţ, cu pistrui pe faţă şi cu ochi albaştri — dacă avea zece ani —, se apropie de flaşnetar cu mîinile în buzunar, zîmbindu-i încă de departe, evident ca să-i cîştige bunăvoinţa.

— Nene, mă laşi să cînt la caterincă ?

— Îi spune flaşnetă.

— La flaşnetă ! Mă laşi ?

— Te-aş lăsa. Din păcate e stricată, nu mai cîntă. Trebuie s-o duc la doctor.

— Ce, există „doctori" care vindecă flaşnetele stricate ?

— Am vrut să spun că trebuie s-o duc la un meşter s-o repare. Dacă nu era bolnavă, te lăsam să învîrţi manivela.

— Păcat că e stricată.

— Cum te cheamă, băieţaş ?

— Gheorghiţă mă cheamă.

— Uite, Gheorghiţă ! Fiindcă nu-ţi pot îndeplini dorinţa, îţi dăruiesc o „planetă". Napoleon, ia scoate tu o planetă pentru Gheorghiţă.

— Mulţumesc, nene, dar nu-mi trebuie. Mama spune că numai servantele şi soldaţii, învoiţi duminica în oraş, le cumpără, că sînt *naivi*. Te rog să nu te superi.

— Cum să mă supăr pe un băiat inteligent ca tine !

Băiatul se îndepărtă, sărind cînd pe un picior, cînd pe celălalt.

Flaşneta nu era „bolnavă" şi nu avea nevoie să fie dusă la „doctor". Nu funcţiona, deoarece el scosese dinăuntru „maşinăria cîntătoare" — operaţie deloc dificilă, toată fiind montată într-o ramă metalică. De fiecare dată cînd flaşnetarul primea sarcina să facă un *transport* — pachete cu manifeste, exemplare din ziarul „România liberă", ba chiar şi revolvere — deşuruba rama, scotea afară mecanismul şi „pîntecele" flaşnetei se transforma într-o ascunzătoare încăpătoare şi relativ sigură.

Flaşnetarul îşi pregătise flaşneta în vederea transportării unor exemplare ale ziarului amintit — imprimat într-o tipografie al cărei sediu, în ciuda eforturilor conju-

gate ale celor de la Siguranţă şi S.S.I., nu putuse fi descoperit, motiv pentru care mai-marii Ministerului de Interne ajunseseră la concluzia — falsă, bineînţeles — că „România liberă“ se tipărea peste graniţă şi abia ulterior era introdusă în ţară pe căi încă nedepistate. Şi dacă el, flaşnetarul, se afla acum în parc, aceasta se datora faptului că abia aici urma să i se comunice dacă va trebui să se ducă sau nu să ridice „corespondenţa“.

Era o după-amiază plăcută din prima jumătate a lunii mai şi, cu toate că nu era chiar atît de cald pe cît s-ar fi cuvenit, primăvara biruise pretutindeni în verdele frunzelor, în albul floral al copacilor înzorzonaţi în chip baroc. De aceea plecase mai devreme de acasă, ca să se bucure. Zilele lui — în parte şi nopţile — îi erau atît de pline, încît abia în ajun *descoperise* că înfrunziseră şi înfloriseră pomii şi că peste oraş stăruia, mai ales pe seară, mirosul liliacului.

O femeie tînără, în mare doliu, traversă grăbită parcul. Trecătoarea aceea îi aminti de Marina Boldea. Iată, trecuseră două săptămîni de cînd ea i se destăinuise şi în tot acest timp nu mai stătuseră de vorbă decît o singură dată, în urmă cu numai patru zile.

Probabil că îi pîndise plecarea, pentru că, în momentul în care străbătea curtea împingînd flaşneta, ea deschisese fereastra, îi urase bună dimineaţa, şi îl întrebase :

— Domnule Băleanu, la prînz te întorci acasă ?

— Probabil că da. Dar de ce întrebaţi ? Aveţi cumva nevoie de mine ?

— Vreau să te invit la masă. Te rog să nu mă refuzi.

Acceptase. Nu-i fusese clar de ce, dar chiar se bucurase.

— Am să vin, doamnă. La ce oră ?

— Cînd îţi convine dumitale.

— La ora două e bine ?

— Perfect. Îți mulțumesc, domnule Băleanu, că ai acceptat.

La ora fixată s-a dus să bată la ușa ei. Nu mai era îmbrăcat în uniforma peticită, dar nici în hainele lui cele mai elegante. Arăta ca un muncitor în costumul de duminică.

Cînd îl văzu îmbrăcat așa, îl privi lung, surprinsă, amuzată.

— Arătați mai aproape de ceea ce ești, domnule Băleanu.

Remarca nu-l surprinse. După noaptea aceea, cînd i se destăinuise și, mai ales, după cuvintele pe care i le spusese la despărțire, flașnetarul fusese convins că ea intuise „dubla existență" pe care el o ducea. Însă în ce anume consta cealaltă existență a lui era puțin probabil că ea bănuia adevărul. Dar, indiferent de ceea ce gîndea despre el, de un lucru putea fi sigur. Că nu trebuia să se teamă că eventual l-ar denunța, ea, tocmai ea, care omorîse șase Feldwebeli. Dealtfel, informîndu-l pe nenea Neagu în legătură cu tot ceea ce discutase cu Marina Boldea, îi ceruse părerea dacă nu cumva consideră necesar să-și caute o altă gazdă. Două zile mai tîrziu, nenea Neagu îi dăduse răspunsul : deocamdată, cel puțin deocamdată, nu era nevoie să se mute. „Trebuie să ne mai informăm în legătură cu ea. N-ar fi exclus să ajungem la concluzia că, în viitor, ne-ar putea fi utilă", îi spusese.

L-a primit și au mîncat în camera cu mobila heteroclită, aceeași în care i se destăinuise. Masa Chippendale era acoperită cu o față de masă lucrată în dantelă de Toledo. Vesela era Rosenthal, tacîmurile de argint masiv, iar paharele de bacara. Meniul fusese nu mai puțin preten-

țios. Sardele „Robert", pateuri cu carne, o supă de găină cu ouă și lămîie, friptură tot de găină, tort de casă și un vin care nu se găsea pe toate drumurile.

Fu un prînz straniu, probabil datorită solemnității impuse de gazdă, dar mai ales faptului că toate încercările lui de a lega o conversație, oricît de banală, dădură greș. Îl privea tot timpul într-un mod stînjenitor pentru el — „parcă mă examinează la microscop" —, cu ochii ei mari și negri, de un negru care strălucea, de parcă în ei mocneau niște flăcări negre. Dacă o întreba ceva, răspundea monosilabic, iar dacă, pentru a curma tăcerea, începea să povestească el ceva, îl asculta aparent atentă, dar ar fi putut jura că ea lua cunoștință doar de sunete, că, în nici un caz, nu era în stare să lege cuvintele între ele în fraze, ca să înțeleagă despre ce anume era vorba. Toate acestea contribuiră ca în tot timpul prînzului să fie stăpînit de un sentiment de jenă și să aștepte cu nerăbdare, și o abia sesizabilă iritare, ca masa să ia sfîrșit.

După ce dădu gata și felia enormă de tort, — nici nu mai ținea minte de cînd nu mai consumase o masă atît de copioasă — răsuflă ușurat. Va mai rămîne cîteva minute și, sub un pretext oarecare, va pleca. Dar ea dispăru imediat în bucătărie, revenind de acolo cu o farfurioară plină cu colivă.

— Astăzi am făcut parastas. S-au împlinit doi ani de cînd a fost omorît Valentin, fie-i țărîna ușoară !

Abia acum înțelese de ce îl invitase la masă. Îl invitase, de fapt, la pomană. „Pomana mortului." Oare pe *cine* invitase ? Pe flașnetar ? Pe „orbul" care, în ultima instanță, o salvase de plutonul de execuție, sau pe cel care, în costumul pe care îl purta, arăta mai *aproape* de

ceea ce era în realitate, cum se exprimase ea în clipa în care dăduse cu ochii de el ? Dar indiferent cui fusese adresată invitaţia la pomana mortului, se simţea jignit, deşi, raţional, nu avea motiv. Gustă puţin din colivă, apoi se ridică şi plecă, mulţumindu-i din vîrful buzelor. După aceea îi păru rău, şi în zilele următoare încercă să-şi explice de ce se simţise jignit şi dezamăgit, în egală măsură. Încercă, fără însă să izbutească.

Şi iată, acum, stînd pe banca aceea, deodată i se revelă adevărul :

„M-am simţit jignit pentru că... pentru că Marina este singura femeie de care aş fi în stare să mă îndrăgostesc", îşi spuse, vorbindu-şi cu voce tare.

Era o descoperire care aproape îl ului. Dar nu mai avu timp să se analizeze. Pe bancă veni să se aşeze nu omul care trebuia să-i comunice dacă şi de unde trebuia să ridice „corespondenţa" — şi pe care el nici nu-l cunoştea, recunoaşterea urmînd a se stabili printr-o parolă — ci chiar nenea Neagu, legătura lui superioară.

Nenea Neagu avea în mînă ziarul „Universul", care era despăturit la pagina cu mica publicitate. Cîteva minute nu-şi vorbiră şi se comportară ca doi oameni care nu s-au mai văzut niciodată. Nenea Neagu privi în aparenţă distrat puţina lume din parc şi, după ce se convinse că nu avea motiv să fie suspicios, îi spuse :

— Desigur, n-ai citit mica publicitate a „Universului" din ziua de azi.

— Nu !

— Citeşte rubrica „anunţuri mortuare". Are să te intereseze în mod deosebit. Al treilea anunţ, în chenar.

Nenea Neagu lăsă ziarul între ei, pe bancă. Flaşnetarul îl luă, şi, căutînd cel de-al treilea anunţ, în chenar, citi :

NANDO ŞI IOANA NEDELEANU ANUNŢĂ CĂ S-AU ÎMPLINIT ŞASE LUNI DE LA ÎNCETAREA DIN VIAŢĂ, ÎN ÎMPREJURĂRI TRAGICE, A DRAGEI ŞI NEUITATEI LOR FIICE MAGDALENA NEDELEANU
EI MULŢUMESC PE ACEASTĂ CALE TUTUROR CELOR CARE AU LUAT PARTE LA PARASTASUL OFICIAT LA BISERICA SF. PETRU DIN BRĂILA, PRECUM ŞI TUTUROR CELOR CARE AU FOST ALĂTURI DE EI LA DUREROASA ÎNCERCARE, CU PREZENŢA SAU CU GÎNDUL

— Nu pricep nimic ! îşi recunoscu neputinţa flaşnetarul.

— Ceva totuşi pricepi, nu ?

— Da ! Că, deşi trăieşte, vrea să reîmprospăteze memoria cuiva că au trecut şase luni de la moartea ei „tragică". Asta pricep. Nu înţeleg însă ce anume scop urmăreşte.

— Ea, ori anumite persoane. Sau, ea împreună cu alte persoane.

— Ea împreună cu alte persoane ? Nene Neagu, ia-mă, cum se spune, mai încet. La cine te-ai gîndit cînd ai spus : *ea împreună cu alte persoane* ?

— N-aş putea afirma că m-am referit la ceva foarte concret. E o presupunere a mea...

— Totuşi, *ceva* ai în vedere.

— Măi băiete, e clar că Magdalena nu acţionează de capul ei.

— Nene Neagu, e sigur că Magdalena este agentă a Siguranţei ?

— Absolut sigur. Figurează pe lista copoilor cu mirosul cel mai fin. E drept că în ultimul timp s-a dat la fund.

— În ultimul timp !... Păi e normal de vreme ce o ştire apărută la rubrica „Fapte diverse" şi un ferpar apărut tot în „Universul" au anunţat „moartea" ei într-un accident de maşină pe Valea Prahovei. Deci e normal că în ultimul timp s-a dat la fund.

— Eu mă refer însă la timpul anterior datei cînd i s-a întîmplat „accidentul mortal".

— Aşa !... Atunci...

Şi nu mai continuă.

Nenea Neagu scuipă chiştocul de ţigară şi cuta dintre sprîncene i se adînci. Într-adevăr, nu era deloc uşor de ghicit motivul pentru care fusese dat ferparul ce anunţa parastasul de şase luni. Presupuneri se puteau însă face.

— Nene Neagu, mă gîndesc. Dacă ea a aflat că partidul a depistat-o ca agentă a Siguranţei...

— ... Şi ? Unde vrei să ajungi ?

— În cazul acesta ar exista o explicaţie. Dîndu-se drept moartă, speră că va putea acţiona în linişte, cu alte cuvinte că va putea continua vînătoarea de comunişti cu mai multe reuşite.

— Nu ţine, Mihai, nu ţine. Magdalena nu a făcut niciodată parte din partid. A fost şi este o agentă a Siguranţei, ca atîţia alţii. Or dacă toţi agenţii depistaţi de noi — şi care au aflat acest lucru — ca să ne inducă în eroare s-ar da drept morţi, n-ar trece zi de la Dumnezeu ca să nu apară la „mica publicitate" cîte un asemenea anunţ mortuar. Nu, băiete, nu e „stilul" ălora de la Siguranţă.

— Atunci pe cine încearcă să inducă în eroare ?

— Nu ştiu !... O concluzie însă putem trage fără teamă că am putea greşi. Anume, că pentru ea e foarte important să convingă — pe nu ştim cine — că ea, Magdalena Nedeleanu, nu mai *există*.

— Ar fi interesant de ştiut dacă parastasul a avut realmente loc.

Nenea Neagu schiţă un zîmbet care îl întinerea.

— Ei bine, află că da. Ne-am interesat telefonic la Brăila.

— Înseamnă că şi familia ei este convinsă că a murit.

— Absolut sigur nu este. Dar, după toate probabilităţile, aşa pare. Cum ţi-am spus, am verificat, şi parastasul, într-adevăr, a avut loc. În schimb ferparul nu a fost dat de familie.

Aflînd aceasta, el, Ulea, rămase cu gura literalmente căscată.

— Nu a fost dat de familie ! repetă mecanic.

— Nu !... De aceea suspectez ferparul ca un fel de încercare de a crea un alibi Magdalenei. Un alibi de un fel deosebit.

— Adică, o persoană moartă are nevoie de un alibi pentru o crimă pe care n-a putut-o comite decît o fiinţă în viaţă ?

— Cam aşa ceva, Mihai. Ei, dar încă nu am apucat să-ţi spun scopul principal pentru care mă găsesc acum aici. În noaptea trecută au căzut cîţiva tovarăşi. Unii dintre ei au fost folosiţi în munca de difuzare a „României libere". Avem încredere absolut în toţi. Totuşi, cunoscute fiind metodele folosite de Siguranţă, nu putem exclude eventualitatea ca vreunul dintre ei, neputînd rezista torturilor, să vorbească. Băieţii ridicau exemplarele din acelaşi loc de unde ar fi trebuit să le ridici şi dumneata în noaptea asta. Ca măsură de precauţie, s-a renunţat la casa aceea conspirativă şi, deocamdată, difuzarea ziarului se va face pe altă filieră. Deci, pentru astăzi eşti liber. Şi acum am plecat. Te voi anunţa cînd am să am nevoie de dumneata. Îţi recomand multă prudenţă.

Nenea Neagu îl părăsi. Rămase singur să se gîndească la Magdalena. La enigmatica și monstruoasa Magdalena, *logodnica* lui, din pricina căreia, absolut nevinovat fiind, numai puțin a lipsit să ajungă în fața plutonului de execuție.

Și își aminti cum intrase Magdalena în viața lui.

Magdalena !... Întruchiparea tîrzie a unui vis din anii adolescenței. Era în clasa a șasea a unui liceu internat, admis ca „orfan de război". Venise acasă, la Brăila, în vacanță. Acasă *însemna casa unchilor săi, trei la număr, flăcăi tomnatici, pe care mama lui îi slugărea de cînd rămăsese văduvă. Unchiu Nacu, unchiu Sandu, unchiu Petru. Ciudați oameni acești unchi ai lui. Trei oameni care, acolo unde ar fi trebuit să aibă o inimă, aveau cîte un bulgăraș de gheață. În afară de bani nu-i interesa nimic altceva. Și bani aveau. Milioane depuse la trei dintre cele mai mari bănci din țară, cîteva proprietăți în oraș, plus restaurantul cu bodegă, al doilea ca prestigiu și dever din oraș. Sentimente ? Nu se iubeau ei între ei — exista doar o solidaritate de clan —, nu-și iubeau sora și cu atît mai puțin nepotul. Aveau cîte o metresă, dar faptul că le vizitau numai în anumite zile și la anumite ore dovedea că nu era vorba de sentimente, ci doar de necesități de ordin fiziologic.*

Cînd venea în vacanță, unchii luau cunoștință de existența lui. Nici un cuvînt bun, nici o mîngîiere, nici măcar un dar cît de neînsemnat. De aceea, abia aștepta să treacă mai repede vacanța, ca să se înapoieze la internat. Acolo nu-i păsa că uniforma lui era cea mai ponosită, mantaua cea mai decolorată și strîmtă, încălțămintea cea mai scîlciată. Acasă însă sărăcia îl umilea, îl jignea. Unchii lui aveau milioane, dar nu le dădea

prin minte că el, băiat de şaptesprezece ani, şi-ar fi dorit un costum de haine, evident nu de la marele magazin de confecţii „Oraşul Londra", ci măcar unul cumpărat la vreo dugheană din Obor. Şi, fiindcă lor nu le dădea prin minte, iar mama lui nu avea bani ca să-i cumpere, era obligat să poarte şi în timpul vacanţei uniforma hărtănită din timpul şcolii, pantofii scîlciaţi şi peticiţi. De aceea, mîndru, evita să-şi facă prieteni, iar Strada Regală, unde oamenii din oraş ieşeau să se plimbe la ore fixe, ca apoi să dispară tot la ore fixe, îi era ca şi necunoscută.

Cînd ieşea totuşi să se plimbe, se ducea în grădina publică, nici la două sute de metri depărtare de casa unchilor săi. Dar nu intra niciodată pe poarta principală, ci pe cealaltă, „prin spate", cum spunea el. De acolo, pornea o alee, puţin frecventată în timpul zilei, care ducea pînă la „mal", adică pînă acolo unde se termina grădina. Jos, în vale, era portul. Se aşeza pe un bolovan de formă paralelipipedică — numai Dumnezeu putea şti cum ajunsese acolo ! — şi privea, privea portul, Dunărea, balta cu pădurea ei de sălcii de pe malul celălalt. De acolo de unde stătea auzea rîsetele, aplauzele, comentariile celor de pe terenul de tenis din apropiere. În oraşul lui tenisul era practicat numai de „protipendadă", deşi campion al ţării şi o racheţă prestigioasă în tenisul internaţional avea să ajungă într-o zi un fost „băiat de mingi".

De multe ori se ducea să privească. Nu-i plăcea jocul. Îi plăceau cei care îl practicau. Parcă erau plămădiţi dintr-un alt aluat — mai ales fetele. Îi plăcea pur şi simplu să le admire, aşa cum îi plăcea să admire bijuteriile din vitrina magazinului domnului Cohn, cel mai mare bijutier din oraş. Pentru el, fetele de pe terenul de tenis i se păreau la fel de inaccesibile ca şi inelele,

colierele, cerceii, broşele şi pandantivele din vitrina cu bijuterii a domnului Cohn.

...Şi, într-o zi, în timp ce privea o partidă de dublu, o descoperi pe Magdalena. (Numele avea să i-l afle mai tîrziu.) Făcea pereche cu un tînăr foarte înalt şi suplu, care era fiul unui bancher grec. Privind-o, aproape că i se opri răsuflarea. Fiindcă era altfel *frumoasă decît toate fetele pe care le văzuse jucînd pe acel teren. În ce fel „altfel" avea s-o descopere mai tîrziu, şi din întîmplare, răsfoind la bibliotecă un album de artă. Răsfoindu-l, fu izbit de marea asemănare dintre Magdalena şi zeiţa Hera. Zeii şi zeiţele vechilor greci aveau înfăţişarea oamenilor. Totuşi se deosebeau de aceştia prin ceva inefabil, care le conferea o anume măreţie. Magdalena era o fată frumoasă, nu însă cea mai frumoasă în mod obiectiv, dar totuşi le întrecea pe toate în frumuseţe prin ceva inefabil, prin acelaşi inefabil care te face şi pe tine, muritor de rînd, să recunoşti în Hera nu o femeie a Atenei de pe vremea marelui Pericle, ci pe zeiţa căsătoriei, soţia lui Zeus.*

După ce partida aceea de dublu luă sfîrşit, „lumea în alb" — jucători şi spectatori — plecă în grupuri, grupuri, rîzînd şi vorbind tare, unii în româneşte, cei mai mulţi în franceză, engleză sau greacă, deoarece oraşul său natal — Brăila — era unul cosmopolit. Numai el rămase rezemat de trunchiul copacului de unde privise meciul. Rămase locului tălăzuit de o atît de mare disperare, încît, la un moment dat, îmbrăţişînd trunchiul copacului, exclamă : „Şi de acum încolo ce am să mă fac ?" Nu mai plînsese de pe vremea orfelinatului, din noaptea în care, pentru prima dată, fusese mutat în dormitorul celor care urinau în pat. După aceea, deşi mizeriile *continuaseră,* nu mai putuse *plînge, de parcă dintr-o dată şi pentru*

totdeauna îi secase izvorul lacrimilor. Și iată că, după atîția ani, strîngînd în brațe trunchiul salcîmului, izbucni în plîns. Plîngea și murmura întruna : Și de acum încolo ce am să mă fac? Avea șaptesprezece ani — doar șaptesprezece ani — dar își dădea seama că o iubea și că dragostea lui era ca o boală de care niciodată nu va putea să se vindece.

A aflat cine este fata de care se îndrăgostise trei zile mai tîrziu, tot după o partidă de tenis, cînd același tînăr a condus-o acasă. Fata locuia într-o casă „boierească" — exista un anume tip numit de localnici „boieresc" — de pe strada Sf. Petru. În dreapta porții din fier forjat, prinsă de zid, o tăbliță de bronz pe care scria :

NANDO NEDELEANU
AVOCAT

Lua acum cunoștință că exista, în orașul lor, un avocat cu numele Nando Nedeleanu, care era tatăl fetei de care se îndrăgostise, pentru ca un sfert de oră mai tîrziu să afle că partenerul ei de joc era fiul bancherului Stamati Kiriazi, cu sediul băncii pe strada Împăratul Traian.

În următoarele zile, făcînd pe detectivul amator, află atît despre avocat, cît și despre bancher tot ceea ce îl interesa. Despre avocatul Nedeleanu : că era cel mai mare penalist, atît de mare, încît i se dusese faima în tot județul ; că era putred de bogat ; că era căsătorit cu fata unui general care îi adusese ca zestre o moșie în județul Ialomița ; că aveau un singur copil, o fată — Magdalena —, elevă în clasa a șasea la maici, liceul particular „Sancta Maria". Despre bancher : că banca lui era solidă, că avea trei copii, dintre care două fete, care învățau la „Notre

Dame de Sion" din Galaţi, şi un băiat, Spiro, care studia dreptul la Atena şi venea la Brăila numai în vacanţa mare.

După ce obţinu toate aceste informaţii, urmară zile de neagră disperare. Ea, fata pe care o iubea, nu ca un adolescent de şaptesprezece ani, ci asemenea unui bărbat în toată firea, era fiica celui mai renumit şi mai bogat avocat din oraş, iar rivalul lui, Spiro, fiul unui bancher, despre a cărui bancă se spunea că este „solidă". Pe cînd el, el ce era ? Un amărît de elev într-un liceu internat, primit ca bursier, fiindcă era orfan de război, care, în uniforma ce abia îl mai încăpea, pătată, roasă pe la coate, genunchi şi manşete, arăta aproape ca un vagabond. Nu era nici măcar frumos, ca să spere că Magdalena — aşa ca într-o melodramă ieftină — s-ar putea îndrăgosti de el. Şi, culmea ghinionului, pe deasupra mai era şi timid. O timiditate aproape bolnăvicioasă, la care se adăuga complexul de inferioritate cauzat de prăpastia socială ce exista între ei doi. Categoric, mîndria şi luciditatea îi interziceau să-şi facă speranţe. Singurul lucru îngăduit lui era s-o vadă, doar *s-o vadă, s-o privească şi s-o admire de departe.*

Magdalena se ducea zilnic să joace tenis, de fiecare dată însoţită de Spiro, fiul bancherului. Dimineaţa, pe răcoare, cînd ei veneau, el de mult îi aştepta, rezemat de trunchiul salcîmului, martor unic la lacrimile ce le vărsase, după atîţia ani, în ziua în care o văzuse pentru prima dată. Cînd Magdalena apărea pe teren, se simţea atît de fericit, încît se mira cum sufletul nu i se stinge *de atîta fericire. Nu i se stingea, pentru că fericirea şi disperarea coexistau şi în felul acesta se stabilea un echilibru, fără de care, era convins, nu ar fi putut supravieţui.*

„O voi iubi pînă la capătul vieții mele. Niciodată, orice s-ar întîmpla, nu mi-o voi putea smulge din suflet."

Nu a izbutit să și-o smulgă din suflet nici în ziua în care ea l-a făcut să vadă, cu brutalitate, prăpastia de neînlăturat existentă între ei, peste care numai dacă brusc și-ar fi pierdut mințile ar fi putut spera în posibilitatea unei apropieri. O aștepta. Era dimineața. În grădina publică era răcoare și mirosea a crini și tuberoze. Îi văzu venind. Partenerul ei, ca de obicei, Spiro, fiul bancherului. De fiecare dată îi mai aștepta Petrică, băiatul de mingi. În dimineața aceea Petrică absenta.

— Ce facem, Spiro ?

Doamne, avea o voce de parcă un înger ar fi vorbit cu glas omenesc.

Spiro ridică din umeri.

— Doar nu avem să alergăm noi după mingi, chéri.

În clipa aceea ea îl descoperi rezemat de salcîm.

— Băiete, vrei să aduni mingile ?

Pentru ea, el era un băiat, un posibil băiat de mingi, de vreme ce aceștia erau doar niște puștani.

— Nu, domnișoară !

— Nu vrei să cîștigi cîțiva lei ? Te vom cinsti.

— Nu vreau !

— Spiro, haidem acasă !

Dar tocmai atunci apăru pe teren, gîfîind din cauză că venise în goană, Petrică.

— Dacă ai să mai întîrzii vreodată, Petrică, am să mă supăr pe tine.

— Iertați-mă, domnișoară. M-a trimis mama la farmacie, că tata e bolnav și nu s-a putut duce la lucru.

Două ore mai tîrziu, Magdalena pleca la brațul lui Spiro.

Partidele de tenis continuară, zilnic, toată luna iulie. Dar, în prima zi a lunii august, Magdalena absentă. Ab-

sentă și în zilele imediat următoare. Nu cumva era bolnavă ? Nu, nu era. Tot pîndind casa de pe strada Sf. Petru, se familiariză cu obiceiurile celor care o locuiau. Cunoștea acum ora cînd avocatul pleca, dimineața, la tribunal, cînd începea curățenia servitoarea și cînd se ducea bucătăreasa la piață, cu coșnița, după cumpărături. Dorul de a o revedea pe Magdalena îl făcu să devină îndrăzneț și șiret. Oferindu-se să-i ducă pînă acasă coșul, se împrieteni cu bucătăreasa. De la ea află că Magdalena era plecată la mare, la Eforie, că va rămîne două săptămîni, după care va plecă la munte, la Sinaia, unde familia Nedeleanu avea o vilă în apropiere de mănăstire. Va reveni acasă pe la începutul lunii septembrie.

O lună, cel puțin o lună de așteptare. Ca să i se pară că timpul trece mai repede, trebuia, într-un fel, să evadeze din realitatea imediată. Se dărui cu frenezie lecturilor.

— Mihăiță, mai lasă cărțile ! Du-te și te plimbă, întîlnește-te cu prieteni, stai și tu de vorbă cu vreo fată...

— Lasă, mamă, citind, mă distrez mai bine decît dacă m-aș întîlni cu prietenii. Dealtfel nu am prieteni.

— Nu ai prieteni !

Oftă, îl privi lung, se neliniști. Nu-l înțelegea deloc pe acest copil al ei, care se distra *citind de dimineața pînă noaptea tîrziu. Îi era teamă că din cauza prea multelor lecturi avea să i se* strice *mintea.*

O revăzu pe Madgalena în ajunul întoarcerii lui la internat. La terenul de tenis și, ca de obicei, era însoțită de Spiro. A doua zi plecă. Mamă-sa îl conduse la gară :

— Să înveți, Mihăiță, și să fii cuviincios.

— Bine, mamă, am să te ascult ca și pînă acum.

La internat colegii lui primeau și scriau scrisori fetelor cu care „vorbeau". Sîmbăta după-amiază era „program administrativ". Colegii lui își puneau la punct corespon-

denţa. Scriau cărţi poştale părinţilor şi iubitelor, scrisori pe mai multe pagini, unii copiindu-le direct dintr-o cărţulie intitulată „Codul manierelor elegante". A doua zi, duminica, era învoire generală în oraş. Colegii lui puneau scrisorile adresate iubitelor direct la poştă — ca să ajungă mai repede —, pe urmă se duceau, in corpore, *pe strada Nopţii, o stradă pe care se aflau numai bordeluri. Dintre toţi doar el nu scria scrisori, doar el nu se ducea la bordel.*

— Cum, Mihăiţă, tu nu „vorbeşti" cu nici o fată ?

— Ba da ! minţea el.

— Atunci de ce nu-ţi scrie, de ce nu-i scrii ?

— Aşa am convenit.

— Aşa aţi convenit ! Mă, trebuie că şi ea e trăsnită ca şi tine.

— Este !

Îl lăsau în pace. Dealtfel, nu numai ei, colegii lui, ci şi profesorii, pedagogii ajunseseră la convingerea că elevul Ulea Mihai din clasa a VII-a B este cam ciudat. *Ciudat în sensul că îi lipsea acea exuberanţă caracteristică vîrstei, că era prea „serios".*

Lunile trecură, veni vacanţa de Crăciun. În tot timpul celor trei săptămîni nu avu norocul s-o vadă decît o singură dată la Bobotează. Era o iarnă cu zăpadă multă şi cu geruri năprasnice. Dunărea îngheţase bocnă şi, ca ceremonia Bobotezei să se poată desfăşura după datină, a fost nevoie să se spargă gheaţa cu dinamită, să se elibereze porţiunea de Dunăre din faţa debarcaderului, în care protopopul urma să arunce crucea în apă.

Festivitatea începea printr-un Te Deum *la catedrala oraşului, după care clerul, autorităţile şi notabilităţile oraşului o porneau spre port. Acolo protopopul, după o scurtă slujbă, arunca crucea în apă. Din bărcile în care*

aşteptau, cîţiva candidaţi la gloria de o zi, de obicei barcagii de meserie, se repezeau s-o pescuiască.

Acolo, o văzu pe Magdalena. Era însoţită de mama ei. Amîndouă purtau mantouri şi căciuli din blană de samur. Timp de aproape o jumătate de oră a putut s-o privească de la o depărtare de numai zece metri — se afla în spatele unui poliţist — şi fiindcă era fericit că o poate vedea, nu băgă de seamă nici cînd protopopul aruncă crucea în apă şi nici nu observă că cel care izbutise să pescuiască „sfînta cruce" fusese şi în acel an tot Mutul. *Era al şaselea an în şir de cînd* Mutul *realiza o asemenea performanţă.*

Pe urmă ? Din nou internatul, din nou dorul chinuitor în aşteptarea vacanţei de Paşti. În sfîrşit ea sosi. Reveni la Brăila, dar pe Magdalena nu avu norocul s-o întîlnească. Plecase la Bucureşti, invitată la nişte mătuşi. Alte luni de coşmar la internat, şi doar speranţa că în timpul verii sigur o va revedea atunci cînd ea se va duce să joace tenis în compania lui Spiro. Dar vara Magdalena îşi însoţi părinţii în străinătate. Şi pe urmă ? Ultimul an de liceu, trei vacanţe, în care timp o zări, doar o zări numai de două ori. Apoi ? Stagiul militar, ca teterist, adică încă un an, în care timp nu o văzu deloc, deoarece Magdalena era acum studentă la Sorbona. În acel prim an de studenţie al Magdalenei la Paris, în Brăila lor nu se întîmplă decît un singur eveniment important, care indignă întregul oraş şi duse la disperare pe micii deponenţi. Banca Stamati Kiriazi, „solidă" bancă Stamati Kiriazi, care, datorită prestigiului, dar mai ales a dobînzii oferite — cu două procente mai mult decît celelalte bănci —, izbutise să atragă marea majoritate a capitalurilor mici, dădu faliment. Bancherul fugi în străinătate, iar Spiro, care studia dreptul la Atena, nu mai reveni în ţară.

...Și pe urmă după stagiul militar ? Ei, da, pe urmă se înscrisese la Facultatea de litere și filozofie din orașul C., romanticul, dar în același timp anacronicul oraș universitar C., unde se mai obișnuiau serenadele și unde studenții se mai provocau la duel, da, la duel, ca în „Heidelbergul de altădată". Dar fiindcă orașul C. era departe iar el nu avea bani de tren, reveni la Brăila abia în vacanța mare. Bucătăreasa casei Nedeleanu îl informă că „domnișoara" nu mai studia la Paris, că o rupsese cu părinții, că se mutase la București, unde numai Dumnezeu știa cu ce se ocupă, fiindcă de studiat nu mai studiază.

Acum, măcar acum ar fi trebuit s-o uite. Dar nu izbuti. Și fiindcă nu izbuti, deși prin viața lui trecură cîteva femei, nici una nu reuși să găsească în sufletul lui măcar un colțișor liber unde să se aciueze, dacă nu pentru totdeauna, măcar pentru un timp oarecare. Toate acele fete se numiseră Magdalena, toate îl iubiseră, dar el pe nici una.

— Mihai, mă simt în carnea, în sîngele, dar nu și în sufletul tău. N-ai suflet, Mihai ?

— Poate că n-am ! fusese replica lui la reproșul uneia dintre Magdalenele care trecuseră prin viața lui.

— Nu se poate să n-ai. Orice om are un suflet. Oare în el nu există, n-ar putea să existe un locușor și pentru mine ?

— Dacă ai ști ce mult aș dori să existe.

— Asta înseamnă că iubești o altă fată. Spune-mi, ce-ți dă ea mai mult decît mine ?

— Nu-mi dă nimic, pentru că nici măcar nu știe că exist.

— Cum o cheamă ?

— Magdalena, ca și pe tine.

— Vrei să spui că pe mine mă cheamă ca și pe dînsa !

Toate Magdalenele pe care le cunoscu şi care îl iubiră, aflînd de existenţa unicei *Magdalena, sfîrşiră prin a-l părăsi. Şi de fiecare dată cînd rămînea din nou singur, se întreba dacă* Magdalena *exista în realitate, dacă nu cumva era produsul fanteziei sale. Se întreba, fiindcă tînjea ca, ostracizînd din fiinţa sa pe „Magdalena-himeră", să facă loc în sufletul său unei Magdalene reale.*

Magdalena-himeră !... Magdalena-obsesie !

Trecuseră patru ani de cînd n-o mai văzuse, de cînd nu ştia dacă măcar se mai afla în ţară, dacă nu cumva plecase din nou în străinătate. Sau, poate, trecuse cîndva pe lîngă ea, fără s-o recunoască. Ce, parcă era imposibil, de vreme ce el nu şi-o amintea decît într-o singură ipostază : a fetişcanei cu tenul, braţele şi pulpele goale bronzate, servind mingi dificile, salvînd altele din unghiuri imposibile.

„Ca s-o recunosc ar trebui s-o văd în şort, cu racheta în mînă, pe un teren de tenis." Şi în ciuda faptului că Magdalena — în cazul în care se afla în ţară — nu era de găsit decît la Bucureşti, iar el locuia încă în oraşul C., zilnic se ducea să privească — de multe ori unic spectator — cum jucau tenis băieţii şi fetele pe terenul clubului sportiv „Dragoş Vodă". Privind fetele, la fel de bronzate, la fel de suple şi frumoase, dar care nu semănau nici pe departe cu Magdalena, imaginea ei i se reîmprospăta, devenea mai vie şi, mistificîndu-se, îşi spunea că, de fapt, se scurseseră doar cîteva zile de cînd n-o mai văzuse.

Aşa trecură patru ani, anii de studenţie. Pe urmă, cu diploma de licenţă în buzunar, începu zbaterea pentru obţinerea unui post de suplinitor la un liceu, indiferent în ce oraş. Şi iată o şansă nesperată, nevisată : un post de suplinitor la gimnaziul din Buftea, în imediata apropiere a Bucureştiului. Deşi mai toţi profesorii locuiau

în tîrgușorul acela, el, tînărul și proaspătul suplinitor, își permise luxul să stea în gazdă la București și să devină navetist. În raport cu salariul era realmente un lux, dar trebuia să trăiască în orașul în care își ducea existența Magdalena, adevărata Magdalenă. Asta nu însemna că intenționa s-o caute. Așa ceva nici nu-i trecu prin minte. Îi era suficient să știe că respiră aerul pe care ea îl respiră, că poate trece pe străzile pe care trecuse sau avea să treacă și ea.

Găsise o cameră mobilată la o ofițereasă văduvă, care își rotunjea pensia închiriind, la prețuri destul de piperate, două din cele patru camere cîte avea casa pe care o primise ca zestre de la tatăl său. Se numea Artemisa — Artemisa Condruț —, dar ea prefera să i se spună „doamna maior". Cînd se stabili la „doamna maior", cealaltă cameră era închiriată tot unei profesoare, „de o moralitate ireproșabilă" și „foarte frumoasă". Dar nici după trei luni de la mutare nu izbuti să vadă cum arată la față necunoscuta lui colegă, profesoară de pian.

...Și într-o zi. Într-o după-amiază de octombrie. Se înapoia acasă. Deschise portița, păși în curtea lungă și cimentată, apucă s-o străbată pe jumătate și, tocmai în clipa în care se afla pe punctul de a depăși fereastra camerei ocupate de profesoara de pian, ușa se deschise și ea se ivi în pragul ei, îmbrăcată, gata de plecare. Șocul fu atît de puternic, încît pur și simplu își pierdu cunoștința.

Cînd deschise ochii și își dădu seama că se află în cămăruța și în patul lui, crezu că totul se întîmplase în lumea cealaltă, a leșinului, o lume asemenea visului, populată cu imagini.

— Dragă domnule profesor, din ce ți-a venit ? auzi vocea proprietăresei.

O căută cu privirea pe Magdalena și o descoperi stînd pe pat la picioarele lui. Deci totul era real: *Prezența ei, în cămăruța lui, de asemenea reală.*

— Cred că am leșinat, doamnă maior. Așa ceva mi se întîmplă pentru prima dată.

— Să telefonez după un medic ?

— Nu !... Nu !... Mă simt bine !... Mă simt foarte bine !

— Să-ți aduc o limonadă ?

— Dacă nu vă deranjează prea mult...

Proprietăreasa plecă. Acuma rămăseseră numai ei doi.

— În sfîrșit, ați încetat de a mai fi o himeră.

— Mă cunoașteți ? îl întrebă nedumerită, vag intrigată.

— Dacă vă cunosc ! De bună seamă ! Erați, atunci cînd v-am cunoscut, în clasa a șasea de liceu.

— Înseamnă că sînteți brăilean, se bucură ea. Am fost, poate, colegi ?

— Nu !

— Atunci probabil ne-am cunoscut prin familiile noastre, ori eventual la vreun ceai ? Iertați-mă, nu-mi amintesc de dumneavoastră. Cum vă numiți ?

— Mihai Ulea. Dar numele meu nu vă spune nimic, absolut nimic, deoarece, personal, nu ne-am cunoscut niciodată, deși...

Și nu mai continuă.

— Deși, ce ? insistă ea.

— Deși — se hotărî el — odată, în urmă cu șase ani, mi-ați adresat cîteva cuvinte.

— Da ? În ce împrejurare ? Pur și simplu mă intrigați.

— Era într-o dimineață. Veniserăți la terenul de tenis din grădina publică, însoțită de Spiro, fiul bancherului Kiriazi. Și, fiindcă Petrică, băiatul de mingi, întîrzia,

mi-ați propus să-l înlocuiesc. Ca să mă convingeți, mi-ați făgăduit un bacșiș.

— Și ?

— Am refuzat. Dar, desigur, nu vă amintiți.

— Pe vremea aceea aveam un caracter groaznic.

— Să nu credeți că m-ați jignit pentru că, deși eram de vîrsta dumneavoastră, m-ați luat drept un puști.

— Nu ? Atunci ?

— Pentru că vă iubeam. Veneam în fiecare zi ca să vă văd. Atunci a spera mi se părea nebunie curată. Erați fiica maestrului Nedeleanu, moșier și milionar, pe cînd eu un sărăntoc, crescut într-un orfelinat, elev la un liceu internat, unde beneficiam de bursă în calitate de... orfan de război. În condițiile acestea vă dați seama că nu-mi era îngăduit decît să vă văd, doar să vă văd, să vă admir și să vă iubesc fără speranță. De fiecare dată cînd vă duceați să jucați tenis cu Spiro, eu mă aflam prin apropiere, așteptîndu-vă. Vă iubeam fără speranță, resemnat, cînd, iată, într-o zi fata pe care o iubeam îmi propune, contra unui bacșiș, să adun mingile de pe teren, atît pentru ea, cît și pentru partenerul ei, Spiro.

— Între mine și Spiro n-au existat decît relații de amiciție, ținu ea să precizeze.

— Să nu mă înțelegeți greșit. În așa măsură vă iubeam fără speranță, încît nici măcar nu puteam fi gelos pe el. El făcea doar parte din lumea voastră.

— Vă rog să nu-mi mai amintiți de lumea aceea. Am încetat de mult să-i aparțin. O detest.

— Știu. După un prim an de studii la Paris, ați revenit în țară, ați rupt-o cu părinții, ați venit aici în București, și de atunci duceți o viață independentă.

Ea îl privi surprinsă, poate mai curînd bănuitoare.

— Văd că sînteți bine informat. Altceva *ce mai știți despre mine ?*

Întrebarea ei îl decepționă. Afirmase că o rupsese cu lumea aceea *și cu toate acestea o simțea la fel de departe, de inaccesibilă, deși* acum *ar fi trebuit să* poată spera. *Regreta că vorbise, că nu păstrase taina și pe mai departe, — parcă nu era adevărata Magdalena, — regreta, și cu toate acestea, acum, nu se mai putea opri. Ea trebuia să afle totul și, pe urmă, întîmplă-se orice s-ar întîmpla.*

— Nimic mai mult decît ați auzit. În schimb, sînt mult mai bine informat în legătură cu ceea ce ați însemnat dumneavoastră pentru mine în tot acest timp.

— Bine, dar nu este posibil, protestă ea, înțelegînd la ce se referă.

— Ba da, este posibil. În toți acești ani care au trecut, în clipele în care mă îndoiam de existența dumneavoastră reală — fiindcă au fost și asemenea clipe —, știți ce mi-am dorit ? O împrejurare ca aceasta de astăzi, ca să aflați că timp de șase ani nu am încetat o clipă să vă iubesc fără speranță, și că voi continua să vă iubesc, tot fără speranță, pînă la capătul vieții mele.

— (!)

— Știu ce gîndiți : că este imposibil ca să fi iubit timp de șase ani o femeie care, raportată la propria mea ființă, avea tot atîta consistență materială cît are o himeră, cînd alte femei ar fi fost fericite să găsească un locșor în sufletul meu. Și, cu toate acestea, așa s-a întîmplat. Asta nu înseamnă că am trăit ca un pustnic. Am cunoscut cîteva femei, care, pînă la urmă, m-au părăsit pentru că nu le puteam oferi măcar puțin-puțin din ceea ce ele îmi ofereau cu prisosință : iubire. Știu ce înseamnă să iubești fără speranță. Știu de asemenea ce înseamnă să fii iubit. Dar nu știu ce înseamnă iubirea împărtășită. Nimic nu-i mai obositor decît dragostea unei femei pe care n-o poți iubi, *deși ai dori foarte mult, și nimic nu-i mai chinuitor decît să*

tînjeşti după dragostea alteia, de a cărei existenţă reală ai momente în care sfîrşeşti prin a te îndoi. Bolnav de dumneata, Magdalena, nu te supăra că îţi spun pe nume, am fost tot timpul singur, *chiar şi atunci cînd se afla lîngă mine o femeie care ţinea la mine.*

Ea îl privi uimită, parcă înduioşată.

— Nu mai mi-a spus nici un bărbat : sînt bolnav de tine.

— Pentru că nu există un alt bărbat care să te iubească aşa cum te iubesc eu.

— ...Şi cum de m-ai găsit ? întrebă ea, cu o curiozitate care, pentru a doua oară, îl decepţionă, deşi nu-i era clar motivul.

— Dar nu te-am căutat. A fost o pură întîmplare că locuim amîndoi la aceeaşi gazdă.

— Şi acum ce va fi ? întrebă ea într-un tîrziu.

— Nu înţeleg !

— Acum, unul dintre noi va trebui să se mute.

— De ce ? se înspăimîntă el.

— Dacă dumneata eşti... bolnav de mine, din păcate, eu nu te pot vindeca.

— Dar eu nu-ţi cer nimic, Magdalena. Poţi să-ţi spun pe nume ?

— Desigur. Am să-ţi spun şi eu Mihăiţă.

— Nu-ţi cer nimic, nu pretind nimic. Ţi-am spus doar că am sentimentul că te iubesc la fel fără speranţă, ca şi pe vremea cînd aparţineai unei lumi pe care acum o deteşti. Cînd am început să te iubesc, eram fericit dacă te vedeam pe terenul de tenis sau pe stradă. Redă-mi această umilă fericire, Magdalena. De a te vedea din cînd în cînd şi de a şti că locuim amîndoi sub acelaşi acoperiş. Acceptă, Magdalena, şi îţi jur că niciodată n-am să-ţi mai amintesc de sentimentele mele faţă de dumneata.

Urmară cîteva clipe de ezitare. În ochii ei pluti un fel de ceață tulbure, pe ***urmă*** *:*

— *Atunci să încercăm, Mihăiță, să fim* prieteni. *Acum însă trebuie să plec.*

Se ridică. El abia acum observă taiorul sărăcăcios, dar își spuse :

„Chiar dacă taiorul ei ar fi confecționat din pînză de sac, ea tot ar arăta mai elegantă decît oricare altă femeie."

Îi auzi pașii pe cimentul curții, auzi poarta deschizîndu-se, cu un fel de scîncet, apoi trîntindu-se poate ceva mai tare decît ar fi trebuit, pe urmă liniște. Închise ochii. Sub pleoape nu se mai înfiripă imaginea adolescentei în șort și bluziță cu mîneci scurte, ci a unei femei tinere și frumoase, îmbrăcată într-un taior din stofă ieftină. Încetase de a mai fi Magdalena-obsesie. *Exista ! Reală. Magdalena-reală îi făgăduise că va* încerca *să-i fie prietenă, doar prietenă. Asta însemna că iubea pe altcineva. Dar așa cum nu fusese gelos pe Spiro, băiatul bancherului, la fel nu putea fi nici pe bărbatul care acum făcea parte din viața Magdalenei. Pesemne destinul lui era s-o iubească fără speranță.*

— Bună seara, domnule Băleanu !

Amintirile se risipiră ca potîrnichile. Sări în picioare și trebuiră să treacă secunde în șir ca să ia cunoștință că femeia din fața lui, în mare doliu, era Marina Boldea. Ea care nu ieșea din casă mai niciodată în timpul zilei, iat-o acum în Parcul Ioanid, tocmai în acest parc atît de depărtat de locuința ei.

— Sărut mîna, doamnă Boldea. Și fiindcă acum izbutise s-o alunge din minte pe Magdalena, mai exact aducerile aminte legate de ea, nu-și putu ascunde bucuria, pe de o parte, că o revede, pe de alta, că probabil ea redobîndise

dragostea de viață. Mă bucur că, în sfîrșit, v-ați hotărît să mai ieșiți din casă, chiar dacă numai pentru a respira puțin aer curat.

— Te înșeli, domnule Băleanu. Sînt numai în trecere prin parcul acesta, ca să scurtez drumul. Am fost la Frosa. N-a mai dat pe la mine de mai bine de o săptămînă și îmi era teamă că i s-a întîmplat ceva. Frosa, să rămînă între noi, se ocupă cu bursa neagră. E o femeie tare descurcăreață, totuși mi-era teamă că i s-a înfundat. Bineînțeles o teamă nejustificată. Dar acum, dacă te-am întîlnit pe dumneata, fiindcă tot mă simt eu un pic obosită, cu voia dumitale, am să mă așez pentru cîteva minute.

— Doamnă Boldea, dacă nu vă jenează...

— Ce să mă jeneze ?

— Compania unui flașnetar. Prezența dumneavoastră nu poate decît să mă onoreze.

— Deloc ! Dimpotrivă sînt bucuroasă că am cu cine schimba o vorbă, două. Tot timpul sînt singură. De cîte ori nu m-am gîndit să te invit la mine, ca să-mi ții de urît — nu știu dacă mi-am exprimat cel mai bine gîndul —, dar dumneata ești mereu plecat.

— Aveți dreptate, sînt mai tot timpul plecat. Dar trebuie să-mi cîștig existența. Din pensia mea de invalid nu pot să trăiesc.

Ea îl privi de sub voal, voi parcă să spună ceva, dar, pînă la urmă, se răzgîndi. Începea să se lase amurgul. Guvernantele cu copiii plecau. Părculețul, care nici în timpul zilei nu fusese prea populat, aproape că se golise.

— Domnule Băleanu, dacă întîmplarea nu ar fi făcut să te întîlnesc aici în parc, te-aș fi așteptat la fereastră, chiar toată noaptea, ca să-ți vorbesc.

— S-a întîmplat ceva, doamnă ? se neliniști el.

— Ceva s-a întîmplat, dar nu știu dacă merită să-i acord vreo importanță. Dumneata probabil ești mai în măsură să apreciezi dacă este sau nu cazul să ne alarmăm.

— Să ne alarmăm, doamnă ?

— Da !... Să ne alarmăm !... În definitiv, între noi s-a stabilit o anumită complicitate. Evident nu din vina mea, ci a dumitale, mai exact a firii dumitale. Știi la ce anume mă refer.

— Da !

— Azi-dimineață au venit doi inși să mă caute. Vorbeau românește, dar cu un accent străin. Cred că erau nemți. Au venit să-mi propună să le închiriez garajul. Mi-au oferit, drept chirie, o sumă tentantă. I-am refuzat. Le-am spus că nu pot să-l închiriez, întrucît e ocupat de mașina mea. Păreau tare dezamăgiți de refuzul meu. M-au întrebat ce marcă este mașina, dacă nu cumva am nevoie de niscai piese de schimb, fiindcă ei ar putea să-mi facă rost de ele. Le-am răspuns că Ford-ul meu funcționează perfect. Pe urmă m-au întrebat dacă nu sînt dispusă să-l vînd. I-am refuzat. Nu s-au lăsat. Au insistat să le arăt mașina, ca să-mi spună, în cazul în care mă hotărăsc într-o zi s-o vînd, cît aș putea lua pe ea, întrucît ei se ocupă cu „vînzări și cumpărări de mașini de ocazie". Le-am răspuns că, de vreme ce nu am de gînd s-o vînd, nu mă interesează valoarea ei la ora actuală. Cred că am făcut o greșeală spunîndu-le că nu le pot închiria garajul fiindcă am mașină. Sînt convinsă că ei cunoșteau adevărul. Trebuia, pur și simplu, să le spun că nu sînt dispusă să-l închiriez. Nu ?

El nu se grăbi să răspundă. Se gîndea. Se întreba : „Au venit pentru mine ? Pentru ea ?"

— Dacă îi interesa realmente garajul, sigur erau informați că nu aveți mașină. Problema este : îi interesa într-adevăr garajul ?

— Cred că nu-i interesa garajul în mod deosebit.

— De ce credeți asta ? V-au mai pus și alte întrebări ? Presupuneți că au încercat să vă tragă de limbă ?

— Da, asta presupun. S-au mirat că în starea de avarie în care se găsește casa, încă nu m-am mutat. De fapt, tot timpul numai unul a vorbit. Celălalt s-a mărginit să asculte și să confirme dacă era întrebat, repetînd mereu același cuvînt : evident. Numai că-l pronunța *efident*. La un moment dat m-a sfătuit : „Doamnă, nu am nici o cădere să mă amestec, dar faceți o mare imprudență că mai locuiți aici. Nu vă dați seama că dacă ar cădea o bombă și nu neapărat pe strada asta, ci pe una din apropiere, din cauza șocului, s-ar putea ca zidurile să se surpe peste dumneavoastră și familia dumneavoastră ?“ I-am răspuns că, atunci cînd aud sirenele de prealarmă, plec de acasă spre cel mai apropiat adăpost antiaerian.

— Înțeleg, voia să știe dacă locuiți singură.

— Și eu mi-am dat seama de lucrul acesta. I-am răspuns că locuiesc absolut singură. Am făcut bine sau nu ?

— Atîta vreme cît nu știm ce au urmărit, nu-mi pot da seama dacă ați făcut bine sau rău. Parcă ziceați că aveau un accent străin. Poate nemțesc ?

— Da !... Dealtfel și după înfățișare, amîndoi păreau a fi nemți. Apoi după cîteva clipe, cu neliniște, teamă : Dacă erau nemți, înseamnă că mă bănuiesc.

— Nu trebuie să vă neliniștiți, doamnă. Și cu atît mai mult nu trebuie, de vreme ce... v-ați cuminți. Fiți sigură că în cazul în care ar fi planat asupra dumneavoastră o cît de mică suspiciune, pînă acum Siguranța, dacă nu chiar Gestapoul, s-ar fi grăbit să vă viziteze.

Și în gînd :

„Să vă ferească Dumnezeu să aveţi vreodată de-a face cu bestiile de acolo."

— Atunci de ce au venit ? Ce-au urmărit ?

— Nu ştiu. Cred însă că nu aveţi motive a vă teme.

Şi se sforţă să pară cît mai convingător. Totuşi, dacă nu era propriu-zis neliniştit, se simţea în alertă.

Procedaseră cu prea multe menajamente, şi tocmai aceasta îl intriga. Pe de altă parte, dacă realmente o bănuiau că ea făcuse de petrecanie celor şase Feldwebeli, atunci cazul intra în competenţa Abwehrului. Or el, Ulea, ştia — fusese informat — că între Abwehr şi S.S.I. existau raporturi de colaborare încă de pe vremea în care S.S.I. era condus de către Moruzov. (În septembrie 1940, cînd amiralul Canaris se afla în culmea gloriei sale, vizitînd România şi primit fiind de către Antonescu, îi ceruse acestuia să aprobe ca şi pe viitor să continue colaborarea între cele două servicii. Colaborarea consta, printre altele, şi în aceea că, de fiecare dată cînd trebuiau întreprinse cercetări pe teren, ele se făceau de agenţii români, împreună cu cei germani.) Or cei doi indivizi, după spusele Marinei Boldea, păreau a fi amîndoi nemţi. Asta ce înseamna ? Ori că Abwehrul, cel puţin în anumite cazuri, lucra şi pe cont propriu, fără ca măcar să-i informeze pe cei de la S.S.I., ori că serviciul colonelului Roeder, considerînd că asasinarea celor şase Feldwebeli era opera unui criminal de drept comun, predase cazul Gestapoului, dacă nu cumva chiar G.F.P.-ului [1].

Dar important nu era care anume serviciu secret hitlerist îşi trimisese agenţii s-o iscodească pe Marina Boldea. Important era scopul urmărit. O bănuiau ? Imposibil. Sau aproape imposibil. Atunci ? Cealaltă ipoteză o formulă chiar Marina Boldea :

[1] Geheime Feld-Polizei : Poliţia secretă pentru front (n.a.).

— Domnule Băleanu, dacă ai convingerea că nu am de ce să mă neliniștesc, te întreb dacă nu cumva dumneata ai vreun motiv să te temi.

— Eu, un flașnetar nenorocit ? Nu există nici un motiv care să-i facă pe nemți să se intereseze de umila mea persoană, îi replică, dar fu nevoit să recunoască singur că tonul nu fusese nicidecum convingător.

— Într-adevăr, ce i-ar putea interesa un flașnetar inofensiv ca dumneata ? Pe urmă, cu amărăciune și reproș : Constat că tot nu ai încredere în mine, domnule Băleanu.

Nu-i răspunse. Încredere *el* avea. Dar nu-i era permis, în nici un caz, să-i mărturisească deschis că este și altceva decît un amărît de flașnetar. Și, fiindcă nu avea voie, suplini cuvintele printr-un gest spontan, pe care ea ar fi putut — dar nu se întîmplă așa — să-l interpreteze greșit : Îi apucă mîna și i-o strînse ușor, într-un fel de mîngîiere. Ea și-o lăsă într-a lui și murmură :

— Bine !... Bine !... Poate că înțeleg. Și, fiindcă înțeleg, mi-e puțin teamă pentru dumneata.

Din nou se așternu tăcerea între ei. El se gîndea, era întrucîtva neliniștit. Dacă pe cei doi nemți îi interesa nu Marina, ci „chiriașul" ei ? În definitiv „povața" pe care i-o dăduseră, de a se muta într-o altă locuință, întrucît exista pericolul prăbușirii casei și îngroparea ei și a „familiei" sale sub dărîmături, putea foarte bine să însemne o cursă pe care i-o întinseseră, ca ea să le confirme sau să le infirme dacă mai locuia împreună cu cineva. Da, putea să însemne o cursă, totuși era o ipoteză care nu prea stătea în picioare. Fiindcă ei ar fi putut afla adevărul punînd casa sub supraveghere cîteva zile.

Oricum trebuia să mai discute problema cu nenea Neagu.

— Mergem, domnule Băleanu ?

— Mergem, dar nu împreună. Vă voi conduce, venind în urma dumneavoastră, pînă aproape de casă. Pe urmă, ne despărţim, pentru că mai am un drum de făcut. Cred că am să mă întorc foarte tîrziu.

— Oricît de tîrziu te vei întoarce, să-mi baţi în geam.

— Doamnă, dar mă voi întoarce — v-am spus — foarte, foarte tîrziu.

— Nu are importanţă. Să-mi baţi în geam, ca să mă liniştesc. Nu ştiu de ce, dar... dar dintr-o dată a început să-mi fie teamă pentru dumneata. Nu vreau să ţi se întîmple nimic rău. Fiindcă... fiindcă...

Nu mai continuă. Se ridică în picioare şi abia acum îşi desprinse mîna dintr-a lui. O porni spre ieşire. El o lăsă să se îndepărteze puţin, pe urmă, împingînd flaşneta care, lipsită de „măruntaiele" ei, era foarte uşoară, porni s-o „escorteze" de la o distanţă convenabilă.

Deşi încă devreme, chiar pe străzile de obicei frecventate, era puţină lume. Din cauza camuflajului, deseori se întîmpla ca oameni paşnici să fie atacaţi şi jefuiţi. Pe de altă parte, întrucît aviaţia anglo-americană îşi făcea apariţia deasupra Capitalei noaptea, bucureştenii se grăbeau să ajungă pe la casele lor, pentru ca, în caz de alarmă, să coboare în cel mai apropiat adăpost. Asta nu însemna că teatrele, cinematografele, circiumile, restaurantele, localurile de noapte şi bordelurile erau pe punctul de a da faliment. Dimpotrivă, fiindcă era război, fiindcă nimeni nu ştia ce poate aduce ziua de mîine, oamenii ţineau să-şi dovedească lor înşişi că trăiesc, că încă mai trăiesc. Dar cu excepţia petrecăreţilor care umpleau localurile şi a îndrăgostiţilor care, odată cu venirea primăverii, căutau „singurătatea" pe băncile Cişmigiului, ale Parcului Carol sau ale diverselor scuaruri, ceilalţi — adică marea majoritate a bucureştenilor — nu mai întîrziau pe străzi, ci se grăbeau

să ajungă pe la casele lor, înainte ca sirenele să înceapă a urla semnalele de prealarmă și apoi de alarmă.

Flașnetarul mergea la zece, cincisprezece pași în urma Marinei Boldea, se gîndea că pentru a doua oară se întîmpla să *vegheze*, de la distanță, asupra ei și, cu toate că prima dată existase un motiv foarte serios, totuși, acum era parcă mult mai neliniștit, o neliniște care aducea a panică.

Și deodată se trezi vorbind tare :

„Ar fi îngrozitor dacă i s-ar întîmpla ceva !"

Cuvintele îi sunară străine, parcă nu el le-ar fi rostit. Pe urmă fu pentru el ca un fel de revelație : *știu* că iubește, sau că *aproape* iubește pe femeia care mergea înaintea lui, pe ea, care ucisese șase Feldwebeli, ca să-și răzbune bărbatul omorît pe front nu de un glonte inamic, ci de rafala automatului unui *aliat*. Frumoasă și stranie, realmente stranie, de vreme ce, în ciuda faptului că trecuseră aproape doi ani de cînd omul ei, cu care convietuise doar trei zile, putrezea undeva în stepa fără sfîrșit, ea continua să *trăiască* în *umbra* lui, ca și cînd acesta ar mai fi fost în viață.

Din cînd în cînd, întorcea capul, parcă spre a se convinge că el se află în urma ei, că o protejează, și de fiecare dată el *știa* că ea îi zîmbește sub vălul ce-i ascundea frumusețea. Așa trecură minutele, așa străbătură aproape toată distanța ce-i despărțea de casă. Dacă mai aveau de mers maximum zece minute. Cînd o va vedea dispărînd în curte, el își va continua drumul. Va da un telefon lui nenea Neagu, va cere să-l vadă, ca să-i relateze cele ce aflase de la Marina Boldea și să-l întrebe dacă mai putea să-și păstreze „culcușul", sau trebuia, din prudență, să-și caute un altul.

Şi iată capătul Aleei Agudului. O maşină neagră staţiona lîngă bordura trotuarului. În primele clipe, poate pentru că se gîndea la nenea Neagu, nu-şi dădu seama că era un Mercedes nemţesc. Cînd însă sesiză acest lucru, şi exact în clipa în care deschise gura ca să-i strige Marinei să se întoarcă, portiera din spate a maşinei se deschise, un individ cu haină de piele apăru pe trotuar, o apucă de braţ şi o împinse cu brutalitate înăuntru. În secunda următoare Mercedes-ul porni cu viteză. Totul se petrecu atît de repede şi de pe neaşteptate, încît flaşnetarul nici nu apucă să-i reţină numărul. Se trezi alergînd după ea şi, abia cînd maşina dispăru în noapte, se opri, gîfîind nu atît de oboseală, cît de disperare.

„O vor ucide !... Dacă au pus gheara pe ea o vor ucide !..."

Şi abia în clipa aceea *ştiu* că o iubeşte.

Făcînd calea întoarsă, găsi flaşneta acolo unde o lăsase. De vreme ce o răpiseră pe Marina, însemna că se putea întoarce „acasă". Cel puţin pentru o noapte mai putea folosi ascunzătoarea lui. Mîine... Ei bine, mîine, după ce va sta de vorbă cu nenea Neagu, probabil i se va cere să-şi caute o altă gazdă.

9

Cu nenea Neagu se întîlni abia în după-amiaza zilei următoare, în atelierul de reparat instrumente muzicale de pe Calea Moşilor, mai exact în cămăruţa din fundul atelierului, care servea atît ca dormitor, cît şi ca bucătărie meşterului Vlaicu Oişteanu.

Mihai era atît de schimbat la faţă, slăbit, neras, aproape pămîntiu, cu ochii injectaţi de nesomn şi oboseală, încît nenea Neagu, încă mai înainte de a apuca să închidă bine uşa, îl întrebă neliniştit :

— Ce ţi s-a întîmplat ?

Mihai se prăbuşi literalmente într-un fotoliu hodorogit, într-un asemenea hal de oboseală se afla.

— Mie nimic, nenea Neagu. Dar au răpit-o !

— Pe cine ?

— Pe Marina Boldea.

Şi îi povesti tot ceea ce se întîmplase.

Nenea Neagu îl ascultă fără să-l întrerupă, încruntîndu-se doar din cînd în cînd, pe urmă, scoase din buzunar o tabacheră burduşită cu tutun „calitatea I-a", şi răsuci într-o foiţă, marca „Jobb", o ţigară groasă, mai cît un glonte de puşcă-mitralieră. Şi-o aprinse de la flacăra unei brichete, meşterită din cămaşa unui cartuş, şi începu să tragă cu sete din ea, privind tot timpul o mandolină atîrnată de un cui pe peretele din faţa lui.

— ...Şi acum ce facem, nene Neagu ? întrebă Mihai, văzînd că omul în care îşi pusese toată speranţa tăcea de prea mult timp.

— Asta-i bună ! În definitiv, ce-ai vrea să facem ?

— S-o salvăm !

— Ce ?

— S-o salvăm. Adică s-o salvez, rectifică imediat.

— Măi băiete, am impresia că tu nu-ţi dai seama de situaţie. Auzi, s-o *salvăm !* Mai întîi, nu ştim cine a înhăţat-o. Abwehrul ? Gestapoul ? S. D.-ul ? Iată, ţi-am înşirat trei servicii de spionaj, dar fii sigur că sînt mai multe. Cîte, n-aş putea să-ţi spun, pentru că nici *eu* nu ştiu. (Dar asta nu înseamnă că n-or fi existînd tovarăşi care eventual au primit sarcina să le depisteze pe toate.) Dacă ţin însă seama de „stilul" cum au lucrat, părerea mea este că Marina Boldea se află acum în mîinile Gestapoului. Dar să acceptăm că presupunerea mea este adevărată. Ei bine, ce vei fi vrînd ? Să atacăm Gestapoul, ca s-o smulgem din ghearele ălora de acolo ? De asta ne arde nouă acum ? În curînd vor avea loc evenimente de o importanţă hotărîtoare, cărora va trebui să le facem faţă cu forţe unite. Evident, e regretabil că Marina a căzut în mîna lor. În definitiv a luptat şi ea contra hitlerismului, aşa cum s-a priceput. Atîta a tăiat-o capul : să trimită pe lumea cealaltă şase Feldwebeli. Din păcate, n-o putem ajuta. Orice tentativă ar însemna pură aventură. Dar, chiar dacă, prin absurd, am încerca, cum vezi că am putea-o salva ? Atacînd sediul Gestapoului ? Poţi să-mi spui şi mie care sediu ? Fiindcă, după ştiinţa mea, există mai multe. Asta una la mînă. A doua : să presupunem însă că avem cunoştinţă de absolut toate sediile Gestapoului. Ei bine, cum aflăm în care dintre ele a fost dusă gazda ta ? Cu alte cuvinte — prin absurd — care dintre sediile Gestapoului

ar trebui... atacat, ca s-o eliberăm ? Şi apoi, dacă n-a fost răpită de Gestapou, ci de Abwehr, de S.D. sau de vreun alt serviciu de spionaj camuflat, fiindcă, ştim sigur, există mai multe ? N-ai putut reţine nici măcar numărul maşinii. Mare lucru nu ar fi fost, dar poate că, depistînd maşina, am putea descoperi în mîinile cui se află. Atît şi nimic mai mult, fiindcă de salvat tot nu am putea-o salva decît numai în cazul în care *mîine* ar fi *ziua cea mare* şi am începe răfuiala cu hitleriştii. Prea departe nu este ziua aceea, dar, oricît de apropiată ar fi, slabă speranţă ca pînă atunci Marina să fie în viaţă, mai ales dacă a înhăţat-o Gestapoul. Aşa că, la drept vorbind, nu cred că ţi-ar fi folosit realmente la ceva dacă ai fi izbutit să reţii numărul maşinii.

Nenea Neagu strivi ţigara în scrumieră, deşi nu apucase s-o fumeze decît pe jumătate.

— Nene Neagu, eu...

— Tu !... Ce ?

— Eu trebuie să încerc !

Nenea Neagu îl privi lung, aproape cu compasiune :

— S-a întîmplat ceva între tine şi proprietăreasa ta ?

— Nu ! Dar... dar în ceea ce mă priveşte s-a întîmplat. Sînt convins că o iubesc.

— De vreme ce... ţi-ai pierdut minţile, nu am nici o îndoială că o iubeşti. Dar, înţelege, măi băiete, că, dacă au înhăţat-o pentru ceea ce a făcut, nu tu, dar cred că nici Antonescu, în persoană, nu ar mai putea-o salva. Şi, iată, tu eşti atît de nebun, încît poţi nutri o asemenea speranţă. Înţeleg sentimentele tale, îmi dau seama ce simţi, ştiind-o în mîinile bestiilor de la Gestapou, dar mi se pare că pentru un om nu există o prostie mai mare decît să-şi caute singur moartea cu lumînarea.

— Nene Neagu, am trecut de prea multe ori foarte aproape de moarte, ca să prețuiesc viața, și să n-o caut cu lumînarea.

— Dacă totuși tragi nădejde că o vei putea salva din mîna ălora, asta înseamnă, băiete, să-ți cauți moartea cu lumînarea.

Și îl privi cu severitate. Nenea Neagu, la cei aproape cincizeci de ani ai săi, arăta mult mai în vîrstă. Avea o față ridată, cu obrajii supți, din care motiv pometii păreau — fără a fi și în realitate — mongoloizi. Culoarea feței era vag pămîntie, din cauza ulcerului de care suferea de ani de zile și pe care refuza să-l opereze, mărginindu-se să țină regim, un regim aproximativ, fiindcă era război și pe piață nu se găseau alimentele recomandate de medic. Pe de altă parte, nenea Neagu nu stătea prea bine nici cu „finanțele", cum obișnuia el să spună.

— Înțeleg, adăugă el ceva mai tîrziu, este o problemă... personală. Dar în lunile astea fierbinți pe care le trăim, în mod automat problemele personale trebuie trecute, în deplină cunoștință de cauză, pe planul doi.

— Știu, nene Neagu, știu. Dar pot să te asigur că nu voi întreprinde nimic decît numai dacă voi avea cel puțin cincizeci la sută șanse de reușită.

— Te gîndești la ceva precis ? întrebă nenea Neagu, reaprinzînd țigara numai pe jumătate fumată.

— Încă nu. Dar, pînă la urmă, voi găsi eu ceva. Nu se poate să nu găsesc.

— Nu întreprinzi nimic fără să mă ții și pe mine la curent. Consideră recomandarea aceasta ca un ordin.

— Bine, nene Neagu.

Convorbirea era terminată. Flașnetarul părăsi primul atelierul lui Vlaicu Oișteanu prin ușa din față. (Mai exista o ieșire, care dădea în strada Făinari.) Cu tramvaiul se în-

toarse acasă. Cînd trecu prin fața ferestrelor Marinei Boldea, închise și cu draperiile de camuflaj lăsate, simți în toată ființa sa o iremediabilă suferință. Își aminti brusc de Frumosu, de colecția lui de bastoane de cauciuc, de „batonul de ciocolată". Probabil că Frumosu, pe lîngă „maeștrii" de la Gestapou, nu era decît un ucenic ageamiu.

„Fără îndoială că o vor supune la cazne", își spuse descuind ușa „chiliei" sale și trîntindu-se în pat, așa îmbrăcat cum se afla.

Da, o vor supune la cazne, chiar dacă ea ar mărturisi totul, de la început. Fiindcă nu o vor crede. Nu o vor crede că a lucrat „de una singură", ca să-și răzbune soțul, ci vor voi să afle numele „complicilor". Și, ca să afle, o vor schingiui. Pe urmă ? Pe urmă, după ce se vor convinge că totuși n-a mințit și că uciderea celor șase Feldwebeli nu are un caracter politic, o vor împușca, și nimeni, absolut nimeni — cu excepția sa și a lui nenea Neagu — nu va ști în ce împrejurări „misterioase" dispăruse pentru totdeauna Marina Boldea.

„Poate că la ora asta au și lichidat-o", își spuse, sărind în picioare, invadat de panică. Frîngîndu-și mîinile într-un gest de disperare, începu să se plimbe prin cămăruța poate cu ceva mai mare decît o colivie. Trebuia, trebuia să încerce s-o salveze. Trebuia să *găsească* o soluție, și încă repede, pînă a nu fi prea tîrziu. Care însă ? Nu se putea plînge că nu-i veneau *idei*. Dar toate erau irealizabile, ori aberante. Nenea Neagu pur și simplu ar rîde de el. *Trebuia* găsit altceva. Dar ce ? Era furios pe sine. În orice caz, acasă nu mai putea rămîne. Parcă se prăbușeau peste el acoperișul, zidurile. Plecă în oraș, pe jos, fără nici o destinație precisă. Pe Bulevardul Brătianu lume multă, ca de obicei. Traversă Piața Victoriei, prin fața Ministerului

de Externe, şi o porni spre statuia Aviatorilor. Mergea ca un halucinat, preocupat de un singur gînd : cum s-o salveze pe Marina Boldea. La un moment dat îşi dădu seama că se află pe Aleea Alexandru. La nr. 44, locuiau ofiţeri germani, unii cu familiile lor. Tocmai trecea prin faţa acestei case, cînd o femeie între două vîrste, blondă, elegantă şi aproape frumoasă, se urca în maşina ce aştepta în stradă. Maşina porni imediat şi se opri la nr. 23. Cîteva secunde mai tîrziu, un bărbat trecut de cincizeci de ani, în uniforma neagră şi cu brasarda cu crucea încîrligată pe braţul stîng, ieşi din clădire şi se urcă în Mercedes, în dreapta femeii blonde. Bărbatul în uniformă avea gradul de Standartenführer SS — colonel — şi, după toate aparenţele, părea a fi soţul ei.

...Şi iată că, dintr-o dată, ideea i se relevă. Ei, da, acum *ştia* ce trebuie să facă ca s-o salveze pe Marina Boldea. Dacă pînă atunci n-o vor omorî şi dacă el nu va avea un ghinion blestemat, exista o şansă ca s-o scape din ghearele Gestapoului. Evident, planul trebuia elaborat pînă în cele mai mici detalii, dar asta era o treabă secundară. În linii mari, deja îl avea în cap. Desigur, dacă ar avea pe cineva care să-l ajute, realizarea lui ar deveni mai puţin dificilă. Dar nu avea. Numele lui conspirativ era „Singuraticul", şi nu în mod întîmplător, ci datorită faptului că toate însărcinările pe care le primise le adusese la îndeplinire acţionînd de unul singur.

„În definitiv, cred că am să mă pot descurca", îşi spuse, convins că optimismul său nu era exagerat.

În următoarele zile, dimineţile, dar mai ales după-amiezile, flaşnetarul se afla pe Aleea Alexandru. Instalat cu flaşneta sa la o distanţă convenabilă, ţinea sub observaţie

casa cu nr. 44. În aceste zile i se oferi prilejul să constate că doamna blondă între două vîrste, soția Standartenführerului SS, din Gestapou, pleca zilnic în oraș cu mașina — de obicei după-amiezile — de unde se înapoia, cîteva ore mai tîrziu, încărcată cu pachete, pe care șoferul, în uniformă de subofițer, i le căra pînă în casă.

În cea de-a șasea zi, flașnetarul se înființă la postul său de observație călare pe o bicicletă cu motor, închiriată cu ora de la magazinul „Frații Galiațatos" din Obor. Întrucît acum cunoștea ora la care doamna obișnuia să plece după cumpărături, nu trebui să aștepte prea mult. Și iată că în timp ce el se prefăcea că meșterește ceva la motorul bicicletei, mașina — un Mercedes bineînțeles — trecu pe lîngă el. În clipa următoare, încălecă și el pe bicicletă, pornind în urmărirea mașinii. Spre norocul său, din cauza traficului, mașina nu mergea prea repede, așa că el, gonind pe bicicleta cu motor, izbuti să n-o piardă din vedere. Mercedes-ul străbătu toată Calea Victoriei pînă în dreptul magazinului „La Fayette". Șoferul parcă mașina în fața unei ceaprazării. Doamna coborî și intră în magazin. La rîndul său flașnetarul, după ce lăsă bicicleta în seama unui anticar al cărui client era, se grăbi s-o ajungă din urmă. Doamna luă liftul și urcă pînă la ultimul etaj. Acolo se îndopă cu patru prăjituri, după care, cu forțele reîmprospătate, coborî un etaj mai jos, oprindu-se îndelung la fiecare raion. Faptul că toate vînzătoarele o salutau și îi zîmbeau cum nici că se putea mai mieros însemna că era o clientă obișnuită. Tîrgui cîteva nimicuri și coborî la etajul trei.

„Încă două etaje și va sosi momentul să joc marea mea carte !" își spuse flașnetarul, ducînd, instinctiv, mîna la buzunarul în care se afla revolverul, un „Walther" ofi-

țeresc. Și la acest etaj, doamna se opri la fiecare raion, examinînd de aproape mătăsuri, imprimeuri și lenjerie feminină, pentru ca pînă la urmă să nu cumpere nimic. Trecură aproape trei sferturi de oră pînă cînd se decise să mai coboare un etaj. Și iată că întîmplarea, această teribilă întîmplare, care poate să schimbe soarta unui om, îi veni în ajutor. Un ajutor nesperat, care dădu flașnetarului și mai multă încredere în reușita planului său.

În timp ce femeia pe care o urmărea abia apucase să coboare treptele, o alta se pregătea să le urce.

— Guten Tag, Frau Beckmann ! Wie geht es Ihnen ? [1] întrebă necunoscuta, care era mult mai tînără, dar în schimb urîtă și grasă.

— Ah, Frau Vollard ! Ich dachte dass Sie nach Berlin abgereist sind ! [2]

Flașnetarul le lăsă să converseze și se retrase discret ceva mai deoparte.

Asta era șansa pe care i-o oferise întîmplarea. Doamna care locuia în casa cu nr. 44 de pe Aleea Alexandru se numea Beckmann, iar soțul ei era Standartenführerul SS Beckmann.

Cele două femei conversară circa zece minute, pe urmă se despărțiră. Frau Beckmann porni să colinde raioanele etajului, salutată de vînzătoare și vînzători, pentru ca pînă la urmă să cumpere doar două prosoape. La primul etaj tîrgui niște cravate, șase la număr — fiind foarte tinerești, flașnetarul deduse că în nici un caz nu avea să le poarte soțul ei, Standartenführerul Beckmann — iar de la parter cîteva articole de parfumerie. Cu brațele încărcate de

[1] Bună ziua, doamnă Beckmann ! Ce mai faceți ?

[2] Ah, dumneavoastră, doamnă Vollard ! Vă credeam plecată la Berlin.

pachete, tocmai se pregătea să părăsească magazinul, cînd el, flaşnetarul, i se postă în faţă, pocnind călcîiele :

— Entschuldigen Sie ! Sind Sie Frau Beckmann ? [1]

— Kennen Sie mich ? [2]

— Ich hatte die Ehre Ihnen vorgestellt zu werden. Gerade von Ihrem Herrn Gemahl. Sie erinnern Sich meiner wahrscheinlich nicht, weil ich damals in Uniform war. Mein Name ist Otto Jürgen. Hauptsturmführer [3].

Şi pocni din nou călcîiele.

— Sehr angenehm ! [4]

Apoi cu ton confidenţial :

— Gut dass ich Sie gefunden habe. Habe Sie in vielen Verkaufsläden gesucht. Herr Standartenführer hat mir angeordnet Sie zu suchen um Ihnen auszurichten, dass Sie sofort nach Snagov zur Villa des Herrn Baron Manfred von Killinger fahren sollen. Sie sind mit dem Wagen hier, nicht wahr ? [5]

— Ich verstehe gar nichts. Nach Snagov, zur Villa des Killinger !... Ich kenne die Villa nicht. Ich war nie dort gewesen [6].

— Ich kenne die Villa. Ich habe den Befehl Sie zu begleiten [7].

[1] Scuzaţi. Sînteţi doamna Beckmann?

[2] Mă cunoaşteţi ?

[3] Am avut onoarea de a vă fi prezentat chiar de soţul dumneavoastră. Nu vă mai amintiţi de mine, fiindcă atunci eram în uniformă. Numele meu este Otto Jürgen. Sînt căpitan (în SS).

[4] Îmi pare bine !

[5] În' sfîrşit, bine v-am găsit. V-am căutat prin multe magazine. Domnul colonel (în SS) m-a trimis să vă găsesc şi să vă transmit că trebuie să plecaţi imediat la Snagov, la vila domnului baron Manfred von Killinger. Sînteţi cu maşina, nu-i aşa ?

[6] Nu înţeleg nimic ! La Snagov !... La vila lui Killinger... Nu cunosc vila. N-am mai fost niciodată.

[7] O cunosc eu. Am ordin să vă însoţesc.

— Auf jeden Fall muss ich nach Hause fahren, mich umzukleiden. [1]

— Herr Standartenführer bittet Sie dringend zu kommen. [2]

— Ich verstehe nicht diese Eile. Ist etwas besonderes vorgefallen ? [3]

— Herr Standartenführer hat eine wichtige Mitteilung seitens der Kanzlei des Reichsführers Himmler erhalten. [4]

— Also, gehen wir ! [5]

Cea care se grăbea era acum Frau Beckmann. Pe chipul ei se putea citi îngrijorarea. Cîteva clipe mai tîrziu, erau în stradă. Maşina îi aştepta. Serviabil, flaşnetarul deschise portiera. Frau Beckmann se urcă, făcîndu-i loc lîngă ea. Dar el, prefăcîndu-se că nu observă, se aşeză în faţă, lîngă şofer.

— Nach Snagov ! [6] ceru ea şoferului.

— Nach Snagov ! repetă acesta cu un ton indiferent.

Se întunecase. Pe străzile mai puţin populate, din cauza camuflajului, trecătorii, puţini şi grăbiţi, păreau nişte fiinţe fantomatice. Din cauza întunericului, flaşnetarul nu putea distinge decît vag trăsăturile feţei femeii din spate. Probabil că îngrijorarea pe care o citise pe chipul ei în clipa în care se urcase în maşină acum se accentuase. Dealtfel, faptul că ea tăcea tot timpul constituia o dovadă în plus. Raţionamentul ei fusese probabil următorul : dacă soţul primise o comunicare urgentă din partea cancelariei lui Himmler, şeful suprem al Biroului Central al Siguranţei

[1] În orice caz trebuie să trec pe acasă ca să mă schimb.
[2] Domnul colonel vă roagă să veniţi de urgenţă.
[3] Nu înţeleg această grabă. S-a întîmplat ceva ?
[4] Domnul colonel a primit o comunicare urgentă de la Cancelaria Reichsführerului Himmler.
[5] Să mergem.
[6] Spre Snagov !

Statului (R.S.H.A), și dacă acum el se afla la Killinger, însemna că se dusese acolo ca să-i ceară protecția. Toți cei din Misiunea germană știau — fără îndoială că și Frau Beckmann — că ministrul extraordinar și plenipotențiar al celui de-al III-lea Reich în România era în grațiile lui Hitler. Deoarece Beckmann lucra la Gestapou — și flașnetarul bănuia că el era șeful suprem din România — fără îndoială aflase că numirea lui Killinger în România se datora bunei păreri pe care Hitler și-o făcuse despre acesta, cît timp fusese Gauleiter al Slovaciei. Cunoscînd deci toate acestea și aflînd de la el, presupusul Hauptsturmführer Otto Jürgen, că soțul ei se dusese la Snagov după Killinger, în loc să aștepte ca acesta să se reîntoarcă la sediul legației, trăsese pesemne concluzia că poziția bărbatului ei, în așa măsură era compromisă, încît se impunea ca ministrul să intervină, de urgență, în favoarea lui. Și, apoi, însuși faptul că trimisese după ea dovedea cît de gravă devenise situația lor.

Trecură prin Snagov-sat, învăluit în beznă deplină. Nici o ființă pe uliță. Deși era relativ devreme, se părea că întreg satul dormea prăbușit într-un somn greu. Doar un cîine, suferind de insomnie, începu să latre furios.

Cînd mașina se apropie de pădurice, în care puteai pătrunde pe mai multe drumuri, flașnetarul indică șoferului pe cel din stînga.

— Ia-o pe acolo. Aleea duce direct la vila domnului ministru. Dar mergi încet, fiindcă drumul e desfundat de ploi.

Vocea — își dădu seama — îi era puțin alterată. În sfîrșit, sosise momentul. Drumul era într-adevăr prost, cu băltoace. Șoferul mergea încet și la lumina farurilor, în faza mare, căuta pe cît posibil să le ocolească.

— Oprește puțin. Mi se pare că am greșit drumul.

Şoferul se execută. În clipa următoare, flaşnetarul, scoţînd fulgerător revolverul, îl pocni pe şofer cu patul în moalele capului. Acesta, pierzîndu-şi cunoştinţa, se prăbuşi cu pieptul pe volan.

Trecură secunde în şir pînă cînd Frau Beckmann, înţelegînd în sfîrşit ce se întîmplase, să dea un ţipăt ca de pasăre speriată.

— Doamnă Beckmann, aveţi cuvîntul meu de onoare că nu vi se va întîmpla nimic dacă nu veţi face vreo prostie, şi îmi veţi da ascultare. Altfel...

— Bine, domnule, dar cine eşti ? Ce urmăreşti ? Ah, m-ai atras într-o cursă. Şi eu... şi eu...

— Aveţi dreptate, v-am atras într-o cursă. Dar, vă repet, nu aveţi a vă teme de viaţa dumneavoastră. Ceva mai tîrziu, veţi afla ce anume pretind de la dumneavoastră. Deocamdată trebuie să mă descotorosesc de şofer. Puteţi fi liniştită, nu e mort, şi-a pierdut numai cunoştinţa.

În timp ce-i vorbea, scoase cheia de contact. Deschise portiera dinspre volan şi îl împinse afară pe şofer. Dîndu-şi seama că din partea ei nu-l aştepta vreo surpriză, — în aşa măsură era speriată — se ocupă de şofer. Scoase din buzunar nişte sfoară de Manila şi, după ce îi legă mîinile şi picioarele şi după ce din batistă improviză un căluş, îl tîrî într-un tufiş. Era puţin probabil ca, pînă dimineaţa, să-l descopere careva. După aceea reveni la maşină, introduse cheia de contact, porni motorul şi, cîteva minute mai tîrziu, ieşea în şoseaua principală.

— Unde mă duci ?

— Ne întoarcem la Bucureşti. Veţi fi... *prizoniera* mea, o zi, două, trei, asta depinde de soţul dumneavoastră.

— Bine, dar ce urmăreşti ?

— Veţi afla după ce vom ajunge la... destinaţie. Deocamdată nu pot decît să vă dau un sfat. Adică să repet

pe cel pe care, de fapt, vi l-am mai dat : să faceţi tot ceea ce vă voi cere. Spre binele dumneavoastră.

Frau Beckmann nu voi sau poate îşi dădu seama că nu are rost să pună întrebări. Era înfricoşată. După cîtva timp o auzi plîngînd încetişor, de parcă se temea ca nu cumva plînsul ei să-l supere. Plîngea ! Dar biata Marina, dacă o schingiuiseră, poate că nici nu mai avea lacrimi să plîngă.

„Dacă totul va merge bine..."

Ei, dar acum urma cea de-a treia etapă. Şi mai dificilă, dar, mai ales, periculoasă. Periculoasă, în cazul în care ar avea ghinionul să întîlnească o patrulă moto nemţească. Dar, chiar dacă ar avea o asemenea neşansă, Frau Beckmann va trebui să-l scoată din încurcătură.

— Doamnă Beckmann, dacă eventual vreo patrulă ne opreşte, dumneavoastră va trebui să vă descotorosiţi de ea. Eu voi arăta doar actele maşinii, care, am verificat, se află la bord. Vă atrag însă atenţia că dacă nu veţi fi... cuminte, aveţi cuvîntul meu de onoare că mai întîi vă împuşc, şi pe urmă îmi zbor şi eu creierii. Vă daţi seama că nu pot să risc să fiu arestat. Sînteţi convinsă că nu e o ameninţare, pur şi simplu ca să vă înspăimînt ?

— Da ! Eşti capabil de orice. Eşti... eşti un *disperat.*

Frau Beckmann îl credea un disperat. Cu atît mai bine. Un motiv în plus să spere că nu-l va da de gol, chiar dacă ar şti că are şansa să scape în procent de nouăzeci la sută. Frau Beckmann ţinea prea mult la viaţă, era prea lașă ca să rişte. Dar după aceea ? Adică după ce vor intra în oraş ? În oraş ea nu va putea interveni, pentru că... Ei da, altă soluţie nu exista. Ar însemna să rişte prea mult. Dacă e de mai mult timp în Bucureşti ar putea recunoaşte strada.

— De cînd sînteţi în Bucureşti, Frau Beckmann ?

— Din 1940.
— Cunoaşteţi deci bine oraşul.
— Relativ.

Evident, nu putea risca. Va trebui să procedeze cu ea... „conform planului", chiar cu consimţămîntul ei.

Aproape că nici nu-şi dădu seama cînd ajunse la Arcul de Triumf. Şi, în clipa aceea, iată că se ivi cea de-a doua mare şansă pentru el : sirenele începură să lanseze semnalele de prealarmă. Opri maşina pe o stradă perpendiculară pe Bulevardul Filantropiei. Mai curînd pe o stradelă. Toate casele erau scufundate în întuneric. Nici ţipenie de om.

Flaşnetarul veni lîngă ea, în spate :

— Doamnă Beckmann, urmează acum partea cea mai neplăcută a... involuntarei dumneavoastră aventuri. Va trebui să vă duc într-un anumit loc, de unde veţi da un telefon soţului dumneavoastră. În ce scop, veţi afla după ce vom ajunge acolo. Din motive pe care nu vă va fi greu să le presupuneţi, eu am tot interesul ca dumneavoastră, ulterior, adică după ce veţi fi liberă, să nu recunoaşteţi nici strada şi nici casa respectivă. Or dacă aceasta este o condiţie „sine qua non", ce credeţi că ar trebui să fac ? După mine nu există decît două alternative : Ori să vă silesc să înghiţiţi o anume pastilă, după care veţi dormi cîteva ore un somn profund şi, după spusele farmacistului, reconfortant, ori să vă leg la ochi cu fularul — al meu sau al dumneavoastră, după preferinţă — şi să vă silesc să vă culcaţi pe jos, în maşină, într-o poziţie, recunosc, extrem de incomodă. Iată, v-am expus ambele alternative. Din punctul meu de vedere, prima mi-ar conveni cel mai mult, fiind cea mai sigură. Dacă, însă, dumneavoastră optaţi pentru a doua, ei bine, sînt dispus să vă fac pe plac. Hotărîţi-vă, doamnă Beckmann !

Femeia îl privea, de parcă ar fi avut în față un nebun.

— Cum de-ți poți face iluzia că, după ce îmi vei da drumul — în cazul în care nu m-ai mințit și realmente ai o asemenea intenție —, soțul meu nu te va dibui, oriunde te-ai ascunde ?

— Închipuiți-vă, doamnă Beckmann, că îmi *pot* face asemenea... „iluzie". Dar mi-ați rămas datoare cu un răspuns : Dintre cele două alternative, pe care o preferați ?

— Deși a doua este mai incomodă, o prefer pe aceasta. Nu am încredere că somniferul dumitale este într-adevăr un somnifer.

— Bănuiala dumneavoastră e absurdă, doamnă. Dacă realmente intenționam să vă omor o puteam face și pînă acum. Dar, voia dumneavoastră ! Deci preferați să vă leg la ochi. Cu fularul meu sau cu al dumneavoastră?

— Cu al meu.

— De acord. Cu al dumneavoastră. O legă strîns la ochi. Acum, vă rog să vă lungiți pe jos. Așa ! În fine, o ultimă recomandare. Să nu încercați cumva să mă trageți pe sfoară. Voi fi tot timpul cu ochii pe dumneavoastră. Das ist ein Befehl, Frau Beckmann ! [1]

În clipa în care lua loc la volan, sirenele lansară semnalele alarmei propriu-zise. Ele acoperiră zgomotul grav, înfricoșător al bombardierelor. Pe urmă, cînd flașnetarul porni să gonească pe străzile pustii, antiaeriana se dezlănțui. Concomitent se auziră și exploziile primelor bombe lansate asupra Capitalei. Ocolind străzile centrale, lungind intenționat traseul pentru a o deruta pe Frau Beckmann, după aproape douăzeci de minute, opri în fața casei de pe Aleea Agudului, mai înainte ca sirenele să anunțe încetarea alarmei. Slavă Domnului, în cartier nu căzuse nici o bombă.

[1] Este un ordin, doamnă Beckmann !

Cînd deschise portiera mașinii, o găsi pe nemțoaică exact în poziția — groaznic de incomodă ! — în care o lăsase, dar probabil nu atît din cauza spaimei provocată de bombardament, cît, mai ales, pentru faptul că primise un „Befehl".

— Doamnă Bekmann, permiteți-mi să vă ajut ca să coborîți. Am ajuns la destinație.

Legătura de pe ochi era intactă. Îi luă brațul și o conduse. Descuie portița, intră în curte, o străbătură, ajunseră în fine la ușa de intrare în apartamentul Marinei Boldea. Flașnetarul o descuie cu cheia pe care și-o confecționase din timp, și pătrunse înăuntru. Răsuci comutatorul și abia acum îi luă legătura de pe ochi. Pînă să-și obișnuiască ochii cu lumina, Frau Beckmann clipi mărunt și caraghios, secunde în șir.

— Unde mă aflu ?

— Într-o casă de oameni.

Sufrageria era de nerecunoscut. Flașnetarul îndepărtase toată mobila heteroclită. În încăpere se aflau : o dormeză, pe care o găsise într-o altă cameră, o masă de bucătărie, un dulap de haine demodat, un fotoliu și două scaune. Pe unul din ele, telefonul. Flașnetarul muncise o noapte întreagă, spetindu-se, cu căratul mobilei. Așa cum arăta acum încăperea, în nici un caz nu ar fi putut oferi, ulterior, Gestapoului vreun indiciu, cît de cît concludent, care să-l conducă la descoperirea locului unde fusese sechestrată soția Standartenführerului Beckmann.

— Luați loc, doamnă Beckmann, o invită el, arătîndu-i fotoliul. Ea însă preferă să se așeze pe marginea patului, pentru ca în clipa următoare să se prăbușească de-a latul lui, și să izbucnească în plîns.

Flașnetarul o lăsă să plîngă, dar, văzînd că ea nu are de gînd să se oprească, îi atrase atenția :

— Doamnă Beckmann, iată-ne ajunşi la destinaţie. Din păcate, eu trebuie să lipsesc cîteva minute. Fiind însă singur, nu am în paza cui să vă las. Dacă, plecînd, am să vă încui în casă, dumneavoastră puteţi fugi pe fereastră. Din acest motiv, pentru a doua oară în noaptea asta, mă văd nevoit să vă cer să optaţi pentru una din cele două alternative care mie îmi convin : ori să vă închid într-o debara, ori să vă leg de fotoliu. Recunosc, această a doua alternativă este mai puţin comodă.

— Închide-mă în debara.

Debaraua era destul de spaţioasă. O golise de o mie de nimicuri şi adusese acolo un scaun. Deschise uşa şi o pofti, cu un gest, să intre. Pe un raft, se afla un număr mai vechi din ziarul „Völkischer Beobachter".

— Las lumina aprinsă. Deşi nu am să întîrzii decît doar cîteva minute, pentru cazul în care vă veţi plictisi, citiţi ziarul. Veţi găsi acolo ultimul discurs al lui Hitler, în care asigură poporul german că va cîştiga războiul cu nu ştiu ce armă secretă.

Frau Beckmann îl străfulgeră cu o privire plină de ură. Încuie uşa, părăsi casa şi ieşi în stradă. Beznă. Nici ţipenie de om. Deschise poarta, se urcă apoi la volan, parcă maşina în garaj, după care reveni în casă.

Totul durase mai puţin de zece minute şi Frau Beckmann nici nu avusese timp să se plictisească în debara. (O încuiase acolo, nu pentru că se temuse că ar putea fugi, ci ca să nu-şi dea seama, după zgomotul motorului, ce se întîmplă cu maşina ei.)

Eliberînd-o din debara, o invită să ia loc într-un fotoliu şi trecu direct la subiect :

— Acum, stimată doamnă, să stăm de vorbă. A venit timpul să cunoaşteţi motivul pentru care vă aflaţi sechestrată în această locuinţă : în urmă cu cîteva nopţi,

o doamnă, al cărei bărbat a murit pe front, în timp ce se întorcea acasă, noaptea, a fost răpită pe stradă de către oamenii Gestapoului.

— Domnule, ar trebui să știi că România, nefiind o țară ocupată, pe teritoriul ei nu acționează Gestapoul.

— Oficial, nu ! În realitate însă...

— Ești prost informat, domnule.

— Nu are rost să discutăm în contradictoriu. Ca să vă dovedesc, doamnă, că nu sînt chiar atît de prost informat pe cît vă închipuiți, aș putea să vă fac un mic istoric al Gestapoului în România, din 1934, cînd a început să activeze, în clandestinitate, și pînă în prezent. Aș putea să vă dau date precise în legătură cu amestecul acestuia în toate atentatele comise împotriva unor personalități politice — Duca, de pildă — precum și rolul pe care l-a jucat cu prilejul rebeliunii legionare. Dar, așa cum v-am mai spus, nu are rost să discutăm în contradictoriu, pe de o parte, pentru că este un subiect care îmi produce oroare, iar pe de alta, pentru că amîndoi, la ora actuală, avem cu totul alte preocupări. Dumneavoastră să scăpați cît mai repede de... captivitate, iar eu să obțin, prin dumneavoastră, eliberarea persoanei care se află în ghearele Gestapoului. Am folosit intenționat cuvîntul „gheară" fiindcă exprimă mai bine realitatea.

— Adică prin șantaj.

— Numiți-o cum vreți. Deci, veți fi liberă să vă reîntoarceți acasă numai dacă soțul dumneavoastră obține eliberarea persoanei de care v-am vorbit și care, în treacăt vorbind, este absolut nevinovată.

— De unde știi că eliberarea persoanei aceleia depinde de soțul meu ?

— O întrebare întru totul justificată. În alți termeni ar putea suna cam așa : „Știi precis, domnule, că persoana

aceea a fost răpită de Gestapou ?" Ei bine, doamnă, nu știu *precis*. De aceea, mai adineauri, nu am spus că vă veți putea reîntoarce acasă numai dacă soțul dumneavoastră *va* elibera acea persoană, ci numai dacă soțul dumneavoastră *obține* eliberarea ei. Cu alte cuvinte, am inclus eventualitatea ca răpitorii să fie oamenii Abwehrului sau ai S.D.-ului, eventual ai vreunei alte oficine de spionaj, fiindcă — presupun că o știți și dumneavoastră — există destule. Prin urmare, doamnă, chemați-l la telefon pe soțul dumneavoastră, explicați-i în ce situație vă găsiți și anunțați-l ce anume pretind în schimbul eliberării dumneavoastră. Persoana care a fost răpită se numește Marina Boldea.

— ...Și dacă refuz ?

— Dacă refuzați, veți muri, Frau Beckmann. În privința aceasta nu vă este îngăduit să nutriți nici cea mai neînsemnată speranță.

— Bine, am să-l chem imediat.

— Înseamnă că sînteți o femeie rezonabilă, doamnă Beckmann. Trebuie s-o faceți dacă vreți să trăiți, iar soțul dumneavoastră trebuie să accepte schimbul, dacă vă iubește și ține să vă mai vadă.

— Ce să-i spun ? Desigur îmi va cere amănunte. Va voi să știe în ce condiții se va efectua schimbul.

— Evident !... Detaliile vor fi discutate ulterior. Vă dați seama că schimbul va trebui stabilit în asemenea condiții, încît, pe de o parte, să am siguranța că persoana respectivă nu va fi urmărită și, ulterior, din nou răpită, iar pe de alta, că nici eu nu voi fi *înhățat*. Cred că termenul nu vă indispune prea tare. Întrucît Gestapoul, neexistînd oficial, nu arestează, ci pur și simplu *înhață* oamenii, de unde poate și cum poate, în orice caz cît mai discret posibil, ca să menajeze anumite susceptibilități

ale ilustrului nostru conducător. De aceea, pentru moment, anunțați-l ce s-a întîmplat. Dealtfel, dacă observați, telefonului i-am atașat un receptor de rezervă. Voi asculta convorbirea și, dacă va fi nevoie, vă voi sugera răspunsurile.

Frau Beckmann formă un număr de telefon pe care flașnetarul și-l întipări imediat în memorie. Dar trebuiră să treacă secunde în șir pînă cînd să audă la celălalt capăt al firului :

— Hallo ! Wer spricht ? [1]

— Ich bin es Ulla ! [2]

— Wo zum Teufel treibst du dich bis zu dieser Stunde herum ? [3]

Vocea bărbatului era furioasă și vag răgușită.

— Karl, tu mă certi și eu... eu am fost răpită.

— Ulla, ești beată ? Sau ce naiba se întîmplă cu tine ?

— Nu sînt beată. Sînt nenorocită, ah, sînt atît de nenorocită, dragă Karl.

— Ulla, nu glumești ? Ai fost...

— Da, Karl, am fost răpită. Să-ți spun cum s-a întîmplat.

Standartenführerul Beckmann o repezi :

— Asta ai să-mi soui mai tîrziu. Vreau să știu cine te-a răpit, și în ce scop ?

— Cine ? Un bărbat. Karl, se află la voi o femeie cu numele Marina Boldea ? Omul care m-a răpit pretinde că a fost reținută de către oamenii tăi.

Flașnetarul triumfa. Avea confirmarea a ceea ce presupusese : Standartenführerul Karl Beckmann conducea

[1] Alo ! Cine-i ?
[2] Eu sînt, Ulla !
[3] Unde dracu umbli pînă la ora asta ?

dacă nu Gestapoul, în orice caz secţia care se ocupa cu asemenea treburi murdare.

— Banditul se află lîngă tine ?

— Da !

— În ce limbă te înţelegi cu el ?

— În germană. Ascultă ce vorbim la un receptor de rezervă. Dar nu mi-ai răspuns, Karl : Este adevărat ce pretinde omul acesta ?

— Dă-mi-l la telefon !

Ulla Beckmann îi întinse receptorul.

— Vă ascult, domnule Standartenführer Beckmann, zise flaşnetarul, primind receptorul din mîna Ullei.

— Uite ce vreau să-ţi spun : soţia mea a pronunţat un nume, numele unei femei, nu l-am reţinut.

— Marina Boldea.

— Află că numele este cu desăvîrşire necunoscut atît mie, cît şi colaboratorilor mei. Aşa că fă bine şi pune-o imediat în libertate pe soţia mea.

— S-ar putea întîmpla să fie adevărat ceea ce spuneţi, deşi convingerea mea intimă este — şi am suficiente argumente — că Marina Boldea a fost răpită de oamenii dumneavoastră. Dar, chiar dacă mă înşel, asta nu schimbă datele problemei. Marina Boldea a fost răpită de *ai voştri*. Cine a răpit-o rămîne s-o aflaţi dumneavoastră. Dacă, bineînţeles, ţineţi să vă mai vedeţi soţia în viaţă. Să aflaţi şi, mai mult încă, să obţineţi aprobarea de a fi schimbată cu soţia dumneavoastră. De cît timp credeţi că veţi avea nevoie ca să îndepliniţi această condiţie ?

— Nu ştiu ! Trebuie să mă gîndesc. La ce telefon te pot suna ?

— Domnule Beckmann, vă închipuiţi că aveţi de-a face cu un idiot ? Numai într-un asemenea caz aş putea comite o atare imprudenţă. Deci, repet întrebarea : De

cît timp credeți că veți avea nevoie ca să faceți demersurile necesare ?

— Nu știu. Cel puțin douăzeci și patru de ore. Sună-mă mîine după-amiază.

Ulla Beckmann își apropie gura de microfonul receptorului, și începu să strige :

— Karl, trebuie să rezolvi încă în noaptea aceasta. Aici, unde m-a adus, e îngrozitor. Auzi, Karl, îngrozitor ! Te rog, Karl, rezolvă !... Nu am pijama. Nu știu dacă măcar există o baie. Și, apoi, cum aș putea dormi știind că *el* mă păzește ? În timp ce dorm, s-ar putea ca să... înțelegi ce vreau să spun, dragă Karl.

Flașnetarul o îndepărtă de receptor.

— Domnule Beckmann, dacă puteți soluționa problema în noaptea asta, nu amînați. Dar nu pentru că există pericolul la care a făcut aluzie soția dumneavoastră. Cît privește pijamaua și baia, nu-i vor lipsi. Rezolvați ce v-a cerut, fiindcă există un interes reciproc. Dacă eventual vreți să cîștigați timp — și asta este impresia mea — în speranța că veți putea păstra și vrabia din mînă și cea de pe gard — nu știu dacă vă este cunoscut proverbul românesc —, vă recomand să nu vă faceți asemenea iluzie.

— Du, Schweinehund [1], cine vei fi fiind, pricepe că, pentru a-mi salva soția, aș fi dispus să dau drumul nu numai nenorocitei ăleia, ci unei duzine asemenea ei. Dar înțelege că nu pot să deranjez la ora asta o anumită persoană. Și apoi nu știu dacă va accepta, deși, după toate probabilitățile, cred că voi izbuti s-o conving.

— Va să zică știți despre cine este vorba.

— Să presupunem ! Sună-mă mîine la numărul de telefon pe care ți-l va da soția mea. La orele unsprezece.

[1] Tu, porc de cîine.

Puse receptorul în furcă, pe urmă către Ulla Beckmann care stătea cuminte pe marginea patului :

— Doamnă Beckmann, vă rog să verificaţi. Patul este proaspăt aşternut, cearşafurile sînt din olandă, perna, sper, nu mai tare decît aceea de acasă de la dumneavoastră. Cît priveşte baia, ea există. Veţi găsi acolo prosoape neîntrebuinţate, săpun, o periuţă nouă, pastă de dinţi. Am prevăzut totul ca şederea dumneavoastră aici — care sper să fie scurtă — să vă pară dacă nu agreabilă, în orice caz confortabilă. Dacă vreţi să vă pregătiţi pentru noapte, spuneţi-mi şi vă conduc pînă la baie. Veţi găsi acolo — am uitat să vă spun — un halat. Eu îmi voi lua libertatea să vă păzesc de dinapoia uşii.

Îl privi lung, pentru prima dată cu interes.

— Nu ştiu ce fel de om eşti, dar începe să nu-mi mai fie frică de dumneata. Unde este baia ?

Ulla Beckmann se încuie înăuntru. El, flaşnetarul, se aşează pe un scaun, obosit, din cale-afară de obosit. Parcă ar fi urcat un deal cu o piatră de moară în spate. Că Ulla Beckmann întîrzia nu era îngrijorat. Nu avea pe unde fugi. Fereastra avea un grătar metalic prins în şuruburi solide, pe care, ca să le scoată, i-ar fi trebuit o şurubelniţă.

Cînd reveni din baie, îmbrăcată în halatul Marinei Boldea, puţin cam prea mare pentru ea, cu părul strîns în creştetul capului, demachiată, Ulla Beckmann — foarte curios ! — părea mai tînără şi mai frumoasă. Reveniră în dormitor.

— Dumneata unde ai să dormi ? întrebă ea.

— Nu-mi purtaţi de grijă. Doamnă Beckmann, este ştiut că mai totdeauna, cînd cineva doarme într-un pat străin, prima noapte are insomnii. Cred că va fi şi cazul dumneavoastră. Pe de o parte, din cauza emoţiilor prin

care ați trecut, pe de alta, a surescitării, care încă nu v-a părăsit. De aceea am să vă pregătesc un sedativ. Vă asigur că pînă dimineața veți dormi ca un prunc.

— Cred că voi putea dormi și fără asta, domnule... Nu știu cum te cheamă.

— Să zicem Popescu, doamnă Beckmann. Știți, eu nu sînt de părere că veți putea dormi. De aceea *insist* !

Ulla Beckmann înțelese că trebuia să se supună, înțelese și motivul. „Temnicerul" ei voia să se asigure că, în timp ce va dormi și el, ea nu va încerca să evadeze. Resemnată, oftînd, goli paharul în care el dizolvase două pastile de mărimea tabletelor de aspirină.

— Nu pot să dorm cu lumina aprinsă, domnule Popescu.

— O sting imediat, doamnă Beckmann.

Răsuci comutatorul, făcu întuneric. Auzi foșnind halatul, pe care îl dezbrăcă, auzi zgomotul înăbușit al droturilor, cînd ea se lungi în pat. Nu trecură nici zece minute și recunoscu, după răsuflarea regulată, că Ulla Beckmann adormise. Aprinse veioza și se cuibări în fotoliu.

10

A doua zi, la orele unsprezece, flaşnetarul îl sună, la numărul indicat de Ulla, pe Standartenführerul Karl Beckmann, de la un telefon public.

— Îmi recunoaşteţi vocea ?

— Da ! Ce face soţia mea ?

— Se simte într-o stare excelentă. A dormit bine toată noaptea. În privinţa aceasta nu trebuie să aveţi nici o grijă. Ce răspuns puteţi să-mi daţi ?

— Marina Boldea va fi liberă. Precizează-ţi condiţiile schimbului.

— După-amiază, la orele optsprezece, Marina Boldea, fix la orele optsprezece, trebuie să se afle în faţa bisericuţei de pe Bulevardul Lacul Tei, colţ cu strada Barbu Văcărescu. Va veni cineva s-o ia, şi vor pleca împreună. Două ore mai tîrziu, dacă cei doi nu vor fi urmăriţi, soţia dumneavoastră va fi liberă. Orice încercare de trişare, din partea dumneavoastră sau a altora, va însemna că nu vă veţi mai vedea niciodată soţia în viaţă. O voi împuşca eu, cu mîna mea. Şi puteţi fi sigur că nu este o ameninţare doar pentru a vă intimida. Dacă m-aţi cunoaşte, v-aţi putea da seama că sînt un om hotărît. De acord ?

— De acord. La orele optsprezece, Marina Boldea va fi la punctul de întîlnire indicat de dumneata.

— În cazul acesta nu mai avem ce ne spune.

Şi închise. Flaşnetarul reveni acasă prin aleea Agudului, dar nu mai înainte de a trece pe la restaurantul lui „Petrică băiat bun", de unde, într-un sufertaş, se aprovizionă cu un prînz — „specialitatea casei" — pentru el şi Frau Ulla Beckmann. Adică : ciorbă de perişoare, fasole albă cu ciolan de porc şi, ca desert, baclavale. După ce lepădă uniforma lui ponosită, după ce se bărbieri, îmbrăcă unul din cele trei costume pe care le avea şi, părăsind „chilia" de lîngă garaj, se duse să-şi elibereze prizoniera din debaraua în care o încuiase la plecare.

— Doamna Ulla, dacă vă este foame vă pot servi prînzul imediat.

Erau abia orele douăsprezece.

— Mai întîi, spune-mi dacă soţul meu a rezolvat treaba.

— Da ! După-amiază, la orele optsprezece, persoana de care mă interesez se va afla la locul de întîlnire. I-am atras atenţia soţului dumitale că dacă nu va juca cinstit, dacă va încerca să urmărească pe cel care va veni s-o ia, nu vă va mai vedea în viaţă, fiindcă vă voi împuşca eu, cu mîna mea. Sper că va respecta înţelegerea stabilită între noi.

— Karl mă iubeşte mult, nu va avea curajul să rişte.

Flaşnetarul trebui să recunoască, fără rezerve, că Ulla era o femeie care, fizic cel puţin, fiindcă din punct de vedere al caracterului nu era în măsură să se pronunţe, merita să fie iubită.

— Dacă se va întîmpla aşa, deseară veţi fi acasă. Dar nu mi-aţi răspuns. Vă este foame ? Dacă doriţi să luaţi prînzul, el vă aşteaptă.

Ulla Beckmann oftă :

— În definitiv, parcă am altceva mai bun de făcut ?

— Foarte bine ! Atunci să mergem în bucătărie.

Bucătăria era una obișnuită. Fusese îndepărtat de acolo orice obiect care ar fi putut reține în mod deosebit atenția Ullei Beckmann. După ce puse mîncarea la încălzit, flașnetarul se pregăti să întindă fața de masă.

— Lasă-mă pe mine să pun masa, se oferi Ulla Beckmann.

— Poftim ! Nu am nimic împotrivă.

— Dumneata ai mîncat ?

— Nu !

— Vom mînca împreună atunci.

— Asta mi-a fost și intenția. M-am gîndit că mă veți putea suporta jumătate de oră.

— Dacă n-ai fi temnicierul meu, compania dumitale mi-ar face plăcere.

— Trebuie să mă mai suportați cîteva ore, doamnă Beckmann.

Aduse la masă ciorba de perișoare. Aroma ei era apetisantă.

— Miroase frumos.

— Sper că are să vă placă.

Și, într-adevăr, îi plăcu. Îi plăcu și mai mult ciolanul cu fasole uscată, și pe bună dreptate, deoarece nicăieri în București nu puteai găsi felul acesta de mîncare mai bine gătit ca la restaurantul lui nea Petrică. Baclavalele o făcură să exclame :

— Nici la cofetăria Nestor nu am mîncat asemenea prăjituri delicioase.

— Mulțumită, doamnă Ulla ? o întrebă la sfîrșit.

— A fost un prînz excelent. Poți să-mi recomanzi și mie restaurantul ?

— Nu, doamnă. Din două motive. Primul, din prudență, al doilea pentru că ați considera sub demnitatea dumneavoastră că treceți pragul unui astfel de local, un birt oarecare. Dar, să știți, există în București mici restaurante de

cartier, unde anumite mîncăruri sînt mult mai gustoase decît la marile localuri, ca de pildă „Capșa" sau „Continental".

Vasele le spălă el. Ulla Beckmann nu se oferi nici măcar să le șteargă.

— Cred că nu ești însurat. Probabil te gospodărești singur, că prea bine te pricepi să speli vasele.

— (!)

— N-am întîlnit în viața mea un om atît de ciudat ca dumneata.

— (!)

— Nu poți să-mi spui nimic, chiar nimic despre dumneata ?

— Doamnă Ulla, întrucît aici am pus totul în ordine, să ne întoarcem dincolo.

Ea ridică din umeri — îi era indiferent — și o porni înainte.

— ...Și acum ce facem ?

— Așteptăm !

— Bine, dar mă plictisesc.

— Poate dormiți puțin.

— Nu pot. Povestește-mi ceva, ca să treacă timpul. Limba germană cum de o vorbești atît de bine ? Mama dumitale e o... germană ?

— Nu ! Am studiat-o la facultate.

— Așa !

— Da !

Și din nou se așternu tăcerea între ei.

— De ce a trebuit să mi se întîmple tocmai mie ? Dar, în definitiv, voi avea ce povesti prietenelor mele. Cred că am să înfloresc puțin adevărul. Am să le spun, de pildă, că m-ai siluit. Dar, în prealabil, am să te descriu în așa fel, încît sînt convinsă, măcar cîteva au să regrete că n-au fost în locul meu. Dar, pentru numele lui Dumne-

zeu, spune și dumneata ceva. Povestește ceva. Să treacă timpul.

— Doamnă Ulla, nu mă pricep să fac — oare așa se spune ? — conversație. „Bancuri" nu țin minte decît doar cîteva, și nu din cele mai reușite. Ce aș putea să vă povestesc, sigur că nu v-ar face plăcere, fiindcă sînteți, ca și soțul dumneavoastră, nazistă.

— Sînt, dar n-are importanță. M-am obișnuit să știu că toată lumea ne urăște. Dacă pierdem războiul, va fi rău de noi.

— Cum, vă mai îndoiți că-l veți pierde ?

— Dar nu înțelegi că trebuie să sperăm ? Să sperăm în arma aceea secretă pe care ne-a promis-o Führerul, altfel ar însemna pur și simplu să înnebunim așteptînd inevitabilul. Mă refer la soțul meu, la mine și la alții ca noi. Apoi după cîteva clipe, mirîndu-se : Ești un om extraordinar ! Nu înțeleg defel cum de pot vorbi astfel cu dumneata, care... care, în definitiv, știu că mă urăști și, dacă în locul meu ar fi Karl, sînt convinsă că n-ai ezita o clipă să descarci în el toate gloanțele revolverului pe care îl porți asupra dumitale. Ai face-o, nu-i așa ?

— Doamnă Ulla, soțul dumneavoastră lucrează la Gestapou. Este dacă nu cel mai mare, în orice caz unul din marii ștabi. Ca să lucrezi la Gestapou și să ajungi Standartenführer trebuie să fii fiară. Or o fiară trebuie neapărat ucisă, doamnă Ulla.

— Dacă fiarele trebuie ucise — așa cum ai afirmat — atunci înseamnă că în relațiile cu ele — impuse de împrejurări — nu ești obligat să respecți anumite reguli. Da ?

— Sînteți de altă părere ?

— Nu contează ce cred eu. Deci, dacă așa gîndești, înseamnă că, de fapt, dumneata, după ce obții de la el ceea ce dorești — pe femeia aceea —, nici un fel de scrupul

nu te-ar putea împiedica să-l tragi pe sfoară. Adică, nu numai să nu mă eliberezi, dar să mă şi ucizi. Totuşi eu ştiu, *simt* că dumneata vei juca cinstit, pentru că sînt femeie.

— Este exact, doamnă Ulla.

— Ei bine, află că eu, dacă aş ajunge, nu ştiu prin ce minune, în posesia revolverului pe care îl ai dumneata în buzunar, deşi convinsă că nu te-ai atinge de un singur fir de păr din capul meu, n-aş ezita să te omor. Poate te întrebi de ce îţi fac o asemenea mărturisire ?

— Să zicem că mă întreb.

— În mod normal ar trebui să nu-ţi spun, să fiu mai circumspectă. Eu, totuşi, am să fiu imprudentă şi n-am să-ţi ascund motivul. Adineauri ţi-am spus că eşti un om extraordinar. Nu cred că ai înţeles semnificaţia pe care am dat-o eu acestui cuvînt. Eşti extraordinar nu în sensul că te cred autorul unor fapte extraordinare, deşi modul cum ai acţionat ca să mă „capturezi" denotă inteligenţă, sînge rece şi multă temeritate. Află, domnule, că te consider extraordinar pentru că, fără să mi-o ceri, fără să mă sileşti, întrebuinţînd măcar una din metodele utilizate de Karl, fie şi cea mai inofensivă, simt nevoia să trăncănesc în faţa dumitale vrute şi nevrute. De pildă : dumneata nu m-ai omorî pentru că sînt femeie. Dar nu ştii *ce fel de femeie* sînt. Ai auzit de lagărul de concentrare Ravensbrück ?

— De ăsta n-am auzit. De Auschwitz, da. Ştiu că există o mulţime.

— Ravensbrück este un lagăr pentru femei. Paza lagărului este asigurată de SS-işti din unităţile „Cap de mort". În conducerea lagărului există pe lîngă o Kommandatur şi o „secţie politică" care ţine de Gestapou. Eu am făcut parte din această secţie. Aveam gradul de Hauptsturmführer. Într-o zi, cînd ne-a fost adus un nou trans-

port de deținute, am remarcat două evreice tinere care aveau dantură foarte frumoasă. Am cerut să fie împușcate, iar din craniile lor am dat ordin să mi se confecționeze „presse-papiers"-uri cu care mi-am împodobit biroul. Am cerut să fie ucise. Dar află că am ucis chiar eu, cu mîna mea. Am fost spaima deținutelor. Acolo m-a cunoscut Karl, într-o zi cînd a venit să inspecteze lagărul, împreună cu doi ștabi din W.V.H.A.[1] Ne-am plăcut și ne-am căsătorit. Curînd după aceea Karl a fost trimis în Franța, la Montpellier. Sediul Gestapoului era la „Vila Trandafirilor". Am lucrat amîndoi acolo, pînă m-am îmbolnăvit. Am fost internată la un sanatoriu. Am avut ceva cu nervii. După ce mi-au dat drumul, am fost pensionată și m-am ocupat, în exclusivitate, de gospodărie. În prezent sînt complet restabilită. Numai cîteodată, cînd îmi amintesc de spitalul din Ravensbrück, încep să rîd ca o proastă. Mai bine zis de secția de chirurgie. Acolo sînt internate deținutele cu diferite plăgi pe corp, majoritatea cauzate de bătăile primite. Un hoit miroase mai puțin urît decît duhoarea de acolo. Bandajele de hîrtie nu se schimbă cu săptămînile. În fiecare zi mor cîteva zeci de femei din pricina infecției generalizate. Cum ți-am spus, de fiecare dată cînd îmi amintesc de secția de chirurgie îmi vine să rîd. Ha-ha-ha !... Ha-ha-ha !

Și Ulla Beckmann începu să rîdă, în hohote, un rîs demențial și hidos.

Flașnetarul o privea și nu-și putea da seama care era sentimentul preponderent : scîrba sau compătimirea.

— ...Și cînd mă gîndesc, ha-ha-ha, că Oberschwester Elisabeth Marschall sau sora Carmen Mory trimiteau la crematoriu paciente care mai trăiau, ha-ha-ha !

[1] Wirtschaft Verwaltung Haupt Amt : Serviciul central al administrației economice a SS-ului *(n.a.)*.

Flaşnetarul se apropie de ea şi o pălmui, o dată pe obrazul drept, a doua oară pe cel stîng.

— Potoleşte-te !

Frau Ulla conteni brusc. Îl privi de parcă s-ar fi trezit dintr-un leşin, şi încă nu izbutea să-şi dea seama unde se afla. Cînd se dezmetici de-a binelea, spuse :

— Acum înţelegi de ce trebuie să credem în arma secretă care ne va aduce victoria făgăduită de Führer.

— Nu-ţi face iluzii. Războiul l-aţi pierdut, şi va veni ziua în care va trebui să plătiţi cu vîrf şi îndesat.

— Cu vîrf şi îndesat ? Prostii !... Nici măcar în raport cu vina. Ştiu că duşmanii Reichului au hotărît ca după victorie — victoria lor — să instituie un tribunal internaţional, care să ne judece. Ce ne pot face ? Pe unii să ne spînzure, pe alţii să-i închidă. Ei şi ? Asta numeşti dumneata a răspunde cu vîrf şi îndesat ? De pildă, mie ce-mi pot face ? Să zicem că mă împuşcă sau mă spînzură. Evident, nu mi-ar plăcea să mor. Dar împuşcarea sau spînzurarea mea va însemna că mi-am primit... pedeapsa ? Ţi-am povestit de cele două evreice care au fost ucise la sugestia mea, fiindcă aveau o dantură superbă. Dacă ar fi posibil să mă vizitezi acasă, ţi-aş arăta „presse-papiers"-urile confecţionate din craniile celor două nenorocite. Dar ele n-au murit de mîna mea. Pe altele însă — dar şi asta ţi-am spus-o — le-am omorît eu, cu mîna mea, nu însă mai înainte de a le supune unor torturi de toată frumuseţea.

— Torturi de toată frumuseţea ! repetă mecanic flaşnetarul.

— Dacă ţin bine minte am ucis şase deţinute. Bineînţeles nu le pun la socoteală pe cele pe care le-am trimis în camera de gazare. Dar poate că nu mă vor condamna la moarte, în cazul în care nu vor izbuti să descopere

toate amănuntele legate de activitatea mea în lagărul de la Ravensbrück şi la „Vila Trandafirilor" din Montpellier, ci la detenţiune pe viaţă. Dar detenţiunea — în cea mai îngrozitoare închisoare din oricare ţară din lume — nu se poate compara nici pe departe cu iadul din lagărul Ravensbrück. Înţelegi ce vreau să spun ? Ca pedeapsa aplicată nouă să fie nu cu vîrf şi îndesat, ci măcar în raport cu vinovăţia, ar trebui ca naţiunile, ai căror reprezentanţi ne vor judeca, să comită aceleaşi crime de care vom fi noi acuzaţi, ceea ce evident nu o vor face.

Acum, cînd Ulla Beckmann nu mai rîdea, acum, cînd vorbea cu ton indiferent, de parcă cele povestite nu prezentau decît o importanţă minoră, flaşnetarul avea iarăşi sentimentul că trăieşte un coşmar. O privea şi nu putea înţelege cum de era posibil ca frumosul ei chip să nu trădeze prin nimic, dar absolut prin nimic, adevărata ei fire. În faţa lui stătea o femeie încă tînără, frumoasă, cu un aer aproape distins, cu ochi albaştri, care oglindeau dacă nu candoare, în accepţia adevărată a cuvîntului, sigur naivitate. Nimic nu trăda cruzimea, bestialitatea acelei femei. Şi dacă nu toţi bărbaţii, în orice caz, mulţi, dacă nu chiar foarte mulţi, lăsîndu-se păcăliţi de puritatea chipului ei, puteau crede că au întîlnit femeia pe care şi-au dorit-o, îndrăgostindu-se de ea. Cine, văzînd-o numai, şi-ar fi închipuit că ucisese, cu mîna ei, şase deţinute, că trimisese altele în camerele de gazare, sau că dăduse ordin ca două din ele să fie împuşcate, iar apoi craniile lor transformate în „presse-papiers" ? Categoric, oamenii nu sînt cum îi arată înfăţişarea, ci doar aşa cum ni se relevă prin faptele lor.

— Ţi-am făcut unele destăinuiri, o auzi din nou, pentru care aş merita să fiu decapitată, ele reprezentînd înalte secrete de stat. De ce am făcut-o, nu ştiu ! Ţi-am spus că

eşti... extraordinar. Din prima clipă am simţit cît de mult mă urăşti. În general voi, românii, ne urîţi. Dar am simţit ura dumitale altfel. Nu mă urăşti pentru că sînt nemţoaică, mă urăşti pentru că sînt soţia lui Karl, care în ochii dumitale reprezintă Gestapoul. Ura dumitale are un substrat politic. Eşti, sînt sigură, comunist. Comuniştii au fost cei mai înverşunaţi duşmani ai noştri. Gestapoul a lovit în ei fără milă, şi Reichsführerul Goering, pe vremea cînd conducea Gestapoul, a declarat că în Reich comunismul nu mai prezintă un pericol. Dar comunismul internaţional a fost şi este cel mai mare şi mai înverşunat duşman al nostru. Spune-mi, nu-i aşa că eşti comunist ?

— (!)

— Eşti ! Încă din prima clipă mi-am dat seama că am picat pe mîna unuia din duşmanii noştri de moarte. Şi cu toate acestea te comporţi faţă de mine într-un mod civilizat. Asta mă scoate din sărite. Aş prefera să te porţi cu mine aşa cum eu m-aş purta, dacă aş fi în locul dumitale. Dacă eu ar trebui să te schimb în locul altcuiva, te-aş schimba. Cu mare părere de rău, dar te-aş schimba. Dar, în prealabil, m-aş distra puţin pe socoteala dumitale.

— Cum ? întrebă flaşnetarul fără voie.

— Cum ? Există multe procedee. Dacă ţi le-aş înşira pe toate, ar însemna să divulg „secrete de stat". Ţinînd seama de condiţiile speciale în care ne găsim, ţi-aş aplica, de pildă, supliciul cadei. Ai idee ce vrea să însemne „supliciul cadei" ?

— Nu !

— Ţi-am spus că la Ravensbrück făceam parte din „secţia politică". Noi cei de la secţia politică aveam dreptul să anchetăm pe oricare dintre arestate, fie în urma unor ordine superioare, fie din proprie iniţiativă, atunci cînd

informatoarele noastre ne semnalau că deținuta X a făcut cutare lucru interzis, sau că deținuta Y a spus ceva defăimător la adresa conducerii lagărului ori a regimului. Ca să le determin să recunoască, foloseam, printre alte metode, și pe aceea a supliciului cadei. Cu mîinile legate la spate, o țineam pe vinovată cu capul sub apă pînă se înăbușea aproape complet. Atunci o trăgeam de păr la suprafață. Dacă tot refuza să vorbească, repetam figura. O repetam pînă cînd, la capătul puterilor, cea în cauză ceda. Mie însă îmi plăcea să mă distrez puțin. Cînd îmi dădeam seama că este pe punctul de a-și pierde cunoștința, întrerupeam *tratamentul*, îi ofeream cafea, uneori coniac sau lichior. Pe urmă, cînd se aștepta mai puțin, o luam de la început. În felul acesta, distracția dura mai mult. Va să zică n-ai auzit de „supliciul cadei" ?

— Nu !

— Dar acum, după ce te-am informat, nu ai de gînd să-l aplici asupra mea ?

— Nu !

— Am fost sigură. Ești om, și rămîi om chiar în ură. Nici nu-ți închipui cît de mult mă înfurie atitudinea asta a dumitale. Fiindcă voi, deși ne urîți de moarte, răzbunîndu-vă, atunci cînd vă vine la îndemînă, prin metodele pe care le folosiți, rămîneți totuși oameni, lua-v-ar dracu !

Ulla Beckmann tăcu. Închise ochii și începu să inspire aerul adînc în piept, parcă era pe punctul de a se sufoca. Privind-o, flașnetarul se întrebă dacă nu cumva era nebună. Nebună ? Oare *dezumanizarea* nazistă putea fi categorisită drept o manifestare a demenței ? Nu, în nici un caz ! Căci dacă ar fi, atunci, în ziua socotelilor, — ehei, și ziua aceea nu era prea departe — toți cei care încă reprezentau, sub o formă sau alta, puterea nazistă ar trebui internați în ospicii, și nu pedepsiți.

În sfîrșit, Ulla deschise ochii. Răsuflarea ei deveni normală. Acum arăta așa cum o *văzuse* pînă a nu se dezlănțui.

— Cum am putut să-mi dau drumul la gură, și să-ți spun ceea ce sînt convinsă că habar nu aveai ?

— Eu, personal, recunosc, nu sînt deloc la curent cu metodele voastre de exterminare în masă.

— Nu știu dacă ai observat că *acum* te privesc altfel, cu o atenție concentrată. Ai observat ? îl întrebă Ulla.

— Nu e chiar atît de greu.

— Știi însă de ce ?

— Nu !

— Ai idee ce înseamnă un portret-robot ?

— Da !

— Încerc să-mi întipăresc în memorie chipul dumitale pînă în cele mai neînsemnate detalii. După descrierea mea, specialistul lui Karl îl va reconstitui cu fidelitate. Să știi, e un as în materie. Pe baza acestui portret-robot agenții lui Karl te vor căuta prin tot Bucureștiul și, chiar de te-ai ascunde pînă și în gaură de șarpe, tot te vor găsi. Ei, bine, cînd vor pune mîna pe dumneata, am să-i cer lui Karl să mi te cedeze. Te voi chinui eu, cu mîna mea, și pe urmă te voi omorî. Îți voi hărăzi o moarte lentă și îngrozitoare. Ți-am destăinuit unele *secrete*, trebuie să mori. Căci s-ar putea ca într-o zi să devii pentru mine un martor primejdios. Să nu crezi că este o simplă amenințare. Dacă te-ai fi purtat cu mine în mod brutal, știu eu cum ? Dacă m-ai fi bătut, dacă m-ai fi siluit, dacă m-ai fi supus unor torturi, pot să-ți jur că nu m-aș fi gîndit ca, după aceea, să mă răzbun, pentru că, purtîndu-te astfel, n-aș mai fi pălăvrăgit. Și n-aș fi pălăvrăgit, pentru că mi s-ar fi părut firesc să te porți așa. Or dumneata, comportîndu-te ca un gentleman, cum spun bles-

tematii ăia de englezi, mi-ai stîrnit dorința de a-ți oferi o mostră de cum ar trebui să te porți cu cei care constituie, măcar în mod virtual, un pericol.

Flașnetarul era convins că Ulla Beckmann, după ce va fi liberă, va asmuți Gestapoul pe urmele lui.

— Te-aș sfătui să-ți înfrînezi o asemenea dorință, doamnă Beckmann. Și, fiindcă timpul trecuse, adăugă : Întrucît s-a cam apropiat ora cînd trebuie să plec, va trebui să te închid — sper pentru scurt timp și pentru ultima dată — în debara.

Ulla Beckmann ridică din umeri — fu un gest care parcă voia să însemne : n-am încotro —, pe urmă se îndreptă singură înspre debara, fiindcă acum cunoștea drumul. Înainte de a intra acolo, se întoarse cu fața la el și, cu voce alterată de furie, îi spuse :

— Știi ce aș vrea ?... Știi ??... Acum, în clipa asta, cel puțin în *clipa asta* ?

— Ce ?

— Ca el, Karl, să nu joace cinstit, și dumneata să prinzi de veste la timp.

— Dacă aș fi în locul dumitale, nu mi-aș dori așa ceva. Știi doar ce te așteaptă, doamnă Beckmann.

— Păi tocmai de aceea aș vrea să încerce a te trage pe sfoară, ca să văd dacă vei avea curajul să-ți pui în aplicare amenințarea. Sînt convinsă că nu ești în stare să mă omori, pentru că sînt femeie. Ești, domnule, îmbibat de prejudecăți.

Flașnetarul, furios că îl intuise, o împinse cu brutalitate în debara, și încuie ușa.

La orele optsprezece fără zece minute, Mercedes-ul „confiscat", pe care îl ținuse tot timpul ascuns în garaj, avînd acum un număr schimbat, trecu prin fața biseri-

cuţei de pe strada Barbu Văcărescu. Flaşnetarul efectua un tur de recunoaştere a terenului. Dacă Standartenführerul Karl Beckmann intenţiona să-i întindă vreo cursă, era imposibil să nu se trădeze prin ceva. Una sau chiar mai multe maşini staţionate prin apropiere — pe Bulevardul Lacul Tei, Ştefan cel Mare, pe maidanul din strada Florească —, vreun motociclist punînd, chipurile, la punct o pană de cauciuc, vreun măturător de stradă zelos, vreun pretins lucrător de la Telefoane sau de la Întreprinderea de electricitate şi aşa mai departe. Dar nu descoperi nimic din toate acestea, şi nici altceva care să-i suscite, cît de cît, suspiciuni. Asta ce putea să însemne ? Ori că Gestapoul renunţa la schimb, ori că, fiind vorba de soţia unui ştab, din precauţie, accepta să efectueze schimbul, abandonînd ideea identificării „răpitorului". Da, probabil că aceasta era explicaţia.

Flaşnetarul se învîrti pe străzile din apropiere, tot timpul cu ochii pe oglinda retrovizoare. Nimeni nu-l urmărea. Dealtfel, era puţin probabil ca celor de la Gestapou să le fi dat prin minte că răpitorul Ullei Beckmann va folosi tocmai o maşină germană.

Cele zece minute care mai rămăseseră pînă la ora stabilită trecură îngrozitor de încet. Revenind dinspre Bulevardul Lacul Tei, cînd se afla doar la circa o sută de metri de bisericuţă, o văzu pe Marina Boldea. Era singură, sau cel puţin părea a fi singură. Dacă nu era, dacă îl pîndeau niscai gestapovişti, unicul loc unde puteau fi ascunşi era tot bisericuţa. Dacă nu se înşela şi, într-adevăr, de acolo îl pîndeau, nu fuseseră prea inspiraţi, de vreme ce nu se îngrijiseră să aibă prin apropiere şi o maşină. Totuşi, pentru a putea face faţă oricărei situaţii neprevăzute, flaşnetarul ridică piedica automatului, încetini

şi cînd ajunse în dreptul Marinei frînă şi opri chiar lîngă bordura trotuarului.

— Urcă repede ! îi strigă, deschizînd portiera.

Marina Boldea, care nu se aştepta ca *salvatorul* ei să se afle tocmai într-o maşină germană, avu o clipă de ezitare. Recunoscîndu-l însă, dădu imediat curs invitaţiei.

Maşina porni cu toată viteza pe Barbu Văcărescu, înspre Floreasca, prin ţigănie, pătrunse în strada Teheran, de acolo coti la dreapta, pe Calea Dorobanţi, şi, mergînd tot înainte, ajunse în Bulevardul Filantropiei. Avea certitudinea că nu fusese urmărit. Cit timp gonise pe străzi, îşi verificase mereu spatele şi se convinsese. Deci Karl Beckmann nu încercase să-l tragă pe sfoară.

Aproape se întunecase. Cu atît mai bine. Deocamdată, trebuia să se descotorosească, provizoriu, de maşină. Coti la dreapta, pe strada Medelnicerului, şi opri motorul. Coborîră amîndoi. Încuie maşina şi porniră pe jos, tot pe Filantropiei. La prima staţie se urcară în tramvai. Coborîră la staţia Lainici. De acolo începea strada cu acelaşi nume. Nici în maşină, nici în tramvai nu-şi vorbiseră. Nu-şi vorbeau nici acum cînd mergeau unul lîngă altul, ţinîndu-se de mînă. Din cînd în cînd se priveau şi, de fiecare dată cînd ochii lor se întîlneau, îşi zîmbeau.

Cam pe la jumătatea străzii, flaşnetarul se opri în faţa unei căsuţe modeste, cu două ferestre la stradă. Încercă poarta. Era încuiată. Vîrî mîna printre zăbrelele gardului, dibui cheia, descuie şi intră în curte. Un dulău mare şi alb se repezi să-i latre.

— Taci, mă Terente ! Ce, nu mă mai recunoşti ?

Cîinele se potoli îndată, se apropie gudurîndu-se, cu botul în pămînt, pendulînd întruna coada stufoasă. Flaşnetarul îl mîngîie pe cap, pe urmă, ca şi cînd dulăul i-ar fi putut răspunde, îl întrebă :

— Moş Vintilă e acasă, Terente ?

Era acasă. Încă înainte de a apuca să bată în uşă, îl auzi întrebînd :

— E careva afară ?

— Eu sînt, Mihai, moş Vintilă.

— Intră, că uşa e descuiată.

Flaşnetarul şi Marina Boldea pătrunseră într-o încăpere nu prea mare. Lungit pe o sofa, gazda citea la lumina unei veioze. Cînd cei doi apărură în prag se ridică în capul oaselor.

— Bună seara, moş Vintilă.

— Bună seara ! Tu eşti, Mihăiţă ? Mă bucur că te văd. Deseori m-am gîndit la dumneata. Mă tot întrebam dacă eşti liber, dacă, ferească Dumnezeu, nu te-au dibuit ăi de la Siguranţă.

— Pînă în prezent, nu m-au dibuit, să n-o spun într-un ceas rău.

Moş Vintilă — Vladimirescu Vintilă — era un bătrînel trecut de şaizeci de ani, mărunt, slab, foarte slab, cu obrajii supţi, fapt care scotea şi mai mult în evidenţă nasul cîrn şi fruntea nu prea înaltă, dar exagerat bombată. Era institutor pensionar şi, de zece ani de cînd îi murise nevasta, trăia singur într-o căsuţă formată din trei odăiţe, plus două bucătării, una de iarnă, alta de vară. Pe peticul de grădină din fundul curţii cultiva legume. Fiind vegetarian, îşi prepara singur conserve pentru iarnă, din toate legumele, pînă şi din bame.

Pe strada Lainici, moş Vintilă trecea drept un om ursuz şi ciudat. Se saluta cu vecinii, dar la vorbă nu se întindea cu nimeni. Cei care încercaseră să lege prietenie cu el, pînă la urmă se dăduseră bătuţi. Cu toate acestea, toată strada îl stima, pe de o parte, pentru că mulţi dintre cei care locuiau pe ea îi fuseseră elevi, iar pe de alta, pentru că într-una din cămăruţe toţi cei patru pereţi erau acoperiţi cu rafturi ticsite cu cărţi.

Pînă a nu fi descoperit, din pură întîmplare, locuinţa — cămăruţa de lîngă garaj — de pe aleea Agudului, flaşnetarul fusese găzduit de moş Vintilă. Dealtfel, flaşnetarul nu fusese singurul comunist căutat de Siguranţă pe care moş Vintilă îl ascunsese, cum, de asemenea, nu o singură dată, depozitase în căsuţa sa manifeste şi broşuri de propagandă.

— Moş Vintilă, dumneaei e Marina. Pînă acum o oră se afla în mîinile Gestapoului. Am salvat-o, dar, din motive lesne de înţeles, la ea acasă nu se mai poate întoarce. Te rog s-o găzduieşti cîteva zile.

— Marina, fii binevenită în bojdeuca mea ! Tu, Mihăiţă, arată-i camera, şi pune-o la curent cu obiceiurile casei.

— Îţi mulţumim, moş Vintilă ! spuseră amîndoi într-un glas.

Flaşnetarul o luă de mînă pe Marina Boldea şi o duse în cămăruţa în care stătuse şi el ascuns. Cînd ajunseră acolo şi flaşnetarul aprinse lumina — după ce în prealabil avusese grijă să camufleze ferestrele — Marina, izbucnind în plîns, veni să-l îmbrăţişeze.

— Dacă ai şti... Dacă ai şti...

— Nu-mi povesti nimic acum. Trebuie să plec, şi încă foarte repede. Îmi închipui că eşti tare obosită din cauza emoţiei prin care ai trecut. Culcă-te, dormi, odihneşte-te. Vom sta de vorbă mîine dimineaţă. Cînd ai să te trezeşti ai să mă găseşti aici. Ţi-e foame ?

— Nu !

— Dacă totuşi ţi se face foame, ceva de mîncare vei găsi în orice caz în bucătărie. Moş Vintilă, fiindcă ştie că se poate întîmpla oricînd să primească oaspeţi neaşteptaţi, se îngrijeşte ca să existe merînde de rezervă.

— Dar de ce trebuie să pleci ?

— Am să-ţi explic mîine.

— Trebuie să-ţi povestesc totul, chiar în noaptea asta... Să-mi explici, să mă faci să înţeleg... Cînd termini întoarce-te. Te rog !

— Bine !... Am să mă întorc.

Flaşnetarul găsi Mercedes-ul în locul în care îl părăsise. Descuie şi urcă la volan. Era ora douăzeci fără zece minute.

„Sînt în întîrziere şi domnul Karl Beckmann va putea crede că l-am tras pe sfoară", îşi spuse, pornind — cu viteza îngăduită — să gonească pe străzile Bucureştiului, care începuseră să se golească. Opri la colţul străzii Pinului şi porni pe jos spre casă. Descuie portiţa, trecu prin faţa „chiliuţei" lui fără să intre, deşi fu ispitit s-o facă, deoarece îşi pierduse batista şi avea neapărat nevoie de una, descuie şi pătrunse în apartamentul Marinei. O găsi pe Ulla Beckmann în debara, adormită pe scaun. Trebui s-o strige ca să se trezească.

— Ah, dumneata erai ! exclamă ea şi tonul trăda o vădită părere de rău. Visam atît de frumos ! Se făcea în vis că personal Reichsführerul Himmler mă numise comandanta lagărului Ravensbrück.

— Ascultă, doamnă Beckmann, nu mă interesează visele dumitale sadice. Soţul dumitale te aşteaptă şi, văzînd că întîrzii, ar putea crede că i-am jucat o festă.

— Ah, da, desigur ! Dumneata eşti un gentleman, spuse ea ironic. Să mergem atunci. Probabil că mă vei lega din nou la ochi ?

— Nu am încotro.

O legă cu propriul ei fular şi, luînd-o de braţ, părăsiră casa. Înainte de a ieşi în stradă, privi în dreapta şi în stînga, de-a lungul ei. Era pustie. Pînă unde lăsase maşina

trebuiau să străbată o distanță de aproape o sută de metri. Din fericire din nou avu noroc. Ajunseră cu bine la mașină. O invită să urce, apoi trecu la volan. De data asta își putea îngădui să fie ceva mai relaxat.

După ce o plimbă pe mai multe străzi, îndepărtînd-o de cartier, flașnetarul îi spuse :

— Acum, doamnă Beckmann, poți să iei legătura de pe ochi.

Mai merseră puțin și flașnetarul opri motorul. Se aflau pe Calea Plevnei, între străzile Berzei și Știrbei Vodă.

— Doamnă Beckmann, știi să conduci mașina ?

— Știu !

— În cazul acesta îți cedez locul la volan. Ne aflăm pe Calea Plevnei. Sper că vei ști să te descurci, ca să ajungi cît mai repede acasă. Noapte bună !

— Mai stai puțin ! Chiar de la început am vrut să te întreb ceva, dar am ezitat.

— Poftim ! Întreabă !

— Femeia cu care soțul meu a trebuit să mă schimbe joacă vreun rol în viața dumitale personală ?

— Nu interesează.

— Faptul că nu vrei să-mi răspunzi îmi dovedește că da. Dealtfel am fost aproape convinsă. La început, dîndu-mi seama că ești comunist, am crezut că femeia aceea trebuie să fie liberă din rațiuni pur politice. Pe urmă însă, gîndindu-mă mai bine, mi-am zis că, dacă lucrurile s-ar fi prezentat astfel, la răpirea mea nu ai fi acționat de unul singur. Ți s-ar fi dat niscai ajutoare, care, chiar din punctul dumitale de vedere, ți-ar fi prins foarte bine. Acționînd însă de unul singur, înseamnă că numai din motive strict personale ai riscat atît de mult — fiindcă ai riscat — ca ea să fie din nou liberă. Nu știu ce să cred

despre dumneata. Ori eşti un om deosebit, ori un mare idiot.

Flaşnetarul care, din clipa în care Ulla se lăudase cu activitatea ei în lagărul Ravensbrück şi la sediul Gestapoului din Montpellier, simţea faţă de ea doar repulsie fizică şi oroare, numai cu greu se stăpîni să n-o pălmuiască.

— Noapte bună, Frau Beckmann.

Urcă pe trotuar şi porni liniştit mai departe, în direcţia întretăierii cu strada Ştirbei Vodă, grăbindu-se. În clipa următoare o şi uitase. Se gîndea la Marina Boldea, din nou la Marina Boldea, pe care, în cel mult trei sferturi de oră, avea s-o revadă. Auzi vag, în spate, porninid motorul şi cîteva clipe mai tîrziu numai instinctul de conservare îl avertiză că se află în primejdie. Ulla Beckmann urcase cu maşina pe trotuar şi se îndrepta cu viteză spre el, ca să-l calce. Şi probabil că şi-ar fi atins scopul dacă în ultima secundă el nu ar fi făcut un salt disperat înspre partea carosabilă a străzii. O traversă în goană, şi trecu pe celălalt trotuar. Dar Ulla Beckmann nu se dădu bătută. Urcă acum pe acest trotuar, repetînd manevra. Dacă ar fi încercat să scape prin fugă, nu ar fi izbutit. L-ar fi ajuns din urmă şi Mercedes-ul ar fi trecut peste trupul său. Se opri, se întoarse cu faţa în direcţia de unde venea primejdia şi aşteptă. Cînd maşina fu la doi metri de el, sări în dreapta. Încă o dată izbuti să înlăture pericolul. Pe Ulla Beckmann situaţia terifiantă părea că o amuză. Zîmbea şi zîmbetul trăda toată cruzimea de care era ea capabilă. Redresînd maşina, porni din nou în urmărirea lui, hotărîtă ca de data asta să nu mai dea greş.

„E nebună ! Şi-a pus cu tot dinadinsul în minte să mă omoare. Grijania mă-ti de bestie, lasă că te potolesc eu imediat."

Scoase automatul pe care îl purta sub trenci, ochi cauciucul din dreapta şi trase o serie scurtă. Procedă la fel cu cel stîng. Mercedes-ul era acum pe geantă cu două cauciucuri. Ulla Beckmann furioasă şi neputincioasă îşi rezemă fruntea de volan. Probabil plîngea de ciudă. Flaşnetarul se apropie de maşină şi deschizînd portiera îi spuse :

— Am să-l anunţ pe soţul dumitale că ai rămas în pană. Ca să trimită pe cineva să te... depaneze. Noapte bună !

— Du-te dracului, neghiobule !

Abia în Gara de Nord găsi un telefon public şi formă numărul de acasă al Standartenführerului Karl Beckmann. Dar nu răspunse nimeni. Îl sună la numărul de la birou, şi chiar după primul apel îi recunoscu vocea.

— Cine-i ?

— Eu ! Domnule, soţia dumitale a avut o pană de cauciuc. Se află pe Calea Plevnei între Berzei şi Ştirbei Vodă. Ea este absolut sănătoasă. Noapte bună !

Închise şi plecă spre locuinţa lui moş Vintilă.

11

Ajunse acasă la moș Vintilă aproape de miezul nopții. De data asta, Terente îl simți de departe și veni să-l aștepte de partea cealaltă a porții, scheunînd.

Marina îl aștepta. Cînd deschise ușa o găsi cu tîmplele rezemate în palme, cu coatele sprijinite de masa acoperită cu o față de masă făcută din mici pătrate de catifea albastră, unite între ele cu „picioruşe" de „coton perle" într-o nuanță mai deschisă. Chipul ei exprima oboseală, dar și concentrare interioară.

„Cred că o iubesc foarte mult", își spuse în gînd, înainte de a-i da bună seara.

— Ah, te-ai întors ! Îi luă mîinile, într-un gest spontan și i le strînse la piept. Credeam că ți s-a întîmplat ceva. Mi-a fost atîta frică.

— Povestește-mi, Marina. Ce ți-au făcut ? Ei *știu* ?

Marina ridică din umeri :

— Habar nu am ! Nu m-au întrebat nimic în legătură cu...

— Te-au schingiuit cumva ?

— Nu. De fapt nu pricep nimic, nimic. De aceea ți-am cerut să te întorci. Să-ți povestesc totul, poate că tu mă vei putea face să înțeleg ce au urmărit răpindu-mă.

— Povestește-mi, Marina !

Îi spunea pentru prima dată pe nume și nu se miră. Știu că și ei i se părea firesc. Îl privi într-un anume fel,

simți că inima îi zvîcnește și că pe urmă începe să bată mai tare. Poate îl iubea și ea ?

— Nu mi-am dat seama ce s-a întîmplat cu mine decît în clipa în care m-am trezit în mașina aceea. Erau doi. Pe cel din dreapta l-am recunoscut. Era unul din indivizii care îmi propuseseră să le închiriez garajul. M-a cuprins frica. Eram convinsă că aflaseră — numai Dumnezeu știa cum — și că mă vor ucide. Nu regretam că aveam să mor, ci că nu te voi mai vedea. Ce curios ! Cît de ușor se împacă omul cu ideea morții ! Am mers zece minute, poate mai mult.

— Pe ce străzi ați trecut ?

— Nu știu. Nu am fost atentă. Eram atît de tulburată. La un moment dat, cel din stînga a scos din buzunar o pereche de ochelari negri și mi i-a dat, răstindu-se la mine : „Puneți-i !" Mi i-am pus. Nu am mai văzut nimic. Curînd după aceea mașina s-a oprit. Am coborît ajutată de unul dintre ei. După aceea, m-au înșfăcat fiecare de cîte un braț și, îmi amintesc bine, a trebuit să urc patru sau cinci trepte. Ne-am oprit, și unul din ei a apăsat pe butonul unei sonerii. Mi-am dat seama de aceasta, fiindcă am auzit-o sunînd. S-a deschis o ușă și am intrat într-o casă, sau probabil într-un hol. Unul dintre răpitorii mei a vorbit nemțește cu cineva. Interlocutoarea lui era o femeie. N-am înțeles ce au vorbit, fiindcă nu cunosc limba. Iarăși m-au luat de braț și am urcat mai multe trepte, presupun o scară interioară. Am fost introdusă într-o încăpere și abia acolo mi s-au scos ochelarii. Mă aflam într-un buduoar, și dacă femeia care se ridică de pe o canapea ca să mă întîmpine nu ar fi fost îmbrăcată într-o rochie de casă din zilele noastre, aș fi crezut că, nu știu prin ce magie, mă trezisem în plin secol al optsprezecelea, la Luvru sau Trianon. Era foarte frumoasă. Frumuseței i se adăuga un fel de măreție, de regină sau de zeitate.

Să ți-o descriu nu pot, nu mă pricep. Singurul amănunt care se reține este părul : de culoarea castanei.

— De culoarea castanei, repetă flașnetarul, cu un asemenea ton, de parcă ar fi vrut să se convingă că auzise bine.

— Da, de culoarea castanei. A venit spre mine cu mîna întinsă, zîmbindu-mi. „Fii binevenită în casa mea, dragă doamnă Boldea !“ mi-a spus cu tonul cel mai prietenos, afișînd o familiaritate plină de căldură, de parcă eram prietene vechi, și ne revedeam după o lungă despărțire.

— Va să zică îți știa numele.

— Da ! Eram uluită. Și fiindcă eram, am strîns mîna ce mi se întindea, iar pe urmă am dat curs invitației de a mă așeza pe canapea, unde luă și ea loc imediat. Eram uluită, fiindcă totul se întîmpla *altfel* decît mă așteptasem, decît mă făcuseră să cred că se va întîmpla răpirea, brutalitatea deghizată a omului din mașină, în fine ochelarii orbi, altfel, mai ales dacă aveam în vedere că existau motive să bănuiesc scopul pentru care fusesem înhățată chiar din stradă. „Îmi dau seama că sînteți surprinsă de cele întîmplate și, ca să fiu sinceră, aveți motiv. În schimb nu trebuie să fiți neliniștită, vreau să spun să vă fie teamă. Pot să vă asigur că nu vi se va întîmpla nimic rău. Dar, spuneți-mi, ce vreți să serviți ? Un lichior sau poate un coniac. Am un coniac franțuzesc excelent. Cred că, după emoțiile prin care ați trecut, un păhăruț de coniac vă va remonta.“

„Mă rog ! Fie ! Un păhăruț de coniac“, am acceptat, dar nu pentru că realmente eram convinsă că mă va... „remonta“, ci pur și simplu pentru că n-o puteam refuza. Exercita asupra mea un fel de vrajă, căreia nu mă puteam opune, sub nici o formă. Sună și în clipa următoare apăru în pragul ușii o fetișcană blondă, servitoarea. Dar cu-

vîntul e impropriu. Adică mă așteptam să văd apărînd în prag servitoarea, subreta. Cînd colo fetișcana blondă și urîțică purta o uniformă de infirmieră. Iată un nou motiv de... surpriză. Un buduoar în stil franțuzesc, Ludovic al XV-lea, o amfitrioană foarte frumoasă și foarte amabilă, o subretă în costum de infirmieră. Mi-am zis că femeia era frumoasă în măsura în care era o... originală. Originală de vreme ce pretindea servitoarei să poarte, în loc de rochița neagră și șorțulețul alb cu volănașe, o asemenea uniformă. Da, trebuie să ți-o spun, o clipă nu mi-a dat prin minte că uniforma de infirmieră ar putea avea altă semnificație decît aceea că era un capriciu al insolitei amfitrioane.

„Ana, servește-o pe doamna cu un coniac !" Apoi către mine : „Desigur, așteptați din partea mea o explicație."

„E și firesc, doamnă..."

„Mă numesc Hera. Hera Chirileanu."

„Hera !" m-am mirat.

„Da, Hera ! Nume de zeiță. Spuneți dacă există o mai stupidă împerechere de nume : Hera și Chirileanu. Mama a fost grecoaică. Probabil de aceea mi-a dat acest nume care, asociat celui de Chirileanu, sună de-a dreptul caraghios. Nu-i așa ?" voi ea să-mi cunoască părerea.

„Nu găsesc", i-am răspuns, și realmente nu mi se părea caraghios.

„Înainte de a trece la explicații, trebuie să vă cer scuze pentru procedeul cam neobișnuit, realmente neobișnuit, pe care domnii aceia l-au utilizat ca să am plăcerea de a sta acum de vorbă cu dumneavoastră. Dar a fost un motiv de forță majoră. Dacă v-aș fi cerut să veniți să discutăm, probabil că ați fi refuzat, nu-i așa ?"

„De ce credeți că aș fi refuzat ?" am întrebat.

„Aţi fi putut crede că este vorba de o cursă... În zilele pe care le trăim, aproape fiecare dintre noi are ceva de ascuns."

„Nici unul din argumentele dumneavoastră — iertaţi-mă că v-o spun — nu mi se pare serios, mai exact nu mi se pare că justifică, măcar cît de cît, procedeul folosit : răpirea. Oamenii aceia, nemţii aceia..."

„Vai de mine, dar cine v-a spus că erau nemţi ? Vă înşelaţi profund", mă întrerupse ea.

„Nu ştiu ce rost are să negaţi, doamnă ! Un neamţ se cunoaşte după accent."

„Credeţi-mă că vă înşelaţi profund. Accentul era afectat tocmai ca dumneavoastră să fiţi indusă în eroare. Datorită accentului, de multe ori au fost luaţi drept nemţi şi au putut să-şi ducă la îndeplinire acţiunile dificile cu care fuseseră însărcinaţi."

„Însărcinaţi de către cine, doamnă Chirileanu ?

„De către Partidul Comunist Român, doamnă Boldea."

Flaşnetarul sări în picioare, dar se calmă imediat şi îşi reluă locul. Întrebă cu o voce care nu trăda nimic din zbuciumul său :

— Aşa ţi-a spus ? *Precis* că aşa ţi-a spus ?

— Bineînţeles.

— Mda ! Continuă, te rog.

— Îţi dai seama că, auzind aceasta, surprinderea mea se transformă în uluială curată. Afară de faptul că aveam cunoştinţă de existenţa unui partid comunist şi la noi în ţară, care însă fusese interzis, altceva nu mai ştiam. Raţionamentul pe care l-am făcut a fost următorul : Va să zică, cei doi indivizi, răpindu-mă, au îndeplinit un ordin al Partidului Comunist Român. Asta însemna că erau şi ei comunişti. Mergînd mai departe cu raţionamentul, însemna că şi ea, Hera, femeia aceasta frumoasă,

care mă primea într-un buduoar ce trăda opulenţă, era de asemenea comunistă.

„Trebuie să înţeleg prin aceasta că şi răpirea mea a fost dictată de comunişti ?“ am întrebat, deşi era de la sine înţeles.

„Mai înainte de a vă răspunde, aş vrea să vă pun o întrebare, doamnă Marina. Vă rog să-mi permiteţi să fiu mai puţin protocolară. Apoi după o pauză : Dacă nu vă supără, v-aş spune simplu Marina, iar dumneavoastră Hera ! Sînteţi de acord ?“

„Da.“

„Deci, Marina, înainte de a-ţi răspunde, ţi-aş pune o întrebare, pe care te rog, cu anticipaţie, să nu mi-o iei în nume de rău : ştiu că soţul dumitale a murit pe front. Nu ştiu în schimb dacă în viaţa dumitale există sau nu o anume persoană, vreau să spun un prieten, care s-ar putea alarma din cauza «dispariţiei» dumitale, şi care ar putea eventual anunţa poliţia.“

„Nu !“ i-am răspuns fără pic de ezitare.

„Dacă există, spune-ne, fiindcă l-am anunţa noi să nu fie îngrijorat. Eventual poate că i-am îngădui să te vadă. Îţi dai seama că nu ne convine să se facă tapaj pe chestia aceasta.“

„Nu am nici un prieten, nu există nimeni care să semnaleze poliţiei dispariţia mea.“

„Atunci e perfect.“

„Ei bine, poţi acum să-mi spui, pentru care motiv persoana mea umilă interesează Partidul Comunist, şi încă în aşa măsură, încît a pus la cale răpirea mea ?“

„Datorită propagandei deşănţate anticomuniste, există destui de mulţi oameni care, chiar dacă nu sînt de-a dreptul ostili, au o anumită aprehensiune faţă de partid. Dumneata, Marina, ce gîndeşti, ce simţi faţă de acest partid ?“

„Ce aş putea să-ţi răspund ?“ Şi într-adevăr era o întrebare pe care nu mi-o pusesem niciodată. „Ar trebui să-i cunosc programul. Nu-l cunosc. Nu m-a preocupat să-l cunosc. În general nu m-a preocupat politica.“

„Atunci să te întreb altfel : consideri acest război odios ?“

„Evident !“ i-am răspuns.

„Consideri că ţara se află în pragul dezastrului ?“

„Oare există un singur om, cu mintea sănătoasă, care să gîndească altfel ?“ i-am replicat.

„Ei bine, află că în timp ce toate celelalte partide l-au sprijinit pe Antonescu, i-au dat tehnicieni, iar prin oamenii şi băncile lor au făcut afaceri cu nemţii, singurul partid care s-a pronunţat categoric împotriva dictaturii lui Antonescu, împotriva războiului, singurul partid care a dat şi continuă să umple puşcăriile cu militanţii din sînul său a fost şi este Partidul Comunist Român. Membrii acestui partid comit sabotaje în fabricile şi uzinele care lucrează pentru maşina de război germană, aruncă trenuri cu muniţii în aer, dau foc cisternelor cu benzina destinată să alimenteze blindatele nemţeşti. De ce îţi spun toate acestea ? Pentru ca să-ţi dau posibilitatea să cunoşti cîte ceva din activitatea partidului acesta, despre care mi-ai mărturisit că nu ştii mai nimic. Ei bine, acum după cele ce ţi-am spus, consideri că este un partid care îţi trezeşte, cît de cît, simpatia ?“

„Ştiu eu ? Poate chiar mai mult decît simpatie“, i-am răspuns.

„Asta înseamnă că Partidul nu a greşit, fixîndu-şi alegerea asupra dumitale.“

„Alegerea asupra mea !“

În clipa aceea intră pe uşă subreta în uniformă de infirmieră.

„Vai, Ana, ce mult ai întîrziat !“ îi reproşă, dar am avut sentimentul că este o observaţie pur formală.

„Te rog, Marina, să te serveşti. Este un coniac excelent.“

Era, într-adevăr, un coniac excepţional. Fiind atît de bun, iar eu în aşa măsură surescitată, din două înghiţituri, am golit păhărutul. Am simţit în tot trupul o căldură foarte plăcută, pentru ca apoi imediat să-mi dau seama că băutura mi se urcase la cap. Nu sînt băutoare, dar nici chiar atît de neajutorată, încît dintr-un păhărut de coniac să mi se întîmple aşa ceva. Şi, cu toate acestea, mă simţeam aşa de parcă mă îmbătasem.

„Spuneai, Hera, — îi pronunţam pentru prima dată numele — că Partidul Comunist nu a greşit fixîndu-şi alegerea asupra mea. *Alegerea ?* În ce scop ?“

„Ai să afli imediat.“

— Dar n-am aflat. Pentru că nu mai ştiu ce s-a întîmplat apoi cu mine. Nu ştiu dacă discuţia dintre noi două a mai continuat, sau pur şi simplu mi s-a făcut brusc rău. Nu ştiu.

— A doua alternativă pare mai probabilă, fu de părere flaşnetarul. Dar continuă, Marină.

— Cînd mi-am revenit, mi-am dat seama că sînt culcată într-un pat şi că în încăperea în care mă aflam persista un miros vag de medicamente. Am privit mai atent în jurul meu. Camera, dreptunghiulară, nu era mai mare decît o „rezervă“ de spital. Dealtfel, chiar asta părea a fi. Pereţii vopsiţi în ulei pînă în tavan, de culoare albă. O fereastră înaltă, o măsuţă şi o noptieră albe, de metal, patul şi el alb, pat veritabil de spital, un fotoliu. Nici o îndoială, mă aflam în rezerva unui spital. Au trebuit să treacă vreo cîteva minute pînă să-mi reamintesc tot ceea ce se întîmplase cu mine. Nu era închipuire : conversasem cu femeia aceea frumoasă, îmi reaminteam fie-

care cuvînt, al ei şi al meu, îmi reaminteam apariţia subretei cu tava pe care se afla păhăruţul cu coniac, îmi aminteam cum, după ce am băut, am avut senzaţia că mă îmbătasem, şi atît. Ce se întîmplase după aceea cu mine, şi cum de ajunsesem în camera aceea de spital, nu mai ştiam. M-a cuprins dintr-o dată o teamă cumplită. Îmi era atîta teamă, încît îmi clănţăneau dinţii. M-am ridicat în capul oaselor. În primele clipe, încăperea a început să se învîrtească, precum un carusel. Pe urmă, încet-încet, m-am simţit mai bine. M-am putut da jos din pat. Camera avea un fel de vestibul, cu două uşi. Una, în dreapta, ducea într-o altă încăpere, în care se aflau baia şi un W.C. Fereastra era sus, lîngă tavan, şi mică. Cealaltă uşă, care probabil dădea spre coridor, era încuiată. Abia acum am avut certitudinea că sînt prizonieră. M-am întors în cameră, m-am aşezat în fotoliu şi am început să plîng. Dar după cîteva minute m-am simţit atît de slăbită, încît a trebuit să mă tîrăsc pînă la pat şi să mă culc. Observînd para şi cordonul soneriei, în dreapta, la îndemînă, am sunat. Doream să vină cineva, să mă lămurească. Am sunat de mai multe ori. În cele din urmă, am auzit cheia răsucindu-se în broască, am văzut uşa deschizîndu-se şi, pe urmă, apărînd infirmiera. O femeie înaltă, voinică, nu prea tînără.

„Doriţi ceva ?“ mă întrebă cu indiferenţă. Ceea ce m-a frapat a fost că faţă de mine se comporta ca şi cînd m-aş fi aflat acolo de mai mult timp.

„Te rog să-mi spui, soră, unde mă aflu ? Să-mi spui ce caut, cum am ajuns aici ?“ am întrebat-o. Ea se uită la mine cu o privire profesională, ca şi cînd, sătulă de capriciile bolnavelor, nu trebuia să ţină seama de ceea ce spun. Avea în mînă un borcan, în care se aflau mai multe termometre. Fără să-mi răspundă, luă unul, îl scutură şi veni să mi-l vîre sub braţ.

„Să vedem dacă mai aveţi temperatură."

„Soră, te rog să-mi spui ce se întîmplă cu mine, ce caut aici ?"

„Vă rog să nu vă enervaţi, căci din nou vă veţi simţi foarte rău. Ne-aţi dat multă bătaie de cap de cînd aţi fost internată la noi."

— Mă sfătuia să nu mă enervez, ca să nu mi se facă din nou rău. Nu pricepeam nimic. Eram disperată, îmi era frică. Înţelegi ? Dacă m-aş fi trezit într-o celulă, cu oasele zdrobite, cu carnea toată numai o rană, nu m-aş fi mirat. Aş fi simţit durere, poate una cumplită, dar nu mi-ar fi fost frică, atîta frică.

„Cînd am fost adusă aici ?" am întrebat-o. Doream măcar atîta să aflu.

„Azi de dimineaţă."

„Şi *aici* ce este ? Spital ?"

„Clinica profesorului Poni."

„Ce fel de clinică ? Ce boli se tratează aici ?" am întrebat.

— Ea, ca şi cînd nu ar fi auzit întrebarea, îmi smulse termometrul de sub braţ, se uită să vadă dacă mercurul se ridicase sau nu, şi aproape se răsti la mine :

„Poftim ! Iarăşi aveţi temperatură. Vedeţi dacă vă agitaţi ? ! Trebuie să luaţi praful acesta. Are să vă facă bine."

„Nu iau nimic !... am protestat. Sînt sănătoasă. Ce caut aici ?"

„Sînteţi sănătoasă, dar aveţi temperatură. Azi-dimineaţă, cînd aţi fost adusă la noi, aţi făcut destul de urît. Vă rog, domnişoară, nu am timp de pierdut, mai am şi alte treburi."

— Făcusem „destul de urît", dimineaţa, cînd fusesem adusă acolo, acum aveam temperatură. Dar oare aveam şi în realitate ?

„Ce temperatură am ?“

„Treizeci și șapte și șapte !“

„Arată-mi termometrul !“

„Domnișoară, se supără ea, nu vă veți fi închipuind că menirea personalului de spital este să înspăimînte bolnavii în loc să le ridice moralul. Așa că, vă rog, luați-vă medicamentul. Dacă vă încăpățînați și nu mă ascultați, domnul profesor tot pe mine are să mă certe.“

„Vreau să-l văd pe profesor !“

„Domnul profesor nu poate fi la cheremul fiecărei bolnave. Mîine dimineață, are să vă consulte și veți afla de la dumnealui tot ceea ce doriți să știți. Acum, vă rog să luați medicamentul.“

— Ce era să fac ? M-am supus. Îmi dădeam seama că, dacă m-aș fi opus, era în stare să mi-l vîre pe gît, cu de-a sila. Cred că am adormit aproape instantaneu. Cînd m-am trezit trecuse de miezul nopții. Eram amețită, parcă și mai obosită decît înainte de a mă prăbuși în somnul pe care, după toate probabilitățile, mi-l provocase medicamentul. Lumina rămăsese aprinsă. Cît timp dormisem, sora sau altcineva adusese cina. Pe masă, pe o tavă, am putut vedea, fără a mă ridica, o farfurie cu două felioare de jambon, un ou, un pahar cu lapte. Îmi era foame. M-am dat jos din pat și, sprijinindu-mă de perete, m-am putut deplasa pînă la măsuță. Dar cînd am ajuns acolo, m-am simțit într-un asemenea hal de slăbiciune, încît brusc mi-a pierit foamea. Am băut doar laptele, mai mult ca să-mi potolesc setea, și m-am culcat din nou. Am vrut să mă gîndesc, să recapitulez totul, să ajung la o concluzie, dar somnul m-a furat repede.

Dimineața, m-a trezit femeia care mi-a adus micul dejun. Am încercat să intru în vorbă cu ea, în speranța că voi putea afla cîte ceva din ceea ce mă interesa, dar

ea se comportă aşa fel, de parcă ar fi fost mută şi surdă. Am făcut o baie şi după aceea m-am simţit ceva mai bine. Am mîncat apoi tot ceea ce îmi adusese ca mic dejun. Am mîncat nu numai pentru că mi se făcuse foame, dar şi pentru că mi-am spus că, dacă voiam să-mi păstrez luciditatea, era *necesar* ca organismul să fie hrănit. Vreau să spun că, de vreme ce tot ceea ce mi se întîmplase mi se înfăţişa altfel decît mă aşteptasem, eram în pericol — şi gîndul acesta mă teroriza — că s-ar putea să-mi pierd luciditatea. Cred că era un presentiment, un fel de semnal de alarmă.

— Mai exact, Marina. Cum, adică, să-ţi pierzi luciditatea ?

— Vezi, mi-e foarte greu să-ţi explic. Îmi era teamă că voi sfîrşi prin a *crede* că eram realmente bolnavă şi că prezenţa mea în clinica profesorului Poni era necesară.

— Şi nu erai convinsă.

— Evident. Dar să vezi ce s-a întîmplat după aceea. După vreo oră a venit sora din ajun.

„Mergem la domnul profesor !" mă anunţă ea încă din prag.

„În sfîrşit !" am exclamat, bucuroasă că aveam să aflu ceea ce se întîmplase cu mine.

„Grăbiţi-vă, domnul profesor vă aşteaptă !"

— Mi-am îmbrăcat halatul şi am urmat-o. Panderia pe care am păşit după ce am ieşit din cameră nu aducea nici pe departe a spital. Un covor persan, pe pereţi cîteva acuarele, o lampă foarte frumoasă, Gallé. Sora deschise o uşă, în dreapta. O cameră-bibliotecă, spaţioasă, cu toate cărţile legate în piele, pe care am străbătut-o în diagonală, fiindcă cealaltă uşă era în colţ, am intrat într-o altă încăpere, un salonaş şi, în fine, sora, după ce a bătut într-o uşă, mi-a făcut semn s-o deschid şi să-i

trec pragul. În camera aceea, la un birou somptuos, stătea profesorul Poni. Dacă avea cîţiva ani peste patruzeci. Era chel, complet chel, doar cîteva fire pe la tîmple, tunse şi ele mărunt cu maşina nr. zero. Purta ochelari cu ramă groasă de baga, mustăţi şi un mic barbişon. Nasul cu cartilajul zdrobit, ca la boxeri, buzele groase şi bărbia cu gropiţă. De sub ochelari te priveau nişte ochi cenuşii, metalici, inumani parcă. Era îmbrăcat cu un halat alb, imaculat. Cînd mă văzu apărînd în prag, se ridică de la birou şi veni în întîmpinarea mea, cu mîna întinsă. Îmi strînse doar degetele, într-un gest pur formal, parcă făcîndu-mi o concesie deosebită.

„Luaţi loc, vă rog !“ Şi îmi indică un scaun special, care semăna vag cu cel din cabinetul unui stomatolog.

„Domnule profesor, vă rog să-mi explicaţi ce caut eu aici, în clinica dumneavoastră ?“

„Vă aflaţi în clinica mea, deoarece sînteţi bolnavă. Aţi avut un şoc nervos, o depresiune nervoasă, numiţi-o cum doriţi.“

„Vreţi să spuneţi că mă aflu într-o clinică de boli nervoase ?“ am întrebat îngrozită, pur şi simplu îngrozită.

„Da, domnişoară Iulia. Într-o clinică de boli nervoase“.

„Domnule profesor, faceţi o confuzie. Eu nu mă numesc Iulia. Numele meu este Marina. Marina Boldea şi sînt văduvă. Soţul meu a murit pe front.“

— Profesorul mă privi lung, cu ochii lui cenuşii, sfredelitori, aş zice paralizanţi, ca nişte ochi de şarpe.

„Ei, ei, — l-am auzit mirîndu-se, clătinînd capul nelinişti — constat că boala s-a mai agravat. Dumneavoastră numai vă închipuiţi că vă numiţi Marina Boldea. În realitate numele dumneavoastră adevărat este Iulia. Iulia Moroianu.

„Domnule profesor, ce urmăriți ? Vreți să mă convingeți că sînt Iulia Moroianu ! Ei bine, nu veți izbuti. Lăsați-mă să plec, nu aveți nici un drept să mă reținețiˮ, i-am spus și am dat să mă ridic. Dar el nu mă lăsă.

„Potoliți-vă, domnișoară Iulia. Nimeni nu vă vrea răul, și cu atît mai puțin eu.ˮ

„Dar înțelegeți că nu sînt Iulia Moroianu și că mă numesc Marina Boldea.ˮ

— Se ridică de pe scaunul pe care stătuse și pe care și-l trăsese în fața celui pe care mă silise să stau, se duse la birou și reveni de acolo cu buletinul de populație.

„Dumneavoastră pretindeți că nu sînteți Iulia Moroianu. Recunoașteți însă că acest buletin vă aparține ?ˮ

— L-am luat, l-am deschis. Fotografia mea ! Numele, ei bine, numele înscris era : Iulia Moroianu. Buletinul avea același grad de uzură, ca și adevăratul meu buletin. În clipa aceea, n-am mai știut cine sînt în realitate : Iulia Moroianu sau Marina Boldea ? Nu cumva înnebunisem ? O formă de demență este și transferul de personalitate. Cîți nebuni nu se cred Napoleon, Isus Hristos, Ștefan cel Mare sau Alexandru Macedon ? Eu mă credeam Marina Boldea cînd, în realitate, eram, așa cum afirma profesorul, Iulia Moroianu. Dovada nu consta neapărat în afirmația profesorului, ci în datele din biroul de populație.

„Sînteți bolnavă, domnișoară Iulia, vă puteți da și singură seama. Dar nu trebuie să vă alarmați. Vă făgăduiesc eu, profesorul Poni, ca în scurt timp să vă redobîndiți adevărata personalitate. Să știți că obișnuiesc să-mi țin făgăduiala, dragă domnișoară Iulia.ˮ

— După aceea, apăsînd pe un buton aflat sub unul din brațele scaunului special pe care mă așezase, speteaza acestuia se înclină încetișor, pînă aproape de ori-

zontală. De sus fu lăsată o sferă strălucitoare, agățată de un lănțuc, care începu să oscileze de la dreapta la stînga, de la stînga la dreapta. Sfera îmi atrase imediat privirile, ca un magnet, nu mi le puteam desprinde de pe ea. Trebuia să-i urmăresc oscilațiile, în timp ce vocea profesorului, poruncitoare, dar totodată mîngîietoare, devenea din ce în ce mai de neînțeles, de parcă, puțin cîte puțin, distanța dintre mine și el mereu se mărea :

„Tare îți mai este somn, domnișoară Iulia !... Ți-e somn, ți-e somn, pleoapele îți sînt grele, nu-i așa, grele, grele, închide-le și dormi !... Pe urmă, doar cuvinte : tare... somn... Iulia... pleoape... închide-le... dormi..."

— Făceam eforturi să rămîn trează, dar, ca să izbutesc, ar fi trebuit să nu mai privesc sfera. Dar nu puteam, *trebuia* să-i urmăresc oscilațiile, peste voința mea *trebuia* să le urmăresc. Și pe urmă ?... Pe urmă, probabil, am adormit. Cînd m-am trezit, nu mă aflam în biroul profesorului, ci în „rezerva" mea. La căpătîiul meu, în picioare, era infirmiera. Tocmai umplea seringa cu conținutul unei fiole.

„Domnul profesor a dat dispoziție să-ți fac o injecție, domnișoară Iulia."

„Fă-mi, soră !"

— I-am întins brațul, docilă. Și nici nu m-am mai revoltat că-mi spunea „domnișoara Iulia". Injecția mi-a dat o stare de euforie. Îmi treceau prin minte numai întîmplări vesele, deseori mă trezeam că rîd singură, cu mare poftă. Încercam să mă gîndesc la situația mea, să analizez faptele, dar parcă nu aveam gînduri. Sau, mai exact spus, parcă ele nu prezentau nici un fel de importanță. La un moment dat mi-a trecut prin minte și m-am întrebat : „Bine, sînt aici, în clinica aceasta. Cum am ajuns aici habar nu am. Dar, fără îndoială, este o clinică

particulară. Asta înseamnă că internarea, medicația, tratamentul vor trebui plătite. Cu ce bani ?" Dar nu m-am neliniștit. În clipa următoare am și uitat. Din nou mi-au trecut prin minte numai lucruri vesele.

La prînz am mîncat, cu poftă, tot ceea ce mi s-a adus. Pe urmă mi s-a făcut somn. Am dormit două ore. Cînd m-am trezit, probabil efectul injecției trecuse, pentru că euforiei îi luase acum locul o stare de deprimare, de disperare. Sora a venit să-mi ia temperatura. Eram convinsă că nu am, dar ea a susținut contrariul, refuzînd să-mi arate termometrul.

„Soră, sînt multe paciente în clinică ?"

„Cîteva", mi-a răspuns din prag, după care am auzit-o închizînd ușa și încuind-o.

— Asta mi-a amintit că, de fapt, sînt prizonieră. Începuse să se întunece cînd sora a revenit, să mă ducă la „vizită". Așa spunea. Am întrebat la cine, și mi-a răspuns că tot la profesor. Același ceremonial ca dimineața. Profesorul s-a ridicat de la birou, a venit în întîmpinarea mea, mi-a strîns doar degetele, m-a poftit să stau pe același scaun, l-a tras pe al său în fața mea, și m-a întrebat :

„Domnișoară Iulia, cum te mai simți ?"

„Domnule profesor, toate pacientele dumneavoastră sînt încuiate în camerele ce le-au fost destinate ?"

„Toate, domnișoară Iulia."

„Marina Boldea", domnule profesor.

„Domnișoară Iulia, totul va fi bine. Îți promit că *totul* va fi bine. Îți vei redobîndi eul, adevărata personalitate, și vei înceta a te mai crede Marina Boldea, ființa care nu există decît în închipuirea dumitale bolnavă."

— Sfera oscila, eu îi urmăream oscilațiile, pleoapele îmi deveneau din ce în ce mai grele de somn, cuvintele din ce în ce mai confuze, mai greu de înțeles. Și pe urmă, cînd din nou mi-am revenit, eram în celula mea, culcată în patul care mirosea a spital. Au urmat alte ședințe în cabinetul profesorului Poni, între ele fiind intercalat celălalt tratament, care consta din injecții, două pe zi, și niște picături de culoarea chihlimbarului. Ajunsesem aproape la limita rezistenței psihice. Fiindcă, în ciuda tratamentului și a ședințelor din cabinetul profesorului, în mod instinctiv, ființa mea, eul meu rezista. O rezistență care nu mai putea să dureze mult. Mai ales, după ce eram silită să iau picăturile acelea, se petrecea cu mine ceva foarte ciudat. Mă credeam succesiv sau concomitent și Iulia și Marina. Cînd *eram* Iulia, *dobîndeam* brusc și un trecut. Nu știu cum să-ți explic mai bine. Aveam amintiri. Disparate, confuze, din diferite perioade ale vieții mele. Îmi aminteam, de pildă, orașul în care mă născusem. N-am fost în viața mea la Brăila. Dumneata cunoști orașul ?

— Acolo doar m-am născut, Marina.

— În cazul acesta ai să poți verifica în ce măsură ceea ce consideram eu amintiri cînd mă *simțeam* Iulia corespund sau nu cu realitatea de fapt. De pildă, centrul orașului : o grădină, mai exact un fel de părculeț, înconjurat cu un gard din bare de fier... Înăuntrul parcului, o biserică... Bustul lui Traian... Un ceas-turn... Bănci pe aleile asfaltate, pe care seara, în timpul verii, le ocupă bătrîne și bătrîni de pe străzile învecinate... Un restaurant, „Restaurantul francez“... O cafenea cu biliard... Peste drum, pe colț, un magazin cu „delicatesuri“, proprietar un lipovean cu numele... cu numele Bezanov. Este exact ?

— Tot, absolut tot foarte exact.

— Atunci înseamnă că şi celelalte „amintiri" sînt exacte. Activitate ilegală ca militantă comunistă... Manifeste, întîlniri în case conspirative... Arestarea mea de către Siguranţă.

— Şi altceva, Marina ? întrebă flaşnetarul, văzînd că ea nu mai continuă.

— Cam astea, Mihai. Acum, dacă mă gîndesc bine, cred că ele au fost mai multe, dar că le-am uitat. Ţi-am spus că de multe ori mă simţeam în acelaşi timp şi Iulia şi Marina. De fiecare dată cînd se întîmpla aşa, aducerile aminte se suprapuneau, nu mai ştiam care erau ale Iuliei, care ale Marinei şi, întrucît confuzia era atît de mare, nu mai ştiam cine sînt în realitate. Mai mult încă, mi se părea că nu sînt nici Marina şi nici Iulia, ci o cu totul altă fiinţă despre care însă nu ştiam, *nu mai* ştiam nimic, nimic. Spune-mi, Mihai, cum se explică toate acestea ?

— O explicaţie există, şi, într-un fel, una chiar foarte simplă. Ai s-o afli. Dar, în prealabil, trebuie să-mi povesteşti ce s-a mai întîmplat după aceea şi pînă în clipa în care am venit să te iau din faţa bisericuţei.

— Timp de şase zile tratamentul a fost cel pe care ţi l-am descris : şedinţele — două pe zi — în cabinetul profesorului, injecţiile, licoarea aceea de culoarea chihlimbarului, pe care eram obligată s-o beau de trei ori pe zi. În cea de-a şaptea zi, spre surprinderea mea, în tot cursul dimineţii sora nu s-a arătat. Nu mi-a făcut injecţia, nu m-a condus la profesor şi nici nu m-a silit să beau picăturile. Îngrijitoarea mi-a adus masa de prînz şi, dacă nu era realmente surdo-mută, înseamnă că îşi juca rolul admirabil. După masa de prînz, îmi amintesc, m-am culcat. M-a trezit zgomotul pe care îl făcea cheia răsucindu-se în broască. A apărut sora cu hainele mele pe braţul stîng.

„Îmbrăcaţi-vă !“

— M-am îmbrăcat. După aceea mi-a spus că trebuie să aştept. A plecat, bineînţeles încuind uşa. A revenit după o jumătate de oră cu cei doi inşi care mă răpiseră. Mi-au pus ochelarii negri şi, apucîndu-mă fiecare de cîte un braţ, m-au silit să merg. Mă gîndeam că mă duc să mă împuşte. Probabil experienţele la care mă supusese profesorul nu dăduseră rezultatele scontate, şi acum nu le rămînea decît să se descotorosească de mine. Aş fi ipocrită dacă aş afirma că nu-mi era frică. Dar cumva mă resemnasem. Atîta regretam : că voi muri fără să te mai văd, fără ca dumneata să afli ce s-a întîmplat cu mine. Cei doi m-au suit într-o maşină, dar fără să-mi ia de pe ochi ochelarii cei negri. Abia după vreun sfert de oră, poate chiar şi mai mult, cel din stînga mi i-a smuls pur şi simplu de pe nas. Am recunoscut imediat că maşina gonea pe strada Tunari. La întretăierea cu Ştefan cel Mare, şoferul opri.

„Doamnă, sînteţi liberă. Traversaţi strada şi dacă mergeţi drept înainte pe Barbu Văcărescu, pe partea dreaptă, veţi vedea o bisericuţă.“

„O ştiu !“

„Foarte bine. Aşteptaţi în faţa bisericuţei... Acum e ora optsprezece fără cinci minute. Aşteptaţi pînă la ora optsprezece şi cincisprezece minute. Va veni cineva să vă ia. Dacă nu vine pînă atunci, vă puteţi întoarce acasă şi singură.“

„Cine trebuie să vină să mă ia ?“ am întrebat.

„Aveţi să vedeţi. În orice caz cineva care a intervenit în favoarea dumneavoastră. Vă rog să coborîţi.“

— Am făcut ce mi-au cerut. Am ajuns în faţa bisericuţei şi, după cinci minute, ai apărut şi dumneata. Asta e tot. Spune-mi, cum de ai aflat unde sînt, cum de i-ai putut sili să-mi dea drumul ?

Flaşnetarul îi povesti tot ceea ce cititorii cunosc din paginile acestei cărţi. Cînd termină, Marina era mişcată, emoţionată, transfigurată.

— Doamne, Mihai, dar ai riscat enorm.

— Trebuia, Marina. Nu te puteam lăsa în mîna lor.

— A cui, Mihai ?

— A Gestapoului.

— Şi femeia aceea frumoasă ? Are ea vreun amestec în ceea ce mi s-a întîmplat după aceea ?

Flaşnetarul scoase portofelul şi din el o fotografie, pe care o puse în faţa Marinei.

— Fotografia îţi spune ceva ?

— Bine, dar femeia asta este... este Hera Chirileanu.

— Nu, Marina. Numele ei adevărat este Magdalena Nedeleanu. Totul a fost pus la cale de *ea*. În mod „oficial" este moartă, chipurile omorîtă într-un accident de maşină pe Valea Prahovei. Au scris şi ziarele. În realitate trăieşte şi urzeşte, Dumnezeu ştie ce planuri urzeşte.

12

— Da, Marina, numele ei adevărat este Magdalena Nedeleanu.

Marina îl privi stupefiată. Nu-i venea să creadă.

— Ești sigur, Mihai ? Ești absolut sigur ?

— Nu încape nici o îndoială.

— Mihai, dragă Mihai, nu înțeleg nimic. Ajută-mă să înțeleg. Haide să recapitulăm ce mi s-a întîmplat. Sînt răpită de doi indivizi care fac parte din Gestapou. Asta e sigur ?

— Ți-am explicat cu cine și în ce condiții am tratat eliberarea ta. Karl Beckmann, dacă nu el conduce Gestapoul din România, în orice caz este ajutorul șefului. Ulla, nevastă-sa, s-a ferit să-mi dea un răspuns precis. Dealtfel, faptul că schimbul a fost posibil dovedește că Standartenführerul Karl Beckmann nu este un oarecare la filiala Gestapoului din România.

— Deci, dacă m-au răpit oamenii Gestapoului și dacă m-au predat Magdalenei Nedeleanu înseamnă că ea lucrează pentru Gestapou.

— Exact !

— Mai departe. Magdalena îmi spune că se numește Hera Chirileanu și îmi aduce la cunoștință că Partidul Comunist m-a ales pentru a-mi încredința o misiune importantă. Cu alte cuvinte, mi-a vorbit ca și cînd ar fi avut mandat din partea acestui partid...

— Ascultă, Marina ! o întrerupse. Magdalena nu a făcut niciodată parte din partid. A avut de-a face cu comuniști, doar ca agentă a Siguranței. Datorită abilității cu care a lucrat au avut loc mai multe căderi.

— Ce înseamnă „căderi", Mihai ?

— Arestări efectuate de către Siguranța Statului. În cazurile concrete arestări efectuate ca urmare a zelului și „talentului" ei de... de „vînător" de comuniști. La un moment dat dispare „omorîtă" în presupusul accident de care ți-am vorbit, pentru ca acum să aflu că a „reînviat" și că lucrează pentru Gestapou. Pentru Gestapou sau poate *și* pentru Gestapou.

— Bine, dar e o ființă îngrozitoare. O cunoști bine, Mihai ?

— Acum o *cunosc*. Dar mult timp nu am știut cum este în realitate.

Dacă o cunoștea bine !... Fusese doar și el una din victimele ei. Brusc își aminti. Casa unde locuiseră, în gazdă, el și Magdalena, la doamna „maior" Artemisa. Își aminti tot. O văzu în taiorul ei sărăcăcios, plecînd în oraș noaptea tîrziu. Îi făgăduise că va încerca „să fim prieteni". Asta putea să însemne că iubea pe altcineva. Dar așa cum nu putuse fi gelos pe Spiro, la fel nu putea fi nici pe acest ipotetic amant. Destinul lui pesemne era s-o iubească fără speranță, pînă la capătul vieții sale.

Trecu o săptămînă fără s-o mai vadă. Cînd el era acasă, lipsea ea, și invers. Pînă într-o zi cînd s-au întîlnit, din nou întîmplător. Ea l-a ajuns din urmă.

— *Bună, Mihăiță. Încotro ?*

— *Magdalena, tu ! Doamne, ce mult mă bucur. Au trecut zece zile de cînd nu te-am mai văzut.*

— *Chiar zece ? Ai numărat bine ?*

— Zece. De cîteva ori am fost ispitit să-ți bat în fereastră, ca să-ți urez noapte bună, dar n-am îndrăznit.

— Ți-am spus că vreau să fim prieteni. Ca prieten ai fi putut s-o faci, fără să mă supăr.

— Știi, Magdalena, ar trebui ca dumneata să mă înveți ce-mi este și ce nu îngăduit ca prieten.

— Bine, Mihăiță, am să încerc.

— Numai că dacă vom continua să ne vedem atît de rar, teamă mi-e că îmi va fi tare greu să învăț.

— Sînt foarte ocupată, Mihăiță.

— Presupun că alergi de la un capăt la celălalt al orașului.

— Elevele mele stau în cartiere diferite. E tare obositor. E atîta aglomerație în tramvaie. Într-un timp mă bătea gîndul să-mi cumpăr o bicicletă, dar mi-am zis că părinții elevelor mele, văzîndu-mă că vin cu bicicleta, mă vor socoti neserioasă, și mă vor concedia. Dar să lăsăm asta. Încotro ? Ai vreo destinație precisă ?

— Voiam să văd un film pe care toată lumea îl laudă. „Se lasă noaptea !" Nu vrei să-l vezi și tu ?

— Dă-l încolo de film ! Haide mai bine să ne plimbăm.

Mergeau pe jos. Pe străzi multă lume. Mulți ofițeri în uniforme nemțești.

— Nemți, pretutindeni nemți. Ce naiba caută atît de mulți ?

Ea îl privi — înțelesese mult mai tîrziu — neplăcut surprinsă :

— Au venit să instruiască armata română.

— Pentru ce s-o instruiască ? Doar nu avem de gînd să ne războim cu nimeni.

Ea, ca și cînd discuția ar fi plictisit-o :

— *Vreau să mă plimb cu barca. De cînd am rupt-o cu ai mei, nu mi-am mai oferit o asemenea plăcere. Haidem în Parcul Carol.*

— *Pot să te întreb ceva, Magdalena ?*

— *Știu ce vrei să întrebi. De ce am rupt-o cu ei. Din cauza unor principii.*

— *A unor principii ! se miră el.*

— *Poate că m-am exprimat greșit. I-am părăsit, fiindcă mă plictisea mediul în care trăiam : de snobi provinciali și ridicoli. Dar haide să discutăm despre altceva. Nu mi-ai spus dacă ești de acord să mergem în Parcul Carol.*

— *Mai încape vorbă !*

Luară tramvaiul. Cît timp dură drumul nu-și vorbiră. El se gîndea la ceea ce-i spusese Magdalena. Că o rupsese cu părinții din cauza unor principii. Nu i se părea un argument plauzibil. Dar, probabil mai tîrziu, cînd aveau să devină cu adevărat prieteni, ea își va deschide sufletul, mărturisindu-i motivul.

— *Ai rude în București, Magdalena ? o întrebă cînd intrară pe poarta parcului.*

— *Dacă am rude în București ?*

El avu intuiția că ea repeta întrebarea ca să se poată decide dacă să-i dea sau nu un răspuns sincer.

— *Am ! Niște mătuși din partea mamei, adică surorile ei. Nu prea mă duc pe la ele, fiindcă sînt bătrîne și țicnite. Dar de ce mă întrebi ?*

— *Nici eu nu știu ce mi-a venit să te întreb.*

În realitate știa. Dacă avea într-adevăr două mătuși, însemna că ea o rupsese nu numai cu părinții, ci absolut cu toate rudele. Pe urmă, mai era de tras o concluzie : dacă mama ei primise, ca zestre, o moșie în Ialomița, mai mult ca sigur că nici surorile ei nu erau sărace. Cu toate acestea, Magdalena refuza să stea la ele, refuza orice

ajutor din partea lor, preferînd să alerge de dimineața pînă seara, dintr-un cartier într-altul, ca să dea lecții de pian, în schimbul unei remunerații nenorocite. Trebuie că exista un motiv mult mai serios că se înstrăinase absolut de toate rudele.

— Numai de am găsi o bărcuță liberă, se neliniști Magdalena.

— Vom găsi, poți să fii sigură.

Găsiră. El vîslea fericit, ea, stînd pe bancheta de la pupa, îl privea într-un mod ciudat, parcă se întreba cine era bărbatul în tovărășia căruia se afla.

— Magdalena, sînt cu tine pe lac, vîslesc și tu mă privești ? Nu cumva visez ?

— Am impresia, Mihăiță, că tu treci prin viață aproape totdeauna visînd.

— Nu-i adevărat, Magdalena. Pînă a nu te întîlni, bolnav de tine, am trecut prin viață nu visînd, ci ca un halucinat.

— Acum, de vreme ce am încetat de a mai fi pentru tine o Magdalenă-obsesie, ar trebui să te dezmeticești. În lume se întîmplă atîtea, încît nu ai voie să... „halucinezi".

„Navigară" pe lac o oră. După aceea stătură pe o bancă, umăr lîngă umăr, fără să-și vorbească. O simți tristă, dintr-un motiv numai de ea știut, dar nu îndrăzni s-o întrebe.

— Magdalena, te superi dacă te invit să cinăm împreună ?

— Nu, Mihăiță !

Îi pronunța numele într-un mod ciudat, de parcă nu ar fi fost bărbat, ci un băiețel.

Cînd ajunseră acasă trecuse de miezul nopții.

— Mulțumesc, Mihăiță ! A fost o seară plăcută.

Îl sărută pe obraz, ca pe un frate, un frate mai mic, şi dispăru în camera ei.

Trecură două luni. În tot acest timp s-au văzut de cîteva ori. De multe ori Magdalena nu dormea acasă. Se împăcase — pretindea — cu mătuşile ei şi, pe de o parte, ca să le facă lor pe plac, iar pe de alta, ca atunci cînd se simţea prea obosită să se întoarcă acasă, să poată dormi la ele. N-o credea, dar, fiindcă o iubea fără speranţă, fiindcă acceptase condiţia pusă de ea — relaţii doar de prietenie — nu-i reproşa nimic, şi nu era nici propriu-zis gelos. O iubea atît de fără limită, încît prefera ca, în loc să dispară definitiv din viaţa lui, să continue situaţia aceea, în fond, nefirească. Totuşi Magdalena ţinea la el. Îi era drag, ca prieten. De multe ori îl privea lung şi de fiecare dată, după aceea, îl întreba :

— Ce fel de om eşti tu, Mihăiţă ?

— Cum sînt, Magdalena ?

— Nu-ţi spun ! Dar să ştii că-mi eşti drag.

Dacă asta se întîmpla pe stradă, se agăţa de braţul lui, pentru ca apoi, minute în şir, să nu mai scoată un singur cuvînt, să se întristeze, iar în ochii ei să înceapă a naviga ciudate vălurele de spaimă.

Şi iată că, într-o zi, primi ordin de concentrare. Primul. L-a condus la gară. Înainte de a se despărţi ea i-a spus :

— Scrie-mi la post-restant.

— De ce acolo ?

— Poate că între timp mă mut, cine poate şti ? N-aş vrea să se piardă nici una din scrisorile tale, Mihăiţă.

— Dacă te muţi — se nelinişti el brusc — şi eu capăt o permisie sau mă desconcentrează, cum am să te găsesc ?

Cîteva clipe o văzu frămîntîndu-se.

— Poţi să ţii minte un număr de telefon, fără să fie nevoie să-l scrii undeva ?

— Dacă e numărul la care te pot chema, mâine, curînd mi-aș uita numele, Magdalena.

Și îi dădu un număr de telefon.

După o lună, a făcut ce a făcut, a șperțuit pe „majurul" de la biroul mobilizării și l-au desconcentrat. A găsit-o la vechea adresă. Dar nu s-a putut bucura de libertate decît o lună de zile. În această lună s-au văzut deseori. Și într-o noapte ea a rămas la el.

— Îmi ești drag, Mihăiță. Dar nu știi de ce.

— Nu !

— Pentru că ești asemenea unui om care se plimbă gol printr-o pădure de cactuși.

Înainte de a pleca la unitate, o anunță pe maioreasă că renunță la cameră. Cărțile, îmbrăcămintea, tot ceea ce-i aparținea fură mutate la Magdalena.

— Magdalena, va fi război. Asta e sigur.

— O știu de mult, Mihăiță.

— Într-un război mor mulți. Nu am o stea în frunte și e foarte posibil să nu mă mai întorc. Acceptă să ne căsătorim. Dacă mi se întîmplă ceva, îți rămîne pensia.

— Nu, Mihăiță. Nu mă mărit cu tine pentru pensie. După aceea, dacă vom supraviețui amîndoi, ne vom căsători.

Și de data asta l-a condus la gară.

— Mihăiță, nu-ți promit că mă voi ruga lui Dumnezeu ca să te apere, pentru că nu știu să mă rog. Ceea ce îți pot promite este că voi fi alături de tine, cu gîndul și cu dorul, orice mi s-ar întîmpla.

— Ce ar putea să ți se întîmple ție, Magdalena ?

— În război, Mihăiță, oamenii mor nu numai pe front, ci și în spatele frontului.

Dar el avu intuiția că ea se gîndise la cu totul altceva.

Gîndul și dorul ei !... Îl însoțiseră tot timpul, fuseseră talismanul care îl păzise. În două rînduri regimentul fusese reîmprospătat. Din cei cu care plecase, nu mai rămăseseră decît vreo cîțiva. Ceilalți muriseră sau căzuseră prizonieri. Numai el scăpase, fără nici o zgîrietură. La început primea de la ea vești aproape săptămînal. Cîteodată scrisori lungi, pe mai multe pagini, în care, fără să i-o spună direct, îi dădea să înțeleagă cît de mult îl iubește, cît de greu îi este fără el. Alteori scrisorile ei erau telegrafice, un fel de dări de seamă asupra modului cum își petrecea timpul. „Depeșele" acestea anodine îl neliniștеau, pentru că de fiecare dată cînd le primea avea presentimentul că un pericol o amenința. Mai exact că ea trăia permanent sub amenințarea unui pericol care, atunci cînd devenea acut, ea nu mai era în stare să se concentreze ca să aștearnă pe hîrtie acele rînduri de care el avea atîtă nevoie acolo pe front. De unde acest presentiment ? Poate pentru că multe din scrisori purtau ștampile ale poștelor din diferite orașe ale țării ? În definitiv, oare de ce în nici una din ele nu-l informa că nu-i scrie din București ? De ce se ascundea de el ? Dar oare într-adevăr se ascundea ? Dacă accepta această ipoteză însemna că se îndoia de ea. La început fericirea de a o fi reîntîlnit se împletise cu marea nefericire că trebuia, și pe mai departe, s-o iubească fără speranță, de vreme ce ea îi oferise doar prietenia ei. Pe urmă, după ce Magdalena îi mărturisise că îl iubește, nefericirea dispăruse. Magdalena îl iubea, era fericit, și era fericit pentru că refuza să-și închipuie că l-ar putea minți. Dacă i-ar fi trecut așa ceva prin minte, ar fi dezertat, ca să se convingă. De aceea scrisorile ei plate, scrisorile ei „dare de seamă" îl neliniștеau nu în sensul că încrederea în ea se deteriorase, ci fiindcă avea presentimentul că Magdalena se afla într-un pericol, dacă nu real, încă nu real, în orice caz virtual.

Deseori noaptea, cînd de o parte şi de alta a frontului tunurile tăceau, cînd întunericul era străfulgerat doar de trasoare, cînd în gropile individuale tovarăşii lui dormeau somnul greu şi totuşi iepuresc — somnul infanteristului din prima linie, care se deosebeşte de orice fel de alt somn din toate cîte există pe lume — el rămînea treaz şi se întreba dacă ceea ce considera el presentiment era şi în realitate. De fiecare dată, însă, ajungea la concluzia că nu se înşela. Pe front, în linia întîi, instinctele se ascut, şi este normal să se întîmple aşa de vreme ce moartea devine firească, iar supravieţuirea întîmplare, fapt de excepţie. Dacă ar fi avut şansa să ajungă ceva mai în spatele frontului, de pildă la Etape, poate că nu ar fi fost atît de convins că ceea ce simţea însemna presentiment, de vreme ce acolo pericolul morţii nu era iminent. Or, nefiind iminent, sigur s-ar fi metamorfozat în gelozie. Aici însă, în prima linie, niciodată un presentiment nu se dovedise a fi o falsă alarmă. De pildă, de fiecare dată cînd urma să aibă loc un atac de noapte prin surprindere, o ştia dinainte. Îşi avertiza comandantul : „Domnule locotenent, în noaptea asta trebuie să ne aşteptăm la un atac prin surprindere". Şi atacul, într-adevăr, avea loc. Ei, dar parcă numai în atare împrejurări instinctul se manifestase infailibil ? Îşi aminti. Era noapte. Groapa individuală pe care şi-o săpase era cea mai adîncă, cea mai uscată, cea mai bună. Şi, cu toate acestea, la un moment dat a simţit *că nu mai poate rămîne în ea. O părăsi, mutîndu-se într-alta mai puţin* sigură, *în care un ostaş din aceeaşi grupă fusese ucis, în timpul zilei, de o schijă. Abia apucă să se mute în noul adăpost, cînd, brusc, se dezlănţui un duel de artilerie. Un proiectil de brand explodă chiar în groapa pe care abia o părăsise. Dacă presentimentul — instinctul — nu i-ar fi semnalat primejdia şi*

fi continuat să rămînă acolo, ar fi fost omorît. Şi îşi mai amintea şi multe alte împrejurări în care „instinctul" îi vorbise pe „limba" sa. Or, dacă şi în legătură cu scrisorile Magdalenei — cele purtînd ştampila poştei din diferite oraşe, precum şi cele în stil de proces-verbal — presentimentul îl avertiza că ea se află în pericol, însemna că realmente primejdia exista. Şi îi era teamă. Teribil îi mai era teamă. Zadarnic încerca să-şi insufle curaj : „În definitiv, de ce mă tem că i s-ar putea întîmpla ceva ? Pentru că..." „Pentru că, tot timpul ceva din existenţa ei mi-a rămas învăluit în mister. Mister ? *Ştiu eu ? Poate că exagerez. Poate că... Totuşi la ea ceva e* altfel, *numai Dumnezeu ştie ce".*

Curînd după aceea, şansa nevisată : unitatea lor se afla în rezerva Diviziei. Frontul părea stabilizat pentru o perioadă mai lungă de timp. Adjutantul regimentului îi făcuse rost de o delegaţie la Bucureşti. O căută la „maioreasă". Maioreasa îl anunţă că Magdalena, în urmă cu două luni, se mutase, unde, însă, habar nu avea. Atitudinea fostei lui gazde i se păru stranie. Ea, de obicei prietenoasă, şi cu mare apetit pentru sporovăială, nu ştiu cum să se descotorosească mai repede de el. Atunci o căută pe Magdalena la numărul de telefon pe care i-l dăduse. Nu răspunse nimeni. Pînă seara tîrziu telefonă de zeci de ori, cu acelaşi rezultat. Deşi frînt de oboseală, mergea, mergea la întîmplare, în speranţa că poate-poate întîmplarea i-o va scoate în cale. Nebunească speranţă, fiindcă noaptea, în întunericul oraşului supus restricţiilor severe ale camuflajului, în nici un caz nu avea ce căuta Magdalena pe străzi. La un moment dat se pomeni în Parcul Filipescu. Trecuse de miezul nopţii. Mergea pe o stradă — habar nu avea ce denumire purta — cu vile una mai frumoasă decît cealaltă. La un moment dat, o

mașină, un Mercedes, opri în fața unei case. Din ea coborîră un bărbat și o femeie. Bărbatul era înalt, elegant îmbrăcat și vorbea nemțește. Femeia în rochie de seară, cu o capă de blană pe umeri, semăna cu Magdalena. Da, în întunericul relativ, — răsărise luna — așa i se păru : că seamănă cu Magdalena. Iluzia dură doar cîteva clipe, deoarece amîndoi — bărbatul și femeia — dispărură imediat în casă. Îndepărtîndu-se, dintr-o dată fu năpădit de o mare tristețe. Stupidă coincidență ! O nemțoaică, o nazistă să semene cu Magdalena ! Fără voia lui, comparația i se impuse cu necesitate : pe de o parte, nemțoaica elegantă, cu capa de vizon, pe de alta, Magdalena cu taiorul sărăcăcios, cu rochițele ei de stambă, cu pantofi dintre cei mai ieftini, uzați, scîlciați.

În noaptea aceea dormi în Gara de Nord. În tot cursul dimineții, pînă la ora plecării trenului, mai dădu de cîteva ori telefon la numărul știut, dar cu același rezultat.

În trenul care îl ducea din nou pe front, sperase tot timpul că, poate, în lipsa sa, sosise la unitate vreo scrisoare de la Magdalena. Speranța se dovedi însă zadarnică. Zilele și nopțile ce urmară fură adevărate coșmaruri. Magdalena !... Ceva i se întîmplase. Iată, presentimentul nu-l înșelase nici de data asta. Dar oare mai trăia ? Trăia !... Nici măcar ca posibilitate nu putea accepta ideea că Magdalena murise.

Dar iată că, într-o zi, cînd își pierduse orice speranță, primi o scrisoare de la ea. Magdalena își cerea iertare că îl lăsase atîta timp fără vești, dar tăcerea ei se datorase faptului că fusese tare bolnavă și internată la spital. Atît de bolnavă, încît medicii, considerînd și aceasta un efort, îi interziseseră să-i scrie. Între timp, se restabilise și dacă el, Mihăiță, *nu era prea supărat pe ea, putea să-i scrie din nou la „post-restant".*

Fusese bolnavă, atît de bolnavă, încît nu avusese putere să aştearnă pe hîrtie măcar cîteva rînduri, şi cu toate acestea ea neglijase să-l informeze cum se numea boala aceea atît de gravă de care suferise. Neglijase ? *Dar dacă o făcuse dinadins, ca el să nu sufere, ca să nu-i fie acolo, în prima linie, mai greu decît îi era în mod obişnuit ? Dacă, ferească Dumnezeu !, Magdalena era încă bolnavă, scriindu-i, ar fi avut ea inima să-i spună adevărul ? Fără îndoială că nu. Îngrijorat şi în panică, aşternu pe hîrtie o lungă scrisoare, în care o implora să-i răspundă, fără intenţia de a-l menaja, dacă este sau nu complet vindecată. O scrisoare pe multe pagini care, în rest, nu conţinea decît cuvinte de dragoste, multe cuvinte de dragoste.*

După aceea, timp de două luni, trimisese şi primise scrisori de la ea. El îi scria în fiecare zi : din cantonament, dacă unitatea lor se afla într-un sat, din groapa individuală, dacă erau pe poziţie, ziua, în pauzele dintre lupte, noaptea, la lumina lunei, cînd toţi ceilalţi dormeau. În raniţele camarazilor lui puteai găsi, în afară de cazarmament, atîta cît le mai rămăsese, tot ceea ce nici că putea să-ţi treacă prin minte. În raniţa lui, doar hîrtie de scris şi plicuri. Unitatea lor trecuse printr-un tîrguşor. Căutînd cantonamente pentru comandantul său de companie, descoperise o librărie părăsită, cu uşile date de perete. Găsi, într-unul din rafturi, topuri de hîrtie, într-altul plicuri. Îndesă în raniţă hîrtie şi plicuri, cîteva zeci de creioane. De cînd se afla pe front, aceasta fu singura lui „pradă de război". Avea acum pe ce să-i scrie Magdalenei, chiar dacă războiul ar mai fi durat încă doi ani.

Dar nu apucă să epuizeze nici măcar un sfert din stoc, pentru că hazardul îi oferi marea şansă a supravieţuirii aproape sigure : mutarea lui în cadrul Comandamentului

Diviziei „Putna", iar la puțină vreme după aceea, trimiterea lui într-o nouă delegație la București.

De data asta cineva i-a răspuns la numărul de telefon pe care ea i-l dăduse.

— Vreau să vorbesc cu domnișoara Magdalena.

— Cine o caută ?

— Mă numesc Mihai Ulea. Sînt un prieten. Vin de pe front, într-o delegație, și nu rămîn în București decît trei zile.

— Bine, reveniți la telefon peste o oră.

Și închise imediat. Vorbise cu o femeie. Vocea ei avea un timbru deosebit. Tot timpul apoi fu obsedat de timbrul acelei voci. Pînă la urmă ajunse la concluzia că nu timbrul vocii îl șocase, ci felul cum necunoscuta pronunța unele cuvinte. „Vorbea românește nu ca o româncă", conchise el. Ora de așteptare și-o petrecu gîndindu-se la vocea nevăzutei lui interlocutoare, de asemenea la convorbirea propriu-zisă. Din nou avu presentimentul că ceva *nu era în ordine. Ce însă ? Iată, era o întrebare la care nu găsea nici un răspuns. Rațional, conversația decursese în modul cel mai firesc. Dacă se gîndea bine, „nefiresc" ar fi fost dacă ar fi decurs altfel. Altfel în ce sens ? Dacă, de pildă, ar fi răspuns la telefon chiar Magdalena. De ce ? Pentru că, atunci cînd ea îi dăduse numărul de telefon, nu-i spusese că era numărul* ei, *ci doar unde putea fi găsită. Deci, era firesc să răspundă altcineva, și de asemenea era normal ca persoana aceea să-i ceară un răgaz, ca s-o poată anunța. Firesc, da, totuși, nefiresc i se părea tocmai firescul. Poate pentru că abia acum, după atîta timp, îl șoca recomandarea pe care i-o făcuse Magdalena : să nu-și însemne numărul, să-l* ținâ *minte și, în oricare altă împrejurare, să-l uite. Cu alte cuvinte, îi cerea să nu-l divulge nimănuia. Curios, foarte curios !*

De ce atîta conspirativitate în legătură cu acel număr de telefon ? Şi cum de fusese posibil ca atîta amar de vreme să nu-i... sară în ochi un „amănunt" atît de important ?

Ora de aşteptare trecu greu, dar pînă la urmă trecu. Formă numărul. La celălalt capăt al firului de data asta îi răspunse chiar Magdalena.

— Mihăiţă, tu ! Doamne ce mult mă bucur. Ţi-au dat drumul ?

— Sînt în delegaţie. Peste trei zile plec înapoi pe front. Unde eşti acum ca să vin să te iau ?

Urmă o pauză. Auzi în receptor — sau numai i se păru — respiraţia ei precipitată. Răspunsul veni după o oarecare întîrziere.

— Mihăiţă, dragul meu, cred că înţelegi cît de mult doresc să te văd. Din păcate, pînă deseară mi-e imposibil.

— Magdalena, sînt bolnav de dor. Nu te-am văzut de atîta timp. Crezi că pot aştepta pînă deseară ? Pe urmă, imediat, jignit, dar resemnat : Magdalena, dacă între timp s-au schimbat sentimentele tale faţă de mine, dacă ai anumite obligaţii, atunci spune-mi deschis.

— Nu vorbi prostii, Mihăiţă. Ştii că trăiesc dînd lecţii.

Înainte de a răspunde, involuntar, oftă, gemu de disperare.

— Bine, Magdalena. Nu ştiu ce am să fac toată ziua, să rămînă, deci, pe deseară.

— Ştii ce, Mihăiţă ? Am să dau dracului toate lecţiile pe ziua de astăzi. Ne vedem într-o jumătate de oră, în holul cinematografului „Rex".

El înţelese că ea acceptase să-l vadă imediat numai fiindcă îi auzise geamătul — din milă poate ? — totuşi nu avu tăria s-o refuze.

Se întîlniră în holul cinematografului. Doriră amîndoi să se îmbrăţişeze, dar se mărginiră să-şi strîngă mîinile.

Şi în strîngerea aceea de mîini, duioasă, mîngîietoare, se concentră toată bucuria revederii. Bucuria, fericirea, emoţia îi făcură să pălească amîndoi. Şi gîndul lui, în clipele acelea fu : „Mă iubeşte, încă mă iubeşte. Dacă nu m-ar iubi, dacă ar fi intervenit un alt bărbat în viaţa ei, nu m-ar privi astfel, nu ar fi pălit, de parcă ar sta să leşine".

— Haide să intrăm să vedem filmul, propuse ea, şi vocea îi era puţin alterată de emoţie.

În sală puţini spectatori. Se aşezară în ultimul rînd de scaune, unde nu mai era nimeni prin apropiere. Acolo, Magdalena îl îmbrăţişă şi îl sărută într-o frenetică şi totuşi înduioşătoare fericire.

— Mihăiţă, ce dor mi-a fost de tine, Mihăiţă, dragul meu Mihăiţă.

Fură singurele cuvinte pe care Magdalena le pronunţă cît timp rămaseră în sală, nu o dată, ci de zeci de ori, de parcă tot vocabularul ei la atîta s-ar fi rezumat.

Cînd se hotărîră să plece, ora prînzului trecuse de mult. Luară masa la un restaurant de cartier.

— De ce nu m-ai anunţat, Mihăiţă ?

— Parcă am ştiut că pe mine mă vor trimite în delegaţie ? Află că am avut o şansă extraordinară. Şeful de stat major m-a preferat, fiindcă veneam din linia întîi. Am avut noroc, ce mai ! Dealtfel, mă pot considera, din acest punct de vedere al delegaţiilor, un om teribil de norocos. Închipuie-ţi, cînd mă aflam încă la unitate m-am mai învîrtit de una.

— ...Şi ai venit în Bucureşti, Mihăiţă ? întrebă Magdalena cu voce de fiinţă cumplit de speriată.

— Am venit, Magdalena. Te-am căutat la „maioreasă", dar mi-a spus că între timp te-ai mutat şi că nu-ţi cunoştea noua adresă. Am sunat la numărul de telefon pe

care mi l-ai dat, de zeci și zeci de ori, dar nimeni nu mi-a răspuns.

— Ai fost aici și nu am știut !... Ai fost aici și nu ne-am putut vedea !...

Și Magdalena începu să plîngă. Mergea agățată de brațul lui, și plîngea. Trecătorii, puțini cîți erau, — fiindcă Magdalena evita străzile populate — se uitau la ei cu compătimire. Îl vedeau pe el în uniformă, cu sacul de merinde pe șoldul stîng, în care mai avea o jumătate de pîine cazonă uscată și o bucată de slănină rîncedă, o vedeau pe ea agățată de brațul lui, și își închipuiau că pleacă pe front și că ea, nevastă-sa, conducîndu-l la gară, plînge fiindcă nu știe dacă îl va mai revedea.

O bătrînică se opri, îi privi clătinînd din cap și, după ce trecură, o auziră blestemînd :

„Arză-l-ar focu' de război, și pe cine știu eu !"

Magdalena plîngea și lacrimile ei îl dureau, dar în același timp îi făceau bine. Dacă nu l-ar mai fi iubit, dacă în viața ei ar fi intervenit un alt bărbat, Magdalena nu ar fi putut plînge cu atîta disperare.

— Nu mai plînge, Magdalena. Se uită lumea la tine, îi atrase atenția, și-i fu imediat rușine că putea fi în așa măsură formalist.

— Puțin îmi pasă de lume ! Ai fost aici și nu ne-am văzut.

— N-a răspuns nimeni la numărul de telefon.

— Da !... N-a răspuns.

— Și de ce mi-ai spus că trebuie să mi-l amintesc numai în cazul în care nu voi ști unde să te găsesc ?

— Nu te supăra, Mihăiță, dar e o întrebare la care nu-ți pot răspunde.

— Nu înțeleg.

— *Dar am fost destul de clară. Nu-ți pot răspunde la întrebare. Apoi imediat, în mod vădit numai pentru a schimba discuția : Tu, la noapte, n-ai unde să dormi, așa-i ?*

Întrebarea ei îl duru, o simți ca pe o jignire. Totuși, nefiind o fire impulsivă, se stăpîni. Apoi, nu putea, nu voia să gîndească rău despre Magdalena.

— *Voi dormi la tine.*

— *Eu stau la mătușile mele. Bineînțeles că acolo nu te pot duce. Sînt niște bătrîne de modă veche, și puțin cam țicnite. Ia să vedem cine ar putea să ne cedeze locuința pentru nopțile cît vei rămîne în București. Așteaptă-mă puțin.*

Intră într-o tutungerie cu telefon public. Convorbirea nu dură nici măcar cinci minute.

— *Gata !... Am găsit. La o prietenă.*

— *Magdalena, am mers cu trenul patruzeci și opt de ore, numai în picioare, și nu am închis măcar o clipă ochii. Nu mai pot, m-a ajuns oboseala. Nu ne putem duce acum acolo ?*

— *Nu înainte de ora opt, deseară. Îmi pare rău, Mihăiță, dar nu se poate.*

— *Pînă atunci să mergem undeva într-un parc. În Parcul Carol, de pildă. Am să mă întind pe o bancă, cu capul în poala ta, și tu să mă lași să fur doar o oră de somn. După aceea am să mă simt complet restabilit.*

— *Bietul meu Mihăiță !*

Tramvaiul îi lăsă la intrarea în Parcul Carol. Găsiră o bancă, pe o alee lăturalnică, în apropierea „Turnului lui Țepeș". Se lungi cu capul în poala Magdalenei, și adormi instantaneu. Se trezi — nu trecuse mai mult de o oră și jumătate — fără ca Magdalena să prindă de veste. Privind-o printre gene, îl cuprinse teama. Chipul ei ex-

prima suferință. Suferința îi înăsprise trăsăturile feței și, într-un fel, parcă o urîțise. Dar nu, nu o urîțise, ci, mai curînd, îi imprimase un fel de asprime, poate chiar cruzime. Privea undeva în gol, frămîntată de gînduri, și el, continuînd s-o privească printre gene, se întreba dacă suferința de pe chipul ei era consecința gîndurilor — una morală, cu alte cuvinte — sau de natură pur fizică, fără nici o legătură cu preocupările ce o frămîntau. Da, îl cuprinsese teama, fiindcă Magdalena din clipele acelea parcă era o alta, pe care n-o cunoștea, și o întrebare absurdă, dementă îi veni în minte : care era adevărata Magdalena ? Pe urmă, rușinat de acest gînd, poate și din dorința de a se mistifica, se înduioșă : Avea, desigur, necazurile ei, pe care fără îndoială că i le-ar fi destăinuit dacă el nu s-ar fi lăsat doborît de somnul atît de aidoma cu cel din prima linie.

— Magdalena !

Ea tresări, speriată, atît de speriată, încît, ridicîndu-se instinctiv, el se rostogoli de pe bancă jos. Nu se lovise și, normal, ar fi trebuit să se ridice imediat. Dar nu fu în stare. Tristețea parcă îl paralizase. Era trist, cumplit de trist pentru că Magdalena putuse *să-l uite în așa măsură.*

Ea, revenindu-și, începu să rîdă.

— Ridică-te, Mihăiță ! Ești caraghios ! Pur și simplu caraghios !

— Să mergem, Magdalena ! îi ceru, ridicîndu-se și ștergîndu-se de praf.

Cinară la un restaurant de cartier, pe urmă îl duse la locuința prietenei ei. De fapt o garsonieră la etajul doi, dintr-un bloc de pe strada Sfîntul Constantin. Cheia o găsi sub preșul din fața ușii. Pe ușa de la intrare nici un nume. Înregistră acest amănunt, fără însă să-l comenteze. Pe urmă, după ce pătrunse în garsonieră, un alt

amănunt îl frapă. Era o locuință „lipsită de identitate". Parcă nimeni, și de mai mult timp, n-ar fi locuit în ea. Apoi, o a doua impresie. Garsoniera ar fi putut aparține tot atît de bine unei femei, cît și unui bărbat. Nu descoperi, cel puțin la prima vedere, nici un amănunt, cît de cît semnificativ, care să trădeze sexul respectivei sau respectivului locatar. Dacă ar fi existat acolo un garderob, da ! În garderob o femeie își păstrează rochiile, iar un bărbat costumele de haine. Dar în garsonieră nu se afla o astfel de mobilă. Exista un dulap în perete. Îl deschise. Era cu desăvîrșire gol. Mai avea o speranță : camera de baie. Altfel arată camera de baie a unei femei și altfel a unui bărbat. Dar și de data asta decepție. Policioara de deasupra chiuvetei era goală. Pe un cuier un prosop mare de baie și alte două de mărime obișnuită. Nu erau murdare, dar se cunoștea că mai fuseseră întrebuințate. În savonieră un săpun abia început, marca „Bob". Involuntar, dar dintr-un fel de disperare, începu să fluiere și să fredoneze în gînd cuvintele cîntecului-reclamă al firmei respective, care devenise aproape șlagăr :

Bob, Bob *un săpun*
Bob, Bob, *cel mai bun*
Bob, Bob *ideal*
Un săpun fenomenal

— Mihăiță, ai un aer atît de bănuitor și te comporți în așa fel, de parcă ai vrea să te convingi că nu e ascuns careva în garsonieră. Dacă tot mai ai niscai îndoieli, ca să te liniștești, caută și în lada studioului.

Nu avu impresia că îl ironizează. După aceea veni și îl îmbrățișă. Cînd se lipi de el, cînd o simți caldă și vie, dorindu-l, amintindu-și că ani de zile ea fusese doar o Magdalenă-obsesie, își spuse :

„Doamne, cît de mult o iubesc ! Dacă acum ar trebui să mor pentru ea, n-aș ezita o clipă."

Pe urmă, totul fu ca un vîrtej, ca un taifun dezlănțuit de sîngele lor, în care doar ei doi erau fericitele victime. Ei doi, istovindu-se într-o încercare dulce și disperată de a se contopi, de a deveni o singură ființă, pentru ca, tîrziu, după furtună, să se simtă din nou două făpturi — încă îmbrățișate — două destine, spre marele lor regret.

Magdalena stătea cu ochii închiși. Nu dormea, știa *că nu doarme. Se odihnea ? Se gîndea ? Retrăia, în amintire, taifunul ? Da, categoric, îl iubea, și totuși ! De ce nu numai înainte, dar chiar și acum, după ce „furtuna" trecuse, încăperea lipsită de „personalitate", continua să-l indispună ? Avea sentimentul că nu era locuită în mod permanent, că nu aparținea unei anumite persoane, ci că era o „garsonieră de trecere". Nu-i era prea clar ce înțelegea prin* garsonieră de trecere, *totuși alt termen mai potrivit nu găsi. O clipă, dar numai o clipă, îi trecu prin minte o explicație : Era o garsonieră pe care proprietarul sau proprietăreasa o închiria cu ora sau cu ziua, una din multele existente în București, necunoscute sau eventual tolerate — în schimbul unor șperțuri substanțiale — de către brigada de moravuri. Dar fu, categoric, un gînd doar de o clipă. Intuiția îi spunea că nu acesta era sensul pe care trebuia să-l dea noțiunii de „garsonieră de trecere". Care însă ? Iată, tocmai asta nu-și putea explica.*

— Magdalena !

— Da, dragul meu.

— Ai fost bolnavă, internată la spital, dar nu mi-ai spus de ce boală ai suferit.

Curios, nu asta voise să întrebe, mai exact, deocamdată *nu asta voise să întrebe, ci : „Cui aparține garso-*

niera asta, în care nimeni nu locuiește în mod permanent ?"

— Doctorii au crezut că am un cancer al uterului, dar, pînă la urmă, au ajuns la concluzia că se înșală. Am fost atît de fericită cînd m-au anunțat că în mod sigur diagnosticul fusese greșit.

De ce n-o credea, Dumnezeule, de ce n-o credea, de vreme ce nu avea nici o îndoială că Magdalena îl iubește ? Și, fiindcă n-o credea, nu se putu stăpîni să pună cea de-a doua întrebare :

— Magdalena, am primit pe front unele scrisori care purtau ștampile ale poștei din alte orașe : Bacău, Iași, Craiova.

— Ești extraordinar, Mihăiță ! Dacă este adevărat, înseamnă că ai un spirit de observație extraordinar.

— Cum... dacă este adevărat ?

— Adică, sigur că este adevărat, de vreme ce o spui tu. Numai că eu habar nu am avut. Nu cred că au fost mai mult de trei scrisori din acestea.

— Nu ! Trei. Atît !

— Toate trei sînt din perioada în care mă aflam la spital. Explicația e simplă, dragul meu. La secția unde am fost eu internată erau foarte multe bolnave din provincie. Din ce orașe zici că au fost expediate ?

— Din Iași, din...

— Da... da... Maria Ciubotaru. Ea era din Iași și, la plecare, i-am dat o scrisoare, adresată ție, s-o pună la poștă. Alta ? Da, una de la Bacău, alta de la Craiova. De la Bacău era Profira Bujoreanu, iar de la Craiova Petruța Dorneanu. Și lor, cînd au părăsit spitalul, le-am dat cîte o scrisoare pentru tine.

— *E curios că toate, în loc să le vîre în vreo cutie de scrisori aici, în București, sau măcar în Gara de Nord, le-au expediat din orașele lor de baștină. Nu ?*

— *Curios, evident curios ! Dar, în definitiv, o explicație ar exista. În starea sufletească în care se aflau la ieșirea din spital numai la scrisoarea mea nu le era gîndul.*

Era o explicație, Magdalena avea dreptate. O explicație posibilă, *nu însă cea* adevărată. *Avea intuiția că Magdalena se* ascunde *de el, mai exact că-i ascunde* ceva. *Și din nou, cu aceeași acuitate ca pe front, presentimentul își semnală prezența : că Magdalena se află în pericol și că ea, dacă îi ascunde ceva, o face numai ca el să nu sufere din cauza ei. Și iată că știu, mai exact, iată că abia acum țîșni în clarul conștiinței ceea ce știuse, dar numai în subconștient, tot timpul cît se plimbase pe străzi cu Magdalena, la „lumina zilei". Știuse, fiindcă* înregistrase, *în mai multe rînduri, că, sub diferite pretexte, unele uluitor de „șirete", Magdalena găsise posibilitatea să privească în urma ei.*

„Parcă voia să se convingă dacă nu cumva este urmărită !"

Era o concluzie pe care o trăgea abia acum, cînd Magdalena stătea cu ochii închiși, prefăcîndu-se că doarme, în realitate ca să se poată gîndi la ceva, *numai Dumnezeu știa la ce !*

— *Magdalena !*

— *Da, dragul meu.*

— *Ce-mi ascunzi ?*

— *Doamne, Mihăiță, ce prostii îți pot trece ție prin minte !*

— *Știi, pe front, am avut mult timp presentimentul că te afli în pericol, cutează el.*

Ea deschise ochii, îl privi lung, îl mîngîie pe obraz, cu un gest plin de tandrețe, dar și de îngăduință, ca și cînd

ar fi fost un copil căruia trebuie să i se ierte naivităţile vîrstei.

— În ce pericol m-aş putea afla eu, aici, în capitala ţării ? Eu îmi explic „presentimentul" tău, Mihăiţă. Mă iubeşti şi depărtarea îţi creează o stare de permanentă nelinişte. Dar, dragul meu, ce-ar fi dacă am încerca să dormim puţin ?

Curînd ea adormi cu adevărat. El rămase treaz, să se gîndească. Dar pînă îl fură şi pe el somnul, nu reuşi să găsească un răspuns la întrebarea : oare realmente o ameninţa vreo primejdie pe Magdalena ? În următoarele două zile — cîte mai avu dreptul să rămînă în Bucureşti — în aşa măsură izbuti ea să-i risipească îndoiala, încît, în Gara de Nord, în clipa în care garnitura lungă şi ticsită de ostaşi era pe punctul de a se pune în mişcare, îmbrăţişînd-o pentru ultima oară, îi spuse :

— Magdalena, plec acum cu inima mai uşoară. Am impresia că m-am eliberat de obsesia că te afli în pericol, Dumnezeu ştie în ce pericol.

— Mihăiţă, dragul meu, prostuţ mai eşti !

Şi ceea ce urmase după aceea însemna oare că presentimentul fusese şi în realitate presentiment ? Aşa crezuse tot timpul, pînă a nu fi anchetat de inspectorul şef Dîrboacă. Imediat după aceea începuse îndoiala, bezna din el devenind gri. Dezmeticirea venise la Curtea Marţială pînă la şi în timpul procesului, iar certitudinea abia după ce luase legătura cu partidul şi aflase că Magdalena era o agentă a Siguranţei.

— Bine, dacă este aşa cum spui, cu mine ce au ? Eu nu sînt comunistă, n-am văzut în viaţa mea un comunist, cu excepţia ta, fiindcă acum nu mai am nici o îndoială că eşti ? întrebă Marina.

— Nu știu !... Îmi frămînt creierii să înțeleg ce urmăresc, dar nu izbutesc. Sigur însă că ceva... ceva „diabolic", Marina. Prin hipnoză, medicul acela a încercat să-ți schimbe personalitatea.

— Adică să mă comport ca și cînd aș fi cu adevărat Iulia Moroianu.

— Da, așa ar părea.

— Dar oare, în realitate, ființa aceea există ?

— N-ar fi exclus. Profesorul Poni probabil începuse să te pregătească să iei locul adevăratei Iulia Moroianu.

— Dar în ce scop, Mihai ?

— În măsura în care o cunosc pe Magdalena, nu pentru a-ți încredința o „misiune" filantropică.

— Adică să dau pe mîna Siguranței comuniști ?

— Sau pe mîna Gestapoului. Dar asta e una din ipoteze.

— Mai sînt și altele ?

— Ar mai fi una. Numai că mi-e greu s-o accept, atîta vreme cît nu știu dacă Iulia Moroianu există și în realitate.

— Ei, dar asta n-o vom ști niciodată, Mihai.

— Mai este ceva ce nu înțeleg. Că au renunțat la experiență... cu atîta ușurință. E drept, ostatica mea, Ulla Beckmann, nu este o oarecare, ci soția unui șțab, dintre cei mai mari, de la Gestapou. Totuși, nu stă în firea lor să „joace" cinstit : „O vrei pe Marina Boldea în locul Ullei Beckmann, poftim, sîntem de acord cu schimbul". Puteau, de pildă, să mai tergiverseze lucrurile, măcar cîteva zile, și în timpul acesta să continue experiențele cu tine. Sau, mai curînd, să încerce să-mi întindă o cursă. Or, după toate probabilitățile, ei au jucat cinstit, și asta mă neliniștește.

— Mi-e frică, Mihai, mi-e tare frică !

— Să nu-ţi fie, Marina. Am să am eu grijă de tine. Aici nu poţi rămîne tot timpul. Dar te voi duce undeva în afară de Bucureşti, unde vei fi în perfectă siguranţă.

— Am să fac tot ceea ce spui tu, dar în noaptea asta să nu mă laşi singură. Să nu pleci.

— Nu am să plec.

Marina se ridică. Aşternu patul.

Mihai adormi tîrziu cu obrazul pe sînul cald al Marinei, şi fu prima noapte cînd n-o mai visă pe Magdalena.

Se trezi dimineaţa în zori. Îi alungase somnul un sentiment de panică inexplicabilă. Locul de lîngă el era gol. Marina ! De emoţie şi spaimă o sudoare rece îi umeziră fruntea, spatele.

„Ce prost sînt ! E la baie, sigur că e la baie.“ Se uită la ceas. Era abia cinci dimineaţa. Privi în cameră. Nimic, nici unul din lucrurile Marinei nu se mai afla acolo. Nici măcar vălul de doliu. Bănuiala îl încremeni, cîteva clipe, într-o mare spaimă. Cînd îşi reveni, sări din pat. Poate că Marina, neputînd să doarmă, se trezise dis-de-dimineaţă şi ieşise pe afară. Era doar atît de frumos în grădina lui moş Vintilă dimineaţa, pe răcoare.

Ieşi în curte. Moş Vintilă se şi sculase, şi îşi făcea de lucru pe la stupii lui.

— Bună dimineaţa, Mihai.

— Bună, moş Vintilă.

— Dar de ce te-ai sculat cu noaptea în cap ? Sper că n-ai trezit-o şi pe Marina.

— În cazul acesta înseamnă că totuşi ne-au urmărit. Au răpit-o în timp ce dormeam, abia izbuti să îngaime.

— Nu vorbi prostii, măi băiete. Îţi închipui că ar fi putut pătrunde în curte careva fără ca Terente să nu dea de veste ? Mai curînd se lăsa omorît decît să accepte om străin în curtea mea.

— Atunci cum de a dispărut Marina, moș Vintilă ?
— Păi eu cred că a plecat de bunăvoie.
— A plecat !...

Reveni în odăița în care petrecuse noaptea cu Marina. Se așeză pe un scaun, își prinse tîmplele în palme, deprimat, disperat. Așa cum prevăzuse, Karl Beckmann nu jucase cinstit. Acceptaseră schimbul, numai pentru că medicul acela, profesorul Poni, îi *poruncise,* în timpul ședințelor de hipnoză, să se întoarcă singură și de bunăvoie în captivitate.

„Acum totul este pierdut ! Și ea, Marina, vai de sufletul ei !"

13

Nenea Neagu ascultă tăcut și întunecat raportul pe care i-l dădu flașnetarul — o oră mai tîrziu — în cămăruța din fundul atelierului de reparat instrumente muzicale, de pe Calea Moșilor. Cînd acesta din urmă conteni, trecură minute în șir pînă cînd nenea Neagu se hotărî să vorbească.

— Spui că Marina a recunoscut în fotografia Magdalenei pe femeia la care au dus-o gealații de la Gestapou ?

— Cum și-a aruncat ochii pe fotografie a recunoscut-o.

— Extraordinar ! Va să zică lucrează acum pentru Gestapou.

— Da !...

— Mă gîndesc... Mă gîndesc... Mă rog, n-ar fi exclus să existe o legătură între „moartea" ei și faptul că și-a schimbat stăpînii. Tu ce crezi ?

— Nu știu ! Nene Neagu, acum însă pe mine mă interesează, în primul rînd, soarta Marinei. Mă îngrozește gîndul că se află din nou în mîinile acelui profesor Poni.

— Bine, să discutăm atunci despre Marina. Cînd eram încă ucenic la Grivița și stăteam la cămin, a venit acolo unul care avea nume străin să dea un spectacol. Purta turban, pretindea că-i indian — nu știu dacă nu era cumva țigan de la noi — și zicea că-i hipnotizator. Cum ți-am spus, a dat un spectacol, pentru care a încasat cîte doi lei de căciulă. Întîi a început-o cu un cocoș. S-a uitat în ochii cocoșului pe care îl ținea în mîini, mai întîi de la distanță, pe urmă și l-a tot apropiat de față, privindu-l încordat,

pînă cînd cocoşul a închis ochii. După aceea l-a pus să stea pe spate şi cocoşul a stat. Ia încearcă să faci un cocoş să stea pe spate şi ai să vezi că nu vrea, neam. Ăla, indianul, l-a făcut să stea aşa, cuminte, şi cu ochii închişi, pînă cînd a suflat o dată asupra lui. Atunci cocoşul s-a trezit şi s-a răsucit în poziţia normală. Pe urmă, a ales vreo cîţiva dintre noi, nu mai ţin minte ce le-a boscorodit, parcă : ba că li-s pleoapele grele, ba că pică de somn, şi aşa mai departe, pînă cînd i-a adormit pe toţi de-a binelea. Circul a început după aceea : unuia i-a spus că îi dă tîrcoale un roi de albine, şi bietul băiat a început să dea din mîini şi să se apere, ferindu-şi capul, nu care cumva să-l înţepe. Altuia i-a spus că are în mînă un trandafir, care miroase foarte frumos, apoi că, de fapt, nu ţine în mînă un trandafir, ci un şarpe, şi atunci băiatul i-a dat repede drumul, ferindu-se în lături, ca să nu-l muşte. Mă rog, nu mai ţin minte, dar a făcut multe drăcovenii de acest fel, încît noi, ţîncii, pe de o parte, ne miram foarte, pe de alta, ne prăpădeam de rîs. Ei bine, tot ceea ce făcea ăla era şarlatanie, sau pur şi simplu adevărat ?

— Nu ştiu dacă individul era sau nu şarlatan, dar „drăcovenii" ca cele de care ai amintit, ba încă altele şi mai şi, le poate obţine un bun hipnotizator.

— ...Şi dumneata crezi că Marina te-a părăsit fiindcă profesorul acela a hipnotizat-o şi i-a *poruncit* să se întoarcă de bunăvoie la clinică ?

— Da, nene Neagu, eu aşa cred. În materie de hipnoză au fost făcute progrese mari, şi nu-i exclus ca profesorul acela Poni — care o fi numele lui adevărat — să-i fi administrat, în prealabil, şi niscai droguri, ca să-i anihileze complet voinţa.

— În cazul acesta...

— În cazul acesta, ce ? insistă flaşnetarul.

— Dacă poţi să sugestionezi pe om, în timp ce se află în stare de hipnoză, să facă un anume lucru la nu ştiu cîte ore după ce s-o trezi, înseamnă că îi poţi porunci să spună pînă şi ce fel de lapte a supt de la mumă-sa, nu ?

— Se poate, nene Neagu. Dar ca să-l facă pe un arestat să spună ceea ce acesta refuză, rezistînd celor mai cumplite cazne fizice, se pare că naziştii au descoperit un anume medicament, pe care îl administrează celui în cauză, sub formă de injecţie.

— În cazul acesta îţi dai seama în ce încurcătură a dracului te-ai vîrît ? Adică ne-am vîrît, fiindcă te-am autorizat să acţionezi, deşi am făcut-o cu mare strîngere de inimă, gîndindu-mă la pericolul care te paşte în caz de nereuşită. Mi-am dat însă seama ce mult înseamnă pentru tine femeia aceea, şi m-am făcut avocatul tău pe lîngă tovarăşul Gabriel. Şi l-am convins. De fapt, dacă şi-a dat consimţămîntul, presupun că a făcut-o nu numai ca să-ţi rezolve problema personală, ci pentru că s-a gîndit că şi femeia aceea, aşa cum a tăiat-o capul, anarhic şi în mod individualist, a acţionat şi ea împotriva hitleriştilor. Poate că s-a gîndit că, ulterior, va putea fi de folos, într-alt fel, cauzei. Iată însă că am greşit, că cei de la Gestapou au fost mai deştepţi decît noi.

— Nene Neagu, pe mine nu mă neliniştesc, în primul rînd, consecinţele eventuale legate de persoana mea, ci mi-e teamă de urmări în legătură cu moş Vintilă.

— Ce-i cu moş Vintilă ?

— Nene Neagu, din cele ce mi-a povestit, reiese clar că a fost răpită de Gestapou nu pentru că acesta descoperise că ea a făcut de petrecanie celor şase Feldwebeli. A fost răpită cu un alt scop, acela de a-i transfera o

nouă personalitate, aceea a Iuliei Moroianu. În ce scop, naiba știe ! Deci, acesta fiind motivul răpirii, experiențele la care a fost supusă nu țînteau decît acel unic scop, pentru ei probabil foarte important. De aceea, nu i-a interesat *trecutul* Marinei și nu au căutat să-l afle fie prin hipnoză, fie prin acel medicament despre care ți-am vorbit mai adineauri.

— Bine, dar de ce alegerea lor s-a oprit tocmai asupra ei ?

— Vezi, asta-i marea întrebare : de ce tocmai pe ea au ales-o ? O întrebare la care nu putem răspunde atîta vreme cît nu știm dacă...

— Dacă există în realitate Iulia Moroianu, anticipă răspunsul său nenea Neagu.

— Exact ! S-ar putea să nu fie vorba de un transfer de personalitate a unei ființe deja existente, ci doar de o „mutație" în *caracterul* Marinei.

— Știu eu ? N-ar fi exclus.

— Răpind-o pe Ulla Beckmann și cerînd în schimbul ei eliberarea Marinei, cei de la Gestapou nu au avut încotro și au acceptat condiția pe care le-o pusesem. Numai că i-au cerut profesorului Poni — dacă așa l-o fi chemînd — să *poruncească* prin hipnoză Marinei să se înapoieze, ulterior, de bunăvoie, în captivitate, ceea ce s-a și întîmplat. La ora asta ea se găsește din nou în mîinile lor. Fără doar și poate, experiențele vor continua. Dar, în prealabil, ei vor căuta să afle, fie prin hipnoză, fie prin medicamentul de care ți-am vorbit, cît mai multe date în legătură cu „salvatorul" ei — cu mine —, de asemenea în legătură cu adăpostul vremelnic pe care i l-am oferit. Este imposibil să nu-i intereseze lucrul acesta. Și, atunci, vor afla. Că mă numesc Mihai Băleanu ; că sînt „chiriașul" ei ; în fine, că sînt

flaşnetar de circumstanţă. Vor mai afla că am dus-o la moş Vintilă. Odată în posesia acestor informaţii, ei ar putea proceda în două feluri : ori să sesizeze Siguranţa, ori să acţioneze pe cont propriu, adică să încerce să pună mîna pe noi, adică pe mine şi pe moş Vintilă, dar, în primul rînd, pe mine.

— Probabil vor acţiona pe cont propriu.

— Asta este şi părerea mea.

— Mda ! În ceea ce priveşte situaţia dumitale, ea nu mi se pare foarte gravă. Îţi vei schimba locuinţa şi, mai ales, meseria. Îţi vom *procura* şi o altă stare civilă.

— Ce facem însă cu moş Vintilă ? Trebuie să dispară şi el de acasă pentru cîtva timp, propuse flaşnetarul.

— Uşor de spus ! Nu-l cunoşti pe moş Vintilă cît este de încăpăţînat.

— Şi în cazul acesta ce facem ?

— Nu ştiu ! Trebuie să stau de vorbă şi cu tovarăşul Gabriel. Deocamdată, caută-ţi o altă gazdă. Mai exact „ochește" una. Acum, cînd multă lume este dispersată din cauza bombardamentelor, cu siguranţă că vei găsi. Pe urmă, trebuie să te gîndeşti, adică să ne gîndim la altă meserie pentru dumneata.

Trecu o săptămînă... Între timp flaşnetarul — pe care noi vom continua să-l numim aşa — îşi găsise o nouă gazdă. De data asta întîmplarea îi fu şi mai favorabilă, aproape uluitor de favorabilă. Trecea pe strada Spătarului. Nu pentru prima dată paşii îl purtau pe strada aceea. Pe Spătarului locuia şi locotenent-colonelul Soroceanu de la Secţia a IV-a a Marelui Stat Major, pe care — cititorii îşi amintesc — flaşnetarul

îl aşteptase într-o noapte pentru a-l pune în legătură cu cineva dintre cadrele de conducere ale partidului.

Trecea pe stradă. A cîta oară ? Şi cu toate acestea, abia de data asta îi atrase atenţia casa. O casă numai cu parter, dar mai înaltă decît era obiceiul — sau moda — să se construiască locuinţele pe la începutul secolului. Dar poate că nu ar fi remarcat înălţimea neobişnuită a casei, dacă nu l-ar fi izbit mărimea exagerată a ferestrelor de la stradă, patru la număr, protejate de o broderie de fier forjat. Geamurile erau atît de murdare, iar storurile atît de deteriorate şi prăfuite, încît cu greu îţi puteai închipui că înapoia lor îşi duceau existenţa de fiecare zi fiinţe omeneşti.

Şi iată că, în timp ce flaşnetarul se oprise pe trotuarul de peste drum, ca să privească mai pe îndelete casa, poarta se deschise, o poartă caraghios de scundă în raport cu înălţimea gardului metalic şi compact — un om cu o talie numai cu puţin peste media obişnuită nu ar fi putut trece prin ea fără să se aplece — şi două femei în vîrstă ieşiră una după alta, fiecare ducînd de lesă cîte un cîine boxer. Cîinii erau tineri, voinici şi atît de grăbiţi să-şi facă obişnuita plimbare prin cartier, încît bietele bătrîne trebuiau să facă eforturi serioase ca să le tempereze, cît de cît, avîntul. Mai ales pentru una dintre ele, cea mai măruntă şi cea mai firavă, pur şi simplu, plimbarea cîinelui părea a constitui o corvoadă, care literalmente o istovea.

Flaşnetarului i se făcu milă de bătrînă. Pe de altă parte, iubea tare mult cîinii.

— Doamnă, dacă nu aveţi nimic împotrivă, vă plimb eu cîinele. Pentru dumneavoastră e prea obositor. Animalul e tînăr, voinic şi are chef să se zbenguie.

Bătrîna se opri şi-l cercetă din cap pînă în picioare. Flaşnetarul nu mai purta vechea lui uniformă, ci un costum „de gata" ieftin. Pe mîneca stîngă îşi cususe cele trei însemne de rănit, iar pe piept îşi prinsese baretele decoraţiilor „Virtutea militară", „Bărbăţie şi credinţă" şi „Crucea serviciului credincios". Mulţumită de felul cum arăta necunoscutul, bătrîna se învoi :

— Dacă nu ai altceva mai bun de făcut...

Şi îi întinse lesa.

— În cazul acesta du-l şi pe al meu, îi propuse cealaltă bătrînă. Afurisiţii, ne scot sufletul. Pur şi simplu ne scot sufletul. Dar prea ne-am ataşat de ei, ca să ne îndurăm să-i dăm cuiva.

Apucă şi cealaltă lesă şi o porni, tras de cîini. Cîinii, viguroşi, îl solicitau destul de serios. Îi făcea însă plăcere, fiindcă cei doi boxeri erau realmente nişte exemplare superbe. Îi strunea în aşa fel, ca să nu se îndepărteze prea mult de cele două bătrîne. Îl interesa, dar mai mult îl înduioşa dialogul dintre ele.

— Veronico, orice ai spune tu, Cezar e mai frumos.

— Tu, Viorico, niciodată n-ai izbutit să fii în suficientă măsură obiectivă. Cezar al tău nu-i mai frumos decît Pluto al meu. Sînt amîndoi la fel de frumoşi, sau la fel de urîţi, cum vrei s-o iei. Fiindcă unii consideră boxerii hidoşi.

Acum, flaşnetarul era lămurit. Viorica se numea bătrîna căreia îi propusese să-i plimbe cîinele, iar cealaltă Veronica. Cîinii, din obişnuinţă, îl obligară să străbată un anumit traseu, aşa că, după o oră, se trezi din nou pe strada Spătarului, venind însă din direcţia opusă, adică de pe strada Popa Petre.

Boxerii se opriră docili şi satisfăcuţi în faţa porţii.

— Ce frumoasă plimbare am făcut, nu-i așa, Veronico ?

— Foarte frumoasă. Nu ne-am obosit deloc, și asta numai datorită domnului.

— Domnule, îți mulțumim. Ai fost foarte amabil. Ne-ar face plăcere dacă ai intra pentru cîteva minute să te tratăm cu o cafeluță. Apoi cu ton confidențial : Avem cafea veritabilă.

Acceptă. Nu pentru că l-ar fi amuzat compania lor, ci pentru că îi trecu prin minte că, poate, bătrînele doamne ar accepta, în cazul în care trăiau singure, să-l primească în gazdă.

— Dacă nu vă deranjează prea mult. Pe vremurile astea cine ar refuza o cafeluță, o adevărată cafeluță ?

Pînă să vină Veronica cu dulceața și cafeluța, îi ținu companie Viorica. Era mai bătrînă și mai firavă decît soră-sa, dar mult mai simpatică. Trebuie că în tinerețe fusese o femeie de o mare frumusețe, acum însă nu-i mai rămăseseră decît aerul distins și un zîmbet suav, adolescentin.

— Aveți o casă frumoasă, doamnă, spuse flașnetarul, ca să lege o conversație.

— A fost, domnule. Pe vremea cînd eram și noi mai tinere, cînd trăiau generalii.

— Generalii ?

— Adică soții noștri. Pentru că atît eu cît și soră-mea am fost căsătorite cu militari. Poate ai auzit de generalii Dănescu și Costandache. Ei, dar desigur că n-ai auzit. Ești prea tînăr.

— N-am auzit, recunoscu flașnetarul.

— Generalul Dănescu a fost bărbatu-meu, iar Costandache al soră-mi, Veronica. Dumneata văd că ai fost rănit pe front. Și încă de trei ori.

— De trei ori, doamnă. Acum sînt reformat.

Cea de-a doua bătrînă, Veronica, veni cu cafeaua și cu dulceața.

— În armată ai fost ofițer ? se interesă în continuare Viorica, bătrîna cea simpatică.

— Nu, doamnă. Doar sergent.

— Și acuma cu ce te ocupi, domnule...

— Mihai Văleanu. Sînt ceasornicar, doamnă. Lucrez la o ceasornicărie de pe Calea Dorobanți. Iertați-mă că îndrăznesc să întreb : dumneavoastră locuiți singure în toată casa ?

— Singure. Dar de ce întrebi ? se interesă Veronica, devenind brusc bănuitoare.

— Pentru că sînt în căutarea unei camere mobilate. Am stat în gazdă la o doamnă, dar, fiindcă ministerul unde lucrează soțul ei și-a dispersat serviciile la Cîmpulung-Muscel din cauza bombardamentelor, se mută și ea acolo, împreună cu familia. Nu cumva ați fi dispuse să-mi închiriați o cameră ? Cît privește chiria nu cred că ar putea constitui un impediment.

Cele două bătrîne se priviră. Era clar că pînă în clipa aceea nici nu le trecuse prin minte să primească un străin în casa lor.

— Nu ne-am gîndit pînă acuma... Ce zici, Viorico ?

Bătrîna cea simpatică ridică din umeri. Ezita să-și dea consimțămîntul, deși flașnetarul îi inspira încredere. Pînă la urmă se decise, punînd însă o condiție :

— Dacă domnul Văleanu ne făgăduiește ca, măcar din cînd în cînd, să plimbe cîinii, eu aș zice că i-am putea da camera, știi tu care, Veronico.

— Doamnelor, mie îmi sînt dragi cîinii și vă promit ca, în măsura în care timpul îmi va permite, să-i plimb.

Asta va însemna pentru mine nu o corvoadă, ci o reală plăcere.

A doua zi se mută, aducîndu-şi lenjeria şi îmbrăcămintea din „chiliuţa“ lui de pe Aleea Pinului. Se încumetase să treacă pe la vechea locuinţă, după ce în prealabil verificase că cei de la Gestapou nu-i întinseseră o capcană. Desigur, faptul acesta constituia cel puţin un motiv de mirare. Oare cei de la Gestapou, avînd-o din nou în mîinile lor pe Marina, din raţiuni numai de ei ştiute, renunţaseră să mai pună mîna şi pe el ? Pe de altă parte, nici moş Vintilă nu avusese neplăceri. Totuşi, cel puţin pentru un anumit timp, locuinţa acestuia nu mai putea figura printre casele conspirative ale partidului.

În ceea ce privea noile sale gazde, flaşnetarul avea toate motivele să se felicite. Nu numai că nu-i cerură să se „înscrie“ la poliţie, dar la mai puţin de o săptămînă de la mutare îl şi „adoptară“, de parcă ar fi făcut parte din familie. De fiecare dată cînd îl prindeau acasă, la ora potrivită, îl invitau să prînzească sau să cineze cu ele. Şi în ciuda faptului că bătrînele sporovăiau vrute şi nevrute, totuşi el, care îşi petrecuse copilăria şi adolescenţa numai printre străini, vitregit de ceea ce în termeni foarte prozaici şi banali se înţelege prin „căldura căminului părintesc“, se simţea bine în compania lor. Chiar dacă nu izbutise încă să se convingă de acest lucru, începuse totuşi să ţină la ele atît de mult, încît aproape că le *simţea* ca pe nişte mătuşi adevărate, despre existenţa cărora nu avusese habar pînă cu puţin timp în urmă. Nişte „mătuşi adorabile“ care, la rîndul lor, în aşa măsură îl îndrăgiseră, încît de fiecare dată, noaptea, cînd întîrzia în oraş, îl aşteptau neliniştite şi nu se culcau decît numai cînd îl auzeau că s-a întors „acasă“. Că se întîmpla să întîrzie

— acum mult mai rar, întrucît, din motive de conspirativitate, își redusese activitatea — bătrînelor li se părea firesc. În definitiv era tînăr și ca orice tînăr avea desigur o „prietenă".

Zilele treceau... Săptămînile... Marina „dispăruse" și, iată, el, neputincios, nu avea nici o posibilitate să-i dea de urmă. Dacă ar fi știut unde se ascunde Magdalena, prin ea ar fi putut ajunge la Marina. Dar Magdalena continua să rămînă în umbră, ca și cînd, realmente, ar fi fost moartă, așa cum sunase versiunea oficială.

Flașnetarul era disperat. Doar cînd avea de adus la îndeplinire anumite misiuni, *uita* de Marina, nu mai era chinuit de întrebarea înnebunitoare : În definitiv, ce urmărea Magdalena, prin profesorul Poni, care încerca să imprime Marinei o nouă personalitate, a Iuliei Moroianu, în cazul în care exista în realitate o femeie cu acest nume ?

Primele săptămîni după dispariția Marinei fuseseră cumplite. Și le simțise așa, mai ales datorită faptului că, din rațiuni care țineau de legile conspirativității, nu i se mai încredințaseră nici un fel de sarcini. (Ulterior, după trecerea altor săptămîni, timp în care experți în materie din rîndul partidului se convinseseră că nu era urmărit, din nou fu utilizat în misiuni pline de riscuri, cum, de pildă, capturarea și depozitarea armamentului.) Or, mai ales în perioada aceea de inactivitate, îi fusese lui cel mai greu. În clipele de mare disperare își spunea că tot ceea ce i se întîmplase purta pecetea unui destin cîinos, nemilos : încă din anii adolescenței o iubise fără speranță pe Magdalena. Magdalena-himeră, Magdalena-obsesie, pentru ca într-o zi, ea să devină Magdalena-iubita lui *reală*. O Magdalenă, care se pricepuse să-l mistifice în așa mă-

sură, încît să creadă nu numai că acum iubește o ființă cu existență adevărată, dar că și ea, la rîndul ei, îl iubește sincer. Și asta pînă în ziua cînd venise dezmeticirea. Interogatoriul — primul — din biroul maiorului Adrian Filipoiu, dușmanul său înverșunat din anii copilăriei lui chinuite, schingiuirile la care îl supusese Frumosu, ca să-l aclimatizeze ; apoi procesul de la Curtea Marțială, condamnarea lui ca agent comunist în „slujba Moscovei", cum fusese calificat de către procurorul regal, în rechizitoriu.

...Și își aminti :

Cînd a intrat în celulă Pelin, gardianul, era aproape ora prînzului. De cîteva zile îl lăsaseră în pace. Inspectorul Dîrboacă îl interogase doar de trei ori. Recunoscuse tot ceea ce îi ceruse acesta să recunoască. De teama „batonului de ciocolată" al lui Frumosu, dar mai ales pentru că își dădea seama că, de vreme ce inspectorul se afla în posesia declarațiilor Olgăi Săveanu și ale Magdalenei, nu avea nici un rost să-și susțină nevinovăția decît numai dacă voia să ajungă din nou în camera de tortură a călăului său. Fiindcă Dîrboacă tot nu l-ar fi crezut. Recunoscuse totul și după cel de-al treilea interogatoriu semnase declarația bătută la mașină, care cuprindea mai multe file. O semnase fără ca măcar s-o citească. Crezuse că, după semnarea declarației, totul se terminase. Dar, iată, gardianul, intrînd în celulă, se răstise la el :

— Haide, repede, să mergem !

Unde ? Unde altundeva decît din nou la inspectorul șef Dîrboacă ? E drept, niciodată nu fusese interogat și nici supus caznelor de către Frumosu în orele de prînz, totuși altă explicație nu exista. Și, cu toate acestea, se înșela. Dar avea să se convingă ceva mai tîrziu. Adică,

după ce urcă scări, după ce străbătu coridoare — altele decît cele pe care trebuia să le parcurgă de fiecare dată cînd era dus la interogatoriu — şi, în fine, după ce fu introdus într-o încăpere sărăcăcios mobilată, cu podelele murdare, cu pereţii afumaţi. Un birou vechi-vechi, din stejar, pătat în mai multe locuri cu tuş negru, la care sta un ins cu un chip asemenea unei măşti funerare, nu atît din cauza paliditătii excesive, cadaverice, cît a cheliei totale. Porţiunile mici, scăpate ca prin minune de acea catastrofală calviţie, erau rase cu briciul, din care motiv craniul făcea impresia unei jumătăţi de sferă de culoarea fildeşului.

— Cum te cheamă, mă ?

— Ulea Mihai.

Lîngă insul care semăna cu o mască mortuară se afla un teanc de fişe. Căută printre ele şi o găsi imediat pe a lui.

— Întinde mîna !

Se execută. Începînd cu policarul, îi muie în tuş fiecare deget, apăsîndu-l apoi în dreptunghiurile de pe fişă, imortalizîndu-i astfel amprentele. După aceea gardianul îl conduse într-o altă încăpere. Acolo fu fotografiat, din faţă şi din profil, de două ori, probabil dintr-o exacerbată conştiinciozitate profesională a fotografului.

— Acum eşti în regulă ! îl anunţă gardianul Pelin. Coborîră la parter. Apoi întîlni alţi cîţiva deţinuţi, păziţi de patru agenţi.

— Mai aşteptăm pe cineva ? întrebă cel care părea a fi şeful lor.

— Nu ! Asta-i ultimul ! anunţă Pelin.

Fură urcaţi într-o dubă a poliţiei, însoţiţi de cei patru agenţi. Duba porni. Agenţii morocănoşi, plictisiţi nu vorbeau, iar ei, deţinuţii, nu aveau voie. Nu li se făcuse cu-

noscută în mod expres interdicția, dar el, Mihai, înțelese din privirile pe care ceilalți deținuți le schimbau între ei, că, deși se cunoșteau mai de mult, își vorbeau doar cu ochii, deoarece era singurul mod îngăduit de gardieni. Erau opt la număr. Toți tineri.

„În comparație cu ăștia, eu sînt bătrîn", își spuse, plimbîndu-și privirea, pe rînd, de la unul la celălalt. Nu păreau a fi deținuți de drept comun. Dar, deocamdată, el nu era dumerit nici măcar unde îi duceau. Abia după ce duba se opri și li se ordonă să coboare „în ordine, în liniște și iute", înțelese că fuseseră aduși la Curtea Marțială, unde aveau să fie judecați și condamnați : la moarte, ori la muncă silnică pe viață sau pe diferite durate.

Comandantul închisorii, după ce le ținu un mic discurs, care nu conținea decît amenințări presărate cu înjurături, îi dădu pe mîna subalternului său, un locotenent de jandarmi. Acesta, la rîndul său, îi predă unui plutonier, care îi conduse în pivnița Curții Marțiale, transformată ad-hoc în închisoare. Fură vîrîți toți în boxa numărul unu.

De-a lungul unui perete, un prici fără „etaj". Din întîmplare, fu ultimul care păși în boxă. Ceilalți, pe măsură ce-i trecuseră pragul — în monom —, ocupaseră în ordine cîte un loc pe marginea priciului. Fiind al nouălea, lui îi revenise ultimul. Dealtfel, pe „patul" acela ar fi putut încăpea cincisprezece inși, și ei nu erau decît nouă.

— Mă, să nu faceți prostii că ajungeți la „speciale". Clar ?

— Clar, domn' majur ! răspunse unul în numele tuturor.

Îl chema Fane și — avea s-o afle mai tîrziu — mai fusese „cercetat" de Siguranță. Era înalt, slab ca o pră-

jină și nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. În realitate împlinise douăzeci și patru.

Dacă ar fi avut vreun dubiu că ceilalți opt erau comuniști — și nu avusese, de vreme ce știa că Siguranța nu se ocupa de delincvenți de drept comun — s-ar fi convins de aceasta în timpul deparazitării : după vînătăi, răni, sîngerînde sau purulente, arsuri ori cicatrice, dovezi incontestabile că trecuseră cu toții prin camera de tortură a lui Frumosu.

Impresia din dubă că cei opt se cunoșteau dinainte se transformă în certitudine după ce rămaseră singuri în boxă. Nu-i trebuiră decît doar cîteva minute ca să-și dea seama, pe de o parte, că se reîntîlneau după o despărțire care durase cîteva luni, iar pe de alta, că revederea avea ceva înduioșător și solemn totodată. De asemenea află și numele lor cel mic : Fane, Miron, Naftuli, Vasile, Niță, Ricu, David, Ghiță.

Se informau reciproc despre felul cum decursese ancheta, și înjurau cumplit pe unul Dragu. (De ce îl înjurau atît de cumplit avea să afle mult mai tîrziu : fiindcă datorită lui „căzuseră" cu toții, întreaga celulă.) Vorbeau ei între ei, totuși, din cauza lui, nu prea se simțeau în largul lor. Nu-l cunoșteau și nu știau cum să-l categorisească. Provocator nu putea fi. (Trucul era folosit de Dîrboacă și colegii lui de la Siguranță în timpul anchetei. Dar acum, de vreme ce ajunseseră la Curtea Marțială, însemna că dosarele lor erau încheiate și justiția militară urma să-i judece și să-i condamne.) Dar nu era nici „de-ai lor", de vreme ce numai el ajunsese la Curtea Marțială. De obicei, Siguranța, cînd prindea un „fir", nu se lăsa pînă nu înhăța mai mulți deodată. Nici dezertor nu putea fi, întrucît Siguranța nu se ocupa de dezertori. De un lucru

erau însă aproape siguri. Că omul trecuse de unul singur prin camera de tortură a lui Frumosu.

El, Mihai, stătea lungit pe prici, asculta ce vorbeau, plimbîndu-şi privirea de la unul la celălalt. La rîndul lor şi ei, instinctiv, întorceau capul spre el şi, de fiecare dată, i se părea că citeşte în ochii lor aceeaşi întrebare : „Tu ce hram porţi ?"

Şi de fiecare dată îşi spunea :

„Parcă aş fi printre ei ca puiul de raţă printre cei de găină."

Dar nu cu răutate. Îi erau toţi simpatici. Îi plăceau însă cel mai mult — parcă se deosebeau de toţi ceilalţi — Fane, Naftuli şi Ricu. Fane pentru maturitatea în gîndire, Naftuli fiindcă, deşi părea a fi cel mai tînăr — şi nu se înşela —, avea ceva în privirea lui de vizionar, Ricu pentru că manifesta un optimism — îl bănui forţat — nejustificat dacă avea în vedere că vînătăile, rănile şi arsurile de pe piept şi spinare erau mai numeroase decît la toţi ceilalţi.

Cînd încă nu-i adresa nici unul dintre ei vreun cuvînt, el ştiu că vor locui mai mult timp în boxă împreună şi că se va împrieteni în primul rînd cu Fane, Naftuli şi Ricu.

Trecuse o oră de cînd fuseseră aduşi în boxa nr. 1, cînd în pragul ei apăru din nou „majurul".

— Mă, strigaţi : trăiască domn' majur Bulboacă ? întrebă el vesel.

— Şi de ce să strigăm ? întrebă cu răceală Naftuli.

— Pentru că am izbutit să vă vîr pe toţi în porţie chiar de astăzi. Strigaţi, mă ?

Fane, care mai trecuse prin închisoare şi ştia că puteau să treacă şi două zile pînă să fii „vîrît în porţie", îi îndemnă :

— Păi în cazul ăsta ar trebui să strigăm, băieţi : să trăieşti domn' majur Bulboacă.

— *Să trăiţi, domn' majur Bulboacă ! repetară şi ei în cor, cu excepţia lui Naftuli.*

După plecarea „majurului", Naftuli protestă.

— *Tovarăşi, nu cred că e principial ceea ce am făcut. Bulboacă face şi el parte din tagma călăilor clasei muncitoare.*

Fane, cel mai în vîrstă, care, mai ales faţă de Naftuli — cel mai tînăr —, avea o atitudine aproape paternă, zîmbi, îşi trecu palma peste tigva tunsă cu maşina nr. 0 a acestuia, într-un gest parcă de mîngîiere, pe urmă îi replică :

— *Tu, Naftuli, nu-ţi dai seama ce importanţă are faptul că ne-a „trecut la ordinar". Ţi-e foame ?*

— *Îmi chiorăie maţele ! recunoscu Naftuli.*

— *Dacă ar fi vrut s-o facă pe al dracului cu noi, Bulboacă putea să lase să treacă şi trei zile pînă să ne bage în porţie. Majurul ăsta e omul dracului !*

— *Vrei să spui că ne-a făcut o favoare ? nu se lăsă Naftuli.*

— *Ei, favoare ! Încearcă să se pună bine cu noi. Vulpoiul ăsta bătrîn simte că se apropie funia de par, cum se spune.*

Naftuli se dădu bătut, deşi nu părea foarte convins. Pe urmă, întorcîndu-se spre Mihai, cu ton de parcă i-ar fi cerut socoteală :

— *Dar dumneata ce cauţi aici ? Nu eşti dezertor, aşa-i ?*

— *Nu !*

— *Nu ! se miră el. Ălora de la Siguranţă ce li s-a căşunat pe dumneata ? Pe urmă, fără a mai aştepta răspunsul : Pe mine mă cheamă Naftuli. Iancovici Naftuli. Pe dumneata ?*

— Fiindcă voi sînteţi opt, normal ar fi fost ca pînă acuma eu să mă fi prezentat. Mă numesc Mihai Ulea. Sînt profesor de limba şi literatura română.

Strînse mîna fiecăruia, cu care prilej fiecare îşi spuse numele. Dar el nu reţinu decît pe cel mic.

După prezentări, Fane reluă întrebarea pusă de Naftuli :

— Ce-au avut de împărţit domnii de la Siguranţă cu dumneata ?

— Exact ce-au avut cu voi toţi.

— Eşti... tovarăş ? întrebă, cu neîncredere, de data asta Dan.

— Aşa pretind ei.

— Cum vine asta ? insistă Fane.

— Pretind că sînt comunist, că am desfăşurat o activitate comunistă pe front, şi aşa mai departe.

— Şi nu este adevărat ?

— Nu !

— Înţeleg ! vorbi Fane. Inspectorul Dîrboacă te-a dat pe mîna lui Frumosu şi, după ce bestia aia te-a aranjat, tu, de frică să nu te mai schingiuiască, ai recunoscut tot ceea ce ţi-au cerut. Aşa-i ?

— În linii mari, adică, simplificînd, cam aşa s-a întîmplat. Totuşi, cazul meu e mult mai complicat. Voi sînteţi comunişti, nu-i aşa ?

— În orice caz nu facem parte din Garda de Fier, replică ironic Naftuli.

— Cunoaşteţi, sau aţi auzit cumva de una Olga Săvescu ?

— Nu ! răspunseră aproape toţi, într-un glas.

— Îi mai spune „tovarăşa Selma". Aşa cel puţin pretindea Dîrboacă.

Se priviră întrebător, pe urmă, Fane vorbi în numele tuturora :

— *Dar de ce crezi că ar fi trebuit să auzim de ea ?*

— *Am sperat. Dar îmi dau seama că a fost o întrebare prostească. E doar imposibil ca toţi membrii unui partid să se cunoască între ei.*

— *Mai ales cînd e vorba de un partid care se află în ilegalitate, preciză Fane.*

— *Cînd m-a anchetat, inspectorul şef Dîrboacă avea pe biroul lui declaraţia ei. În declaraţie ea recunoştea că e comunistă şi că mi-a predat manifeste de-ale voastre, pe care eu le-aş fi difuzat printre ostaşii din prima linie. Asta şi alte acuzaţii, încă mult mai grave.*

— *Şi nu-i adevărat ?*

El înţelese că nu aceasta era metoda cea mai bună ca să se facă înţeles şi, mai ales, ca să le cîştige încrederea. Şi apoi, simţea nevoia să se destăinuiască. *Dar nu atît ca să se elibereze de „coşmar", ci, mai ales, în speranţa că ei, comunişti fiind, îl vor ajuta să înţeleagă ceea ce fusese şi continua să rămînă pentru el o enigmă.*

— *Bineînţeles că nu ! V-am spus, cazul meu e mult mai complicat. Ca să vă puteţi face o părere cît mai exactă despre cele ce mi s-au întîmplat, trebuie să vă povestesc totul, de la început.*

De fapt, nu le povesti chiar totul. *Nu le povesti nimic din perioada în care timp Magdalena fusese o Magdalenă-himeră, o Magdalenă-obsesie. Le vorbi doar de Magdalena cea reală, amanta, logodnica şi viitoare soţie, după război bineînţeles, în cazul în care ar fi supravieţuit amîndoi. Le vorbi de plecarea lui pe front, de revederile lor cu prilejul delegaţiilor de care se „învîrtise", de comportamentul ei straniu, de „ciudăţenia" unora dintre scrisorile ei, le vorbi de coletul primit în Gara de Nord, pe care îl predase în gara Bacău, le povesti detaliat de interoga-*

toriul pe care i-l luase maiorul Adrian Filipoiu, de propunerea cel puțin ciudată a colonelului Soroceanu de la Secția a II-a a Marelui Stat Major, despre tot ce pătimise la Siguranță — în camera de tortură a lui Frumosu — și, în fine, despre ceea ce aflase în timpul anchetei de la inspectorul șef Dîrboacă în legătură cu Olga Săvescu și cu Magdalena, logodnica lui, care îl „repudiase" în declarația dată în fața lui Dîrboacă.

Vorbi mai bine de o oră, fără ca vreunul dintre cei care îl ascultaseră să-l întrerupă ca să pună vreo întrebare, și cînd conteni, convins că nu omisese nici un amănunt important, așteptă emoționat, pur și simplu emoționat să afle părerea lor.

Sceptic, primul care vorbi fu Naftuli :

— Strict autentic tot ceea ce ne-ai povestit ? întrebă el.

— Naftuli ! îl mustră Fane.

— Iartă-mă, domnule Ulea, departe de mine gîndul de a te jigni. Dar, sincer vorbind, unele aspecte cam par incredibile. Sau, dacă nu incredibile, în orice caz care scapă înțelegerii mele.

— În primul rînd, te rog să-mi spui simplu Mihai. În al doilea, află că și mie mi se par de neînțeles. Dealtfel, de ce credeți că v-am povestit toate acestea ? Fiindcă am sperat că voi, comuniști fiind, mă veți ajuta să înțeleg ceea ce eu, profan într-ale politicii, îmi este peste putință.

— Ce anume nu înțelegi ? întrebă Fane.

— Multe. Să încep cu Magdalena. Nu sînt chiar atît de naiv încît să afirm că un bărbat poate ști, cu certitudine, dacă o femeie îl iubește sau nu cu adevărat. Deci nu susțin că Magdalena m-a iubit. Însă probabil că a ținut la mine. Dar poate că mă înșel. Poate că n-a ținut deloc la mine, poate că n-a fost decît un simplu capriciu. Vă întreb : oare este firesc să acuzi un om, chiar dacă îți este complet

indiferent, de fapte pe care acesta nu le-a comis, știind că procedînd astfel îl condamni, poate, să ajungă în fața plutonului de execuție ?

— Nu, bineînțeles că nu ! îi dădu dreptate Naftuli.

Fane voi să spună ceva, dar el, Ulea, nu-l lăsă să vorbească.

— Un moment, Fane. Mă arde, mă frige o întrebare pe care mi-am pus-o de zeci, de sute de ori acolo, în celula aceea puturoasă, lungit pe patul cu pătura colcăind de păduchi. Vă rog, vă implor să-mi răspundeți cinstit : se obișnuiește la voi în partid ca, în folosul cauzei, să sacrificați un om complet nevinovat pentru a nu da pe mîna Siguranței un om valoros din partidul vostru, de pildă un biet profesoraș apolitic, și pe deasupra cu capul în nori, adică eu ?

Fane, care ocupase pe prici locul chiar lîngă ușă, veni să se așeze alături de el.

— Vreau să-ți spun, Ulea Mihai, — și în privința asta te rog să mă crezi că sînt bine informat — că partidului din care noi facem parte îi sînt străine asemenea metode. Asta să-ți fie foarte clar. Te referi, desigur, la Olga Săvescu...

— Bine, dar eu pe această Olga Săvescu nu am văzut-o în viața mea. Am aflat că există o fată cu acest nume în ziua în care Magdalena mi-a dat pachetul pe care trebuia să-l predau fratelui Olgăi în gara Bacău. Nu am văzut-o niciodată și totuși, în declarația dată în fața lui Dîrboacă, ea afirmă că prin mine a trimis manifeste pe front, că i-am dezvăluit cheia unui cifru cu care am lucrat pe cînd făceam parte din Grupul de comandă al batalionului și alte multe acuzații absolut fanteziste. Deci, de vreme ce nu m-a cunoscut, de vreme ce amănunte în legătură cu persoana mea nu le-a putut afla decît numai de la

logodnica mea, m-am întrebat ce amestec are Magdalena în toate aceste mașinații care mă pot costa viața.

— ...Și ai ajuns la vreo concluzie ? întrebă Naftuli.

— Concluzie !... Mi-ați spulberat-o voi.

— Adică ? insistă Naftuli.

— Mi-am spus : de vreme ce Olga nu mă cunoștea, de vreme ce despre existența mea a putut lua cunoștință numai datorită Magdalenei, nu cumva m-a sacrificat ca s-o salveze pe ea, pe Magdalena ? Răspunsul a fost afirmativ sau, dacă vreți, nouăzeci la sută afirmativ. Și, v-o mărturisesc, eram mulțumit că-i puteam aduce Magdalenei măcar această scuză : da, m-a sacrificat — și-a sacrificat în același timp sentimentele —, dar nu din egoism, din lașitate, ci pentru că fusese convinsă, de către cei de care trebuia să asculte că, din rațiuni superioare, libertatea ei este necesară. Numai că voi mi-ați risipit această iluzie.

Dintre toți cel mai impresionat părea a fi Naftuli. Și cu toate acestea el fu acela care rupse tăcerea :

— Deci tu ai crezut că logodnica ta, prin prietena ei Olga Săvescu, te-a „sacrificat" — ca să folosesc același termen — fiindcă libertatea ei prețuiește mai mult decît viața unui oarecare profesoraș apolitic și cu capul în nori, cum te-ai caracterizat singur. Fane ți-a explicat că asemenea practici sînt străine partidului nostru. Cazul dumitale e straniu și într-un fel sinistru. Vreau însă să-ți demonstrez că Magdalena nu are nici în clin nici în mînecă cu partidul. Ne-ai povestit că Magdalena este fiica unui mare avocat și moșier la Brăila. Că a fost trimisă să studieze în Franța, la Paris, dar că la un moment dat, din motive, hai să le spunem de ordin principial, a rupt-o cu părinții ei, burghezi, și nevoită fiind să-și cîștige existența s-a stabilit în

Bucureşti, întreţinîndu-se cu ceea ce cîştiga dînd lecţii de pian. Este explicaţia ei ?

— Mai exact spus, am dedus eu din explicaţiile ei, cam eliptice. De un lucru sînt sigur : că nu o ducea prea bine. Umbla foarte modest îmbrăcată.

— Să analizăm puţin acest aspect, pornind de la premisa că deducţia dumitale corespundea adevărului.

Era formidabil Naftuli. Deşi cel mai tînăr, toţi îl ascultau cu mare atenţie şi cu mîndrie. Le plăcea — îi plăcea şi lui — eşafodajul logic pe care îl construia Naftuli.

— Da !... Şi ?

— Dacă deducţia dumitale este justă, putem accepta, ca o primă ipoteză, că Magdalena are sau, mai exact, a avut legături cu Partidul. Nu ar fi singura care, aparţinînd burgheziei, se leapădă de ea, îmbrăţişînd ideologia clasei muncitoare. Deci, rupînd-o cu părinţii şi refuzînd să mai trăiască din banii obţinuţi de aceştia prin exploatarea muncii ţăranilor de pe moşia maică-si, vine la Bucureşti şi se întreţine dînd lecţii de pian. Aici o cunoşti dumneata. La început relaţii de pură prietenie, care ulterior se transformă în alt fel de relaţii, cu alte cuvinte deveniţi amanţi. Dacă am înţeles bine, deşi raporturile dintre voi erau atît de intime, totuşi, într-un fel, Magdalena te intriga.

— Da, cred că ăsta e termenul cel mai potrivit. Mă intriga în sensul că mereu aveam sentimentul că ceva *îmi ascunde. La început, cînd eram numai prieteni, am crezut că exista în viaţa ei un alt bărbat. Explicaţia aceasta justifica întîrzierile ei în oraş pînă tîrziu după miezul nopţii, sau absenţele ei de acasă, de o noapte sau două. După aceea însă, asemenea explicaţii n-au mai fost valabile.*

— Asta înseamnă că şi după aceea continua să întîrzie sau să nu vină deloc acasă.

— *Da ! Mi-a explicat că, atunci cînd are multe lecții și se simte prea obosită, rămîne să doarmă la niște mătuși.*

— *Și ai crezut-o ?*

— *Nu știu ce să-ți răspund. Știu însă sigur că n-am bănuit-o de infidelitate. Nici o clipă, dar absolut nici o clipă n-am bănuit-o. Căutînd totuși o explicație, pînă la urmă am găsit una, deși, în momentele de luciditate, nu mă satisfăcea deloc. Îmi spuneam că în viața ei există un... un anumit* secret — *nu știu dacă termenul este cel mai potrivit — pe care nu* voia *sau nu* putea *să mi-l împărtășească. Un secret care, însă, nu avea nici o legătură cu adevăratele ei sentimente față de mine. Cu alte cuvinte...*

— *Am înțeles, îl întrerupse Naftuli care, între timp, părăsise priciul și, vorbind, se plimba de la un capăt la altul al boxei. Să presupunem că* secretul *consta în activitatea ilegală pe care o desfășura. Legile conspirativității o împiedicau să-ți dezvăluie cea de-a doua ipostază a existenței sale. Dar asta era valabil în perioada în care între voi existau doar relații prietenești.*

— *Stai puțin, Naftuli ! îl întrerupse Fane. Mihai nu avea o origine nesănătoasă. Era un amărît de profesor suplinitor, la gimnaziul din Buftea. Deci nu exista nici un impediment ca ea să încerce a-l atrage în mișcare.*

Naftuli îl lăsă să vorbească, aprobînd tot timpul din cap.

— *Observația ta e cu atît mai justă, cu cît recrutarea de noi membri și de simpatizanți constituie o sarcină de partid. Dar să admitem că, atîta vreme cît ei erau doar prieteni, Magdalena, dintr-o prudență exagerată, nu a încercat să-l apropie de mișcare. După aceea însă, „neîncrederea" ei pare, cel puțin, stranie. Spune-mi, Mihai, cînd te întîlneai cu Magdalena, aborda ea subiecte cu caracter politic ?*

— *Niciodată.*

— *Foarte, foarte curios. În mod normal ea ar fi trebuit să... să tatoneze terenul.*

— *Cum, adică, să tatoneze terenul ? întrebă el, neînțelegînd la ce anume se referea Naftuli.*

— *Vreau să spun că Magdalena era obligată să vadă în ce ape te scalzi din punct de vedere politic. Cu alte cuvinte să-și dea seama dacă avea șanse de reușită încercînd să te prelucreze. Or dumneata spui că nu a făcut-o. Ei bine, și asta, de asemenea, mi se pare tare ciudat.*

— *Doar dacă...*

Cel care îl întrerupse, fără însă a mai continua, era tot Fane.

— *Ce ? voi să știe Naftuli.*

— *Doar dacă — nu te supăra, Mihai, — tatonînd terenul, și-a dat seama că nu are rost să-și răcească gura de pomană.*

— *Ce vrei să spui ? Că, trăgîndu-mă de limbă, a dedus că am o concepție reacționară ? În nici un caz. Politică n-am făcut în viața mea, și nici nu m-a interesat..., pînă de curînd, adăugă după o pauză.*

— *Pînă cînd ? voi să știe Fane.*

— *Pînă am avut de-a face cu inspectorul șef Dîrboacă și cu Frumosu. Vreau să spun că nu m-a interesat politica în sens de participare activă fie la dreapta, fie la stînga. Ca orientare teoretică însă, mă consideram antifascist. Iată, îmi aduc acum aminte de o întîmplare. Asta apropo de tatonarea de care ai amintit. Era după venirea nemților în țară. Mă plimbam pe stradă cu Magdalena. La fiecare pas întîlneam ofițeri în uniforme germane. La un moment dat am exclamat revoltat : „Ce caută atîția nemți în țară ?" Atunci Magdalena mi-a replicat : „Au venit să instruiască armata română".*

— *Atît ?*

— *Doar atît.*

Naftuli se uită lung la el, aproape triumfător.

— *Revolta dumitale ar fi trebuit să constituie pentru Magdalena cea mai bună dovadă că eşti un pămînt fertil. Or ea nu a făcut nici o încercare ca să te „fertilizeze". N-a făcut-o nici cînd a ştiut că pleci pe front, nici mai tîrziu, cînd te-ai putut învîrti de nişte delegaţii. Ciudat comportament la ea, în mod obiectiv ciudat, dar, mai ales, din punctul nostru de vedere ciudat. De cîte ori ai venit în delegaţie ?*

— *În trei rînduri.*

— *...Şi, cu toate acestea, nu a încercat niciodată să te prelucreze, să te transforme într-un agitator în sectorul cel mai important — frontul. Ei bine, iată unde văd eu marea „ciudăţenie" a prietenei dumitale Magdalena. O ciudăţenie, care trebuie că are o explicaţie, nu-i aşa ?*

— *Evident, dar care ? întrebă el. Pînă a nu mă ancheta Dîrboacă am crezut că Magdalena, dîndu-şi seama de pericolele la care m-aş fi expus, a vrut să mă cruţe. După aceea însă... Ştiţi, la un moment dat, i-am cerut lui Dîrboacă să mă confrunte cu Magdalena. Îmi aduc aminte ce i-am spus atunci : „Domnule inspector-şef, am înţeles de ce nu mă puteţi confrunta cu Olga Săvescu. De ce însă nu mă confruntaţi cu fosta mea logodnică ?" Ştiţi ce mi-a răspuns ? „Te crezi prea deştept, Ulea Mihai. De vreme ce ai recunoscut toate acuzaţiile, o confruntare nu-ţi poate ameliora situaţia. De fapt nici tu nu speri aşa ceva. Dacă insişti să fii confruntat, o faci numai pentru că doreşti s-o mai vezi o dată. Dar eu n-am s-o deranjez pe domnişoara Magdalena Nedeleanu, ca să-ţi fac ţie pe plac".*

Fane sări în picioare şi se postă în faţa lui.

— *Ai spus că pe logodnica dumitale o cheamă Magdalena Nedeleanu ? întrebă Fane.*

— *Magdalena Nedeleanu.*

— *O cunoşti, Fane ? întrebă Naftuli.*

— *Dacă o cunosc ? Prima dată cînd am căzut, ea m-a înhăţat. Ulea, află că Magdalena Nedeleanu este una din cele mai periculoase agente ale Siguranţei. Spun agentă, dar mi se pare că are gradul de inspector.*

— *Nu se poate ! E o coincidenţă de nume, protestă el, şi din cauza disperării aproape că răcni cuvintele.*

— *E o femeie frumoasă, cu părul de culoarea aramei, nu-i aşa, Ulea ?*

— *Da, e o femeie frumoasă, cu părul de culoarea aramei, confirmă el.*

O tăcere stranie, grea, dăinui cîteva minute.

— *Măi tovarăşi, recunosc, abia acum nu mai înţeleg nimic, izbucni Naftuli. Ce părere ai, Fane ?*

Fane ridică din umeri.

— *Nu ştiu. Nu găsesc nici o explicaţie care să stea în picioare.*

— *I-ai dat vreun motiv ca să te urască în aşa măsură, încît să monteze toată povestea asta, ca să te distrugă ? întrebă Ricu.*

— *Nu ! Niciodată.*

— *În nici un caz răzbunarea nu poate fi o explicaţie. În nici un caz, Ricule, îl contrazise Fane.*

În zilele următoare nu mai reluară discuţia. Se părea că erau cu toţii convinşi că, atîta vreme cît nu vor dispune de noi elemente, subiectul trebuia evitat. Lui, instinctul de conservare, cel care pe front îl ajutase în atîtea rînduri să supravieţuiască, îi dicta să nu se gîndească. „Dacă nu vreau să înnebunesc, nu trebuie să mă gîndesc, să caut explicaţia. Nu trebuie !“

Deşi, dintre toţi, el era cel mai în vîrstă, se comportau de parcă ar fi fost mezinul. Îl adoptară în colectivul lor şi

el, Mihai, în așa măsură se adaptă situației, încît dacă, de pildă, venea vorba despre procesul lor, participa la discuție cu aceeași ardoare, la fel ca și ceilalți, ignorînd pur și simplu faptul că nu era și al lui. Pe de altă parte, fără ca să i se aducă la cunoștință „în mod oficial", Naftuli primi sarcina să-l îndoctrineze. Dealtfel, dintre toți, Naftuli părea a fi cel mai bine pregătit din punct de vedere al teoriei. Avea o ținere de minte formidabilă și în „prelegerile" sale, își susținea tezele enunțate, reproducînd din memorie pagini întregi din Marx, Engels sau Lenin. Cîteodată între ei doi se iscau discuții contradictorii. De fiecare dată însă, Naftuli izbutea să-l convingă. Dar Naftuli era „as" nu numai în „ideologie". Cu el putea discuta despre marile capodopere ale literaturii universale, despre pictură și muzică. La cei nouăsprezece ani ai săi, Naftuli era, în mai multe domenii, „tobă de carte". În schimb era de o discreție incredibilă în legătură cu viața sa particulară. Aflase de la ceilalți că tatăl său era croitor, că avea o soră care lucra la „Adesgo" și un frate anticar mărunt pe Calea Văcărești. Mai află că în ziua în care agenții Siguranței veniseră să-l aresteze, mama lui, de spaimă, făcuse un infarct.

Cu excepția lui Fane — țesător —, ceilalți erau ori studenți — Dan, Vasile, David —, ori elevi — Ghiță, Ricu, Niță, Naftuli. Deși firi deosebite, trăsătura comună tuturor era optimismul. Dar el își dădu repede seama că, la unii, optimismul era forțat. În realitate, toți erau, mai mult sau mai puțin, îngrijorați în legătură cu procesul care nu peste mult timp urma să fie pus pe rol. Într-o zi, Naftuli îi mărturisi că Fane avea dosarul cel mai „încărcat", dîndu-i a înțelege că nu era deloc exclus ca judecătorii să se pronunțe pentru pedeapsa capitală. Abia după ce află aceasta pricepu de ce Fane nu-și găsea

astîmpăr. Mai exact, de ce stătea cel mai puțin locului, majoritatea timpului petrecîndu-și-l prin celelalte boxe. Fiindcă acolo, la închisoarea Curții Marțiale, le era permis să circule. Nu de puține ori Fane îi vizita și pe cei de la „comun". De fiecare dată cînd se întorcea de acolo, avea ceva hazliu de povestit. Povestea cu atîta umor, încît, ascultîndu-l, toți rîdeau cu lacrimi. Dar cel mai mult rîdea Fane însuși, de parcă abia în clipa în care nara întîmplarea descoperea partea ei hazlie. Ascultîndu-l, el, Mihai, se mira cum de izbutea să-și păstreze buna dispoziție, știind că asupra sa planează pericolul plutonului de execuție. Se mira, deși răspunsul îi era foarte clar. Fane încerca în felul acesta să păstreze ridicat moralul celorlalți. Noaptea însă, cînd toți ceilalți dormeau, auzindu-l oftînd și foindu-se pe priciul tare, înțelegea că abia atunci își îngăduia să fie el însuși, adică să-i fie frică de moarte. Și era firesc să-i fie, de vreme ce Fane nu avea decît douăzeci și patru de ani. Ei, dar parcă lui nu-i era frică ? Se străduí însă și izbuti să-l imite pe Fane. Mai mult, din orgoliu, prin faptul că reușea să disimuleze atît de bine frica de moarte, se considera superior lui Fane. În definitiv, ceea ce considera el la Fane drept disimulare era de fapt eroism, iar frica din timpul nopții momente de slăbiciune. Sau, altfel spus, revolta instinctului de conservare, revolta vieții care refuza „să nu mai fie" atît de curînd. Intrînd de bunăvoie în partidul lor, Fane acceptase riscurile, dealtfel ca și ceilalți —, chiar riscul cel mare : moartea, adică plutonul de execuție.

La el, Mihai, era însă cu totul altceva. El nu-și asumase, în deplină cunoștință de cauză, nici un risc. El fusese împins *spre supremul pericol, moartea, o* altfel *de moarte decît cea de pe front, datorită : capriciului ? cru-*

zimii ? sau poate planurilor ascunse ale Magdalenei ? Habar nu avea ! De aceea, neasumîndu-şi, de bunăvoie, şi în deplină cunoştinţă de cauză acest risc, disimularea fricii de moarte o considera o virtute, de care era mîndru. Cu toate acestea îi era teribil de frică !

Într-o zi, după una din prelegerile lui Naftuli, cînd erau numai ei doi în boxă, într-un moment de slăbiciune, îl întrebă :

— Spune-mi, Naftuli, acum cînd cunoşti toate capetele de acuzare din dosarul meu, crezi că mă vor condamna la moarte ?

— Nu cred, Mihai ! Muncă silnică, pe mulţi ani, însă sigur că au să-ţi dea.

Dar o spuse cu un asemenea ton, încît înţelese că, în sinea sa, Naftuli nu prea era convins că-l vor condamna doar la închisoare.

Ce bine ar fi fost dacă nu ar fi existat noaptea ! Noaptea — ca şi pe Fane — îl potopea frica. Şi revolta că avea să moară în mod stupid, azi pentru vini, pe care nu le comisese, mîine considerate merite — în cazul prăbuşirii dictaturii lui Antonescu şi instaurării unui regim condus de Partidul Comunist, aşa cum preconiza Naftuli în lecţiile lui politice — care, în mod obiectiv, nu avea nici un drept să-i fie atribuite.

Într-o noapte visă că trecuseră mulţi ani, că era o zi de sărbătoare, de comemorare a victimelor căzute în lupta pentru doborîrea fascismului. Visă că în ziua aceea tocmai se inaugura un impunător obelisc din marmură neagră, pe care erau gravate, cu litere de aur, numele tuturor eroilor clasei muncitoare. Şi iată, acolo, printre numele autenticilor eroi figura şi al său : Ulea Mihai. Pe nedrept trecut, fiindcă, deşi fusese executat pentru activitate comunistă, de „subminare" a statului, în realitate

fusese împușcat doar pe baza acuzațiilor mincinoase ale Magdalenei. Fiindcă nu era deloc exclus ca acea Olga Săvescu nici să nu existe în realitate sau, în cazul că da, „aclimatizată" de Frumosu, să fi recunoscut tot ceea ce îi ceruse să recunoască ea, Magdalena, agenta sau inspectorul de Siguranță Magdalena Nedeleanu. Destinul, blestematul lui destin, cum își mai bătuse joc de el !... Destinul, în întruchiparea reală a Magdalenei ! Dar de ce ?... De ce ?

Așa trecură săptămînile. Trei la număr. Se apropia ziua în care dosarele lor aveau să fie puse pe rol. Care mai întîi ? Al său, sau al noilor săi prieteni ? El dorea să nu fie al său. Și chiar așa se întîmplă.

Într-o zi, Bulboacă îi anunță pe cei opt că în ziua următoare avea să înceapă procesul lor. După primirea acestei vești, pentru prima dată, moralul păru că-i părăsește. Emoția și îngrijorarea se puteau citi pe chipul fiecăruia.

Dimineața „majurul" veni să-i ia. El, Mihai, le ură succes. După ce pronunță cuvîntul îi fu rușine. Auzi, să le ureze succes, cînd urma să-i judece un tribunal militar.

Rămas singur în boxă, ca să nu se gîndească la nimic, ca timpul să treacă mai repede, începu să numere. Numără pînă la zece mii, pe urmă îl fură somnul. Ei îl treziră la prînz, cînd ședința fu suspendată.

— Sentința se va da mîine ! îl informă Fane.

El ar fi vrut să afle cum decurseseră dezbaterile, din cine era format completul de judecată și dacă nu cumva avuseseră ghinionul ca procuror regal să fie cîinosul colonel Drăghici, despre care ei spuneau că e în stare să mănînce comuniștii pe pîine. Dar ei discutară vrute și nevrute, însă nimic despre proces, iar el nu avu curajul să-i întrebe.

Cel mai chinuit, cel al cărui moral părea a fi la limita cea mai de jos era Naftuli, asta spre marea sa nedumerire,

întrucît ceilalți îi spuseseră în ajun că dosarul „mezinului" era... ușor ca un fulg.

„Pesemne că s-au înșelat. Ascultînd rechizitoriul comisarului regal și-au dat seama — și în primul rînd Naftuli — că totuși dosarul în loc să fie «ușor ca un fulg» era greu, «precum plumbul», își spuse, privind cu coada ochiului la băiatul acela de nouăsprezece ani, tobă de marxism-leninism și în așa măsură preocupat să nu se abată de la „linia partidului", încît mereu îl auzeai, chiar și în chestiuni de minimă importanță, atrăgînd atenția celorlalți, dar în primul rînd sie însuși : «Tovarăși, trebuie să ne gîndim bine dacă este principial*»".*

A doua zi, mai înspre prînz, veni din nou să-i ia Bulboacă.

— Grăbiți-vă, băieți ! Ce, nu sînteți curioși să aflați ce note ați luat la examen ?

Și Bulboacă începu să rîdă amuzat de ceea ce considera el o glumă reușită.

Din nou rămase singur în boxă. Numai că de data asta nu trebui să-i aștepte prea mult. Reveniră nici după o oră. Erau cu toții veseli, cu excepția lui Naftuli. Atît de veseli, încît pînă a nu-l pune la curent cu sentințele date, crezu că, exceptîndu-l pe Naftuli, toți ceilalți fuseseră achitați. În realitate erau atît de veseli pentru că sentința nu conținea nici o condamnare la moarte. Fane — se temuseră că pe el îl vor condamna la pedeapsa capitală — primise douăzeci și cinci de ani muncă silnică, iar ceilalți între cincisprezece și douăzeci, cu excepția lui Naftuli care fusese achitat.

— M-au achitat, fir-ar ai dracului ! Nu e principial ca eu să fiu pus în libertate și voi să stați la zdup. Spune și tu, Mihai ! Mai mare rușinea !

Şi lui Naftuli realmente îi era ruşine că fusese achitat, în timp ce tovarăşii lui primiseră ani grei de temniţă.

— O sentinţă frumos sulemenită, *comentă Dan, îmbrăţişîndu-l încă o dată pe Fane. Nici o condamnare la moarte şi pe deasupra şi o achitare. Măi băieţi, sentinţa aceasta mă face să cred că ultimul comunicat al „comandamentului de căpetenie al armatei" nu sună prea liniştitor.*

A doua zi îşi luară rămas bun, îmbrăţişîndu-se. Naftuli ca să se întoarcă acasă, la mama lui bolnavă de inimă, ceilalţi ca să ia drumul închisorilor. Fane, cel cu experienţa cea mai mare dintre ei toţi, era sigur că vor fi duşi la Jilava.

— Nici o grijă, Mihai, îl încurajă Fane. Ne vom revedea în libertate mai curînd decît îţi închipui. Nici tu şi nici noi nu vom face mulţi... păduchi în puşcărie.

— În privinţa... păduchilor voştri sînt convins că aşa se va întîmpla. În schimb sînt ceva mai sceptic în ceea ce priveşte pe ai mei. Ştiţi ce se spune în popor : că numai morţii nu fac păduchi.

Fane însă se arătă optimist.

— Ascultă-mă, Mihai ! Nu te vor condamna la moarte. Dacă te-ar judeca „pentru dezertare cu complot la inamic", n-aş mai fi atît de sigur. Dar ei te vor judeca pentru activitate subversivă comunistă etc., etc. Or, părerea mea este că pînă şi comisarul regal îşi dă seama că a început să i se cam aplece tot mîncînd comunişti pe pîine.

— Trecînd drept comunist, am, deci, o şansă să scap de plutonul de execuţie ?

— Dragă Mihai, după prelucrarea lui Naftuli, ar însemna să-ţi facem o mare nedreptate dacă nu te-am

considera ca pe unul de-ai noştri. Cînd vom ieşi cu toţii, sînt convins că vei fi şi tu, împreună cu noi, pe aceeaşi baricadă.

Naftuli, care nu mai era chiar atît de amărît, petrecîndu-şi braţul după umărul lui, îi spuse :

— Cît priveşte pe Magdalena, să n-ai nici o grijă. În ziua socotelilor, care în nici un caz nu este departe, va trebui să plătească şi pentru marea nelegiuire pe care a comis-o împotriva ta.

O jumătate de oră mai tîrziu, el, Mihai, privea prin ferestruica zăbrelită a boxei nr. 3 — a deţinuţilor de drept comun — cum afară, în curte, cei şapte prieteni se încolonau pentru a fi duşi la închisoarea unde urmau să-şi ispăşească pedeapsa.

Abia în clipa în care nu-i mai văzu se simţi realmente singur. Şi avea să rămînă aşa pînă în ziua în care, adică după alte două săptămîni, veni şi rîndul dosarului său de a fi pus pe rol.

Magdalena !... Marina !...

Rosti cele două nume cu voce tare şi gîndul, care abia acum îi străfulgeră prin minte, îl făcu să se cutremure.

„Păcătos destin !... Ticălos destin !" îşi spuse mai mult dintr-o nevoie de autoapărare.

Destin ? Nu credea în destin ! Credea însă în cumplitele pozne ale hazardului. Pozne, farse ticăloase ! În cazul lui se potrivea mai curînd cuvîntul *farsă*. Să iubeşti dincolo de limite o femeie, dar mai ales s-o iubeşti fără speranţă, s-o iubeşti în mod absolut, fără să speri la reciprocitate de sentimente nici în clipele cele mai optimiste, s-o iubeşti convins fiind că în viaţa ei există un alt

bărbat pe care ea probabil îl iubește, poate, tot atît de fără limită ; s-o iubești și de atîta fericire să crezi că vei muri, fiindcă, iată, începe și ea să te iubească : „Te iubesc, Mihăiță, te iubesc atît de frumos încît sînt mîndră că pot fi capabilă de un asemenea sentiment". Să-ți spună și să-ți scrie de zeci și zeci de ori asemenea cuvinte, pentru ca într-o zi să afli că totul nu a fost decît prefăcătorie, să afli, cutremurîndu-te de oroare, că femeia de care nu te-ai îndoit măcar o singură clipă, pur și simplu te trimite în fața plutonului de execuție.

Și din nou întrebarea :

„Dar de ce ... De ce ? Dumnezeule, de ce ?"

Tocmai pe ea s-o iubească, tocmai pe ea s-o creadă *altfel* decît toate femeile pe care le cunoscuse. Altfel ? Ei, dar parcă nu era *altfel* ? Numai că nu în sensul cel bun al cuvîntului. Altfel prin ceea ce era urît și ticălos în ființa ei, cutremurător de urît și de ticălos. Pînă a nu ajunge la Curtea Marțială, pînă a nu-i cunoaște pe Fane, pe Naftuli și pe ceilalți, din nevoia de a crede în ea — în fond de a se mistifica — își spusese : Magdalena îl sacrificase pentru a salva pe altcineva, care în ochii ei — nu ca femeie care iubește, ci ca militantă dedicată unui ideal — prețuia mult mai mult decît el. Dar Fane și ceilalți îi spulberaseră iluzia. Partidul lor nu trimitea la moarte oameni nevinovați ca să-și salveze cadrele. În cazul în care nu ar fi avut șansa să-i cunoască pe „băieți", și ar fi ajuns în fața plutonului de execuție, ar fi murit, pe de o parte, regretînd că o pierde pe Magdalena, dar pe de alta, mîndru că ea, de dragul cauzei pentru care lupta, îl sacrifică, trimițînd la moarte unicul bărbat pe care îl iubea cu adevărat. Da, ar fi murit nu blestemînd-o, ci admirînd-o că avusese o asemenea tărie.

O iubise fără bătrînețe și moarte, dar, după ce aflase adevărul despre ea, o ura și o disprețuia, tot fără bătrînețe și moarte !

„Păcătos destin !... Ticălos destin !...“

Șocul fusese atît de puternic, încît după aceea crezuse că niciodată, pînă la capătul zilelor sale, nu va mai fi în stare să iubească altă femeie. De aceea își spusese că răul cel mai mare pe care ea i-l făcuse nu fusese că, în deplină cunoștință de cauză, îl hărăzise morții, ci că îl făcuse inapt de a mai putea iubi cu adevărat o altă femeie.

Doamne, cum se înșelase ! Cînd nici că se aștepta, intrase în viața sa, pe nesimțite, Marina. În ziua în care făcu această uluitoare descoperire fu fericit. Fericit că mai este în stare să iubească. Da, iată, destinul lui continua să fie la fel de ticălos. Ticălos, pe de o parte, pentru că Marina *dispăruse* din viața lui, pe de alta, pentru că în cazul în care experiențele profesorului Poni reușeau, prin transferul de personalitate Marina avea să înceteze a mai exista, transformîndu-se în Iulia Moroianu. *Iulia Moroianu !* În ultimă instanță, această altă făptură — sub chipul Marinei — va fi creația Magdalenei. Și își aminti ceea ce îi spusese Marina, în noaptea în care o adusese acasă la moș Vintilă : „Mă credeam, succesiv sau concomitent și Marina, și Iulia. Cînd *eram* Iulia, dobîndeam brusc un trecut străin. Nu știu cum să-ți explic mai bine ! Aveam amintiri. Disparate, confuze, din diferite perioade ale noii mele vieți. Îmi aduceam aminte de orașul în care mă născusem. N-am fost în viața mea la Brăila. Dumneata cunoști orașul ?“ O informase că doar acolo se născuse și atunci ea continuase : „În cazul acesta

ai să poți verifica în ce măsură ceea ce considerăm eu amintiri, din clipele în care mă *simțeam* Iulia, corespunde sau nu cu realitatea de fapt. De pildă, îmi aduceam aminte de centrul orașului. O grădină, mai exact un fel de părculeț, înconjurat de un gard din bare de fier... Înăuntrul parcului, o biserică... Bustul lui Traian... Un ceas turn..." Și așa mai departe...

Dar oare de ce „profesorul" Poni îi sugera amintiri — îi *transfera* un trecut — legate de orașul Brăila, orașul Magdalenei, orașul lui ? Exista oare la Brăila o Iulia Moroianu ? Și, în acest caz, de ce urmăreau să transfere Marinei personalitatea aceleia ? Iată o întrebare la care nu era în stare să dea un răspuns cît de cît plauzibil. Și, cît timp nu izbutea, o mare spaimă sta cuibărită în sufletul său : în definitiv, Marina, în ipostaza Iulia Moroianu, era *creația* Magdalenei, „profesorul" Poni nefiind decît executantul. Or în acest caz, nu putea decît să-i semene. E drept nu ca înfățișare fizică, ci la suflet. Marina în ipostaza Iuliei Moroianu devenise tot o Magdalena !

Și din nou :

„Păcătos destin !... Ticălos destin !..."

O iubea — din nou era capabil ! — pe *Marina*. Dar Marina nu mai exista ! Exista, doar, sub înfățișarea ei fizică. Sufletește însă devenise altcineva. *Devenise* Iulia Moroianu. În cele două luni, care trecuseră de cînd se afla din nou în mîinile Gestapoului, „profesorul" Poni probabil terminase experiențele la care o supusese. Magdalena !... Marina !... Iulia Moroianu !... Magdalena *exista*, Iulia Moroianu *exista* — creație a Magdalenei. În schimb Marina *încetase să mai existe !* Iubea deci o ființă care nu mai dăinuia decît doar sub înfățișare fizică.

„Dar poate că încă nu este prea tîrziu. Poate că procesul de transfer al personalităţii ei încă nu s-a încheiat. Poate că aş mai putea-o salva !“

Da, *poate !* Era o speranţă. Dar ca s-o salveze, ar fi trebuit să descopere „clinica *profesorului Poni*. Sau locul unde se ascunde Magdalena.

Trecuseră două luni de cînd investiga — şi într-o direcţie, şi în cealaltă — dar fără rezultat.

14

Era o după-amiază fierbinte din cea de-a doua jumătate a lunii iulie. Maiorul Filipoiu sosise acasă de puțină vreme. Era extraordinar de bine dispus. În sfîrșit, izbutise să vîndă moșia. Nu la prețul pe care l-ar fi luat în condiții normale, totuși nu se putea plînge că făcuse o afacere proastă. Și, pentru a sărbători evenimentul, desfundă o sticlă de șampanie, deși nu era ora cea mai potrivită. Însă satisfacția lui, într-o oarecare măsură, era umbrită de faptul că Erika, soția lui, nu-i împărtășea bucuria.

— Totuși, Adrian, pămîntul e pămînt. Pe cînd banii...

— Erika dragă, ai să vezi tu ce are să se întîmple aici la noi dacă vin comuniștii la putere. Atunci ai să mă feliciți pentru excelenta inspirație pe care am avut-o de a vinde la timp moșia. Dar uitam să-ți spun că am în buzunar pașaportul tău. Ți-am cumpărat și bilet de tren. Așa că, de vreme ce bagajele sînt făcute, mîine poți pleca. După cel mult două săptămîni vin și eu. Cred că mult nu va mai trece și... vulcanul va erupe.

— Adică ?

— Toate rapoartele informative pe care le primim de pe front semnalează deplasări de trupe la inamic. Asta înseamnă că, nu peste mult timp, rușii vor dezlănțui ofensiva. Eu credeam că va mai dura, că se vor mișca mai tîrziu, înspre toamnă. Asta îmi cam încurcă socotelile. De aceea trebuie să mă grăbesc. Mai mult de două-trei săptămîni nu risc să rămîn în țară.

— Ai mai aranjat ceva cu Dernbach ?

— Dernbach e plecat din țară de o lună, și văd că nu s-a întîmplat nimic. Înseamnă că propunerea mea nu a fost luată în serios la O.K.W.-ul lor. Tîmpiți ! Au să-și muște degetele. Nu-mi dau seama ce se petrece în culise, dar sînt sigur că nemților li se pregătește o surpriză. Tu știi că flerul meu nu a dat niciodată greș. De aceea eu nu am de gînd să aștept pînă are să se joace ultimul act. Înainte de a pleca, Dernbach m-a pus în legătură cu Standartenführerul Karl Beckmann, care mi-a făgăduit tot sprijinul.

În clipa aceea sună telefonul. Maiorul se îndreptă, fără să se grăbească, spre măsuța pe care se afla aparatul. Ținînd într-o mînă paharul cu șampanie, cu cealaltă ridică, degajat, receptorul.

— Alo ?

— La telefon, colonelul Bădulescu.

— Am onoarea, domnule colonel.

— În cît timp poți să fii la birou ?

— S-a întîmplat ceva, domnule colonel ? se neliniști maiorul.

— E nevoie de prezența dumitale. Am trimis o mașină să te aducă. Cred că în cinci-zece minute va fi la dumneata.

Și închise.

— Cine era, Adrian ? întrebă Erika.

— Șeful meu, colonelul Bădulescu. Cică să vin imediat la birou. De ce naiba or fi avînd nevoie de mine ?

Nu se întîmpla acum pentru prima dată să fie chemat urgent de acasă, la ore de-a dreptul nepotrivite. Cu toate acestea, deși afară încă nu se înserase, o neliniște inexplicabilă pusese brusc stăpînire pe el.

Erika, simţindu-i îngrijorarea, căută să-i insufle curaj.

— N-ai nici un motiv să te temi, Adrian.

— Evident ! N-am nici un motiv.

Maşina sosise. Îl auzi pe şofer claxonînd. Îşi luă chipiul, îşi verifică în oglindă ţinuta, din obişnuinţă, pe urmă cu vocea un pic alterată :

— Servus, Erika !

— Servus, Adrian !

Maiorul nu era superstiţios şi cu atît mai puţin religios. Totuşi, în hol, înainte de a ieşi în stradă, îşi făcu de trei ori cruce cu limba. Era teribil de neliniştit.

În maşină încercă să se convingă, că „în definitiv", nu avea de ce să se teamă. Şi, pînă la urmă, reuşi. „Pesemne că e ceva în legătură cu frontul. Bine că mîine Erika pleacă din ţară." Un plutonier-adjutant, care lucra ca dactilograf, îl informă că este aşteptat în biroul colonelului Bădulescu.

— Ai idee despre ce-i vorba, Corbea ?

Era o întrebare pe care nu avea rost să o pună — maiorului îi plăcea să păstreze distanţele —, dar nu se putu abţine, în aşa măsură presimţirile rele îl invadaseră din nou.

— Nu, domnule maior !

În birou, colonelul Bădulescu nu era singur. Mai erau prezenţi : un civil, care semăna teribil de mult cu actorul francez Jouvet, şi un căpitan de la contrainformaţii, care se recomandă căpitanul Amza. Maiorul auzise întîmplător că acest căpitan Amza era *extraordinar* şi că cele mai senzaţionale tentative de spionaj din cadrul armatei de el fuseseră depistate.

— Am onoarea să vă salut, domnule colonel.

— Ia loc, domnule maior Filipoiu.

După răceala cu care fu invitat să ia loc, maiorul Filipoiu înțelese că nu se putea aștepta la nimic bun. Cînd se așeză pe scaunul indicat de colonel, era, de-a binelea, înspăimîntat. Zîmbetul căpitanului Amza, un zîmbet răutăcios, avu darul să-l încremenească într-o poziție care îl gîrbovea.

Colonelul Bădulescu îi puse în față o hîrtie :

— Te rog să citești acest ordin, domnule maior !

Abia după ce îl citi a doua oară maiorul îi înțelese conținutul : din ordin superior, trebuia să se prezinte, în maximum trei zile, la centrul de instrucție Sărata, unde va prelua imediat comanda unui batalion — batalionul III —, care urma a fi pus la dispoziția Grupului de armate Ucraina de Sud.

Nu era un vis urît, ci cruda realitate. I se încredința comanda unui batalion de foști pușcăriași, trimiși pe front să se reabiliteze. Știa că batalioanele acestea erau, în ultimă instanță, batalioane de sacrificiu, aruncate în foc acolo unde situația devenea critică : breșe care trebuiau astupate, cote care trebuiau neapărat cucerite, cursuri de apă care trebuiau trecute în vederea stabilirii unor capete de pod, și așa mai departe. De asemenea, nu era pentru nimeni un secret că, atunci cînd un astfel de batalion de pedeapsă ajungea sub comandă directă germană, cei din care era alcătuit, în mod sigur, își puteau lua adio de la viață.

Maiorul Filipoiu o știa mai bine decît oricare altul, așa că spaima ce i se cuibări brusc în suflet era întru totul justificată. În așa măsură era înfricoșat, încît nici nu-i veni în minte să întrebe cărei cauze i se datora

„dizgrația". Cînd fusese pe front, Erika, și neamurile ei, uzînd de relații dintre cele mai înalte, obținuseră să fie mutat în interior, și încă în Capitală. Și acum, din „vîrful piramidei", jos de tot, comandant al unui batalion de pedeapsă. Termen ca să se prezinte : doar trei zile ! Ei bine, în intervalul acesta de timp va trebui pus totul la bătaie — influență și bani — ca ordinul să fie revocat. Mașinal își aruncă din nou ochii pe hîrtia pe care încă o ținea în mînă, și abia acum descoperi semnătura șefului cabinetului militar al mareșalului. Imediat speranța începu să agonizeze. Își dădea seama că era imposibil ca ordinul emis din „dispoziții superioare" să fie revocat. Și abia acum îi veni în minte să întrebe :

— Domnule colonel, pot să cunosc motivul acestei... acestei aspre sancțiuni, fiindcă — nu-i așa ? — este o sancțiune !

— Care dovedește multă, foarte multă clemență din partea domnului mareșal. Evident că este dreptul dumitale să-l cunoști, domnule maior. Dumneata, într-o discuție cu o anumită persoană, ai opinat pentru ocuparea militară a României de către trupele germane aflate pe teritoriul țării.

„Blestematul de Dernbach, mi-a făcut-o !" își spuse maiorul.

Pe urmă, asemenea unui școlar prins copiind, bîigui prostește.

— Domnule colonel, cred că... că este o confuzie... Informația este întru totul eronată.

— Nu, Filipoiu, nu-i vorba de o informație eronată. Poftim dovada !

Și îi întinse peste birou textul stenogramei conținînd convorbirea dintre Dernbach, trimisul lui Schellenberg,

și maior, înregistrată pe banda de magnetofon. Maiorul o luă cu un gest mecanic, își aruncă ochii pe textul bătut la mașină, dar, după ce parcurse doar cîteva rînduri, renunță. Restitui foile fără nici un cuvînt. Deși era teribil de înspăimîntat, în sinea sa recunoștea că scăpase totuși ușor. Toată lumea cunoștea orgoliul exacerbat al lui Antonescu.

Se ridică, îl salută pe colonel și, izbutind să-și stăpînească emoția, spuse :

— Domnule colonel, pînă în trei zile mă voi prezenta la centrul de instrucție de la Sărata ca să preiau comanda batalionului III. Am onoarea să vă salut.

În stradă nu-l mai aștepta mașina. O porni pe jos, la întîmplare. Se trezi în Cișmigiu. Se așeză pe o bancă și începu să se gîndească. Oare cine „i-o făcuse" ? Dernbach ? Cu cît se gîndea mai mult, cu atît găsea alte argumente care făceau puțin probabilă „trădarea" din partea rereprezentantului special al lui Schellenberg. Dealtfel prezența în biroul colonelului Bădulescu a căpitanului Amza și a civilului — probabil de la S.S.I. — constituia un indiciu sigur că „demascarea" lui era opera contraspionajului. Categoric, nu Dernbach fusese acela care pusese la dispoziția contraspionajului stenograma convorbirilor dintre el și Dernbach.

„În orice caz, la Sărata n-am să mă prezint !" își spuse foarte hotărît. Pe urmă, rectifică imediat : „Doar dacă nu va voi să mă ajute Beckmann. Va să zică, mîine, Erika pleacă din țară. După aceea, îmi mai rămîn la dispoziție patruzeci și opt de ore. Dacă Beckmann mă ajută — și probabil mă va ajuta, fiindcă are ordin de la Dernbach — am timp suficient să spăl putina".

Dar, imediat după aceea, optimismul său sucombă. Își spuse că, dacă stenograma intrase în posesia celor de la contraspionaj, însemna că erau la curent cu ajutorul pe care el îl solicitase lui Dernbach ca să-i faciliteze plecarea din țară, în mod clandestin. Asta ce însemna ? Însemna că el deja se afla în filajul celor de la contraspionaj. Privi în jurul său cu mare atenție. Nu observă nimic suspect, care să-i confirme bănuiala.

Ca să-și facă puțin curaj, își spuse :

„Probabil că vor începe filajul abia de mîine."

Se ridică și porni spre ieșire. Din cînd în cînd își verifica spatele. După toate probabilitățile nu părea a fi urmărit. De la un telefon public îl sună pe Karl Beckmann.

— Domnule Standartenführer Beckmann, numele meu este Adrian Filipoiu. Maiorul Adrian Filipoiu. Înainte de a părăsi țara, Obersturmbannführerul Helmut Dernbach mi-a spus să iau legătura cu dumneavoastră într-o anumită problemă strict personală. M-a asigurat că mă veți ajuta.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule maior.

— Chestiunea a devenit deosebit de presantă pentru mine. Trebuie să vă văd, cît mai urgent, dacă este posibil chiar astăzi.

— Bine, treceți pe la mine la birou. La orele zece seara. Vă recomand să nu fiți în uniformă.

— Vă mulțumesc, domnule Standartenführer. Heil Hitler.

La ora indicată de colonelul Beckmann, maiorul intra într-o clădire de pe Aleea Alexandru.

Întrevederea dintre maior și Beckmann, care fu destul de scurtă, se desfășură într-o atmosferă cordială. Se înțeleseră ca, două zile mai tîrziu, dimineața, la orele opt,

maiorul să se prezinte pe strada Spiru Haret, la numărul 11.

— Veţi fi îmbrăcat în uniformă de Obersturmführer [1], uniformă care v-a fost pregătită, şi pe care o veţi primi, jos, în hol, cînd veţi pleca de la noi. Deci vă veţi prezenta la adresa indicată. În faţa clădirii veţi vedea o maşină. Cu ea urmează să se deplaseze la Budapesta Standartenführerul Leonhard Kreisler. Îl veţi însoţi. I-am dat ordin ca acolo să vă pună în legătură cu un om de-al nostru, care vă va ajuta să ajungeţi la Viena. Mai departe, vă veţi descurca singur. Să nu uit. V-am pregătit un ordin de serviciu pe numele Martin Berger. Îl veţi găsi în buzunarul uniformei pe care aveţi s-o primiţi peste cîteva minute.

— Foarte mulţumit. Schönen Dank [2].

Cînd părăsi clădirea, maiorul ducea cu el, într-o mică valiză, uniforma de locotenent SS. Prudent, nu se întoarse acasă, de teama ca nu cumva locuinţa sa să fie supravegheată. Un taxi îl duse în Colentina, unde locuia o mătuşă a soţiei care, în familie, reprezenta „ruda săracă". Lăsă acolo mica valiză şi, pe urmă, cu tramvaiul, făcu calea întoarsă pînă în Piaţa Unirii. De aici, pe jos, se duse acasă, convins — verificase în mai multe rînduri — că nu fusese urmărit. Erikăi nu-i spuse nimic, să n-o sperie şi astfel să renunţe la plecare.

A doua zi, după ce o conduse pe Erika la gară, revenind acasă, ceru ordonanţei să-i pregătească lada de campanie.

— Da' de ce, dom' maior ? Plecăm pe front ?

— Nu chiar pe front. Deocamdată la Sărata.

[1] Echivalent gradului de locotenent (n.a.).
[2] Foarte mulţumesc (n.a.).

— La Sărata ?

— Acolo ! Ce te holbezi așa, mă ?

— Nu mă holbez, domn' maior. Care va să zică la Sărata.

Bineînțeles, maiorului nici prin gînd nu-i trecea să execute ordinul primit. Își spusese însă, că dacă era pus „sub lupă", fără îndoială că lui Neculai i se ceruse să raporteze telefonic, la un anumit număr, tot ceea ce merita a fi semnalat. Era sigur că, după ce va pleca de acasă, Neculai se va grăbi să transmită mai departe că primise ordin de la maior să-i pregătească lada de campanie.

La prînz luă masa la Capșa, singur. Seara reveni, de data asta însoțit de o dansatoare din trupa de balet a „Cărăbușului". Cina îmbelșugată fu stropită cu șampanie. După miezul nopții, maiorul conduse fata acasă la ea, cu taxiul. Locuia pe strada Plantelor, într-un bloculeț, unde un „prieten", procurist la o bancă, îi închiriase o garsonieră.

— În noaptea asta rămîn la tine, Mona ! o anunță el în taxi, vorbind tare, ca să audă șoferul.

— Dacă îți face plăcere, nu am nimic împotrivă.

Din garsoniera ei telefonă acasă la el. Neculai ridică receptorul. După voce se cunoștea că îl trezise din somn.

— Neculai, ai pregătit totul ?

— Da, domn' maior.

— Bine, Neculai, bine. Eu sînt cu niște prieteni, și avem de gînd s-o facem lată. Nu cred că am să vin acasă pînă dimineața.

— ... Și eu care v-am păstrat mîncarea caldă...

— Culcă-te, Neculai ! Încă o dată, ai grijă să fie totul pregătit. Mîine, cu trenul de zece, plecăm.

Şi închise. Era sigur că Neculai se va grăbi să „raporteze" mai departe. „Să trăiţi, domn' maior mi-a telefonat că nu vine în noaptea asta acasă. Cică o face lată cu nişte prieteni, dar mi-a atras atenţia ca să fie totul pregătit, întrucît plecăm mîine cu trenul de zece." Sau dacă eventual va fi descusut şoferul taxiului : „L-am auzit cînd i-a propus fetei să rămînă noaptea la ea şi damesa a fost de acord".

Rămase la baletistă circa două ore. Înainte de a pleca, îi puse pe masă cîteva hîrtii de o mie de lei.

— Dragă Mona, te rog să-mi faci un serviciu. Eu trebuie să plec. Dacă, în lipsa mea, dă cineva telefon şi întreabă de mine, tu să spui că dorm. Dacă eventual tipul vrea să-mi vorbească, spune-i că sînt beat criţă, şi că e imposibil să mă trezeşti. De acord ?

— Pentru atîta bănet, cum să nu fiu ?

Stinse lumina, deschise fereastra şi cercetă strada în ambele direcţii. Nu descoperi nimic suspect. E drept, din cauza camuflajului, cîmpul vizual era limitat. Dar era limitat în egală măsură şi pentru eventualul său urmăritor.

Cînd coborî, din nou verifică. Strada era realmente pustie, scufundată în bezna nopţii, fără de lună şi înnourată.

În mai puţin de o oră, ajunse în Colentina. Se culcă imediat şi apucă să fure cîteva ore de somn. Dimineaţa, îmbrăcat în uniformă de Obersturmführer, părăsea locuinţa. În afară de o valiză, care conţinea mărci, dolari şi franci elveţieni, nu mai avea alt bagaj. O porni spre staţia cea mai apropiată de tramvai. Dar nu apucă să se îndepărteze nici cincizeci de metri de casă, cînd îl ajunse din urmă un Ford, care stopă lîngă bordura trotuarului, chiar în dreptul său.

— Domnule maior Filipoiu, vă rog să urcați !

Totul se petrecu atît de repede și atît de pe neașteptate, încît acesta, fără voie, se opri. Fu o greșeală — își dădu seama instantaneu — dar, sperînd că încă nu era totul pierdut, se pregătea să joace rolul Obersturmführerului Martin Berger. Îl recunoscu însă pe căpitanul Amza, și înțelese că totul era pierdut. Docil, urcă în mașină.

— Trecem pe la dumneavoastră pe acasă, domnule maior, îl anunță căpitanul.

Cînd ajunseră, Neculai ordonanța, echipat ca pentru drum, aștepta cu lada de campanie pregătită.

— Du-te în bucătărie, Neculai !

Căpitanul Amza era însoțit de civilul care semăna cu Louis Jouvet.

— La dispoziția dumneavoastră, domnilor ! murmură abia auzit maiorul, invitîndu-i în sufragerie.

— Domnule maior, vorbi căpitanul Amza, ne veți permite să aruncăm o privire prin celelalte încăperi ale locuinței dumneavoastră.

Maiorul înclină capul în semn de aprobare.

— E nevoie să vă însoțesc ?

— Nu. Dimpotrivă. Ne așteptați aici. Însoțit de civil, se îndreptă înspre ușa care da în salon. În prag se opri. Scoase din buzunar revolverul. Era să uit, domnule maior. Pînă ne întoarcem noi, poate vă va interesa să examinați mai îndeaproape acest revolver.

Și i-l puse în față, pe masă. Maiorul rămase singur. În salon cei doi se așezară pe cîte un fotoliu și își aprinseră țigările. Începură să fumeze în tăcere. La un moment dat, după circa trei minute de cînd se aflau acolo, amîndoi se uitară la pendula de pe perete. Erau orele șapte și treizeci

și patru de minute dimineața. Atunci se auzi din sufragerie zgomotul împușcăturii.

— I-a trebuit cam mult pînă să se hotărască ! remarcă insul în civil.

*
* *

Flașnetarul se afla din întîmplare pe stradă în clipa în care cortegiul funebru traversa Calea Victoriei, în drum spre crematoriul „Cenușa". Înapoia dricului, în afară de familie — inclusiv Erika, care fusese întoarsă de la graniță — foarte puțină lume. Deși cel care trecuse „în lumea neființei" fusese ofițer superior, numai cîțiva colegi pășeau în urma dricului, în ciuda faptului că adevărata cauză a sinuciderii maiorului nu transpirase în afară. Toți acceptaseră versiunea oficială : gestul disperat al unui om bolnav de neurastenie.

Cu capul descoperit, la fel ca și ceilalți trecători, flașnetarul aștepta să se scurgă cortegiul, ca să poată traversa strada. Trecuseră trei zile de cînd Filipoiu își pusese capăt zilelor și, între timp, flașnetarul fusese informat de către nenea Neagu care fusese adevărata cauză a sinuciderii maiorului. (Nenea Neagu aflase de la tovarășul Gabriel, care devenise legătura superioară a colonelului Soroceanu.)

Cortegiul se scurse și flașnetarul putu traversa strada.

„Prea blîndă pedeapsă pentru un ticălos ca el !" își spuse flașnetarul, care continua să se gîndească la maior și la sfîrșitul său lamentabil. În momente cruciale pentru soarta țării el sfătuise pe trimisul lui Schellenberg — în ultimă instanță al lui Himmler — ca trupele hitleriste din România să ocupe militaricește țara. Și pentru o ase-

menea crimă de înaltă trădare, din „raţiuni superioare“ — superioare pentru dictatura antonesciană — în loc să fie judecat de Curtea Marţială, fusese trimis să comande un batalion de pedeapsă, din cele instruite la Sărata.

Sărata !... La Sărata ar fi ajuns şi el... Şi îşi aminti :

Singur în boxa nr. 1 a închisorii Curţii Marţiale, în aşteptarea zilei în care avea să se judece procesul lui. În primele nopţi îi visa regulat pe Fane, pe Dan, pe Ricu, pe Naftuli şi pe toţi ceilalţi. Se făcea că mai erau cu toţii acolo, aşteptînd ziua procesului. Visa de fiecare dată întîmplări pe care le trăise aievea cît timp fuseseră împreună. Se trezea imediat, constata că este singur şi îl potopea tristeţea. După aceea nu era chip să mai doarmă. Ziua era însă şi mai rău. Atîta vreme cît fuseseră şi ceilalţi, dorise ca procesul lui să se judece ultimul. Ştiind că va fi condamnat, întrebarea constase doar în a şti dacă avea să fie condamnat la moarte sau la muncă silnică. Şi fiindcă nu putea exclude ca posibilă pedeapsa capitală, din nevoia de a se mistifica, îşi dorise ca certitudinea să devină realitate cît mai tîrziu posibil.

De cînd rămăsese însă singur, dorea scadenţa *cît mai apropiată. Poate că Fane avusese dreptate şi judecătorii nu-l vor condamna la moarte. Or, dacă aşa se va întîmpla, exista şansa să-i revadă. Aflase de la Fane că mulţi dintre politici erau trimişi la închisoarea din Aiud. Condamnîndu-l ca politic, poate avea să ajungă şi el tot acolo. Doamne, ce bine ar fi ! Dar oare, în locul lui Naftuli, cine dintre ei îşi va lua sarcina să se ocupe de „ridicarea nivelului său politic şi ideologic“ ? Poate Ricu ? El, în nici un caz altcineva dintre ei. Dar oricîtă silinţă*

şi-ar da Ricu, nu o va putea face cu competenţa lui Naftuli. Ascultînd prelegerile *docte ale lui Naftuli, îşi spusese că dintre toţi doar el şi Ricu deveniseră comunişti din convingere teoretică. Ceilalţi aderaseră la mişcare cu sufletul. Aveau comunismul în sînge. Fiind oamenii faptelor, acţionaseră riscîndu-şi viaţa. Naftuli, băiatul de nouăsprezece ani, n-ar fi devenit niciodată militant comunist dacă nu s-ar fi convins, în prealabil, teoretic, de superioritatea ideologică a marxismului. Comunismul lui nu era de natură intuitivă şi nici nu se baza pe acel instinct al clasei, ci pe convingerea raţională, convingere pe care o dobîndise studiind temeinic pe Marx, pe Engels, pe Lenin. Nu avea decît nouăsprezece ani şi cum de izbutise la anii lui puţini să acumuleze atîtea cunoştinţe teoretice constituise pentru el, Mihai, prilej de mare mirare.*

„Măi Naftulică, se entuziasmase el odată, tu eşti o adevărată enciclopedie ambulantă de marxism-leninism !"

Faptul că „băieţii" îl însărcinaseră pe Naftuli să-l lămurească *fusese pentru el un adevărat noroc. Pentru că el de o astfel de „lămurire" avusese nevoie. Căci, datorită inspectorului şef Dîrboacă şi a lui Frumosu, devenise, fără să fie propriu-zis conştient, un revoluţionar. Totuşi, dacă prin absurd, dovedindu-i-se nevinovăţia, ar fi fost pus în libertate, deşi cu sufletul alături de cei care, asemenea lui, cunoscuseră camera de tortură a lui Frumosu, nu ar fi avut curajul să treacă de partea acestora. Dacă nu i-ar fi întîlnit pe* băieţi, *probabil că niciodată nu şi-ar fi putut învinge teama cărnii. Ei îl ajutaseră să se elibereze de ea, mai exact, rănile lor, cicatricele lor, vînătăile lor, arsurile de pe trupurile lor de adolescenţi. Toţi trecuseră prin „cabinetul" lui Frumosu,*

asupra lor Frumosu folosise mult mai variate „metode de aclimatizare", şi cu toate acestea rezistaseră. Pe cînd el, „bătrînul", recunoscuse fapte pe care nu le comisese, numai pentru că îi fusese frică de durere, de durerea fizică.

„Mai mare ruşinea !"

Ştia, descoperea, analizîndu-se, că exemplul lor îl călise şi că pe viitor, dacă ar fi din nou liber, s-ar alătura „cauzei" — aşa numea Fane lupta comuniştilor — fără să se mai teamă de durerea fizică, cu alte cuvinte, fără să-i mai fie frică de „batonul de ciocolată" al lui Frumosu.

Într-o zi, în ziua în care începu „ciclul de prelegeri", Naftuli îi spuse :

— Mihai, tu cu sufletul eşti de-ai noştri. Eu însă vreau să te călesc şi din punct de vedere ideologic. Şi să ştii, Mihai, pentru un intelectual care se respectă — şi eu cred că este cazul tău — se impune ca adeziunea lui la mişcare să se bazeze nu numai pe sentimente, ci, în primul rînd şi în special, pe convingerea raţională că drumul pe care şi l-a ales este cel just. Sarcina mea, Mihai, este să augmentez convingerea ta intuitivă cu cea raţională. Or această convingere o vei putea dobîndi numai după ce vei cunoaşte bazele teoretice ale marxismului, concepţia lui ştiinţifică despre lume şi societate. Iată, dar, în ce constă sarcina mea de care sper să mă achit în mod onorabil.

— Naftulică, mă voi strădui să fiu un elev sîrguincios.

Şi realmente se străduise.

Totuşi de multe ori — în clipele de depresiune, de negru pesimism, cînd era aproape convins că îl vor condamna la moarte — se întreba la ce i-ar mai putea folosi strădania lui Naftuli de a-l înarma *— aşa se ex-*

primase — „din punct de vedere ideologic", de vreme ce avea s-o sfîrşească în faţa plutonului de execuţie. În restul timpului era însă receptiv, în mod obiectiv, receptiv. Citise pe undeva că oamenii întemniţaţi pe viaţă sau, şi mai rău, condamnaţi la moarte, în aşteptarea executării sentinţei, se apucaseră să înveţe o limbă străină sau să rezolve complicate probleme de matematică. Iată acum, în închisoarea Curţii Marţiale, cu ajutorul lui Naftuli, îşi „ridica nivelul ideologic", iniţiindu-se în filozofia marxistă, în economia politică, deşi era convins că, practic, nu avea să-i folosească la nimic, de vreme ce, după toate probabilităţile, va fi condamnat la moarte.

Îşi irosise timpul, şi-l risipise din cauza Magdalenei. Din ziua în care încetase de a mai fi Magdalena-himeră, viaţa lui se desfăşurase pe nişte coordonate, altele decît cele în conformitate cu firea sa. De pildă, dacă Magdalena îi reproşase că trece prin lume ca un om fără veşminte — ea înţelegea haine de protecţie — printr-o pădure de cactuşi, de vină tot ea fusese. Din cauza ei nu văzuse cactuşii, spinii. Totuşi, măcar pe cîţiva îi văzuse. De pildă pe front, cînd a venit dezmeticirea şi cînd a început să-l bată gîndul să termine pe cont propriu cu războiul lui Antonescu, trecînd dincolo, *din cauza ei nu s-a putut hotărî. I-a fost teamă că nu va putea iubi un „dezertor". Căci dezertor l-ar fi considerat, de vreme ce atunci cînd primise ordinul de mobilizare ei i se păruse normal ca el să plece pe front, să-şi facă „datoria" faţă de ţară.*

Categoric, datorită Magdalenei îşi irosise timpul şi îşi riscase viaţa, împotriva convingerilor sale, de zeci şi zeci de ori, căci pe front, cu excepţia timpului scurt cît fusese furier la Comandamentul Diviziei „Putna", aproape zi de

zi se luase la trîntă cu moartea. Şi, dacă totuşi supravieţuise, aceasta o datora hazardului, căruia nu ştia dacă trebuia sau nu să-i mulţumească, întrucît, după toate probabilităţile, tot va muri ucis de gloanţele plutonului de execuţie.

Doamne, şi ce rău îi părea acum că îşi irosise timpul prosteşte, că nu va putea recupera nimic din ceea ce ar fi putut face, decît doar dacă sentinţa pe care o va primi nu va fi cea capitală. Dacă va avea o asemenea şansă, imposibilul va deveni posibil, pentru că acum împărtăşea optimismul „băieţilor" că va veni pentru ei, politicii, şi pentru ţară un mîine.

Şi într-o zi „majurul" Bulboacă îl anunţă, rînjind :

— Poimîine intri şi tu la... malaxor.

— Adică ? întrebă el, neînţelegînd la ce se referă.

— Dosarul dumitale este pus pe rol poimîine.

— În sfîrşit ! se bucură el, şi bucuria lui fu atît de evidentă, iar în ochii „majurului" ea păru atît de deplasată, încît acesta se răsti la el.

— Te bucuri, măi ? Bucură-te, bucură-te, omule, că domnul procuror regal Drăghici — ai auzit de el ? — sigur are să ceară tribunalului să te lase definitiv la vatră.

Dar el se bucura dintr-un motiv pe care Bulboacă în nici un caz nu-l putea bănui. Întrucît o sentinţă de achitare era exclusă, se bucurase că, dacă nu va fi condamnat la moarte, va ajunge la închisoare şi acolo îi va reîntîlni pe „băieţi".

De apărător nu se îngrijise. Aflase de la Fane că în procesele în care erau judecaţi comunişti, cu excepţia cîtorva avocaţi, ei înşişi cu vederi de stînga, ceilalţi, din oportunism, îşi apărau clienţii ca funia pe spînzurat. Lăsase

apărarea sa pe seama celui care avea să fie numit din oficiu.

Înainte de a fi introdus în sala de ședințe, pe coridor, avocatul reușit, datorită bunăvoinței, remunerată, a soldatului care îl păzea, să schimbe cîteva cuvinte cu el :

— În primul rînd, ai salutări de la Naftuli. În al doilea, vreau să te anunț că, deși mi s-au pus bețe în roate, nu m-am lăsat și ți-am studiat dosarul. În al treilea rînd, îți recomand să nu recunoști nimic, să susții că ai semnat declarația sub presiune, adică după ce în prealabil ai fost bătut și schingiuit, ceea ce presupun că s-a și întîmplat.

— Da ! Sînteți avocatul meu numit din oficiu ?

— Nu ! Am fost angajat de... familie.

— De familia mea ?

— Să nu intrăm în amănunte. De... familie. Clar ?

— Cred că da !

Fu introdus în boxa acuzaților, boxă în care rareori se întîmpla să ia loc un singur inculpat, mai ales cînd se judecau procese politice. Cîteva minute mai tîrziu își făcu apariția și Curtea. Fotoliul ministerului public fu ocupat de către teribilul comisar regal, colonelul Drăghici, mîncătorul de comuniști pe pîine. Judecătorii, gravi și plictisiți, — cu excepția președintelui — nu cunoșteau dosarul. Fuseseră informați că urma să se judece procesul unui „periculos comunist".

Președintele ceru grefierului să citească actul de acuzare. Grefierul, un plutonier bătrîn și gălbejit, începu lectura, grăbindu-se ca un țîrcovnic la slujba utreniei. Înghițea vocalele, sărea pasaje întregi, după părerea sa nesemnificative, convins că judecătorii, plictisiți și neatenți, și așa nu-l ascultă.

După lectura actului de acuzare, președintele începu interogatoriul. La întrebările puse de acesta, el, Mihai, declară că Magdalena îi încredințase în Gara de Nord un pachet, pe care îl predase în gara Bacău, dar care conținea doar alimente. Atît.

Președintele, enervat, se răsti la el :

— Acuzat, la dosar se află declarația dumitale, datată și semnată în fața organului de anchetă, prin care recunoști că în pachet erau manifeste, că le-ai dus cu dumneata pe front și că, printr-un complice, tot comunist, ele au fost difuzate printre ostașii din prima linie.

— Domnule președinte, nimic din cele ce am declarat la anchetă nu corespunde adevărului. Am recunoscut doar de frică, pentru că, dacă aș fi continuat să-mi susțin nevinovăția, domnul inspector-șef Dîrboacă m-ar fi dat din nou pe mîna lui Frumosu, care, ca să mă facă să recunosc, ar fi folosit și celelalte metode de „aclimatizare", cîte or mai fi fiind ele.

— Cunoaștem tactica voastră, a comuniștilor. La proces negați ceea ce ați recunoscut în timpul anchetei, sub pretextul că mărturisirile v-au fost smulse prin torturi.

— Nu știu, domnule președinte, ce au declarat alți acuzați care, înaintea mea, s-au aflat în această boxă, dar eu vă aduc la cunoștință că la Siguranță există o bestie cu numele de Frumosu, care m-a torturat în două rînduri. Prima dată, bătîndu-mă pînă la leșin, a doua oară, aplicîndu-mi supliciul „batonului de ciocolată", supliciu care constă...

— Nu mă interesează acuzațiile dumitale fanteziste. Te întreb : mențiî sau nu cele declarate în timpul anchetei ?

Nu, domnule președinte, din motivele arătate adineauri.

— În declarația pe care ai dat-o în fața organului de anchetă penală ai indicat și niște nume. Numele unor „tovarăși", complici ai dumitale. Acum pretinzi că tot ceea ce ai declarat ți-a fost smuls prin... presiuni.

— Prin torturi, domnule președinte, dacă îmi permiteți.

— Înseamnă că datorită presiunilor exercitate asupra dumitale, mai bine zis de teama unor noi presiuni, ai băgat la apă niște oameni complet nevinovați ?

— Domnule președinte, persoanele indicate de mine în timpul anchetei ca fiindu-mi complici ar fi trebuit să se afle astăzi aici, în boxă, alături de mine. Și nu sînt. Nu sînt pentru că atunci cînd i-am „denunțat", ei nu se mai aflau în viață. Ca nu cumva să aibă de pătimit niște oameni nevinovați, în mod deliberat, am indicat drept complici niște morți, la ora aceea morți, uciși pe front.

Pus în fața unei declarații atît de categorice, președintele renunță la interogatoriu. Vru să știe dacă el, comisarul regal — cîinosul Drăghici ! — are de pus întrebări acuzatului. Avea ! Dîndu-și însă seama de fragilitatea *capetelor de acuzare din dosar datorită lipsei de probe concludente, începu prin a-l chestiona în legătură cu natura relațiilor dintre el, Mihai, și Olga Săvescu.*

— N-o cunosc, n-am văzut-o în viața mea și, în consecință, toate acuzațiile pe care mi le aduce această persoană sînt calomnii.

— Va să zică, acuzat, continui să perseverezi în tactica de a nega tot ceea ce ai recunoscut la anchetă și a fost consemnat în declarația aflată la dosar, declarație care poartă semnătura dumitale.

— *Nu e vorba de nici o tactică, domnule comisar regal. V-am spus și vă repet : De teama torturilor, am recunoscut tot ceea ce a voit să recunosc domnul inspector șef Dîrboacă.*

— *Dumneata, acuzat, calomniezi pe domnul inspector șef Dîrboacă. Domnia-sa nu ți-a cerut să recunoști ceea ce* voia, *ci să recunoști sau nu ceea ce* tovarășa *dumitale, Olga Săvescu, declarase în legătură cu activitatea desfășurată de voi amîndoi, ca agenți bolșevici și trădători de neam și de țară.*

— *Nu o cunosc, nu am văzut-o în viața mea !*

Comisarul regal renunță la întrebări.

— *Apărarea are de pus întrebări ?*

— *Domnule președinte, am de pus, dar nu clientului meu, ci martorei principale a acuzării, Olga Săvescu. De aceea, vă rog respectuos să dispuneți audierea ei aici, în instanță.*

— *Nu vă pot satisface dorința, domnule avocat, întrucît Olga Săvescu nu se mai află în viață. S-a sinucis.*

— *În cazul acesta aș avea de pus două întrebări clientului meu. Vă rog să-l întrebați cînd, și în ce împrejurare, a auzit pentru prima dată pronunțîndu-se numele Olgăi Săvescu ?*

— *Acuzat, ai auzit întrebarea ? Răspunde !*

— *În ziua în care fosta mea logodnică mi-a încredințat pachetul despre care se afirmă în dosar că ar fi conținut manifeste. Mi-a spus atunci : „Uite un pachet pentru fratele prietenei mele Olga Săvescu, pe care te rog să i-l predai în gara Bacău. Va veni să te caute în tren."*

— *Domnule președinte, rog ca răspunsul să fie consemnat. De asemenea, vă rog să-l întrebați dacă a avut cunoștință că fosta lui logodnică, Magdalena Nedeleanu,*

este una și aceeași persoană cu Magdalena Nedeleanu agentă sau inspector în Siguranța Statului.

— Nu, domnule președinte ! Tot timpul m-a lăsat să cred că este profesoară particulară de pian.

— Domnule președinte, dacă Olgăi Săvescu nu-i pot pune întrebări din motive de forță majoră — nemaifiind în viață —, vă rog respectuos să fie chemată în instanță Magdalena Nedeleanu, prietena decedatei.

Președintele, după ce se consultă cu ceilalți judecători, silindu-se să disimuleze încurcătura în care se găsea — fără însă să izbutească întru totul — spuse :

— Magdalena Nedeleanu nu poate fi audiată, întrucît nici ea nu se mai află în viață. A murit într-un accident de mașină.

— Vă mulțumesc, domnule președinte.

Rechizitoriul comisarului regal, aspru ca formulare, dar extrem de fragil în raport cu piesele aflate la dosar, fu demolat, cărămidă cu cărămidă, de către tînărul, dar inteligentul apărător. Așa că atunci cînd, în încheiere, el ceru achitarea clientului său, aproape că nu miră nici măcar pe judecători.

Totuși, a doua zi, cînd fu chemat din nou în sala de judecată ca să asculte, în picioare, sentința, află că fusese condamnat la zece ani temniță grea.

După pronunțarea sentinței, „majurul" Bulboacă veni la el în boxă :

— Scăpași ușor, băiete. Nu mi-aș fi putut închipui că ofticosul ăla de avocat are să-l facă titirez pe domn' comisar regal Drăghici, ăl mai al naibii dintre toți. Baftă, mă, baftă !... Acum, ca să scapi de pîrnaie, cere-te voluntar pe front.

— *Nici nu mă gîndesc.*

— *Draci ! Parcă-i după tine. Domn' colonel, preşedintele, a scris pe dosarul tău : „Se recomandă să fie trimis la Sărata pentru reabilitare". Aşa că, vrei-nu vrei, tot acolo vei ajunge, poţi să fii sigur. Ascultă-mă pe mine. Decît la Jilava, că acolo te vor trimite, mai bine la Sărata.*

A doua zi, escortat de o santinelă, fu trimis, provizoriu, la Văcăreşti. În drum spre închisoare, soldatul care îl escorta îl întrebă :

— *De unde eşti, domn' elev ?*

— *Din Brăila.*

— *Ce vorbeşti ! Sîntem care va să zică judeţ. Eu sînt din Cioara Doiceşti. Dumneata din ce comună ?*

— *Chiar din Brăila.*

Soldatul era mărunţel, negricios şi prematur încărunţit.

— *Dom' elev, ai ceva bani la matale ?*

— *De unde să am ? Aveam, dar mi i-au confiscat cînd m-au arestat.*

— *Dar o ţuică ai bea ? Sau poate un rom ?*

— *Un rom. Faci dumneata cinste ?*

— *Fac. Am bani.*

Intrară într-o cîrciumă de pe Dudeşti.

Soldatul comandă o juma' de rom.

— *Nu-i cam mult ?*

— *Pentru doi bărbaţi ca noi ? Nu* se există

— *Eu nu prea o duc la băutură.*

— *Nu-i nimic. Ai să bei cît poţi, domn' elev ! Hai noroc ! Ciocni paharul cu al lui, pe urmă îl goli, plescăind din limbă. Pe mine mă cheamă Radu. Radu Ursaru.*

— *Pe mine Mihai Ulea.*

— *Cîți ani ți-au dat ?*

— *Zece !*

— *Mămulică, mamă, zece ani ! Ei, dar să nu fii necăjit, că n-ai să-i faci pe toți. Eu zic, domn' elev, că mult a fost, puțin a rămas.*

— *Pînă cînd ?*

— *Ei, parcă matale nu știi ? Pînă o punem de mămăligă cu războiul ăsta. Acu' rușii stau. Dar, cînd s-or porni, cine are să-i mai oprească ? Nu-i așa ?*

— *Ba da !*

Urmară minute în șir, în care timp nu-și mai vorbiră. Băură în tăcere. Pe urmă veni întrebarea care îl ului :

— *Domn' elev, dacă te-aș făcea scăpat, ai avea unde să te ascunzi ?*

Brusc deveni prudent. Nu cumva soldatul ăsta îi întindea o cursă ? Nu cumva primise ordin să-l curețe pe drum, sub pretextul că a încercat să fugă de sub escortă ?

— *Nu se pune problema dacă am sau nu unde mă ascunde. Te-ai gîndit că, dacă mă faci scăpat, după aceea tot dumneata vei avea de suferit ? Drept pedeapsă, sigur că te vor trimite pe front, în prima linie.*

— *Domn' elev, mi se pare că n-ai încredere în mine, de aceea îmi vorbești așa. Uită-te bine la mine, și apoi spune-mi dacă par eu un om care umblă cu vicleșuguri. Că știu eu la ce te-ai gîndit. Eu însă am încredere în dumneata, de aceea îți spun că m-am săturat de armată și că m-am hotărît să mă întorc acasă.*

— *Adică să dezertezi ?*

— *Să !*

— *Te prind jandarmii din sat și ajungi la Curtea Marțială.*

— *N-au să mă prindă. Am să mă întorc noaptea în sat, fără să ştie nimeni. Taica şi alde frate-meu au săpat un fel de chilie sub duşumelele odăii curate. I-au făcut şi o răsuflătoare care duce departe, tocmai în grădină. Ziua am să stau ascuns în chilioară, iar noaptea am să ies să mănînc, să mai mă mişc şi să stau de vorbă cu ai mei. Uşor n-are să-mi fie, dar nu va trebui mult timp... să rabd. Cîteva luni. Dar chiar dacă va trebui să mă ascund şi un an, ei bine, într-un an, nu dă oftica peste mine. Aşa că m-am hotărît s-o iau din loc, chiar la noapte. Ţi-am spus toate astea ca să ai încredere în mine, domn' elev.*

— *Acum am, Radule.*

Şi într-adevăr simţi *că poate avea încredere în el.*

— *Atunci să-mi răspunzi la întrebare : dacă te fac scăpat, ai unde să te ascunzi ?*

— *Da !*

Se gîndi imediat la Naftuli. El, care îi făcuse rost de apărător, poate îi va găsi o ascunzătoare, măcar provizorie. Pe urmă, va vedea el cum are să se descurce. Doar nu putea da cu piciorul la o asemenea şansă extraordinară !

Radu vîrî mîna în buzunarul de la piept şi scoase de acolo cîteva foi de hîrtie îndoite, aşa că la început nu-şi putu da seama dacă erau albe sau scrise. După ce Radu le despături, constată că erau „bilete de voie" trase la şapirograf, în alb.

— *Sînt opt, domn' elev. Mi-a făcut rost de ele un domn' elev de la „cancelarie". I-am dat doi sutari. Să le împărţim. De fapt, eu n-am nevoie decît de unul. Dar nu poţi să ştii ce ţi se mai poate întîmpla. Îi dădu patru bilete de voie, îşi opri patru. Şi acum să completăm cîte unul.*

Scrie matale, ca să nu bată la ochi, că eu n-am decît patru clase.

— Pun numele adevărat ?

— Da. Scrie că sînt învoit în permisie, pe patru zile, în comuna Cioara Doicești, județul Brăila, începînd cu data de astăzi. De semnat semnează cu ce nume vrei matale.

Și îi întinse un stilou ieftin, cu peniță obișnuită.

Completă două bilete de voie, pentru amîndoi, îi restitui stiloul, pe urmă îl întrebă :

— Toate bune, Radule, dar cum mă scap de țoalele astea ?

Radu se scărpină în cap, necăjit.

— Iaca la asta nu m-am gîndit. Pe urmă, luminîndu-se la față : Să mergem.

— Unde ?

— Lasă că te scap eu de ele.

Plecară din cîrciumă. El mergea înainte, Radu după el, cu arma în bandulieră. Merseră vreo oră pînă ajunseră pe o stradă pe care căzuseră bombe, transformînd în ruine mai multe case. Radu, după ce se convinse în prealabil că nu-i observă nimeni, îi ceru să se ascundă printre dărîmăturile uneia din case, și să-l aștepte.

— Am un prieten magaziner la Regimentul 2 Călărași. Îl conving eu să-mi „împrumute" o uniformă din cele ce urmează a fi date la reformă. E consătean cu mine. Nu-i grozavă ideea mea, dar, oricum, o uniformă militară, cînd ai și un bilet de voie în buzunar, e mai sigură decît zeghea de pușcăriaș.

Radu plecă și el se ascunse în pivnița casei dărîmate. Se întoarse cînd afară începuse să se înserege. Îl fluieră și el îi răspunse. Într-o raniță înghesuise un veston, pan-

taloni, moletiere, o capelă și o centură. Vestonul îl cam strîngea, pantalonii erau cam prea mari, iar capela abia îi acoperea creștetul capului. Dar important era că scăpase de zeghea de deținut.

Se despărțiră, îmbrățișîndu-se și făgăduindu-și să se întîlnească după ce „s-o pune pace".

Cînd se întunecă de-a binelea, părăsi ruinele și plecă să-l caute pe Naftuli la adresa pe care acesta i-o dăduse la despărțire : Naftuli Iancovici, strada Nerva Traian, nr. 127. Găsi casa, sună la sonerie. Veni să-i deschidă tatăl lui Naftuli. Cînd dădu cu ochii de el, adică de un ostaș în uniformă, se sperie atît de tare, încît vocea îi tremura cînd întrebă :

— Pe cine căutați ?

— Pe Naftuli. Sînt un prieten de-al lui. Vin de pe front, într-o delegație, și mîine seară trebuie să mă întorc la unitate. Cred că ar fi bucuros dacă m-ar vedea.

— Nu mai stă cu noi. S-a mutat.

— Puteți să-mi dați adresa lui ? Vă rog să aveți toată încrederea în mine.

— Căutați-l pe strada Mămulari la nr. 7, la etajul întîi, adică la mansardă, fiindcă, de fapt, etajul întîi e mansarda.

Camera mansardată nu avea sonerie. Bătu în ușă. Îi deschise o fată.

— Bună seara. Naftuli e acasă ?

— Cine ești dumneata ?

— Un prieten.

Și repetă povestea cu frontul și delegația.

— Poftim ! Intrați, dacă aveți timp să așteptați. În cel mult o oră va fi acasă.

După ce îl invită să stea pe un scaun de bucătărie, își reluă locul din fața unei mese plină cu cărți de chimie și, pe un maculator, începu să aștearnă, cu o repeziciune uluitoare, formule complicate și etajate.

Nu după o oră, ci după o jumătate, Naftuli reveni acasă:

— Te-au achitat, Mihai? fură primele lui cuvinte.

Îi povesti tot ceea ce se întîmplase.

— Aveam, deci, de ales între: închisoare, front — într-un batalion de pedeapsă, sub comandă nemțească — și, în fine, libertatea pe care mi-o oferea Radu. Tu, în locul meu, ce-ai fi ales, Naftuli?

— Exact ceea ce ai ales și tu.

— Vreau să mai adaug, dragă Naftuli, că optînd pentru libertate, nu m-am gîndit să mă pun la adăpost, să mă ascund undeva pînă în ziua în care se va duce dracului șandramaua asta care se numește dictatură antonesciană, ci, prin tine, prin ai tăi, să fac și eu ceva pentru cauză. Înainte de a începe „prelegerile" tale, mi-ai spus că sînt, cu sufletul, alături de voi. În urma îndoctrinării la care m-ai supus, cred că acum sînt și cu capul. Știi, după ce m-am despărțit de voi, m-a chinuit teribil sentimentul penibil că mi-am irosit atîția ani, în mod stupid. Oare nu poți să faci nimic pentru mine, ca să recuperez într-un fel timpul pierdut? Nu cred că nu se poate. Altfel de ce naiba te-ai străduit, punînd atîta suflet, ca să-mi ridici nivelul ideologic?

Naftuli începu să-și frece nasul cu dosul palmei și să privească perdeaua de camuflaj de pe fereastră. O perdea din doc, vopsită în negru, însă prost vopsită, din care motiv era plină de pete și de dungi de culoare gri.

— Rebeca, avem ceva crăpelniță?

— *Brînză, ceapă şi jumătate de pîine.*

— *Păi eu zic să ne aşezăm la masă.*

Rebeca strînse toate cărţile de pe improvizatul ei birou, le depuse în teanc direct pe podea, aşternu pe masă o muşama scorojită, şi dintr-un dulăpior scoase pîine, trei cepe şi o bucată de brînză, care cîntărea cel mult o jumătate de kilogram. Rebeca împărţi pîinea în trei porţii egale, la fel şi brînza, şi după ce îşi urară reciproc „poftă bună" — parcă le lipsea ! — începură să mănînce.

După ce terminară „cina", în care timp toţi trei tăcură, Naftuli îl anunţă :

— *În noaptea asta ai să dormi aici la noi. Mîine dimineaţa am să mă sfătuiesc eu cu cineva, să vedem ce se poate face pentru tine. Sper că se va aranja. Cazul tău nu-i unul obişnuit, şi nu te putem lăsa în voia soartei.*

Dormiră toţi trei în acelaşi pat, de-a latul lui.

Dimineaţa, Rebeca plecă la lucru — era laborantă la o fabrică de medicamente — iar Naftuli se găsească ceva pentru el. Rămase singur în cămăruţa mansardată, încuiat pe dinăuntru, aşa cum îl sfătuise Naftuli, care îi recomandase ca, în cazul în care ar bate careva la uşă, să nu deschidă.

Se întoarse după-amiază, pe la orele patru, cu un pachet sub braţ.

— *S-a făcut ! fură primele lui cuvinte. Ţi-am adus nişte ţoale civile. Nu sînt grozave, dar nici din cale-afară de nasoale. Deocamdată s-a aranjat unde să locuieşti provizoriu. Undeva aproape de Piaţa Chibrit. Apoi urmează celelalte.*

— *Ce trebuie să înţeleg prin „celelalte" ?*

— *Trebuie să-ţi „confecţionăm" o altă identitate. Am adus şi ceva de mîncare.*

O pîine cazonă — numai el știa de unde făcuse rost de ea —, niște „salam popular" și o scrumbie. Naftuli așternu din nou mușamaua, puse tacîmuri, farfurii numai pentru ei doi.

— N-o așteptăm pe Rebeca ?

— Rebeca mănîncă la mamă-sa.

Cînd începu să se întunece, plecară. Folosind ca mijloc de locomoție tramvaiul, ajunseră acasă la moș Vintilă, odată cu întunericul. Două săptămîni stătu închis într-o cămăruță, nu avea voie să iasă măcar în curte, nu care cumva să-l vadă vecinii și să înceapă a vorbi.

Într-o zi i se aduse un ordin de lăsare la vatră, ca reformat : invalid de război, pe numele Mihai Băleanu, iar după alte două săptămîni un Buletin de populație, pe același nume. O lună mai tîrziu îi găsiră o nouă gazdă, în Ferentari, la un picher pensionar. Bagajul lui : o valiză și flașneta. Așa își începu falsa existență de flașnetar.

La început nu i se încredință nici o misiune. Ulterior, cînd se constată că noua sa identitate nu trezea suspiciuni poliției civile — cu ocazia unor razii — și cu atît mai puțin celei militare, i se încredințară primele misiuni, la început de mică însemnătate. Ulterior, pe măsură ce ele fură îndeplinite cu succes, treptat sarcinile se înmulțiră și crescură ca importanță și periculozitate. Și, fiindcă acționa de obicei de unul singur, primi numele conspirativ de Singuraticul.

Cînd traversă în sens invers Calea Victoriei, cortegiul funerar trecuse de mult. Probabil că, între timp, incinerarea celui care fusese maiorul de stat major Adrian Filipoiu luase sfîrșit.

Flașnetarul se grăbea acum să ajungă în Piața Amzei. Era acolo o lăptărie, lăptăria lui Iani-hagiul. (În tinerețe, Iani vizitase locurile sfinte.) I se făcuse foame și, fiindcă era prea devreme să cineze, voia să și-o mai potolească cu un castronaș de iaurt. (Flașnetarul era convins că nicăieri în București nu puteai mînca un iaurt atît de gustos ca la lăptăria lui Iani-hagiul.)

La ora aceea, în dugheana lui Iani erau puțin clienți. În timp ce mînca iaurtul, al cărui caimac era gros, să-l tai cu cuțitul, își aruncă ochii pe ziarul în care erau împachetați pantofii abia scoși de la reparat și, distrat, citi următorul anunț de pe pagina consacrată Micii publicități :

Mihai, am revenit acasă. Totul este în ordine. Întoarce-te, te rog, imediat. Mi-e dor de tine, și sînt tare-tare îngrijorată să nu ți se fi întîmplat ceva. Marina

Marina !... Un mesaj din partea Marinei ? Oare îl putea considera ca atare ? Nu cumva era doar o simplă coincidență ? În definitiv cîte Marine nu existau în București ? Totuși... Conținutul anunțului, ei bine, conținutul anunțului excludea sau aproape excludea o eventuală coincidență: *„Mihai, am revenit acasă. Totul este în ordine. Întoarce-te, te rog, imediat. Mi-e dor de tine, și sînt tare-tare îngrijorată...“*.

Categoric, anunțul îl dăduse Marina. Desfăcu pachetul, căutînd data apariției acelui număr din ziar. Era veche de aproape două săptămîni.

— Plata, domnule Iani !

— Ce, nu-ți place iaurtul meu, domnule ? îl apostrofă patronul lăptăriei, înroșindu-se de indignare

— Cum să nu !... Cum să nu, domnule Iani !... Am avut o criză de colită şi mi-am amintit că medicul mi-a interzis să mănînc iaurt şi în general lucruri acre cît timp durează tratamentul.

Ieşi în stradă. Privi în dreapta, în stînga.

„De-aş avea noroc să treacă un taxi liber sau măcar o birjă."

Avu noroc. Un taxi liber, venind dinspre Calea Victoriei, încetini cînd ajunse în dreptul său, fiindcă şoferul îl văzu aşteptînd lîngă bordura trotuarului, totuşi îl lăsă să treacă mai departe, fără să-l oprească. În ultima clipă îl străfulgeră bănuiala : Dacă era o cursă ? Marina revenise acasă după două luni. Două luni în care timp fusese supusă experienţelor „profesorului" Poni. Revenise de bună voie ? În nici un caz ! Înseamnă că Gestapoul în mîinile căruia se aflase consimţise s-o elibereze. Or dacă o eliberaseră, însemna că îşi atinseseră scopul pentru care o răpiseră. Cu alte cuvinte, însemna că reuşiseră experienţele la care fusese supusă. Dacă ele s-ar fi soldat cu un eşec, nu s-ar fi dat înapoi să o ucidă.

„Dar dacă ea a izbutit să scape din mîinile lor ?"

Nu, o asemenea ipoteză trebuia exclusă din capul locului. Cine a intrat odată pe mîna Gestapoului nu mai are nici o şansă să scape, şi cu atît mai puţin o femeie. Şi apoi, dacă, prin absurd, ar fi izbutit, în nici un caz nu s-ar fi reîntors acasă, şi cu atît mai puţin ar fi îndrăznit să dea anunţul de la Mica publicitate.

Fără doar şi poate Marina era „liberă" cu consimţămîntul Gestapoului. Probabil în timpul experienţelor la care fusese supusă *vorbise,* fără să fie conştientă de acest lucru, şi cei de la Gestapou aflaseră că el o răpise pe Ulla

Beckmann. Anunțul din ziar, după toate probabilitățile, era nada cu care ei urmăreau să-l prindă în undița lor.

„Trebuie să mă sfătuiesc în prealabil cu nenea Neagu!" își spuse.

Se uită la ceas. Peste trei ore urma să-l întîlnească în atelierul de reparat instrumente muzicale de pe Calea Moșilor.

15

În amurgul acela, din a doua jumătate a lunii august 1944, canicula era înăbușitoare. Înăbușitoare mai ales pe străzile și bulevardele din inima Capitalei. Blocurile cu mai multe etaje, asemenea unor calorifere uriașe, continuau să emane căldura acumulată în timpul zilei, cînd soarele dogorîse fără milă, muind asfaltul, transformîndu-l într-un fel de marmeladă doar cu puțin mai consistentă decît cea care se putea cumpăra la băcănii, bineînțeles atunci cînd se găsea.

Zăpușeala gonise bucureștenii din case. Pe străzi și în parcuri era multă lume, grădinile de vară făceau dever mare, mai ales cele „cu muzică". (Măcar un violonist și un țambalagiu.)

În amurgul acela, Capitala nu făcea deloc impresia unui oraș în timp de război, mai ales că nu se întunecase și străzile, din cauza camuflajului, încă nu semănau cu niște ganguri dintr-o hrubă imensă. Oamenii — femei, bărbați — bine dispuși umpleau străzile, dornici să se destindă, să se distreze. Atmosfera de liniște și de relativă securitate se datora faptului că de cîtva timp comunicatele militare ale „Comandamentului de căpetenie al armatei" anunțau pe frontul din Moldova doar dueluri de artilerie și ciocniri de patrule. Acalmia de pe front se oglindea și prin aceea că mulți militari — în special ofițeri — din zona operativă fuseseră învoiți în scurte permisii.

Aceasta era impresia generală și, dacă nu ar fi fost raidurile aviației anglo-americane, care îi făceau pe cei deosebit de prevăzători să se întoarcă devreme pe la casele lor, ca să se poată refugia în timp util în adăposturile antiaeriene, Bucureștiul — cel puțin atîta vreme cît încă mai era lumină — ar fi arătat aproape ca în timp de pace.

În amurgul fierbinte, Ulea Mihai — flașnetarul — părăsea atelierul de reparat instrumente muzicale al lui Vlaicu Oișteanu cu sufletul greu. Așa cum se așteptase, nenea Neagu îi interzisese să dea curs invitației de la Mica publicitate a ziarului „Universul".

— Cu toate că în aceste zile nu am timp să mă ocup de problemele tale personale, îți promit ca, în scurt timp, să-ți comunic dacă s-a întîmplat cu Marina Boldea, așa cum bănuiești tu, o „schimbare la față". Trebuie să ai răbdare și, bagă de seamă, îți interzic în mod categoric să faci vreo prostie. Mă voi sfătui cu tovarășul Gabriel și, mă gîndesc, dacă nu cumva tocmai schimbarea ei la față, adică la suflet, nu ne va ajuta să dăm de urma Magdalenei, pe care parcă a înghițit-o pămîntul.

— Nene Neagu, dacă, dîndu-și seama de pericolul mai mult sau mai puțin iminent pentru ea, a fugit ?

— Nu-i exclus ! Totuși, îmi spune mie inima că n-a părăsit Bucureștiul și că, pînă la urmă, va veni și ziua în care ne vom putea socoti cu ea. Răbdare, Mihai, răbdare.

— Am, nene Neagu. Am răbdare și în ceea ce o privește pe Marina. Fiindcă mie mi-e dor nu de Marina cea „schimbată la față", cum ai numit-o dumneata, ci de adevărata Marina. Or,tare mi-e teamă că, după ce a trecut prin clinica „profesorului" Poni, Marina aceea nu mai există !

La atîta se rezumase discuţia cu nenea Neagu. Acum mergea pe străzi şi continuau să-i sune în urechi cuvintele lui : „...totuşi, îmi spune mie inima că n-a părăsit Bucureştiul şi că, pînă la urmă, va veni şi ziua în care ne vom putea socoti cu ea". Continuau să-i sune în urechi cuvintele şi să-i vadă ochii, de parcă privirile li s-ar fi întîlnit din întîmplare. Doar aşa a putut descoperi acea întunecime lucioasă — da, întunecime lucioasă — care apărea în ochii lui numai atunci cînd venea vorba de *fascişti*. Altfel, ochii lui nenea Neagu erau albaştri şi blînzi, foarte tinereşti, nefiresc de tinereşti în comparaţie cu vîrsta — „am săltat peste cincizeci", spunea el, fără a preciza vreodată cu cîţi ani anume „săltase" — în timp ce fiziceşte, prin contrast, părea nefiresc de îmbătrînit. Îl îmbătrîniseră anii pe care îi petrecuse între zidurile închisorilor, la Doftana patru, şi alţi patru la Aiud. Evadase în anul 1943 — niciodată nu-i destăinuise cum de reuşise — şi de atunci trăia în clandestinitate, activa în clandestinitate, îndeplinind sarcini printre care şi aceasta, de a fi legătura sa superioară. Naftuli, ducîndu-l la nenea Neagu, îi spusese că acesta era un om extraordinar şi că „nici nu-ţi poţi închipui ce nivel ideologic are omul ăsta care, pînă a nu-l aresta, a fost strungar la «Wolf». Dacă ar fi să ne prezentăm amîndoi la un concurs, şi examinatorii ar vrea să se convingă care dintre noi doi a înţeles mai bine «Anti-Dühring», ei bine, cred că nenea Neagu ar lua o notă mai mare decît mine".

El, Mihai, chiar din prima zi, simţise o mare simpatie faţă de bătrîn, căruia îi spunea „nene", dar pe care, de multe ori, era ispitit să-l strige „tată". Un cuvînt pe care de cîte ori îl auzea rostit de alţii, i se părea stra-

niu, încărcat de înțelesuri grave, pentru că atunci cînd îl pronunțase și el, fusese prea mic, și nu-și mai amintea cum îi sunase la ureche, așa cum nu-și mai amintea nici pe cel care, în actul de naștere, figura drept părintele său. Dealtfel, de multe ori avea sentimentul că nenea Neagu vedea în el ceva mai mult decît un tovarăș căruia trebuia să-i traseze sarcini. Avea acest sentiment de fiecare dată cînd descoperea navigînd în apele albastre și profunde ale ochilor lui unde de duioșie, de o *anumită* duioșie, de parcă el, Mihai, i-ar fi fost o rudă apropiată.

Mergea pe stradă, se gîndea la nenea Neagu, îl vedea și din nou auzi cuvintele rostite cu asprime : „Trebuie să ai răbdare și, bagă de seamă, îți interzic, în mod categoric, să faci vreo prostie". De fapt — simțise — asprimea cuvintelor era numai aparentă. În realitate, nenea Neagu se străduia să camufleze teama că el, Mihai, neputînd rezista tentației și încercînd s-o revadă pe Marina, ar putea să cadă în mîna Gestapoului. Mai ales după ce se răstise la el îl simțise pe nenea Neagu, mai mult ca oricînd, nu doar legătura lui superioară, ci omul care se teme să nu piardă o ființă dragă.

— Bine, tăicuță, am să te ascult. Nu-i o interdicție greu de suportat, de vreme ce Marina, care a dat anunțul, nu-i Marina de care îmi este mie dor. Și apoi... și apoi, dacă pun mîna pe mine Gestapoul și Siguranța, înseamnă că nu am recuperat decît foarte puțin din timpul irosit pînă a nu-i cunoaște pe „băieți". Căci ceea ce am făcut pînă acum e atît de puțin !... Atît de puțin !...

Nenea Neagu îi spusese că urmau să aibă loc evenimente importante. La ce anume evenimente se referea bănuia, de vreme ce, în cîteva rînduri, el însuși făcuse

„rost" de arme și muniții, iar în alte dăți transportase în flașneta lui — spre ascunzători sigure — armamentul procurat de către alți tovarăși. Nu, în nici un caz nu trebuia să-i fie teamă lui nenea Neagu că va comite o „prostie". Dorea atît de mult să fie liber în ziua în care va începe „lupta cea mare".

Și totuși... Oare ar însemna chiar *prostie* ? Oare ar însemna încălcarea interdicției categorice a legăturii sale superioare dacă va trece, *doar va trece,* prin fața casei în care revenise să locuiască Marina, cea în noua ei ipostază ? Atît !... Va trece doar prin fața casei ei. Era o tentație teribilă, căreia — simțea — nu era în stare să-i reziste. Trebuia, *trebuia* să i se supună. Și, ca un halucinat, porni într-acolo, pe jos, în speranța că, poate, pînă avea să ajungă pe Aleea Agudului, rațiunea va învinge.

Cînd ajunse în capul străzii, se întunecase de-a binelea. Era atît de emoționat, încît își simțea gura uscată, arsă ca după un marș forțat, pe front, cînd unitatea lor primea pe neașteptate ordin să schimbe poziția. Întunericul era sfîșiat, pe porțiuni mici, de felinarele camuflate. Mergea pe trotuarul opus, încet, cu pași de plimbare. Și, brusc, încremeni locului. Strada, o clipă, două începu să se clatine și, odată cu ea, el însuși, de parcă s-ar fi aflat în „bărci", într-o zi de Moși. Ca să-și mențină echilibrul, se agăță cu ambele mîini de un copac. Nu trăia un coșmar. Casa Marinei Boldea dispăruse. Pe locul pe care o știuse, acum se afla un morman de ruine. Fusese atinsă de o bombă în timpul ultimului bombardament aerian. Așa crezu, în primele clipe. Dar explicația adevărată i se revelă ceva mai tîrziu cînd, disperat, năucit, nimeri pe strada alăturată, și descoperi trei case bombardate. Înțelese. Asemenea unui seism, trepidațiile solu-

lui, produse de bombele căzute pe strada vecină prăbuşiseră casa Marinei, şubrezită rău de tot încă de la cutremur. Dar cu ea, cu Marina, ce se întîmplase ? Cînd se prăbuşise casa, ea unde se afla ? O întrebare al cărei răspuns nu era greu de dat.

Fu cea mai cumplită noapte din toate cîte trăise, mai cumplită chiar decît zilele şi nopţile petrecute în închisoarea improvizată a locotenentului Hondrilă, după primul interogatoriu pe care i-l luase maiorul Adrian Filipoiu, cînd credea şi nu credea, nu credea şi credea în Magdalena, succesiv, dar numai în minutele cînd i se aducea mîncarea, deoarece în restul timpului se prăbuşea, voit — ca într-o prăpastie salvatoare — într-un somn greu şi fără vise. Da, mai cumplită decît nopţile şi zilele acelea, pentru că *atunci* se salvase prin somn, pe cînd acum, în orele nopţii, puţine cîte trecuseră, nu izbutise să aţipească măcar o singură clipă.

Dimineaţa, fără să mai ceară consimţămîntul lui nenea Neagu, alergă din nou pe Aleea Agudului. Sinistru spectacol !... Se prăbuşise etajul, se prăbuşiseră şi zidurile parterului. Doar unul singur mai rămăsese în picioare. În schimb, garajul şi fosta lui „locuinţă" scăpaseră intacte. Un morman de moloz şi cărămizi şi, dedesubt, poate cadavrul Marinei. *Poate !* În stînga locului devenit „viran" era o casă, format vagon, în care locuia familia unui diriginte de la Poşta centrală. Sună la sonerie. Ieşi din casă, şi veni pînă la poartă, soţia dirigintelui.

— Ce doreşti dumneata ?

— Iertaţi-mă că vă deranjez...

— Îmi pari o figură cunoscută. Nu eşti cumva flaşnetar, şi n-ai locuit alături, la doamna Boldea ?

— Aveți o memorie foarte bună. Da, am locuit la dumneaei.

— E cam multișor de cînd te-ai mutat.

— Da ! Sînt două luni. De atunci nu am avut răgazul să trec pe la dînsa. Abia în dimineața asta, avînd drum prin apropiere, mi-am zis : „Hai să mă reped și pe la doamna Boldea, poate că în lipsa mea o fi venit vreo scrisoare de la careva dintre foștii mei camarazi de front". Cînd colo, ce le-a fost dat ochilor mei să vadă ? Cînd a avut loc nenorocirea, doamnă ?

— Vinerea trecută, cu prilejul ultimului bombardament. Casa era o ruină, știi foarte bine.

— Și cu doamna Boldea ce s-a întîmplat ?

— Numai Dumnezeu știe ! Ne-am întrebat și noi, toți vecinii. Poate că era acasă, și acum zace îngropată sub mormîntul de moloz, poate că nu.

— Îmi amintesc acum, cînd am anunțat-o că am de gînd să mă mut, mi-a spus că decizia mea îi convine, deoarece intenționează să viziteze niște rude din provincie, și că va lipsi un timp mai îndelungat. Poate nu s-a reîntors încă ? tatonă el terenul.

— Da, a fost plecată. Dar, între timp, s-a reîntors.

— Cînd ? De mult ?

— Exact nu știu. În urmă cu vreo două săptămîni am întîlnit-o întîmplător pe stradă.

— Va să zică nu știți precis dacă se afla acasă în noaptea cînd s-a întîmplat nenorocirea.

— Cînd sirenele au sunat prealarma, am plecat cu toată familia la adăpostul din capul străzii. Îl știi, cel din blocul Marcovici. Am trecut prin fața casei ei. N-am observat nici o mișcare, așa că n-aș putea să-ți spun dacă era sau nu acasă. Poate că dormea.

Răspunsuri similare primi întrebînd la cealaltă casă, cea din dreapta. Cu alte cuvinte, aceeaşi chinuitoare incertitudine : Marina mai era sau nu în viaţă ? Se frămîntă două zile. În cea de-a treia îi veni în minte că, totuşi, ar exista o posibilitate să pună capăt nesiguranţei. Să dea el un anunţ, aproximativ cu următorul conţinut : „*Marina, am citit cu întîrziere, şi cu totul întîmplător, comunicarea ta. Vino în ziua x, la orele y, în holul cinematografului «Capitol».*" Da, să dea anunţul, dar, în ziua indicată, nu el să se prezinte — pentru a nu cădea într-o eventuală cursă a Gestapoului — ci altcineva. Cine însă o mai cunoştea pe Marina ? Cu excepţia lui nenea Neagu, nimeni altul. Dar oare el va accepta ? Îl va îndupleca, mai mult ca sigur, dacă îi va spune : „Nene Neagu, trebuie *să ştiu* : mai trăieşte sau nu ? Trebuie ! Te rog să înţelegi. Trebuie !"

Aşa cum sperase, acesta acceptă. Anunţul apăru în „Universul" şi, în ziua şi la ora indicată, nenea Neagu se înfiinţă în holul cinematografului „Capitol". În schimb Marina nu veni.

Era moartă ? Trăia ? Supravieţuise, fiindcă avusese şansa ca în noaptea în care se prăbuşise imobilul să nu se afle acasă ?

„Dacă analizez faptele la rece, după toate probabilităţile, Marina zace acum sub dărîmături."

Totuşi, în ciuda acestei concluzii, — în cazul în care asta nu însemna automistificare — avea presentimentul că Marina trăieşte.

Trecură cîteva zile. Era în după-amiaza zilei de douăzeci şi unu august a anului 1944. Ca de obicei, cînd ajunse la atelierul lui Vlaicu Oişteanu, nenea Neagu îl aştepta.

— Zilele acestea s-ar putea să avem nevoie de tine, într-o misiune importantă. Reţine ! Dacă te cheamă cineva la telefonul „babetelor"... Apropo, au acelaşi număr ?

— Da !

— Şi funcţionează ?

— Funcţionează.

— Deci, dacă te cheamă cineva la telefonul lor, şi îţi spune : „Acordeonul a fost reparat, vino să ţi-l iei", poţi să ai deplină încredere în el şi să te duci la adresa pe care ţi-o va indica. Clar ?

— Cum nici că se poate mai clar.

— Asta e tot, Mihai !

Dar el nu se grăbi să plece.

— Nene Neagu, se apropie... „ziua cea mare", aşa-i ?

— Da, se apropie.

Şi nu mai continuă.

— Misiunea de care mi-ai vorbit se referă la ziua *aceea,* nene Neagu ?

— Da !

— Atunci înseamnă că e foarte apropiată.

— Este.

Dar nici măcar nenea Neagu nu ştia cît de apropiată era. Nenea Neagu cunoştea, în linii mari, planul insurecţional al partidului : arestarea mareşalului şi a guvernului său, constituirea unui guvern care să reprezinte toate forţele democratice şi patriotice din România, ieşirea României din alianţa cu Germania hitleristă şi trecerea, cu arma în mînă, de partea aliaţilor, U.R.S.S., Anglia, Statele Unite ale Americii. În vederea realizării acestor obiective, lovitura principală trebuia să aibă loc în Bucureşti, şi la ea să participe atît armata, cît şi muncitorimea,

care urma să fie înarmată. Însă nu știa în ce zi anume. Dar, chiar dacă ar fi cunoscut-o, nici nu i-ar fi trecut prin minte în clipa în care discuta cu flașnetarul că, datorită unor condiții obiective, data hotărîtă inițial avea să fie devansată.

Flașnetarul era ispitit să întrebe pe nenea Neagu cînd urma să fie declanșată insurecția armată, dar își dădea seama că nu-i era îngăduit să pună o asemenea întrebare.

Plecă. Stătea foarte aproape, așa că renunță să mai ia tramvaiul. În mai puțin de cincisprezece minute, ajunse acasă.

„Babetele" — cum le numise nenea Neagu — stăteau în curte, sub nucul bătrîn, și beau cafea. Încă nu se înserase, pe stradă zăpușeala era încă mare, dar sub nucul bătrîn hălăduia răcoarea și mirosea vag a iod.

— Bună seara, doamnelor !

— Bună seara, domnule Mihai. Nu bei o cafeluță cu noi ? îl invită Viorica, stăpîna lui Cezar care dormita la picioarele ei.

— Vă rog să mă iertați că vă refuz ! Mă doare capul cumplit. Am umblat mult prin soare și mi-e teamă să nu fi căpătat vreo insolație.

În realitate se grăbea să ajungă la el în cameră, ca să nu scape emisiunea postului de radio Moscova. Avea un „Blaupunkt" puternic, cumpărat de ocazie, cu care prindea toate posturile aliaților, în ciuda bruiajului. Deoarece nu putea asculta un post „inamic" cu ferestrele larg deschise, fu nevoit să le închidă. Se dezbrăcă, se lungi în pat, deschise aparatul și se pregăti să asculte. Avea, la îndemînă, un blocnotes și un creion. Păstrase acest obicei de pe vremea în care, ca furier în cadrul Comanda-

mentului Diviziei „Putna", primise ordin să întocmească, zilnic, „buletine informative" pentru uzul personal al generalului Cozubaş.

Îşi procurase, mai demult, de la un anticar, un atlas şi, după ce asculta comunicatele militare, însemna pe hartă cu săgeţi şi linii roşii situaţia operaţiilor de pe toate fronturile. Fiindcă existau mai multe fronturi. În nord, armatele sovietice ajunseseră pe malurile Vistulei. În vest, debarcarea avusese loc, „valul Atlanticului" fusese străpuns, şi acum tancurile generalului Patton se îndreptau spre Paris. Un alt front se deschisese în sudul Italiei, unde aliaţii de asemenea debarcaseră cu succes. În fine, mai era frontul din sud-est. Din ajun, acest front devenise cel mai important. Din ajun, adică din ziua de 20 august, zi în care Fronturile 2 şi 3 ucrainean, de sub comanda lui Malinovski şi Tolbuhin, declanşaseră ofensiva din sectoarele Iaşi-Chişinău-Tiraspol, ofensivă ce se desfăşura cu deplin succes.

În sfîrşit, auzi semnalul, pe urmă vocea aceea gravă, impresionantă, „Vorbeşte Moscova !... Vorbeşte Moscova !...". Deşi nu învăţase să stenografieze, datorită îndemînării dobîndite pe cînd întocmea, zilnic, buletine informative pentru general, izbuti să transcrie comunicatul, aproape cuvînt cu cuvînt. După aceea îl reciti cu harta în faţă. Nu era absolut necesar să ai cunoştinţele unui ofiţer de stat major, ca să-ţi dai seama că situaţia pe frontul din Moldova era desperată.

Ulea Mihai — fostul „flaşnetar" — opri aparatul de radio, puse deoparte atlasul şi blocnotesul, deschise fereastra, ca să se mai răcorească încăperea, pe urmă, lungit în pat, cu mîinile sub cap, începu să se gîndească.

„Categoric, partidul va ști să folosească — cu maximum de randament — această conjunctură favorabilă. Poate chiar în noaptea aceasta voi primi telefonul pe care îl aștept."

Telefonul se afla în hol. Așteptă să se culce bătrînele, pe urmă lăsă întredeschisă ușa camerei sale, ca să-l audă în cazul în care ar suna în timpul nopții. Dar telefonul rămase mut pînă dimineața. Dormise un somn zbuciumat, cu coșmaruri. Se făcea în vis că izbucnise insurecția și că bucureștenii se aflau pe baricade, încercînd să stăvilească înaintarea hitleriștilor spre centrul orașului. El, Ulea, purta uniformă de sublocotenent — „tovarășii m-au avansat", își spuse în vis — și comanda un pluton. De undeva, de pe o stradă laterală, iată că își fac apariția trei tancuri hitleriste. Cel din frunte se află foarte aproape. Cu un „Faustpatronne" ținteşte tancul în turelă. Tancul ia foc. Al doilea tanc are aceeași soartă. Dar tocmai în clipa în care se pregătea să distrugă și pe cel de-al treilea, o rafală de armă automată îi ciuruiește pieptul. Se prăbușește și, în clipa premergătoare morții, un gînd însoțit de un imens regret : „Iată, voi muri fără să știu *cum va fi* după victorie".

Coșmarul alungă somnul. Ridicat în capul oaselor, trebui să treacă vreo cîteva minute pînă să-și dea seama că totul se întîmplase doar în vis. Fericit se culcă, adormi din nou. Alt coșmar. Se făcea, în vis, că se afla într-o vilă de pe Aleea Eliza Filipescu. O vilă frumoasă, elegantă, *vila Magdalenei.* În sfîrșit, o descoperise. În buzunar avea mandatul de arestare. Afară, casa era înconjurată de soldați, din plutonul său — din nou se visa ofițer —, nu mai exista pentru ea nici o salvare. Nimerise

într-un salon, dar Magdalena nu era de față. Știa însă că îl aștepta în cealaltă încăpere, de care îl despărțea o ușă înaltă, cu două canaturi, vopsită în alb, a cărei clanță de bronz avea forma oribilă a unui miriapod. Ca să ajungă la Magdalena trebuia să pună mîna pe clanța aceea, s-o apese, dar, deși știa că este din metal, îi era pur și simplu scîrbă să o atingă. Trebuia totuși să-și învingă dezgustul. Era în *misiune*. Primise ordin de la nenea Neagu s-o aresteze pe trădătoare. Se apropie de ușă. Un pas, încă unul. Întinde mîna și tocmai în clipa aceea clanța de bronz se metamorfozează într-un miriapod viu, uriaș, care începe a-și agita nenumăratele picioare, într-o zbatere plină de spaime. Nu, în nici un caz, nu este în stare să-l atingă, fiindcă, de scîrbă, ar putea să și moară. Deja îi este greață, atîta greață încît sigur are să vomite. Atunci, stăpînindu-și greu dezgustul, izbește cu talpa cizmei în ușă și, iată, se deschide. A trecut pragul. Pe o canapea stau două femei. De fapt două Magdalene. Îmbrăcate identic, pieptănate identic, semănînd perfect una cu alta. Cele două Magdalene rîd amuzate. Rîd de stupefacția, de uluiala lui.

„Ghici, care dintre noi două este Magdalena, și care Marina ?“ îl întreabă una dintre ele.

„Ghici, care dintre noi două este Magdalena, și care Marina ?“ repetă cealaltă.

Rîd, pe urmă se îmbrățișează și se sărută.

„Are să ghicească, surioară ?“ întreabă una din Magdalene.

„N-are să ghicească, surioară !“ răspunde cealaltă.

Și din nou se îmbrățișează și se sărută, ca două veritabile surori gemene. Cu toate acestea, una din ele este Marina. Îl cuprinde o mare tristețe, o deznădăjduită tristețe.

„Marina !“ strigă disperat.

„Eu sînt Marina ?“ întreabă una din Magdalene.

„Eu sînt Marina ?“ întreabă apoi cealaltă.

Din nou coşmarul alungă somnul. Afară începuse să se lumineze. Se simţea obosit, de parcă toată noaptea n-ar fi închis ochii. Încercă să mai doarmă. Trebuia să fie odihnit. Probabil că ziua care sta să înceapă avea să fie una grea pentru el. Dar nu izbuti.

Dimineaţa, cînd cele două bătrîne încă nu se treziseră — în ciuda vîrstei, amîndouă dormeau cel puţin zece ore pe noapte —, deschise radioul. Toate posturile aliate consemnau reuşita spectaculoasă a ofensivei declanşată de Fronturile 2 şi 3 ucrainean. Postul de radio transmitea un program obişnuit. În cadrul radiojurnalului, fu difuzat comunicatul „Comandamentului de căpetenie al Armatei“, care nu izbutea decît parţial să măsluiască situaţia gravă de pe front : *„La sud-vest de Tiraspol şi pe frontul Moldovei, între Prut şi Siret, trupele române şi germane se află în lupte grele cu puternice forţe de infanterie şi care de luptă sovietice. După lupte foarte grele, cu un inamic superior, oraşul Iaşi a fost pierdut...“*

Posturile aliate anunţau că forţele sovietice ajunseseră deja la Vaslui.

În aşteptarea telefonului, Ulea rămase acasă toată dimineaţa. Dar telefonul rămase mut. Spre prînz nu mai avu răbdare să aştepte. Se îmbrăcă şi plecă în oraş.

— Doamnă Viorica, dacă mă caută cineva la telefon, spuneţi-i să revină seara, după ora şapte. Eventual să-mi lase numărul la care poate fi găsit. Între timp am să vă deranjez ca să aflu dacă eventual m-a sunat careva.

— Telefonează-ne ori de cîte ori vei voi. Îmi dau seama că pentru dumneata este ceva foarte important.

Mîncă la un automat „Herdan“ de pe Calea Victoriei, peste drum de Telefoane, pe urmă o porni, ca omul fără nici o treabă, în sus, înspre Palat. La ora aceea a prînzului era foarte cald, şi pe stradă lume puţină.

— Ce căldură, domnule, ce căldură ! se plînse un ins rotofei, într-un elegant costum fresco, prietenului său, îmbrăcat în alb, de la pantofi pînă la pălăria de panama.

— Cald, domnule, cald ! Şi mi s-a făcut o sete !

Dialogul dintre cei doi îi aminti de o schiţă a lui I. L. Caragiale. Şi fiindcă tot nu avea altceva mai bun de făcut, păstră distanţa, să asculte, mai departe, dialogul dintre ei.

— Cîte grade or fi ?

— Dacă nu plus 40, în orice caz în jurul acestei cifre.

Pronosticul insului în haine albe era aproape exact. Trecînd pe lîngă o farmacie de pe Bulevardul Elisabeta, Ulea observase că termometrul de la intrare indica o temperatură de + 38°.

— Eu aş propune să intrăm la Athénée, să mai bem o baterie, să mai luăm un mezelic.

— Să intrăm, de ce să nu intrăm !

Se aflau în dreptul Ateneului, cînd o maşină neagră, care venea dinspre Preşedinţie, intră în curtea Palatului.

— Asta-i maşina lui Ică ! o recunoscu rotofeiul. Curios, ce-o fi căutînd Ică la Palat, la ora asta ! ?

— Dar cît e ceasul ?

— Trei şi jumătate. Mai exact, trei şi douăzeci şi cinci de minute, preciză rotofeiul, scoţînd din buzunar un ceas de aur cu capace duble. O fi avînd audienţă la vodă.

— La ora asta ? Fii serios ! Nu dă el, Michel, audienţe la asemenea ore.

— O fi poate în legătură cu situaţia de pe front. Cică e albastră de tot. Dacă te iei după ce spun posturile străine, ar însemna că în două săptămîni, maximum, ruşii sînt la Bucureşti.

Cei doi intrară la Athénée Palace. Ulea îşi continuă drumul, deşi dialogul celor doi „amici" îi trezise curiozitatea. În ciuda căldurii excesive, rătăci pe străzi ore întregi. În cîteva rînduri telefonase acasă, întrebînd dacă îl căutase careva, dar de fiecare dată răspunsul bătrînelor fusese negativ. Nimeri în Cişmigiu, îşi potoli setea cu două halbe, pe urmă, în drum spre casă, constatînd că i se făcuse foame, cină la o grădină de vară. Cînd păşi pragul camerei sale, mai erau douăzeci de minute pînă la ora douăzeci şi unu. Deschise aparatul de radio. La ora 21, Bucureştiul urma să transmită, în emisiunea teatru la microfon, piesa lui Alfred Mason „Jocul Apelor". Dar, spre surprinderea sa, în locul programului anunţat, abonaţii erau obligaţi să asculte muzică patriotică. Îşi puse pijamaua, îşi aprinse o ţigară şi se trînti în pat, să se relaxeze puţin. Dar în clipa aceea marşul de fanfară fu întrerupt, şi vocea crainicului anunţă :

— *Atenţiune ! Atenţiune ! Lăsaţi aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru ţară.*

După ce înştiinţarea fu repetată de cîteva ori, din nou fu reluat programul de marşuri. Ulea se îmbrăcă. Mîinile aproape îi tremurau de emoţie cînd scoase dintr-un geamantan, permanent încuiat, „Walther"-ul. Verifică încărcătorul, vîrî un cartuş pe ţeavă, puse piedica, după care ascunse revolverul în buzunarul hainei. Se instală apoi într-un fotoliu cam hodorogit, crispat într-o aşteptare chinuitoare. Era convins că din moment în mo-

ment va suna telefonul. Dar în locul apelului, auzi cîteva bătăi discrete în uşă.

— Cine-i ? întrebă.

— Eu. Pot să te deranjez pentru cîteva minute ?

— Poftiţi !... Nici un deranj, doamnă Viorica.

Bătrîna doamnă, care, în mod obişnuit, manifesta permanent o bună dispoziţie incredibilă, de data asta părea agitată, nervoasă, prost dispusă.

— Iartă-mă că te deranjez.

— V-am spus, doamnă, că nu mă deranjaţi deloc.

— Ştiţi, noi sîntem două femei singure. Nu avem cu cine ne sfătui. Dumneata, care ai lipsit toată ziua, poate că ai aflat despre ce anume va fi vorba în comunicatul ce urmează a fi transmis la radio.

— Nu ştiu nimic precis, doamnă Viorica. Presupun că e în legătură cu frontul care, după cum probabil aţi aflat din emisiunile postului de radio, a fost spart.

— Şi cam ce crezi că va conţine comunicatul ? întrebă bătrîna cu naivitate, dar cu o voce care trăda multă spaimă.

— Nu ştiu, doamnă. Presupun că s-a hotărît să ieşim din război. Ar fi, dealtfel, singura soluţie rezonabilă, dacă vrem să evităm un dezastru total.

— Vai de mine ! Dar asta înseamnă să vină bolşevicii peste noi ! Veronica, auzi, Veronica ?

Şi fără să mai zăbovească o singură secundă, bătrîna părăsi încăperea.

Cîteva clipe mai tîrziu sună telefonul. Ulea se repezi ca un bezmetic şi izbuti să ridice receptorul înainte de a se auzi cel de-al doilea apel.

— Alo ? Da, vă rog !

— Dumneata eşti, Ulea ?

— Cine întreabă ?

— Vreau să te anunţ că acordeonul a fost reparat şi că poţi veni să-l ridici.

— De unde ?

— Peste zece minute o maşină are să vină să te ia. Aşteapt-o în stradă. E mai bine. Reţine ! Peste zece minute !

Interlocutorul de la celălalt capăt al firului închise.

„În sfîrşit ! îşi spuse, punînd receptorul în furcă. Din păcate n-am să apuc a auzi comunicatul care urmează a fi transmis la radio."

Reveni în cameră, privi de jur împrejur, parcă spre a se convinge că nu uitase ceva de care ar putea avea trebuinţă acolo unde va fi nevoie de el. Uitase doar să închidă radioul. Înainte de a-l opri, apucă să mai audă o dată :

— *Atenţiune ! Atenţiune ! Lăsaţi aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru ţară.*

După zece minute, cînd Ulea se afla de acum în stradă, o maşină militară opri lîngă bordura trotuarului, exact în dreptul său. Şoferul îi făcu semn să urce în spate. Acolo mai era cineva, un civil, cam pămîntiu la faţă, însă lat în umeri şi, după toate probabilităţile, tare voinic. În colţul stîng al gurii ţinea un ţigaret nou-nouţ, din lemn de cireş. Crezînd că insul nu are ţigări, Ulea scoase din buzunar pachetul său, poftindu-l să se servească.

— Mulţumesc, dar nu fumez. Am ulcer şi doctorii mi-au spus să dau dracului tutunul. Mă amăgesc şi eu sugînd din ţigaretul ăsta. Înseamnă că de dat l-am dat dracului ! Numai că nu ştiu pentru cît timp.

— În general nu-i uşor să te laşi de fumat, îl consolă Ulea, mai mult ca să spună ceva, fiindcă de emoţionat ce era numai chef de conversat nu avea.

Dar nici celălalt nu părea a fi vorbăreţ. Pentru că, pînă ajunseră la destinaţie, nu mai scoase un singur cuvînt, mărginindu-se să roadă între dinţi capătul de ţigaret pe care îl ţinea în gură.

Coborînd din maşină, Ulea recunoscu imediat clădirea. Aici fusese adus, sub escortă, de pe front, de către subofiţerul Filimon.

Însoţitorul său părea ca la el acasă. Îl conduse la etaj şi bătu tare într-o uşă. O deschise şi îi făcu loc să intre el primul. Nu era un birou propriu-zis, ci mai curînd o sală de consfătuiri. O masă lungă, la mijloc, cu scaune de-a dreapta şi de-a stînga. În capul mesei îl recunoscu pe colonelul Soroceanu. Mai erau prezenţi cîţiva ofiţeri şi încă doi civili. În faţa sa, colonelul avea o hartă a Bucureştiului. Undeva, pe un fel de consolă, mai în spate, un aparat de radio, marca „Philips". Aparatul era deschis şi continua să transmită, în surdină, muzică patriotică.

Cînd apăru în prag, colonelul Soroceanu îi zîmbi, se ridică şi veni în întîmpinarea lui :

— Bună seara, tovarăşe Ulea.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel.

Colonelul îşi reluă locul din capul mesei, apoi, privind pe cei prezenţi, spuse :

— Acum, că sîntem cu toţii, cred că am putea începe. Vă rog să luaţi loc !

În clipa aceea, muzica la radio conteni brusc. Urmară cîteva minute de linişte.

— Cred că vor transmite Proclamaţia, anunţă colonelul Soroceanu. Vasilescule, fă-l, te rog, mai tare !

Un locotenent, care se afla mai aproape de aparat, se grăbi să execute ordinul.

După ce ultimele cuvinte ale Proclamației fură rostite, crainicul anunță lista noului guvern, avînd în fruntea sa pe generalul de corp de armată Constantin Sănătescu.

Fură citite, în continuare, două Decrete-Legi. Cel care se referea la desființarea lagărelor de concentrare și cel cu privire la amnistierea unor delicte politice.

După citirea lor, colonelul Soroceanu ceru sublocotenentului să închidă radioul.

— ...Și acum să trecem la treabă.

Se auzi o bătaie în ușă și în clipa următoare intră în birou un teterist, care predă colonelului un plic închis. Colonelul îl deschise, scoase de acolo o foaie de hîrtie bătută la mașină, o citi, încruntîndu-se de cîteva ori, pe urmă, către curier :

— Bine, Pruteanu, te poți duce !

Teteristul salută și părăsi încăperea. Cîteva minute, colonelul îi privi pe rînd, emoționat, pe urmă le vorbi și nu numai cuvintele, dar chiar tonul cu care fură ele rostite, trădară gravitatea momentului :

— Din dorința de a evita orice vărsare de sînge, noul guvern român a fost de acord să permită trupelor germane să părăsească teritoriul României folosind un anumit culoar. Propunerea aceasta generoasă a fost respinsă de către Berlin, respectiv de Hitler, care a ordonat ocuparea Capitalei de către trupele hitleriste. Întrucît era de așteptat ca Berlinul să reacționeze în acest fel, la ora actuală toate obiectivele militare sau civile ale hitleriștilor sînt, practic, blocate de unități ale Comandamentului Militar al Capitalei, în conformitate cu planul insurecțional

elaborat de partid. În curînd ostaşii noştri vor trece la ocuparea lor şi la lichidarea oricărei eventuale rezistenţe. La acţiune alături de ostaşi vor participa muncitori aparţinînd formaţiunilor patriotice de luptă. Misiunea dumneavoastră, tovarăşe Ulea, tovarăşe Tomescu şi tovarăşe Ionescu este ceva mai specială. Există anumite obiective hitleriste care ne interesează în mod deosebit. De pildă, sediile Gestapoului, Abwehrului, S.D.-ului [1]. Ne interesează, în general, arhivele acestora, şi în special numele *colaboratorilor* cetăţeni români. *Colaboratorii* de astăzi ai Gestapoului şi Abwehrului mîine vor îngroşa rîndurile celor care nu vor vedea cu ochi buni noul regim democratic pe cale de consolidare, şi vor face totul ca să-i pună beţe în roată. Iată de ce misiunea voastră e foarte importantă. Şi acum, întrucît sînteţi la curent cu ceea ce aveţi de făcut, să trecem la concret, la împărţirea sarcinilor pentru fiecare dintre dumneavoastră.

În maşină, Ulea constată că, deşi era conştient de importanţa ei, misiunea nu-l satisfăcea. Evident, era foarte important ca listele agenţilor autohtoni benevoli sau stipendiaţi ai oficinelor de spionaj hitleriste să ajungă acolo unde trebuia, mai înainte ca ele să „dispară". Era de asemenea important să intre în posesia dosarelor pentru a se cunoaşte de pildă numele şi numărul victimelor filialei din Bucureşti a odioasei „Poliţii de stat hitleriste", adică a Gestapoului. Pe urmă mai exista un motiv foarte personal, ca să dorească să pună mîna pe arhive. Dacă Ma-

[1] S. D. : *Sicherheitsdienst des Reichsführers S.S.*, Serviciul de siguranţă al Conducătorului SS al Reichului.

rina fusese răpită de Gestapou — şi în privinţa aceasta nu avea nici o îndoială — foarte probabil că exista dacă nu un *dosar* al ei, în accepţia adevărată a cuvîntului, cel puţin o „minută" sau ceva asemănător, din care să reiasă, pe de o parte, scopul răpirii, pe de alta, ce se întîmplase ulterior cu ea.

Şi cu toate acestea... Cu toate acestea ar fi preferat o altă misiune. De pildă, să participe direct la insurecţia armată, luptînd cu arma în mînă, în fruntea unei grupe de mitraliori.

Furat de asemenea gînduri, abia mai tîrziu observă ce se petrecea în jurul său în timp ce maşina militară gonea cu toată viteza permisă. Străzile erau invadate de oameni, care, după ce ascultaseră Comunicatul la radio, îşi părăsiseră locuinţele, fie pentru a afla alte noutăţi, fie, pur şi simplu, pentru a-şi manifesta bucuria. Unii cîntau cîntece patriotice, alţii dansau, iar alţii chiuiau, ca la nuntă.

În mentalitatea unor proprietari de apartamente în aşa măsură cuvîntul „armistiţiu" echivala cu cel de „pace", încît ignorau cu desăvîrşire dispoziţiile privind camuflajul. Pentru prima dată, după aproape patru ani, se puteau vedea în Bucureşti ferestre luminate, strălucind straniu, mai exact, strălucind aparent straniu, întrucît bucureştenii uitaseră pur şi simplu cum arată o fereastră luminată, într-una din înmiresmatele nopţi ale lunii august. Îi treziră la realitate împuşcăturile, cînd ele începură a se auzi în diferite părţi ale oraşului. Şi atunci, una cîte una, ferestrele fură închise, perdelele de camuflaj lăsate, şi din nou Capitala căpătă aspectul halucinant de oraş în care moartea hălăduia din centru şi pînă la periferiile cele mai îndepărtate.

Mașina opri în fața unei clădiri de pe Aleea Eliza Filipescu. În afară de militari, grupe înarmate de muncitori cu brasarde tricolore, avînd imprimate pe ele litera „P", intrau și ieșeau. Fură introduși în biroul unui căpitan, care îi aștepta.

— Domnule căpitan, am fost trimis la dumneavoastră de către domnul colonel Soroceanu.

— Dumneata ești Ulea Mihai ?

— Eu !

— Ești înarmat ?

— Am un revolver.

— Ia mai bine jucăria asta.

Și-i aruncă pe deasupra biroului un pistol automat, pe care Ulea îl prinse din zbor. Din zbor prinse și cele trei încărcătoare.

— În regulă. Acum fă cunoștință cu sublocotenentul Drumaru, din Regimentul de gardă călare. El a primit ordin să atace și să ocupe clădirea. Plutonul dumnealui deja se află în dispozitiv.

Sublocotenentul Drumaru făcea parte din cea mai proaspătă promoție de ofițeri. Își strînseră mîna și plecară împreună. Pe drum, aproape că nu-și vorbiră.

— Nu cred că misiunea ce mi-a fost încredințată va fi dificilă de îndeplinit. Vom ataca santinelele prin surprindere. Pe urmă, odată pătrunși în clădire, cu cîteva grenade ne va fi ușor să lichidăm orice rezistență.

Sublocotenentul nu manifestase un optimism exagerat. Într-adevăr, santinelele fură atacate prin surprindere și dezarmate, iar ceilalți hitleriști, care alcătuiau garda, cu excepția comandantului și a caporalului de schimb, dormeau duși.

În subsolul clădirii, transformat în închisoare, fură descoperiți cîțiva arestați — ofițeri din Wehrmacht, printre

care şi un locotenent-colonel — iar în camera de tortură, doi SS-işti, care, pînă a nu izbucni atacul, supuseseră la cazne un Oberleutnant [1], vinovat de „crimă împotriva rasei".

Cînd Ulea Mihai putu, în sfîrşit, să se declare mulţumit că îşi îndeplinise misiunea, afară începea să se lumineze.

[1] Locotenent major (n. a.).

16

După cîteva ore de alergătură, Mihai Ulea izbuti să dea de urma lui nenea Neagu. Îl găsi la noul sediu al Cartierului General al formaţiunilor de luptă patriotice. Deşi era ocupat pînă peste cap, îşi făcu timp să discute „între patru ochi" numai cu el, aşa cum îi ceru Ulea.

— Dă-i bătaie, Mihai, dar fii scurt, cît mai scurt. Vezi şi tu cît de ocupat sînt.

— Nene Neagu, este vorba de Magdalena. Trebuie neapărat s-o găsim, pînă nu este prea tîrziu.

— Măi băiete, crezi tu că acum de asta ne arde nouă ? Să terminăm mai întîi cu nemţii. Deşi în cursul nopţii au fost lichidate nouăzeci de obiective militare hitleriste, au mai rămas două care încă nu vor să capituleze. Mă refer la sediul Misiunii militare germane pentru armata aerului şi la sediul Misiunii militare germane pentru trupele de uscat, de la Şcoala superioară de război. Pe de altă parte, există pericolul ca forţe hitleriste dinspre Ploieşti să încerce să pătrundă în Capitală. ...Şi tu vii să-mi vorbeşti de Magdalena...

— Nene Neagu, mi-ai trasat sarcina s-o descopăr. Sarcina aceasta, cu toate eforturile depuse, nu am izbutit s-o duc la bun sfîrşit. Dumneata ştii că Magdalena... Este... un monstru de femeie, care a făcut multe ticăloşii, capabilă de altele şi mai mari, tocmai în momentele acestea cruciale pentru ţară şi pentru partid.

— Mda !... Nu este o oarecare Magdalenă ! Ai dreptate. Bine, şi ce vrei, în definitiv ?

— Rugămintea mea este să nu-mi încredinţezi o altă sarcină pînă cînd nu izbutesc să-i dau de urmă. Am presentimentul că, în cîteva zile, am să izbutesc s-o găsesc.

— Bine ! Altceva ?

— Telefonează-i colonelului Soroceanu. Spune-i să-mi dea hîrtia pe care am să i-o cer.

— Poftim pretenţie ! Dar bine, omule, crezi că pot să-l oblig pe colonel să-ţi dea o hîrtie la mînă, fără să cunosc în prealabil ce doreşti să conţină ?

— O hîrtie prin care sînt autorizat să interoghez pe Standartenführerul Karl Beckmann.

— Ştii unde îl poţi găsi ?

— Nene Neagu, chiar dumneata spuneai că dintre obiectivele militare hitleriste doar două n-au fost *încă* lichidate. Misiunea militară a aerului şi cea de uscat. Ei bine, Karl Beckmann nu face parte nici din misiunea generalului Gerstenberg şi nici din cea a generalului Hansen. Asta ce înseamnă ? Înseamnă că — exceptînd cazul în care, informat din timp, a izbutit să spele putina — la ora actuală se află printre nemţii capturaţi. Deci, trebuie să-l caut la unul din lagărele pentru prizonieri. Dacă îl descopăr, prin el, sînt sigur, voi ajunge şi la Magdalena. Apoi, cu vocea puţin alterată de emoţie : Şi poate aflu ceva şi în legătură cu Marina.

Nenea Neagu se gîndi cîteva clipe, pe urmă :

— Bine ! Vorbesc chiar acum cu colonelul Soroceanu.

O oră mai tîrziu, cu hîrtia în buzunar, Ulea păşea pe poarta cazărmii Regimentului 21 Infanterie, unde deja fu-

seseră aduși peste o mie de prizonieri hitleriști, ofițeri și trupă. (Fusese ideea colonelului Soroceanu să-l caute acolo.)

...Și, iată, șansa îi surîse. Printre ofițerii prizonieri, îl descoperi pe Karl Beckmann. Nu fusese o treabă tocmai ușoară, dar satisfacția de a-l fi descoperit printre cei care „defilaseră" prin fața lui compensă, cu prisosință, osteneala, dar, mai ales, emoția și încordarea.

Ulea ceru ofițerului de serviciu să-i pună la dispoziție o încăpere, unde să poată interoga, în liniște, prizonierul. Ofițerul, după ce citi hîrtia, se grăbi să execute ordinul.

Cîteva minute mai tîrziu, Ulea se afla față în față cu Standartenführerul Karl Beckmann. Îl pofti să ia loc pe un scaun. Se așeză și el de cealaltă parte a biroului, punînd alături, în mod ostentativ, automatul.

— Sînteți Standartenführerul Karl Beckmann ?

— Da !

— Pe mine mă cunoașteți ?

— Nu !

— Soția dumneavoastră mă cunoaște.

— Ah, sînteți...

— Da, eu sînt cel care a... răpit-o. V-am dat această informație, ca să știți că vă aflați în fața unui om hotărît. V-am mai dovedit-o.

— (!)

— Domnule colonel, am nevoie de cîteva informații, pe care dumneavoastră, sînt absolut convins, mi le puteți furniza. Vreau însă să vă atrag atenția că în cazul în care veți refuza, sau veți încerca să mă induceți în eroare, voi face uz de acest automat. Sînteți destul de inteligent

și de... realist, ca să vă dați seama că nimeni și nimic nu mă va putea împiedica. Vreau să spun că, date fiind condițiile în care ne aflăm, nu am a mă teme de riscuri.

— Ce doriți să știți ?

Ulea scoase din portofel fotografia Magdalenei și i-o întinse peste birou.

— O cunoașteți ?

Karl Beckmann privi fotografia, avu o scurtă tresărire, pe urmă trăsăturile lui crispate se destinseră, de parcă îi părea bine că omul în mîinile căruia se afla îi cerea *numai* atîta.

— Da ! veni răspunsul.

— Spuneți-mi ce știți despre ea !

— Ce anume vă interesează ?

— *Totul !* În primul rînd dacă lucrează pentru voi.

— Categoric, nu ! Persoana de care vă interesați este o femeie excepțională, de aceea mi-ar fi plăcut s-o am colaboratoare. Dar nu s-a putut. Am încercat, dar nu s-a putut.

— De ce ?

— Fiindcă, la timpul respectiv, Reichsführerul Himmler a considerat că este mult mai necesară în altă parte.

— Unde ?

— La Abwehr. Vă repet, am regretat pentru că Magdalena Gebhardt este o femeie cu totul și cu totul excepțională.

— Magdalena Gebhardt ? Știu că se numește Magdalena Nedeleanu.

— Așa se numea pînă la căsătorie. S-a măritat în Franța, pe cînd era studentă la Sorbona, cu Alfred Gebhardt.

Magdalena, cînd o reîntîlnise, cînd încetase de a mai fi Magdalena-himeră, era deja măritată cu acel Alfred Gebhardt. Informația i se păru aproape incredibilă. De aceea, cîteva clipe îl bănui pe Karl Beckmann că fabulează.

— Tare bine mai sînteți informat ! ironiză el.

— Nu mă credeți ? V-am spus că mi-ar fi făcut plăcere să lucreze la noi. Așa că, în prealabil, a trebuit să-i întocmesc dosarul.

— Unde se află acum dosarul ?

— În arhiva centrală de la Berlin.

— ...Și despre Alfred Gebhardt ce-mi puteți spune ?

— În primul rînd că este tot atît de inteligent ca și Magdalena, soția lui. Lucra și lucrează la S.D.-Ausland [1]. Este descoperirea lui Heydrich. Ați auzit de Heydrich ?

— Da !

Auzise. Știa că patrioții cehi îl lichidaseră la Praga, în urma unui atentat.

— Heydrich a înființat S.D.-ul. Cînd a luat ființă S.D.-Ausland, Alfred Gebhardt a fost trimis să lucreze în Franța. Inteligent, cultivat, vorbind franceza ca un autentic francez, Gebhardt și-a creat asemenea relații și o rețea de agenți atît de bine pusă la punct, încît în multe probleme era mai bine informat decît însuși primul ministru al Franței. Cum v-am spus, în Franța a cunoscut-o pe Magdalena Nedeleanu, pe atunci studentă la Sorbona și, cu asentimentul lui Heydrich, avînd și aprobarea Führerului, s-au căsătorit. Cred că i s-a dat dezlegarea lui Gebhardt s-o ia de nevastă, fiindcă s-a ținut seama de faptul că bunica dinspre mamă a Magdalenei a fost o germană.

[1] Serviciul de siguranță al conducătorului SS al Reichului pentru străinătate (n.a.).

Din motive politice nu s-a prea vorbit mult despre această căsătorie bizară.

Categoric, Beckmann nu fabula. Cînd Magdalena îi promitea să se mărite cu el după război, ea era căsătorită de cîţiva ani cu Alfred Gebhardt.

„Ticăloasa, cum şi-a mai bătut joc de mine !"

— După căsătorie, Gebhardt a manevrat ca ea să lucreze la Abwehr, bineînţeles avînd aprobarea lui Heydrich.

— De ce spuneţi *a manevrat* ?

— Pentru că... pentru că S.D.-ul n-a avut niciodată încredere deplină în Abwehr. Dealtfel nici noi, Gestapoul. Şi pe bună dreptate. În multe împrejurări, Abwehrul slujea drept paravan conspiratorilor din rîndurile Wehrmachtului.

— Înţeleg ! A fost trimisă acolo să joace rolul calului troian.

— Exact. Dar în acelaşi timp s-a dovedit şi o foarte bună agentă a Abwehrului, obţinînd rezultate cu totul şi cu totul remarcabile. Drept recompensă, Führerul i-a acordat marea favoare de a deveni membră de onoare a Partidului Naţional Socialist, cu drepturi aproape egale cu ale unui membru activ. De pildă, de a purta uniforma nazistă şi de a primi ordine şi medalii. Cînd România s-a alăturat Axei, a fost trimisă să lucreze în ţară, şi a devenit una din colaboratoarele de bază ale şefului Abwehrului.

— Magdalena Gebhardt, sub numele ei de fată, a lucrat şi la Siguranţă. Se pare că şi acolo s-a dovedit la fel de utilă, fiindcă a fost avansată la gradul de inspector. Desigur nu vă spun o noutate.

— Nu ! Știam. Am aflat însă în mod cu totul întîmplător.

— Evident cu asentimentul Abwehrului sau al S.D.-ului.

— Bineînțeles. N-a fost inițiativa ei.

— Spuneți-mi, ce motiv a avut — presupun unul foarte puternic — ca să se dea la fund, chipurile omorîtă într-un accident de mașină ? Fiindcă Magdalena Gebhardt trăiește, nu-i așa ?

Beckmann îl privi aproape admirativ.

— Nu-l cunosc. Probabil cei de la Siguranță au sfîrșit prin a afla că făcea un joc dublu. Și atunci ca măsură de precauție — altfel poate că realmente ar fi putut deveni victima unui accident de mașină —, șefii ei au hotărît „să se dea la fund", cum v-ați exprimat. Dar este o simplă presupunere a mea. N-ar fi exclus ca motivul adevărat să fie altul, să zicem unul mult mai... subtil.

— Adică ?

— Nu știu !

— Domnule colonel, puteți să-mi spuneți unde erau încartiruiți cei ce lucrau la Abwehr ?

— Pe strada Romei.

— În cazul acesta, toți cei care au locuit acolo, acum se află în aceeași situație ca și dumneavoastră.

— Vă cred. Dar dacă sperați că printre ei o veți descoperi și pe Magdalena Gebhardt, ei bine, să știți că vă înșelați. Pentru că de circa un an ea nu mai face parte din Abwehr. A fost transferată.

— Unde ?

— La S.D.-Ausland din România, condus de soțul ei.

— Vă rog să-mi risipiți o nedumerire. De vreme ce, oficial, Magdalena nu mai exista, deci, practic, în impo-

sibilitate de a mai activa, de ce a fost menţinută în România, de ce n-a fost expediată în altă ţară, unde ar fi putut aduce, în continuare, servicii „Marelui Reich" — ironiză Ulea —, poate chiar mai mari decît cele obţinute în Franţa sau aici la noi ?

— V-am spus că a fost trecută la S.D.-Ausland.

— Bine, dar tot în România.

— Exact ! Tot în România. Dar într-o muncă de interior, de concepţie, dacă vreţi. La această secţie, Magdalena este cea mai preţioasă colaboratoare a soţului ei. Este, dacă vreţi, *creierul.*

— Deci înseamnă că Magdalenei Gebhardt i s-a făcut favoarea să lucreze sub ordinele soţului ei.

— Favoare ? Înseamnă că o subestimaţi. Trecerea ei la S.D.-Ausland a însemnat o avansare, şi o dovadă de mare încredere din partea Reichsführerului Himmler.

— Cum aşa ?

— Am să vă dezvălui un secret. Şi dumneavoastră şi eu am tot vorbit de Abwehr. În realitate, Abwehrul [1] nu mai există. Printr-un decret din februarie, a fost dizolvat. O parte din acest mecanism a trecut la O.K.W. [2], iar cealaltă, la R.S.H.A. [3], devenind „Biroul militar", care în practică este subordonat lui Schellenberg. Ei, dar, probabil, bucătăria noastră internă vă interesează mai puţin, poate chiar deloc.

[1] *Amt Ausland Nachrichten und Abwehr :* Serviciul informaţiilor externe şi al apărării (n.a.).

[2] Oberkommando der Wehrmacht : Înaltul Comandament al armatei germane (n.a.).

[3] *Reichssicherheitshauptamt :* Biroul central al Siguranţei Reichului (n.a.).

— Momentan. Va să zică Magdalena Gebhardt lucrează la S.D. În acest caz, dacă nu şi ea, în orice caz Alfred Gebhardt se află sigur în mîinile noastre. Sediul S.D.-ului a fost şi el ocupat, încă în cursul nopţii.

— Eu, în locul dumneavoastră, nu aş fi chiar atît de sigur.

— De ce ?

— Magdalena Gebhardt, fiind declarată „moartă", a trebuit să-şi caute o locuinţă cît mai „discretă" şi, bineînţeles, să-şi procure acte false.

— Unde se află acea locuinţă ?

— Nu ştiu. Dealtfel, chiar dacă aş şti, tot nu v-aş spune. Am o mare admiraţie pentru Magdalena Gebhardt şi nu aş denunţa-o, indiferent de riscul la care mă expun.

— Domnule colonel, vă întreb încă o dată : unde o pot găsi pe Magdalena Gebhardt !

— Numai Dumnezeu ştie, poate, unde se ascund cei care au izbutit să nu fie luaţi prizonieri.

— Vă rog să nu vă jucaţi cu cuvintele. Aţi înţeles foarte bine sensul întrebării mele. Vreau adresa ei ! Strada, numărul.

— Nu ştiu ! Atît vă pot spune : că stă într-o vilă, împreună cu soţul ei, pe care le-a pus-o la dispoziţie un arhitect, italian de origine.

— Va să zică, pretindeţi că nu-i cunoaşteţi adresa !

— Afirm !

Karl Beckmann mînţea. Ulea avea nu bănuiala, ci certitudinea că neamţul ştia unde o putea găsi.

Gîndul că Magdalena ar putea să fugă din ţară îl deznădăjdui în aşa măsură, încît numai cu mare greutate izbuti să-şi înăbuşe un geamăt.

— Domnule colonel, numele Marinei Boldea vă spune ceva ?

— Da ! veni răspunsul după o oarecare ezitare. Este femeia cu care soţia mea, după răpire, a fost schimbată.

— Aşa !... Va să zică numiţi răpire ceea ce s-a întîmplat cu soţia dumneavoastră. De acord. Dar cum numiţi „dispariţia“ Marinei Boldea ?

— Evident, tot răpire.

— Cîndva aţi pretins că Marina Boldea n-a fost răpită de zbirii dumneavoastră.

Karl Beckmann, sesizînd scopul pe care el îl urmărea, rectifică.

— Ba de oamenii mei.

— Atunci, la telefon, — desigur vă amintiţi — aţi afirmat exact contrariul. Mai mult, mi-aţi cerut un răgaz ca să convingeţi pe cei care o răpiseră să fie de acord cu schimbul.

— Am spus numai aşa, ca să cîştig timp.

Minţea, continua să mintă.

— În cazul acesta trebuie să rectificaţi şi o altă afirmaţie.

— Care ?

— Că Magdalena Gebhardt nu făcea parte din Gestapou, cu alte cuvinte, că nu se afla în subordinele dumneavoastră.

— Da, aşa am declarat, şi îmi menţin declaraţia.

— Marina Boldea mi-a povestit tot ceea ce i s-a întîmplat după răpire. Este cazul să repet ceea ce, fără îndoială, ştiţi foarte bine ?

— (!)

— Tăcerea dumneavoastră mă obligă să repet. Mi-a povestit că, imediat după răpire, prima fiinţă cu care a dat

ochii a fost o femeie. Descriindu-mi-o, am bănuit imediat cine ar putea fi. I-am arătat fotografia Magdalenei Gebhardt, şi Marina Boldea mi-a confirmat bănuiala, Or, dacă aşa se prezintă lucrurile, ce concluzie trebuie trasă ? Dacă Marina Boldea a fost răpită de oamenii dumneavoastră, înseamnă că Magdalena Gebhardt lucrează la Gestapou şi, deci, ştiţi unde locuieşte. Dacă nu a fost răpită de Gestapou, ci de Abwehr sau de S.D., ca să obţineţi eliberarea Marinei Boldea a trebuit să aveţi asentimentul Magdalenei Gebhardt, de vreme ce ei o predaseră agenţii care o răpiseră. Deci, indiferent pentru care ipoteză aş opta, un fapt este absolut cert : că adresa ei vă este cunoscută. Amintindu-vă că nu am timp de pierdut, vă întreb, încă o dată, şi pentru ultima oară : care este adresa Magdalenei Gebhardt ?

— N-o cunosc !

— Este ultimul dumneavoastră cuvînt ?

— (!)

Ulea apucă automatul, îl înarmă, şi ridică piedica.

— Domnule Standartenführer Karl Beckmann, vă dau timp de gîndire două minute, ca să vă puteţi hotărî. Dacă şi după aceea veţi refuza să-mi răspundeţi, vă voi împuşca. Văd că aveţi la mînă un ceas, aşa că puteţi urmări singur scurgerea timpului. Vă previn că aţi comite o mare greşeală dacă v-aţi face iluzia că este doar o ameninţare.

Nu, nu-l va omorî. Trecuse prin camera de tortură a lui Frumosu şi simţise pe propria sa piele cît de eficace erau metodele folosite de călăul inspectorului şef Dîrboacă. Ei bine, aplicînd asupra lui Beckmann procedeele lui Frumosu, pînă la urmă, neamţul va sfîrşi prin a vorbi.

— Mai aveţi un minut, domnule colonel.

— Îmi dau seama, domnule... am uitat care vă este numele.

— Atunci v-am spus un oarecare nume. Astăzi nu mai am motiv să mi-l ascund pe cel adevărat. Mă numesc Ulea. Mihai Ulea.

— Domnule Ulea, îmi dau seama, după privirea dumneavoastră, că nu v-ar opri nici un fel de scrupule să mă împuşcaţi.

— Scrupule ? Cu dumneavoastră, un Standartenführer în Gestapou ? Nicidecum !

— În cazul acesta, consider că nu are rost să mă încăpăţînez prosteşte. Prosteşte, pentru că, sînt sigur, n-o veţi mai găsi la adresa pe care, iată, sînt dispus să v-o divulg. Sînt sigur că a părăsit oraşul.

— Adresa Magdalenei Gebhardt, domnule colonel.

— Strada Principelui, nr. 16.

— Unde vine strada asta ?

— Pe lîngă bariera Vergului.

În clipa aceea, fără ca sirenele să sune prealarma şi apoi alarma, se auziră exploziile bombelor. Treizeci de bombardiere, tip „Heinkel 110" începură să-şi descarce încărcătura asupra Capitalei. Auzind zgomotul exploziilor, Karl Beckmann începu să zîmbească.

— Domnule Ulea, am impresia că atît dumneavoastră personal, cît şi cei care au organizat puciul v-aţi bucurat cam prea devreme de victorie. Sînt convins că, în foarte scurt timp, să zicem în mai puţin de patruzeci şi opt de ore, rolurile noastre se vor inversa, şi dumneavoastră vă veţi găsi exact în situaţia neplăcută în care mă aflu eu acum. Aviaţia noastră — ascultaţi cît este de activă, şi presupun că e doar începutul — va restabili ordinea.

— Domnule colonel, rămîne de văzut. Deocamdată şansele sînt de partea noastră, iar în ceea ce ne priveşte pe

noi doi, viața dumneavoastră se află în mîinile mele. Sînt deci de părere să continuăm. Mai am cîteva întrebări să vă pun. În ce scop a fost răpită Marina Boldea ?

— Dacă aveți s-o găsiți pe Magdalena Gebhardt are să vă spună ea.

— Prefer să aflu de la dumneavoastră.

— Știu că a fost supusă unor experiențe științifice. În ce scop însă, nu am idee. Presupun că Magdalena Gebhardt urmărea să pună în practică vreuna din extraordinarele ei idei.

— Care este numele adevărat al „profesorului" Poni ?

— N-am auzit niciodată de numele acesta.

— Este numele sub care s-a prezentat Marinei Boldea „profesorul". Cel care a supus-o unor experiențe presupun de hipnoză. Desigur, unul de împrumut. Mai gîndiți-vă, poate că... vă amintiți numele lui adevărat, insistă Ulea.

— Domnule Ulea, v-am spus că soții Gebhardt lucrează la S.D.-Ausland. Eu la Gestapou. Două servicii independente, în cadrul R.S.H.A. Evident, cîteodată colaborăm. De pildă, cei de la S.D.-Ausland ne-au cerut să le *procurăm* o anumită persoană, pe Marina Boldea, și noi le-am făcut acest serviciu. În alte cazuri, noi am fost aceia care am apelat la ajutorul lor. Poate că ar trebui să cunoașteți că în asemenea împrejurări nu pui întrebări, și nici nu ceri explicații. Dacă, totuși, în cazul Marinei Boldea am aflat cîte ceva, aceasta se datorește pur și simplu întîmplării. Mai exact intervenției dumneavoastră. Cînd am rugat-o pe Magdalena Gebhardt s-o lase liberă pe... *protejata* dumneavoastră, ca Ulla să se poată întoarce acasă, ea a acceptat imediat, amuzată, aș spune chiar foarte amuzată. Ghicindu-mi surprinderea, mi-a spus : „Da, sînt de acord să ți-o cedez în vederea schimbului. Dar știi

de ce ? Pentru că Romeo acela, care o fi fiind el, va avea o mare decepție. Persoana în cauză va reveni, de bunăvoie, la noi. Da, da, va reveni. În mod confidențial te informez că, între timp, a fost supusă unor experiențe foarte interesante, care au dat rezultate excelente. Așa că poți să trimiți oamenii dumitale s-o ia". Asta e tot ceea ce știu și vă pot spune, domnule Ulea.

— Și unde ați trimis agenții ?

— La adresa pe care v-am dat-o.

„Înseamnă că «Sanatoriul» în care a fost internată Marina Boldea era «amenajat» chiar în locuința Magdalenei."

Bombardamentul continua. Ulea, interogîndu-l pe Karl Beckmann, nu știa că între timp cele treizeci de bombardiere „Heinckel 110" distruseseră o aripă a Palatului și că pe locul unde fusese „casa nouă" acum rămăsese doar un morman de moloz. Nu știa că hotelul „Splendid" fusese de asemenea lovit. Nu știa și totuși un sentiment de îngrijorare i se strecurase, pe nesimțite, în suflet. Trebuia să afle ce se întîmplă în oraș. Dealtfel — cel puțin deocamdată — putea considera încheiat „interogatoriul", pe care i-l luase lui Karl Beckmann.

Părăsind cazarma Regimentului 21 Infanterie, Ulea constată că, din cauza bombardamentelor aviației germane, populația orașului se refugiase în adăposturi sau prin pivnițele caselor. Pe străzi se vedeau doar militari îndreptîndu-se în autovehicule sau pe jos, în marș forțat, înspre diferite puncte ale Capitalei, unde încă mai aveau loc lupte, de asemenea muncitori din formațiunile de luptă patriotice, toți cu brasarde tricolore, toți înarmați. Pe anumite trasee, tramvaiele încă circulau, pe altele, cele aflate în zona de acțiune a bombardierelor

hitleriste, vagoanele — distruse sau numai avariate — fuseseră părăsite de vatmani și taxatoare.

Brasarda tricoloră și automatul pe piept îi conferiră suficientă autoritate ca să poată „rechiziționa" o mașină ministerială, care îl duse pînă în strada Principelui.

Casa, gen vilă, în mijlocul unei livezi, era realmente frumoasă și unică pe toată strada, celelalte fiind blocuțe cu parter și etaj. Curtea — mai exact livada — era împrejmuită de un gard de zid, iar poarta înaltă din fier forjat avea o anume somptuozitate, parcă ar fi fost a unui palat de pe vremea nu știu cărui voievod.

O alee cu pietriș ducea pînă la vilă. Străbătînd-o, Ulea nu-și făcea deloc iluzii că o va găsi pe Magdalena. Sosise probabil prea tîrziu. Totuși își continuă drumul. Ușa de la intrare era încuiată. Apăsă pe butonul soneriei îndelung, de mai multe ori, dar nimeni nu veni să-i deschidă. Oare cum trebuia să procedeze ? Să plece ? În nici un caz ! Chiar dacă soții Gebhardt „spălaseră putina" — expresia aceasta îi veni în minte ! — trebuia să pătrundă în vilă fie și numai pentru a vedea cum arăta interiorul în care trăise Magdalena, adevărata Magdalenă, pe care Karl Beckmann o lăudase pentru ideile ei extraordinare, și căreia Hitler îi făcuse favoarea de a o primi, ca membră de onoare, în Partidul Național Socialist.

Dădu ocol vilei. În spatele clădirii descoperi o fereastră uitată întredeschisă. Escaladînd fereastra, pătrunse înăuntru, mai exact în bucătărie. De acolo, străbătînd un mic coridor, ajunse într-un hol imens. O scară interioară urca la etaj.

În hol o căldură sufocantă. Își explică proveniența căldurii neobișnuite, descoperind în cămin un morman de hîrtii carbonizate. Răscoli cu vătraiul în speranța că, poate, din întîmplare, măcar cîteva fuseseră cruțate de foc. Spe-

ranţă zadarnică. Cantitatea mare de cenuşă precum şi faptul că era încă fierbinte dovedeau cu prisosinţă, pe de o parte, că soţii Gebhardt arseseră multe documente compromiţătoare, iar pe de alta, că operaţia aceasta durase toată noaptea, pînă înspre ziuă.

Pe pereţii holului atîrnau multe rame. Doar rame. Mărimea, masivitatea şi somptuozitatea acestora dovedeau că ele încadraseră pînze de mare valoare. De foarte mare valoare, fiindcă altfel nu se explica de ce stăpînii, părăsind în grabă locuinţa, lăsaseră pe loc alte piese de artă — statuete, vaze, bibelouri etc. — de asemenea valoroase. Că fusese o plecare precipitată o dovedea şi faptul că în dormitor, ca şi în celelalte încăperi, zăceau împrăştiate în toate părţile o mulţime de obiecte, în special de îmbrăcăminte.

Ulea cotrobăi prin sertare, răscoli prin dulapuri, ciocăni pereţii, coborî pînă şi în pivniţă, dar nu descoperi nimic cît de cît important, care să justifice, măcar într-o oarecare măsură, efortul depus. Abia în ultima clipă, cînd, resemnat, tocmai se decisese să abandoneze investigaţia, găsi, într-un raft dintr-o debara, o poşetă de argint, din zale, care conţinea o fotografie veche, „sepia" : Magdalena împreună cu un bărbat. Bărbatul purta uniforma SS-ului, ea pe aceea a Wehrmachtului. El avea gradul de Hauptsturmführer, ea pe cel de Leutnant. Bărbatul era probabil Alfred Gebhardt, soţul ei.

Alfred Gebhardt din fotografie — înalt, subţire, blond — surîdea şi, din cauza surîsului — fiindcă altfel toată lumea ar fi fost de acord că este un bărbat frumos —, semăna cu un linx. La gît purta „Crucea de Fier", pe care o primise nu pentru fapte de arme pe front, ci probabil pentru acţiuni de spionaj în Franţa şi în România.

Pe uniforma Magdalenei se distingeau bine baretele unor decorații — care or fi fost ele — dar lipsea „Crucea de Fier". Fotografia fiind însă veche, de cîțiva ani — poate de pe vremea studenției la Sorbona — nu era deloc exclus ca, între timp, Führerul ei să-i fi acordat multrîvnita distincție.

Pe femeia aceasta o iubise ! Și dacă întîmplarea nu ar fi făcut s-o reîntîlnească și să locuiască în gazdă la „maioreasă", ea ar fi rămas pentru el o Magdalenă-obsesie, și ar fi continuat s-o iubească pînă la capătul vieții sale. Și-o aminti îmbrăcată cu taiorul ei sărăcăcios, purtînd pantofi cu tocuri scîlciate, își aminti cît de indignată fusese cînd se oferise s-o ajute, își aminti toate cuvintele ei de dragoste, își aminti promisiunea ce i-o făcuse de a se căsători cu el „după război" — și doar era măritată ! — și deodată — oare pentru a cîta oară ? — întrebarea înnebunitoare :

„Nu înțeleg !... Pe mine, pe mine de ce a încercat să mă distrugă ? De ce a făcut totul ca să ajung în fața plutonului de execuție ? Ce *a urmărit* ? În definitiv nu eram decît un amărît de sergent t.r. ! Nu văd, *nu înțeleg* de ce a făcut-o ! Nu înțeleg, dar totuși a făcut-o. *De ce*, Dumnezeule, *de ce* ?"

Nu o dată, de zeci, de sute de ori își pusese întrebarea, dar niciodată nu o simțise atît de încărcată de mister. Și nu o simțise, pentru că abia de două ore, datorită destăinuirilor lui Karl Beckmann, aflase cine era în realitate Magdalena. Și din nou întrebarea :

„De ce a vrut, cu tot dinadinsul, să mă trimită în fața plutonului de execuție ? Oare numai pentru că a simțit aversiunea mea față de nemți, ca fasciști și cotropitori ? Pentru asta, *numai* pentru asta ?"

Nu, trebuie că exista și o altă explicație. Care însă, Dumnezeule, care ? Dacă nu-i va da de urmă, dacă nu va descoperi unde se ascunde nu va ști niciodată adevărul. Ar fi cumplit dacă s-ar întîmpla așa. Dar ar fi și mai îngrozitor dacă nu își va îndeplini misiunea. Motivul subiectiv pentru care trebuia s-o descopere, în comparație cu cel obiectiv, devenea fără importanță. Trebuia s-o descopere în primul rînd nu pentru că ea făcuse totul ca el să ajungă în fața plutonului de execuție, ci pentru că era o spioană hitleristă, pentru că din cauza ei mulți tovarăși fuseseră prinși, judecați și condamnați la ani grei de temniță. Da, acesta era motivul principal pentru care trebuia s-o descopere.

Trebuia ! Dar oare mai era un imperativ posibil de realizat ? Karl Beckmann spusese despre ea — cu o admirație totală — că avea „idei extraordinare". Ei bine, dacă îi venise în minte o asemenea idee extraordinară și izbutise să fugă din Capitală, singură sau împreună cu bărbatul ei ?

„De vreme ce *nu știu sigur,* trebuie s-o caut. Poate că totuși n-a plecat din București."

În orice caz nu mai avea motiv să rămînă acolo.

De două zile o căuta. Alerga dintr-un capăt al Bucureștiului la celălalt, mai precis acolo unde se aflau închiși nemții făcuți prizonieri, militari și civili. Din cauza bombardamentelor aviației hitleriste, mijloacele de transport în comun erau ca și inexistente.

Ulea, pe jos sau cu bicicleta, — o bicicletă aruncată în plină stradă de suflul unei explozii care transformase în ruine un întreg bloc —, se deplasa în diverse locuri unde se aflau, sub pază, hitleriștii făcuți prizonieri. Dar pe Magdalena parcă o înghițise pămîntul.

Într-un singur loc n-o căutase : la Legația germană. Acolo, încă din timpul nopții, se refugiaseră în special civili, femei și bărbați. Femei, bărbați, copii și munți de valize încărcate cu tot ceea ce putuseră cumpăra cu mărcile schimbate pe lei românești, la un curs forțat. Cunoscînd limba germană, pătrunse în legație, de parcă ar fi fost unul dintre ai lor. Dar „refugiații" erau atît de mulți, încît, într-un fel, ceea ce urmărea el echivala cu a căuta acul în carul cu fîn. După două ore de investigări discrete, se convinse că Magdalena nu se afla printre ei.

Acum chiar că își pierduse orice speranță. Dealtfel, încă din clipa în care începuse s-o caute, nu-și făcuse prea mari iluzii. În definitiv ar fi fost de mirare dacă ar fi găsit-o. Ea, Magdalena, care avea „idei extraordinare", sigur că izbutise să se pună la adăpost.

„Nu are rost s-o mai caut. Dacă, prin absurd, nu a reușit să fugă, numai hazardul ar putea să mi-o scoată în cale, așa cum, dealtfel, a mai făcut-o."

Încălecînd bicicleta „rechiziționată", se prezentă la nenea Neagu, în Aleea Alexandru.

— Ei, ce-ai făcut ? îl întrebă acesta.

— Nimic, nene Neagu. Am venit să-mi dai o altă sarcină.

— Eram sigur că vulpea nu are să se lase prinsă în capcană. Cît privește noua sarcină, ea te și așteaptă. Te afli la dispoziția colonelului Soroceanu. Du-te de-l caută, el are să-ți spună ce ai de făcut.

Colonelul se bucură cînd îl văzu.

— De azi înainte vom lucra împreună. Mi-a spus tovarășul Neagu că vorbești bine limba germană. Îmi vei servi ca translator. Trebuie să interoghez cîțiva Standartenführeri, Obersturmbannführeri și Sturmbannführeri,

care au lucrat la Abwehr şi Gestapou, în legătură cu unele probleme, care ne interesează în mod deosebit.

— La ordinele dumneavoastră, tovarăşe colonel. Va trebui să-l interogaţi şi pe Karl Beckmann. Nu ştiu ce funcţie avea la Gestapou, dar cred că făcea parte dintre ştabi. Se află acum arestat la cazarma „Malmezon".

Avură de lucru pînă tîrziu după miezul nopţii, mai exact pînă înspre dimineaţă. Şi în tot acest timp nici tu prînz, nici tu cină. Mîncară pîine cazonă cu slănină care era cam rîncedă. La orele două dinspre dimineaţă, colonelul, ridicîndu-se din fotoliu, exclamă :

— Nu mai rezist, Ulea. Haidem acasă !

Plecară împreună. Stăteau doar pe aceeaşi stradă : strada Spătarului. Colonelul făcu rost de o maşină militară, care îi duse pînă în strada Latină. De acolo îşi continuară drumul pe jos.

Se despărţiră în faţa casei în care locuia colonelul.

— Mîine, înainte de ora unsprezece, nu am să am nevoie de dumneata. Odihnă plăcută !

— Mulţumesc, tovarăşe colonel. Vă urez şi eu acelaşi lucru.

Se despărţiră, strîngîndu-şi mîinile.

Ulea descuie uşa de la intrare, cu multă precauţie, ferindu-se să facă zgomot, ca să nu strice somnul bătrînelor. Străbătu holul, mergînd în vîrful picioarelor, şi cînd ajunse în camera lui, aşa îmbrăcat cum era, se trînti în pat. Adormi imediat, dar nu mai înainte de a comanda subconştientului :

„Trebuie să mă trezesc mîine dimineaţă la orele zece".

Visa !... Fără îndoială că visa !... Iarăşi un coşmar.... Toate visele în care apărea Magdalena erau coşmaruri !

— Bonjur, tanti Veronica !... Bonjur, tanti Viorica.

— Magdalena ! Tu ? Eşti tu ? Mă mir că ţi-ai adus aminte de bătrînele tale mătuşi. Dar ce, te-ai dat cu comuniştii ?

— Ei, m-am dat ! Pe dracu ! Am să vă povestesc altă dată. Acum sînt foarte grăbită. Am venit să iau valiza, ştiţi care. Mă aşteaptă afară o maşină.

— E în camera răposatului *oncle* Pierre. Du-te şi ia-ţi-o singură.

— Mă duc !

Vis ? Nu, nu visa ! Recunoscu vocea Magdalenei. *În casă se afla Magdalena.* Veronica şi Viorica erau mătuşile despre care îi vorbise pe vremea în care el era pentru ea *Mihăiţă,* naivul — prostul ! — care umbla gol printr-o pădure deasă de cactuşi. Sări din pat... Camera se învîrti cu el vertiginos, poate din cauza emoţiei, poate din cauza oboselii, pe care puţinele ore de somn — cîte or fi fost ! — nu izbutiseră s-o alunge.

— Tanti Veronica, tanti Viorica, rămîneţi sănătoase ! Pa !... Am plecat. Sper că totul va fi bine şi...

Nu mai continuă. În pragul uneia din camere apăru el, Ulea. Cu părul vîlvoi, cu ochii roşii de oboseală şi nesomn, cu hainele boţite. Pînă şi brasarda de pe mîneca hainei se boţise.

„În sfîrşit !... Acum nu-mi va mai scăpa."

Magdalena, la cîţiva paşi de el, îmbrăcată în salopetă, cu brasarda tricoloră pe braţul stîng, cu automatul pe piept, agăţat de curea. În mîna stîngă ducea o valiză de piele, care, dacă observai umărul lăsat, puteai uşor deduce că era foarte grea.

— Mihăiţă ! Ce cauţi tu în casa mătuşilor mele ?

— Cum, vă cunoaşteţi, Magdalena ? întrebă Viorica.

— Dacă ne cunoaștem ! De mult, din anii copilăriei. Sîntem vechi prieteni, explică Magdalena.

— Da, doamnelor ! Nepoata dumneavoastră este o veche și bună prietenă a mea, atît de bună, încît a făcut totul ca să ajung în fața plutonului de execuție.

— Dar, Mihăiță, cred că este o neînțelegere. Din păcate nu am timp să-ți explic, să-ți demonstrez cît de mult te înșeli. Mă grăbesc. Cineva mă așteaptă în mașină. Am să trec zilele astea...

— Frau Magdalena Gebhardt, te arestez... te arestez în numele poporului !

În clipa următoare își dădu seama ce mare imprudență comisese. Deși îi pronunțase numele, nu ținuse seama de ce era realmente capabilă *Magdalena Gebhardt*. Și fiindcă, de emoție, de disperare, scăpase din vedere acest amănunt, trebui să sufere consecințele. Magdalena duse fulgerător mîna la automat, îl îndreptă în direcția sa, și apăsă pe trăgaci, fără să mai ochească. O rafală scurtă, dar din fericire îl atinse doar un singur glonte, primul. Celelalte trecură pe deasupra și se înfipseră în tăblia ușii.

Ulea nu-și pierdu imediat cunoștința. Mai apucă s-o vadă pășind peste trupul său, să audă trîntindu-se ușa după ea, să audă în stradă o mașină demarînd, pe urmă... pe urmă nu mai văzu nimic, nu mai auzi nimic, nu mai simți nimic.

*
* *

În aceeași zi, un camion încărcat cu lăzi de muniție — obișnuitele și cunoscutele lăzi de muniție — se îndrepta spre una din barierele dinspre vest ale Capitalei. Trei soldați și un subofițer stăteau tolăniți pe lăzi. Uniformele surprinzător de noi aveau cusute pe gulere pe-

tlițele roșii, specifice unităților infanteriei române. În cabină, în afara șoferului, se mai aflau un căpitan și o femeie în salopetă, cu brasardă tricoloră.

Soldații din camion fumau. Fuma și șoferul. Căpitanul, care sigur nu se bărbierise de două zile — nici nu era de mirare dat fiind faptul că luptele nu încetaseră și din văzduh avioanele continuau să bombardeze orașul —, stătea țeapăn de parcă ar fi înghițit un par, și nu privea nici la dreapta, nici la stînga. Din cînd în cînd, cu coada ochiului, se uĭta la femeia în salopetă și, dacă privirile li se întîlneau, el schița un început de zîmbet, care, dintr-o dată și în mod inexplicabil, îi metamorfoza chipul, făcîndu-l să semene cu un linx.

Camionul înainta cu viteză pe străzile orașului, unele dintre ele desfundate de bombe, cu șinele tramvaielor smulse și contorsionate, de parcă, pur și simplu, ar fi fost stoarse precum niște rufe, și, în cele din urmă, ajunse la bariera înspre Pitești. Un soldat, care stătea în mijlocul drumului și dirija circulația, făcu semn șoferului să oprească. De-a dreapta și de-a stînga șoselei, în poziție de luptă, un pluton de ostași. Prin curțile caselor din apropiere se vedeau mișunînd alții. Vizînd șoseaua, două tunuri antitanc erau gata să intervină, în caz de pericol.

Camionul opri. Un tînăr sublocotenent se îndreptă spre camion. Era însoțit de un civil din gărzile patriotice.

— Am onoarea să vă salut, domnule căpitan ! spuse sublocotenentul.

Căpitanul duse mîna la chipiu și murmură ceva de neînțeles.

Femeia în salopetă, întinzînd mîna civilului care îl însoțea pe sublocotenent, îi ură :

— Noroc, tovarășe.

— Noroc, tovărășico ! Încotro ?

— În misiune.

Şi întinse sublocotenentului hîrtia pe care o preluase din mîna căpitanului, un ordin de serviciu.

Ordinul de serviciu, fals bineînţeles, preciza : Căpitanul Drăgănescu, însoţit de trei ostaşi şi de Elena Busuioc din Comandamentul formaţiunilor de luptă patriotice, se deplasează la Slatina într-o misiune „strict secretă".

Sublocotenentul citi ordinul de serviciu, semnat şi ştampilat, îl restitui, salută şi strigă către soldatul care dirija circulaţia :

— Liber !

Şoferul demară, camionul depăşi ostaşul şi se aşternu la drum. Trecură circa cinci minute. Şi abia cînd camionul se afla la o depărtare de cîţiva kilometri de oraş, femeia în salopetă, răsuflînd uşurată, spuse :

— Gott sei Dank, die Gefahr ist vorbei ! [1]

— Hoffen wir ! [2] răspunse căpitanul.

Căpitanul în uniformă de ofiţer român era Alfred Gebhardt, iar femeia în salopetă, soţia lui, Magdalena Gebhardt.

Şoferul şi ceilalţi trei ostaşi erau şi ei nemţi, iar lăzile nu conţineau muniţii, ci arhiva secretă a S.D.-Ausland din România.

*

Cînd Ulea Mihai îşi reveni, calendarul indica data de 28 august 1944. Îi trebuiră cîteva minute ca să-şi dea seama unde se găseşte şi alte minute ca să-şi aducă aminte ce i se întîmplase.

Se trezi vorbindu-şi cu voce tare :

[1] Slavă Domnului. Cred că am scăpat !
[2] Să sperăm.

„Prima dată a încercat să mă trimită în fața plutonului de execuție. A doua oară să mă împuște. Că a încercat să mă împuște nu e de mirare, de vreme ce i-am declarat că o arestez... în numele poporului. Dar în fața plutonului de execuție de ce a încercat să mă trimită ? *De ce ?*“ [1]

Întrebarea, și de data asta, era încărcată de mister.

Ușa se deschise și în pragul ei apăru colonelul Soroceanu, însoțit de nenea Neagu.

— Noroc, Mihai, băiete !

— Noroc, nene Neagu. Vă salut, tovarășe colonel !

— Mă bucur, tovarășe Ulea, că ai trecut hopul, spuse colonelul, strîngîndu-i mîna.

— Ți-am spus eu, colonele, că lemnul rău nu piere, glumi nenea Neagu. Apoi către Ulea : Ei, te țin curelele să povestești ce ți s-a întîmplat ?

— Cred că da !

Ulea nară în ce împrejurare o întîlnise pe Magdalena, și cum reacționase ea cînd o anunțase că o arestează.

— Mare ghinion ! se necăji el. Uitasem să-mi iau din cameră automatul.

— Chiar dacă îl aveai, tot nu trăgeai în ea. Te cunosc eu. Ești un sentimental. Zi mulțam frumos că ai scăpat cu viață.

— Fă-te repede sănătos, tovarășe Ulea ! Avem nevoie de dumneata. Vei lucra la contraspionaj. Sarcină de partid.

— Dacă e sarcină de partid... Dar, apropo, în ce zi sîntem astăzi ?

— În 28 august, băiete, îl lămuri nenea Neagu.

— N-aveți un ziar la voi ?

— Ba da. România liberă. Poftim.

O soră vîrî capul pe ușă.

[1] Cititorii vor afla răspunsul la această întrebare, precum și la altele, rămase nerezolvate încă, în paginile proximului roman al autorului, intitulat : *„Magdalena de la răsăritul soarelui“.*

— Domnilor, vă rog ! Aveţi-să-l obosiţi.

— Bine, soră ! Iaca, plecăm.

Cîteva clipe mai tîrziu, Ulea era din nou singur. Despături ziarul. Chiar pe prima pagină era publicat Comunicatul militar al Marelui Stat Major. Ulea citi şi reciti, cu o imensă satisfacţie, următorul pasaj din comunicat :

„După cinci zile şi cinci nopţi de lupte foarte îndîrjite, trupele române ale Capitalei au reuşit să înfrîngă pe deplin încercarea perfidă a conducerii Germaniei de a pune stăpînire pe Capitala ţării. Numeroase trupe şi formaţiuni SS au fost nimicite şi capturate."

În EDITURA EMINESCU

a u a p ă r u t :

FĂNUȘ NEAGU
Îngerul a strigat
(col. Romanul de dragoste)

DUMITRU ALMAȘ
Frații Buzești, vol. II

TEODOR MAZILU
Iubiri contemporane

MARCEL PĂRUȘ
Vîltoarea

FLORENTIN POPESCU
Rapsodii la Vatra Mioriței
(col. Reporter)

AL. ANDRIȚOIU
Pe drumul meu

GHEORGHE TOMOZEI
Negru-Vodă

MÉLIUSZ JÓZSEF
Arena

* * *

Lauda zilelor noastre

NICOLAE MOTOC
Poem scris pe suflarea pămîntului

* * *

Tradiție și inovație
(Seria Permanențe — Perspective)

GEORGE BĂLAN
Mică filosofie a muzicii
(col. Sinteze)

MARIAN POPA
Forma ca deformare

ION GHEORGHE
Cultul zburătorului

ION LOTREANU
Anălogia suverană

ȘERBAN CIOCULESCU
Amintiri

L. KALUSTIAN
Facsimile

GEORGE MUNTEANU
Sub semnul lui Aristarc

* * *

Zarea purpurie

ION DODU BĂLAN
Artă şi ideal

* * *

Poesis
Poètes roumains contemporains

ANDREI STRIHAN
Contururi scenice

DAN MUTAŞCU
Bunul cetăţean Arhimede

H. SIENKIEWICZ
Aniela
(col. Romanul de dragoste)

PAUL ANGHEL
Nouă arhivă sentimentală

W. HEIDUCZEK
Un semestru de tandreţe
(col. Romanul de dragoste)

VICTOR CRĂCIUN
E un cîntec tot ce sînt

Lector : EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Apărut 1975. B.T. 30.VI.1975. Tiraj 159.000
Coli tipar 13,5

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1 — București
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 266

EDITURA
EMINESCU

— Şi femeia aceea frumoasă? Are ea vreun amestec în ceea ce mi s-a întîmplat după aceea?

Flaşnetarul scoase portofelul şi din el o fotografie, pe care o puse în faţa Marinei.

— Fotografia îţi spune ceva?

— Bine, dar femeia asta este... este Hera Chirileanu.

— Nu, Marina. Numele ei adevărat este Magdalena Nedeleanu. Totul a fost pus la cale de *ea*. În mod „oficial" este moartă, chipurile omorîtă într-un accident de maşină pe Valea Prahovei. Au scris şi ziarele. În realitate trăieşte şi urzeşte, Dumnezeu ştie ce planuri urzeşte.

COLECŢIA
CLEPSIDRA

Lei 9